

Ῥεμπόνη

"Ετος 1. Ἀριθμοί: 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8. Θεσσαλονίκη.
Νοέμβριος, Δεκέμβριος 1924, Ἰανουάριος,
Φεβρουάριος, Μάρτιος καὶ Ἀπρίλιος 1925.

ΕΥΡΗΣΟ ΟΔΟΝ Η ΠΟΙΗΣΟ

ἡ Τσεκώρα τῶ Βελόνῃ

ΑΥΤΗΝ;

P. O. BOX, 229, Θεσσαλονίκη.

Περιοδικὸ Πολιτικὸ, Κοινωνικὸ, Φιλολογικὸ, Σικενομολογικὸ.

(He Tsekura tu Veloni, P. O. BOX, 229, Salonica.)

Ἰδρυτὴς - Διευθυντὴς καὶ ἑπεύθυνος, Ἀθην. Βελόνῃς.

«Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίγη πρὸς τὴν ῥίζαν, τῶν δένδρων κεῖται! Πᾶν
οὖν δένδρον, μὴ ποιῶν καρπὸν καλόν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.»
(Ματθ. 3. 10. Λουκᾶ 3. 9)

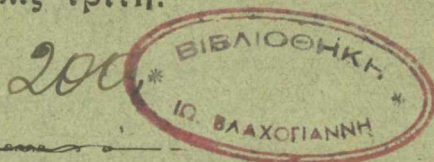
« Αἰεὶ τοι κραδίη Πέλεκυς ὡς ἐστὶν Ἀτειρής » (Ἰαῶδος Γ' 60).

Τὸ παρὸν τεύχος περιλαμβάνει 6 ἀριθμοὺς καὶ
τιμᾶται Δραχμὰς 30.

Βλέπε τὸν Πίνακα τῶν περιεχομένων τοῦ πα-
ρόντος τεύχους εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν τοῦ τε-
λευταίου ἐξωφύλλου, Σελὶς τρίτη.

ΒΛΕΠΕ ΣΕΛΙΣ

SEE ON PAGE

Πρὸς τοὺς Ἀναγνώστας τῆς «Τσεκούρας»

Ἀγαπητοὶ Ἀναγνώσται,

Ἡ Τσεκούρα ἔθετε ὡς πρόγραμμα καὶ σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς της, νὰ εἶνε ἀ-
πολύτως λαϊκὴ, ἀπολύτως εἰλικρινὴς, καὶ ἀπολύτως Τσεκουράτη, καὶ νὰ θεωρῇ
ὅλους τοὺς Ἀναγνώστας της ὡς συνεταίρους της καὶ νὰ λογοδοτῇ ὑπευθύνως πρὸς
αὐτοὺς καὶ νὰ συζητῇ μαζὺ τους τὰ διάφορα θέματα.

Λατῶν, αἰθανόμεθα τὴν ἀνάγκη νὰ δηλώσωμεν τὰ ἑξῆς:

(Βλέπε συνέχειαν ὀπισθεν σελὶς ἐξωφύλλου δευτέρου).

Σελίς εξωφύλλου δευτέρα.

Αν και μέχρι σήμερον δὲν δυνάμεθα νὰ σᾶς παρουσιάσωμεν ἄλλους φανεροὺς συνεργάτας, ἐκτὸς τοῦ πολυτίμου συνεργάτου καὶ φίλου μας κ. Χριστοῦ Γουρούση, ἐν τούτοις σᾶς βεβαιούμεν ὅτι τὰς περισσότερας μελέτας, ὅσαι δημοσιεύονται στὴν Τσεκούρα, ἂν καὶ τὰς γράφομεν ἡμεῖς καὶ τὸ φιλολογικὸν μέρος καὶ ἡ γλωσσικὴ τῶν διατύπων ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς ἡμᾶς, αἱ ἰδέαι ὅμως ἢ εἶνε κατ' ἐμπνευσιν τῶν συνεργατῶν μας, ἢ ὅπερ συγχρότερον, εἶνε μὲν δικαίμας, ἀλλὰ μετὰ τὴν διατύπωσιν ἀναγινώσκονται ἐν συνεδριάσει 3—4 προσώπων, δυνάμεν νὰ κρίνωσι, καὶ τὰς ἐξετάζουσι, καὶ τὰς διορθῶνται, καὶ οὕτω διατυποῦνται ὀριστικῶς ὅπως δημοσιεύονται. Ἐπομένως, ἂν καὶ ὅλη ἡ ἸΛΗ φαίνεται προσερχομένη μόνον ἀπὸ τὴν Διεύθυνσιν τῆς Τσεκούρας, ἐν τούτοις εἶνε ἐπεξεργασμένη καὶ συμπληρωμένη ἀπὸ περισσότερα Πρόσωπα, ἀποτελοῦντα ἕνα πολὺ σπουδαῖον Ἐπιτελεῖον, τὰ ὁποῖα θέτουσι εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν ἰδεῶν τῆς Τσεκούρας, καὶ συνεπῶς εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ λαοῦ, ἕνα μέγα μέρος τῆς διανοητικότητός των.

Λόγοι καθαρῶς ψυχολογικοί, — δηλαδή διὰ νὰ δοθῇ καιρὸς εἰς τὸ Κοινόν, νὰ δυνηθῇ νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ σχολιάσῃ καὶ νὰ σχηματίσῃ γνώμην περὶ τῆς ἀξίας καὶ τῆς χρησιμότητος τῆς Τσεκούρας ὡς Περιοδικῆ, μετὰ τὸ πρόγραμμα τοῦτο ὅπερ ἀκολουθεῖ, — μᾶς ἔκαμαν νὰ μὴ ἐκδώσωμεν ὅλα τὰ Φυλλάδια γραμμῆ καὶ κάθε μῆνα, παρὰ νὰ ἀφῆσωμε νὰ περάσῃ ἀρκετὸς καιρὸς, καὶ νὰ ἐκδώσωμε τὰ παρόντα ἐξ (6) φυλλάδια ὅλα μαζὺ εἰς ἕνα τεῦχος.

Λοιπὸν, ἐξήγησαμε τὴν Γνώμην ἀπὸ 8—10 πρόσωπα, δυνάμενα νὰ ἔχουν ἔγκυρον κρίσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, πόσας σελίδας ἸΛΗΝ καθαρὰ καὶ πρωτότυπον — ὄχι μυθιοτορήματα — πρέπει νὰ ἔχη ἕκαστος ἀριθμὸς τῆς Τσεκούρας, διὰ νὰ δικαιολογῇ τὴν τιμὴν τοῦ πέντε δραχμῶν.

Καὶ ἡ ἀπάντησις πού ἐλάβομεν ἀπὸ ὅλους σχεδόν, εἶνε ὅτι 12 ἕως 16 σελίδες τῆς Τσεκούρας, ἸΛΗ καθαρὰ καὶ πρωτότυπος, εἶνε πλέον ἢ ἀρκετὴ διὰ νὰ ἀντιστοιχίσῃ μετὰ τὴν τιμὴν τῆς πωλήσεώς της. Ἡμεῖς δὲ ἀντὶ τῶν 12 ἕως 16, ἀπεφασίσαμε νὰ δώσωμεν 20 σελίδας ἸΛΗΝ καθαρὰ καὶ πρωτότυπον δι' ἕκατον ἀριθμὸν, ὅπως βλέπει ὁ Ἀναγνώστης εἰς τὸ παρὸν τεῦχος, τὸ ὁποῖον ἔχει 128 σελίδας, καὶ περιλαμβάνει ἐξ (6) ἀριθμούς, καὶ τιμᾶται δραχμῶν 30.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐκτὸς τῶν Ἀφανῶν Συνεργατῶν μας παρουσιάστησαν καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι, οἵτινες μᾶς ἔστειλαν θέματα πρὸς δημοσίευσιν, καὶ μάλιστα λίαν σοβαρὰ, καθὼς καὶ ἐπιστολάς καὶ τὰς κρίσεις των, καὶ προέρχονται ἀπὸ διαφόρους χώρας, ἀπὸ τῆ Γαλλίας, Ἑλβετίας, Ἀμερικῆς, Βουλγαρίας, Αἴγυπτο, Αὐστραλίας, καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ὅλα ταῦτα θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὴν Τσεκούρα, καὶ θὰ σημειώσουν πραγματικῶς ἐποχὴ εἰς τὸν ἑλληνικὸν περιοδικὸν Τύπον.

Φαίνεται ὅτι κατὰ Θεοῦ πρόνοιαν θὰ ἐκπληρωθῇ ἡ Εὐχὴ καὶ τὸ Ὀνειρο τῆς Τσεκούρας, τὸ ὁποῖον δετύπωσε εἰς τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τῆς σελίς 54, νὰ ἀξιωθῇ μόνον νὰ προσεγγίτῃ πρὸς τὴν ἐπιρροὴν πού εἶχε τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Βενιαμίν Φραγκλίνου Poor Richards Almanac (ἡμερολόγιον τοῦ πτωχοῦ Ριχάρδου) εἰς τὸν Ἀμερικανικὸν Λαόν.

Ἀλλὰ, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἕνα τέτοιον πρᾶγμα, πρέπει ὅλοι ὅσοι συμφωνοῦν μετὰ τὸ Πρόγραμμα καὶ τὸν Σκοπὸν τῆς Τσεκούρας, νὰ τῆ βοηθήσουν καὶ νὰ συνδράμουν τὸ ἔργο της. Ἡ μόνη δὲ βοήθεια πού ζητεῖ σήμερα ἡ Τσεκούρα, εἶνε νὰ φροντίσουν ὅλοι ὅσοι ἀσπάζονται τὸ Πρόγραμμά της, καὶ ὅσοι οἱ φίλοι τῆς Γυμνῆς καὶ Τσεκουράτης Ἀλήθειας, νὰ σπεύσουν νὰ ἐξοφλήσουν τὸ χρέος των, δηλαδή νὰ στείλουν τὴ συνδρομὴ των διὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Τσεκούρας, ἀπὸ μὲ τὸ παρὸν τεῦχος λαμβάνουν τοὺς ὀκτώ (8) ἀριθμούς της.

Ἡ Ἐτησίαι Συνδρομὴ τῆς Τσεκούρας, διὰ Πάντα τὰ Πρόσωπα, ὅπως τὸ διετύπωσαμε καὶ εἰς τὸν πρῶτον καὶ δεῦτερον ἀριθμὸν της, εἶνε δραχ. 50 διὰ τὴν Ἑλλάδα, δολλάρια 2 διὰ τὴν Ἀμερικῆν, 8 σελίνια διὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ 25 Γαλλικὰ φράγκα δι' ὅλον τὸν ἄλλον κόσμον.

(Βλέπε συνέχισιν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ὄψιν τοῦ τελευταίου εξωφύλλου, Σελίς τρίτη)

Ἔτος 1 — Ἀριθμοὶ : 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8. Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος, Δεκέμβριος 1924. Ἰανουάριος, Φεβρουάριος Μάρτιος καὶ Ἀπρίλιος 1925.

ΕΥΡΗΣΟ ΟΔΟΝ Η ΠΟΙΗΣΟ
ΑΥΤΗΝ;
ἡ Τσεκὺρα
τῶ Βελόνῃ

ΤΑ ΞΥΛΙΝΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΗΣ ΔΕΧΑΤΕΓΚΕ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ

Διετομερῆς ἀνάλυσις. — Πόσο κοστίζουν πραγματικῶς — Πόσο πληρώθηκε ἡ Δεχάτεγκε — Κέρδος 100 ο/ο — 45 ἑκατομύρια παράνομο κέρδος — Τὰ σπίτια στὸ χωριὸν Δέβεν τελειωμένα κοστίζουν μόνον 10 χιλ. δραχμῆς — Νὰ τὰ μάθῃ ὁ Ἀμερικανικὸς καὶ ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς οἱ ὅποιοι ἔδωκαν τὸ Δάνειο.

Ἐπειδὴ εἶδα εἰς τὰς Ἐφημερίδας ὅτι ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ ἐνταῦθα Ἐποικισμοῦ κ. Καραμάνος ἐξήτησεν ἀπὸ τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων Τρεῖς ἑκατομύρια λίρες Ἀγγλίας διὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν στέγασιν μόνον τῶν Ἀγροτῶν Προσφύγων, δηλαδή ὡς ἔγιστα ἕνα διεκατομύριον σημερινῶν δραχμῶν.

Καὶ ἐπειδὴ εἶδα πάλι στῆς Ἐφημερίδες ὅτι ἐπρόκειτο νὰ διατεθοῦν ἕτερα Πεντακόσια ἑκατομύρια Δραχμῆς δι' ἄλλα ξύλινα σπίτια, τὰ ὁποῖα θὰ ἀνελάμβανε ἡ Ἐταιρία Σόμερφιλδ. Καὶ ἐπειδὴ βλέπω ὅτι τὸ πρῶτον Προφυγικὸν δάνειο τῶν 12 1/2 ἑκατομυρίων λιρῶν, τὸ ὁποῖον προτοῦ νὰ τὸ πάρουν ἔλεγαν ὅλοι οἱ Ἀριμόδιοι ὅτι θὰ φθάσῃ καὶ θὰ περισέψῃ διὰ νὰ ἀποκατασταθῶν ἔλκοι οἱ Πρόσφυγες, τώρα δὲ ἐξηντήθη χωρὶς νὰ ἀποκατασταθῶν οὔτε οἱ μισοὶ Πρόσφυγες.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Γερμανικὴ Ἐταιρία Δεχάτεγκε καὶ Σόμερφιλδ, ἔκαμαν ἕνα σπίτιν διὰ δαίγμα κοντὰ στὸ Μπεχτσινάρη, διὰ νὰ ἀνυλάθουν καὶ πάλιν αὐτὲς τὰ Πεντακόσια ἑκατομύρια, διὰ νὰ φτιάσουν καὶ ἄλλα σπίτια.

Καὶ ἐπειδὴ ἔγινε τόσος θόρυβος στῆς Ἐφημερίδες διὰ τὸ ζήτημα τῆς Ἐταιρίας Μάλαμα καὶ Σία, μόνον διὰ τὴν ἐπένδυσιν τῶν Σπιτιῶν, ἐνῶ κανεὶς δὲν ἔβγαλε τσιμουδιά γιὰ τὸ πρῶτον στήσιμο τῶν σπιτιῶν τῆς Δεχάτεγκε.

Διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν ἡ Τσεκούρα νὰ διερευνήσῃ τὸ ζήτημα τῶν σπιτιῶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἀκόμα, καὶ νὰ παρουσιάσῃ ἐνώπιον ὅλου τοῦ Κόσμου, ἐνώπιον ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ, ἀκριβεῖς πίνακας μετὰ συγκεκριμένους ἀριθμούς, διὰ νὰ

μάθη δλος ὁ Κόσμος ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων (The Refugee Settlement Commission) ἡ ὅποια ἀνέλαβεν εὐθύνην ἀπέναντε τὸν Ἀμερικανικοῦ καὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ, οἱ ἑποιοὶ λαοὶ ἔδωκαν τὸ δάνειον ὄχι ἀπλῶς διὰ νὰ κερδοσκοπήσουν εἰς βάρος τῶν Προσφύγων, ἀλλὰ μετὰ τὴν Χριστιανικὴν πρόθεσιν διὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς Πρόσφυγας, καί,

Διὰ νὰ μάθουν ὅλος ὁ Κόσμος καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀμερικανικὸς λαός, ὁ ὅποιος ἔδειξε τὴν μεγαλύτερα του προθυμία καλύψας τὸ δάνειον τριάνοντα φορές, ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων τὴν ὅποιαν ὠρισεν ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, καὶ τῆς ὁποίας ὁ Πρόεδρος εἶνε πάντοτε Ἀμερικανός, καὶ πρῶτος Πρόεδρος ὑπῆρξεν ὁ κ. Μοργκεντάου, καὶ δεύτερος ἤδη Πρόεδρος εἶνε ὁ κ. Χάουλανδ.

Νὰ μάθουν ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ, εἰς τὴν διαχειρήσῃ τοῦ Προσφυγικοῦ Δανείου δὲν ἔδειξε τὴν στοργὴν καὶ τὸν πόνον ἐνὸς Πατρὸς, Κηδεμόνος τῶν ὄρφανῶν καὶ δυστυχισμένων τέκνων του, ἀλλὰ ἔδειξε μεγάλη ἀδιοφορία καὶ ὀλιγωρία, εἰς τὰς δαπάνας τῆς.

Δὲν πιστεύω νὰ εἶχεν ἄλλον τινὰ λόγον ἢ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν διὰ νὰ διορίσῃ τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, καὶ νὰ τὴν κάμῃ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους, παρὰ τοῦτον μόνον, νὰ διαχειρίζεται καὶ ἐπιβλέπῃ, καὶ νὰ ἐπιστατῇ, καὶ νὰ ἐνδιαφέρεται μετὰ ὀλιγωρίας καὶ ἀκεραία τὴν εὐθύνην δικήν της, διὰ νὰ διατεθῇ τὸ Προσφυγικὸν Δάνειον, ὅσο τὸ δυνατόν σκοπιμώτερον διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν Ἀποκατάστασιν τῶν Προσφύγων, καὶ ὄχι διὰ ἄλλους σκοπούς, ὥστε καὶ οἱ Πρόσφυγες νὰ ἀποκατασταθοῦν πραγματικῶς καὶ νὰ γίνουν εὐτυχεῖς, καὶ οἱ λαοὶ ποὺ ἔδωκαν τὸ Δάνειον, ὁ Ἀμερικανικὸς, ὁ Ἀγγλικὸς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαός, νὰ μὴ χάσουν τὰ χρήματά τους, ἀλλὰ νὰ τὰ πάρουν πίσω μετὰ τὸν τόκον τους. Καὶ πιστεύω ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων πληρώνεται γενναιοῦτα, καὶ δὲν ἐορτάζεται δωρεὰν διὰ τοὺς Πρόσφυγας.

Τὸ κυριώτερον δὲ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων θὰ ἦτο βεβαίως, νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ νὰ προσέχῃ νὰ μὴ κατασπαταλᾷ τὰ χρήματα τοῦ Δανείου, ὅπως σχεδὸν ἐσπαταλήθη, εἰς ὑπερβολικὰ ἔξοδα, εἰς ὑπερβολικὸν μισθόν, καὶ εἰς ὑπερβολικὰ καὶ ἀσκόπους προμηθειάς. Διότι, ἂν λάβωμε ὡς παράδειγμα αὐτὴ τὴν ὀλιγωρίαν ποὺ ἐγένετο διὰ τοὺς σκελετοὺς τῆς Δεχάτεγχε, καὶ σκεφθοῦμε ὅτι πολὺ πιθανόν καὶ ἄλλοι ἢ ἄλλη προσοχὴ τῆς Ε.Α.Π. διὰ τὰς προμηθειάς της διὰ ζῶα, τρόφιμα, τοῦβλα, κεραμιδιὰ, τοιμέντο, ἄροτρα κλπ. κλπ., ἦτο ὁμοίαν μετὰ τὴν προσοχὴν ποὺ ἔδειξε διὰ τὰ σπῆτια τῆς Δεχάτεγχε, τότε φθάνομε εἰς ἀσφαλὲς συμπέρασμα ὅτι ἕκαστος Πρόσφυξ, καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐν γένει, μέλεις θὰ λάβῃ τὸ ἕνα Τρίτον τῆς πραγματικῆς ἀξίας ἀπὸ τὸ **ΧΡΕΟΣ** ποὺ θὰ πληρώνη ἐπὶ τριάντα χρόνια, χωριστὰ ἀπὸ τοὺς τόκους.

Διότι, εἶνε γεγονός, ὅτι τὸ χρέος εἶνε καὶ μένει πάντα **ΧΡΕΟΣ**, καὶ θὰ πληρωθῇ μαζὺ μετὰ τοὺς τόκους του, ἔστω καὶ εἰς τριάντα χρόνια.

Κάθε μέλος δὲ μιᾶς προσφυγικῆς οἰκογενείας, ἐπὶ τριάντα χρόνια καθεμὲν μὲν μόλις ξυπνίσῃ θὰ εἶνε ὑποχρεωμένον νὰ ἐργάζεται τρεῖς ὥρες διὰ τὸ χρέος του, καὶ ὕστερα θὰ ἐργάζεται διὰ τὸ ψυμὶ του, καὶ διὰ τὰς ἄλλας ἀνάγκας του.

Αὕτη εἶνε ἡ σημερινὴ μορφή τῆς λευκῆς δουλείας καὶ σκλαβιάς, εἶνε ἡ Οἰκονομικὴ ὑποδούλωσις. Σὲ ἀφίνει μὲν νὰ κάθῃσαι εἰς τὸ σπῆτι σου,

ἀλλὰ σὲ ἀναγκάζει νὰ ἐργάζῃσαι διὰ τὸ Δανειστὴ σου.

Ἐκεῖνοι οἱ Ἄγαθοὶ Ἀμερικανοὶ καὶ Ἀγγλοὶ ποὺ ἔδωκαν τὸ Προσφυγικὸν δάνειον, δὲν τὰ ἐχάρισαν τὰ χρήματα, ἀλλὰ τὰ ἔδωκαν μετὰ σκοπὸν νὰ τὰ πάρουν πίσω.

Βεβαίως, μποροῦσαν νὰ τὰ δώσουν εἰς ἄλλο δάνειον καὶ νὰ πέρνουν μεγαλύτερον τόκον, καὶ μετὰ καλύτερους ὄρους. Ἀλλὰ προτίμησαν νὰ δώσουν τὰ χρήματά τους εἰς τὸ Προσφυγικὸν Δάνειον, μετὰ ὀλιγώτερον τόκον ἀλλὰ μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ δάνειον αὐτὸ θὰ χρησιμεύσῃ διὰ νὰ ἀποκατασταθοῦν οἱ δυστυχισμένοι Ἀδελφοὶ τῶν Χριστιανῶν, οἱ Πρόσφυγες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Θράκης, διὰ νὰ δυνηθοῦν κοτόπιον νὰ συντηροῦνται, νὰ γίνουν εὐτυχεῖς, καὶ νὰ πληρώσουν σιγά—σιγά καὶ τὸ χρέος των.

Ἐχομε πεποῖθησιν ὅτι τὸ Προσφυγικὸν Δάνειον δὲν τὸ ἐκάλυψε τριάνοντα φορές εἰς δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας ὁ Ἀμερικανικὸς λαός, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ πάρῃ τοὺς τόκους του. Ὅχι! αὐτὸ δὲν τὸ πιστεύομε ποτέ. Διότι αὕτη ἡ σκέψις θὰ εἶνε προσβλητικὴ διὰ τὸν Ἀμερικανικὸν λαόν. Γνωρίζομε καλὰ τὸν Ἀμερικανικὸν λαόν, καὶ γνωρίζομε τὴν ψυχολογίαν του. Ὁ Ἀμερικανικὸς λαός μετὰ τὴν προθυμίαν του ἠθέλε ὄχι μόνον ἀπλῶς νὰ δειξῇ, ἀλλὰ ἠθέλε πραγματικῶς νὰ βοηθήσῃ τοὺς δυστυχισμένους Χριστιανούς Πρόσφυγας, διὰ νὰ ἀποκατασταθοῦν καὶ νὰ γίνουν πάλιν πραγματικῶς εὐτυχεῖς καὶ ἐλεύθεροὶ καὶ ἀνεξάρτητοί.

Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι ἡ ἔντιμος Χριστιανικὴ συνείδησις τοῦ Ἀμερικανικοῦ καὶ Ἀγγλικοῦ λαοῦ θὰ ἐξεγερθῇ, ὅταν θὰ πληροφορηθῇ θετικῶς ὅτι τὸ Δάνειον τὸ ὅποῖον αὐτοὺς τόσο προθύμως προσέφερε, διὰ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν δυστυχίαν τῶν ἀδελφῶν του Προσφύγων, ἢ ἐντολοδόχος τοῦ Ἐπιτροπῆ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων τὸ ἐδαπάνησε μετὰ τόσην ἀπροσεξίαν, καὶ ὀλιγωρίαν, ὥστε ἀντὶ καλοῦ θὰ γίνῃ αἰτία νὰ παραταθῇ ἢ δυστυχία τῶν Προσφύγων ἐπὶ δύο δλοκλήρους γεννεὰς ἀκόμη. Καὶ μετὰ τὴν πεποίθησιν αὐτὴ ἐριζωμένη στὴ συνείδησίν μας, **δημοσιεύομε τὴν κάτωθι λεπτομερῆ ἔρευνα**, ἣτις στηρίζεται μόνον εἰς τὰ γεγονότα καὶ τοὺς ἀριθμούς, καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ στελωμε ἀντίγραφα αὐτῆς εἰς ὅλους τὰς Ἀγγλικὰς καὶ Ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας, διὰ νὰ ἀναδημοσιευθῶσι καὶ ἐκεῖ, καὶ νὰ μάθῃ ὅλος ὁ Ἀγγλόφωνος λαός τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς, ὅπως θὰ μάθῃ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαός, τὸ μέγεθος τῆς ἀστοργίας καὶ ὀλιγωρίας τὴν ὅποια ἐπέδειξε μέχρι σήμερον ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, εἰς τὴν διαχειρήσῃ τοῦ Προσφυγικοῦ Δανείου.

Διότι, κατὰ τὴν πεποίθησίν μας, μόνον καὶ κυρίως ὑπεύθυνος διὰ τὴν γενομένην σπατάλην, εἶνε ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, τῆς ὁποίας Πρόεδρος εἶνε σήμερον ὁ Ἀμερικανὸς κ. Χάουλανδ, καὶ ἡ ὅποια Ἐπιτροπὴ, ἀντιπροσωπεύει τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, καὶ εἶνε ἐντολοδόχος τοῦ Ἀμερικανικοῦ καὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ. Οὔτε δύναται ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων νὰ δικαιολογηθῇ ὅτι δὲν εἶνε μόνον αὕτη ὑπεύθυνος. Διότι, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἶχε τὴν εὐκρίνεια καὶ τὴν ἀφέλεια, νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ ὡς Ὀργανισμὸν τελείως αὐτοδιοίκητον καὶ ἀνεξάρτητον, ὡς Κράτος ἐν Κράτει, χωρὶς νὰ θέλῃ. ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ δύναται νὰ ἐπεμβαίῃ εἰς τὸν τρόπον τῆς διοικήσεώς της καὶ τῆς διαχειρίσεως ἐν γένει. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων ἔχει τὸ δι-

καίωμα ἐν Ἑλλάδι, νὰ προβαίῃ εἰς προμηθεῖας ὧσιν δῆποτε ἑκατομυρίων, χωρὶς δημοπρασία, καὶ χωρὶς κανέναν ἐλεγχὸ ἀπὸ τοῦ θὰ τὰ πάρη, καὶ πόσο θὰ τὰ πληρώσῃ.

Χωρὶς δημοπρασία ἔγινεν ἡ συμφωνία διὰ τοὺς σκελετοὺς τῆς Δεχάτεγχε. Χωρὶς δημοπρασία ἔγεινεν ἡ συμφωνία διὰ τὴν ἐπένδυσιν τῶν σκελετῶν, αὐτῶν μὲ τὴν Ἑταιρεία Μάλαμα καὶ Σία. Χωρὶς δημοπρασία ἀγοράζονται τόσα ἄλλα πράγματα. Καὶ δυστυχῶς δίδονται παραγγελίαι καὶ ἀγοράζονται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν πράγματα, ποὺ μποροῦσεν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων νὰ τὰ κατασκευάσῃ ἐδῶ ἐπὶ τόπου, ὅπως π.χ. τὰ Τοῦβλα καὶ τὰ Κεραμίδια, καὶ τὸ Τσιμέντο, καὶ τὰ Κάρρα καὶ τὰ ἄροτρα, καὶ νὰ δοθῆθῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τοὺς Πρόσφυγας πολὺ καλύτερα. Διότι μὲ τὸ δάνειο ποὺ τόσον ἀδελφικῶς ἔδωκαν ὁ Ἀμερικανικὸς καὶ ὁ Ἀγγλικὸς λαός, θὰ μποροῦσεν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, νὰ δημιουργήσῃ ἔργασια διὰ πολλὰς χιλιάδας Προσφύγων, οἱ ὅποιοι σήμερα δὲν ἔχουν ἔργασια καὶ κἀθιγνται ἄργοι, καὶ πεινοῦν. Ὅλοι δὲ γνωρίζομε ὅτι ὅταν ἓνας πεινάῃ, μπορεῖ νὰ κάμῃ ὄλες τῆς ἀνοησίας καὶ ὄλα τὰ κακουργήματα, καὶ νὰ γίνῃ καὶ Μπολσεβίκος. (Βλέπε Τσεκούραν Ἀριθ. 2 σελ. 65—70).

Διὰ τοῦτο ἀναφέρομεν τὰ γεγονότα αὐτὰ εἰς τὴν Κοινὴν Γνώμην τοῦ Ἀμερικανικοῦ καὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἵνα οἱ λαοὶ οὗτοι ὡς ὑπέρτατον **Κριτήριον**, κρίνωσι καὶ ἀπορανθῶσιν ἂν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, ἡ ὅποια τοὺς ἀντιπροσωπεύει, ἂν ἐξετέλεσε τὴν ἐντολήν των μὲ τὴν δέουσαν σύνεσιν καὶ προσοχήν, ὅση ἐπεβάλετο διὰ μίαν τόσο σοβαρὰν ὑπόθεσιν, ἢ ἂν ἔδειξεν ὀλιγωρίαν καὶ ἀμέλειαν ἀσύγγνωστον. Καὶ εἰμεθα βέβαιοι ὅτι οἱ λαοὶ αὗτοι **δύνανται νὰ κρίνωσι δικαίως, καὶ δύνανται καὶ γνωρίζουν πῶς νὰ ἐφαρμόξουν τὰς δικαίας ἀποφάσεις των.**

Διότι δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι μεταξὺ ἐκείνων ποὺ προσέφεραν τὸ δάνειον, ὑπάρχουν καὶ Δικασταί, καὶ Κληρικοί, καὶ Ἱεροκήρυκες καὶ Διδάσκαλοι, καὶ Δικηγόροι, καὶ Ἐμποροὶ καὶ Ἐργάται, καὶ Μηχανικοί, καὶ Ἀρχιτέκτονες, καὶ Βουλευταί, καὶ Γερουσιασταί. Καὶ ὅλοι αὗτοι εἶνε ἄνθρωποι ἔχοντες φωτεινὴν καὶ εὐαίσθητον συνείδησιν, ἣτις θὰ ἐξεγερθῇ ὅταν θὰ ἀντικρύσῃ μίαν τόσο σοβαρὰν ὀλιγωρίαν. Πιστεύομεν ὅτι ὁ Ἀμερικανικὸς καὶ Ἀγγλικὸς Λαὸς ἔχει πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς πραγματικῆς δικαιοσύνης τοῦ Ἑθαγγελίου, ἣτις διευτυπώθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Ὁρους ὄμιλλαν του. « Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν Δικαιοσύνην » (Ματθ. Ε. 6).

Ἴσως θὰ εὐρεθῶν καὶ πολλοὶ θεβαίως οἱ ὅποιοι, ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὸν καιροσκοπισμὸν, θὰ μᾶς κατηγορήσωσι διότι ἀνακινῶμεν πράγματα ἀνωφελῆ. Ἐπειδὴ τὰ χρήματα ἐδαπνήθησαν ἤδη καὶ εἶνε ἀδύνατον πλέον νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὸ Ταμεῖον διὰ νὰ χρησιμοποιηθῶν διὰ τοὺς Πρόσφυγας.

Ἄλλοι πάλι, πλέον Ἰησοῦται, θὰ ποῦν ὅτι εἶνε περιττὴ πλέον ἡ τοιαύτη ἔρευνα διότι πολλοὶ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἐξεδήλωσαν τὴν πρόθεσιν νὰ παραιτηθῶν, ἄρα αὐτοίμηρονται!

Εἰς τοὺς τοιοῦτους, οἵτινες φαίνεται ὅτι δὲν θὰ ἔχουν τὸ αἰσθητήριον τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης πολὺ ἀνεπτυγμένο, δὲν πεινοῦν καὶ διψοῦν τὴν δικαιοσύνην, ἀπαντῶμεν ἐκ τῶν προτέρων τὰ ἑξῆς.

Πολλάκις συμβαίνουν κακουργήματα καὶ ἀνθρωποκτονίαι τῶν ὀπίων οἱ δράσται παραμένουν ἄγνωστοι, καίτοι ζῶσι μέσα εἰς τὴν Κοινωνία καὶ ἀπολαύουσι πολλῆς ἐκτιμήσεως καὶ ὑπολήψεως παρὰ τῆς ἀγνοούσης αὐτοὺς Κοινωνίας. Καὶ μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν, ὅταν καὶ τὸ ἔγκλημα καὶ τὸ θῦμα ἐλησημονήθησαν τελείως, ἔρχεται μία μικρὰ ἢ μεγάλη ἀφορμὴ καὶ ἀνακαλύπτει τὸν ἔνοχον.

Τὶ λοιπὸν πρέπει νὰ κάμῃ, καὶ τί κάμνει ἡ δικαιοσύνη εἰς τοιαύτας περιστάσεις; Μήπως σκέπτεται ὅτι ὁ φονεὺς δὲν εἶναι δυνατόν πλέον νὰ ἀναζήτησῃ, καὶ ὅτι εἶνε ἄσκοπον νὰ γίνῃ σκάνδαλον, καὶ νὰ συλληφθῇ καὶ νὰ τιμωρηθῇ ἓνας ἄνθρωπος εὐθύλοητος καὶ χρήσιμος εἰς τὴν Κοινωνία, διὰ πράξι τὴν ἑποῖαν ἐξετέλεσε πρὸ πολλῶν ἐτῶν, καὶ διὰ τὴν ὅποιαν ἴσως μετενόησε καὶ ἔκλαυσε καὶ ἐξήτησε συγνώμην ἀπὸ τὸν Θεόν;

Νομίζω ὅτι κανεὶς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ συστήσῃ εἰς τὴν δικαιοσύνην νὰ ἀφήσῃ ἓνα τέτοιο ζήτημα χωρὶς νὰ τὰ καταδιώξῃ. Ἄλλὰ πάντες θὰ χαροῦν, διότι θὰ γίνῃ δικαιοσύνη.

Τὸ ἴδιο καὶ εἰς τὴν περίστασιν αὐτῇ. Νομίζω καθήκον μου νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τοῦ Ἀμερικανικοῦ, τοῦ Ἀγγλικοῦ, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πραγματικὰ γεγονότα μαρτυροῦντα **Ὀλιγωρίαν**, καὶ αὗτοι οἱ **Λαοὶ** ἄς ἀποφανθῶν ὅπως θέλουν.

Ἐκθεσις γεγονότων.

Λοιπὸν, διὰ νὰ ἔχω γεγονότα καὶ ἀριθμούς, πρῶτον πῆγα εἰς τὸ Μπεχταινάρι καὶ ἐξήτασα λεπτομερῶς τὸ σπιτάκι, ποὺ εἶχεν ἐκεῖ καμωμένο ἡ Δεχάτεγχε διὰ δείγμα. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἤθελα νὰ ἔχω ἀριθμούς ὄχι ἀπὸ τὸ ἓνα σπιτάκι, τὸ δείγμα, ἀλλὰ ἀπὸ πολλὰ πραγματικὰ σπιτάκια, τὰ ὅποια ἔκαμεν ἡ Δεχάτεγχε εἰς διάφορα μέρη, διὰ τοῦτο τὸ Σάββατο 2 Μαΐου 1925 μαζί μὲ τοὺς φίλους κ.κ. Μιχαὴλ Τριανταφύλλου βιβλιοπώλην καὶ Μιχαὴλ Διόντα, φωτογράφον, ἐκάμαμε μίαν ἐκδρομὴν εἰς τὰ Λαγκαδίγια περιφέρειαι Λαγκαδᾶ, ἓνα χωριὸν καθαρῶς προσφυγικόν, εἰς τὸ ὅποιον ἡ Δεχάτεγχε ἔστησε 25 ξυλίνους σκελετοὺς τύπου Α, καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τόπου, ἔκαμα τὴν καταμέτρησιν τῆς ξυλείας καὶ τὰ κεραμίδια, καὶ βρήκα καὶ τοὺς μαστόρους ποὺ τὰ ἔστησαν, καὶ ἐξακρίβωσα καὶ πόσο κοστίζει ἡ δουλειὰ διὰ τὰ θεμέλια καὶ διὰ τὸ στήσιμο τοῦ σκελετοῦ καὶ διὰ τὸ σκέπασμα μὲ τὰ κεραμίδια, καὶ πῆρα καὶ φωτογραφίες. Καὶ μὲ τοὺς ἐξηκριβωμένους αὐτοὺς ἀριθμούς κατόπιν ἐξήτησα πληροφορίας θετικὰς ἀπὸ τοὺς ξυλεμπόρους τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἀπὸ τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Ἐποικισμοῦ κ. Καραμάνον, καὶ ἔτσι συνέταξα τὴν κατωτέρω μελέτη, ἡ ὅποια εἶνε ἀπολύτως σαφής, διότι στηρίζεται μόνον ἐπὶ ἀριθμῶν.

Αἱ εἰκόνες τὰς ὁποίας παραθέτω ἐνταῦθα, εἶνε ἀπὸ φωτογραφίας, τῆς ὁποίας πῆρεν ὁ κ. Μιχαὴλ Διόντας ἐπίτηδες διὰ τὴ μελέτη ταύτην κατὰ τὴν ἐκδρομὴν μας. Τὰ δὲ Λαγκαδίγια ἀπέχουν 40 περίπου χιλίόμετρα ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη, καὶ συγκοινωνοῦν μὲ αὐτὴν καὶ δι' αὐτοκινήτων, καὶ διὰ τῆς στενῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Σαρακλή-Σταυροῦ, καὶ ὅποιος δὲν πιστεῖ εἰς αὐτὰ ποὺ γράφω, ἄς πηγαίῃ μόνος του νὰ ἐξετάσῃ καὶ θὰ πεισθῇ, ἐκτὸς ἐὰν δὲν θέλει νὰ πεισθῇ.

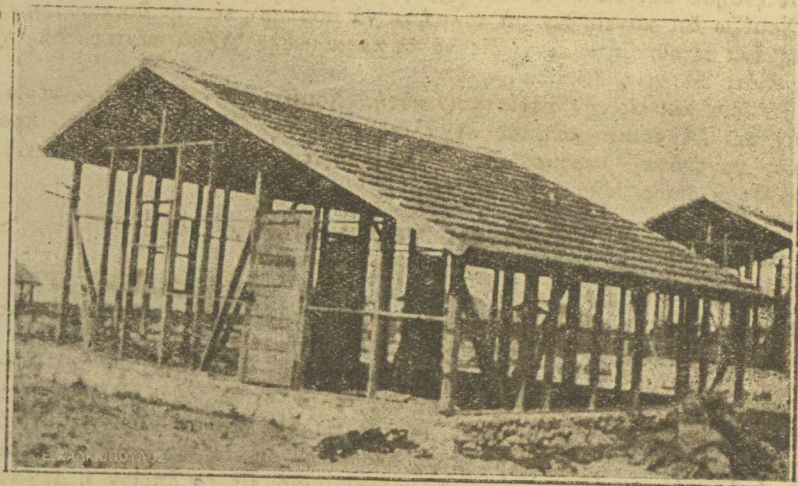
Διὰ νὰ κατανοηθῇ καλύτερα παραθέτω τρεῖς πίνακας, διὰ νὰ γίνῃ κατόπιν ἡ σύγκρισις εὐκολώτερα.

ΠΙΝΑΞ ΠΡΩΤΟΣ

Τί στοιχίζει στην Δεχάτεγχε ένας ξύλινος σκελετός, Τύπου Α (Εικών 1.) στημένος και σκεπασμένος στα Λαγκαδίκια, εάν λάβωμε ως βάσι την τιμή που είχαν τα υλικά και τα ήμερομίσθια τον Μάρτιο του 1925, με λίρα 'Αγγλίας δραχ. 300.

Τας τιμάς διά τα υλικά τες πήρα από το Δελτίο του 'Εμπορικού 'Επιμελητηρίου Θεσσαλονίκης, από τον Οικονομολόγον 'Αθηνών και από την 'Αγορά Θεσσαλονίκης.

Παρατηρήσατε την προουσαν Εικόνα αριθμός 1.

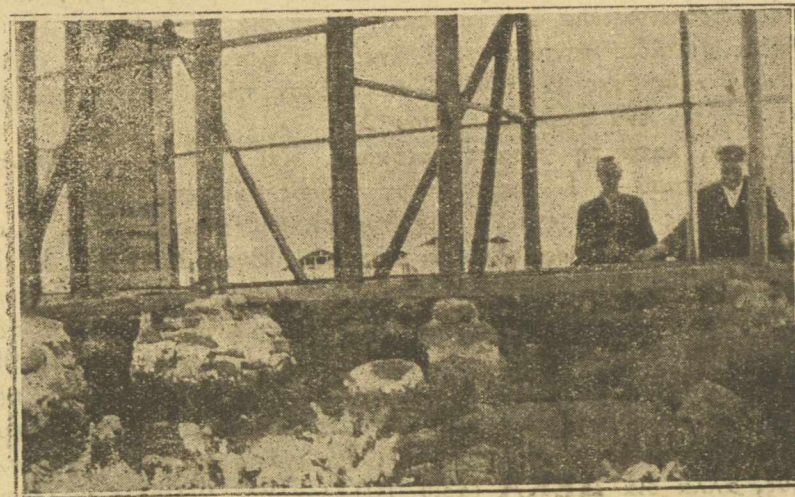
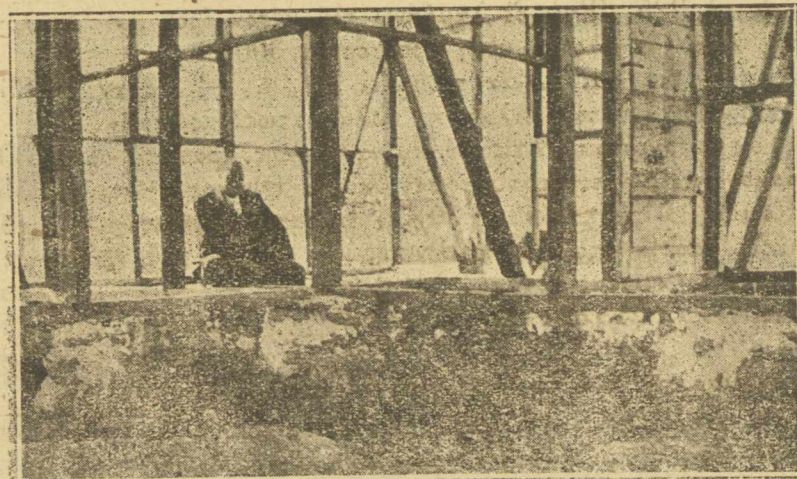
Εικών 1. Ένας ξύλινος Σκελετός σκεπασμένος, τύπου Α., όπως τον παρέδωκεν ή Δεχάτεγχε στα Λαγκαδίκια. Η Δεχάτεγχε διά τον Σκελετόν αυτόν επληρώθη λίρες 'Αγγλίας 36 και 13 σελίνια.

Η στέγη έχει Ξυλεία, Καδρόνια και Σανίδια κυβ. μέτρα	0.974.
Η βάσις και ή όροφή έχει μόνον καδρόνια	» » 0.234.
Ο σκελετός τής προσόψεως έχει	» » » 0.188.
Ο » τής 'Ανατολικής πλευράς έχει καδρόνια, σανίδια, θύρες και παράθυρα	0.349.
Ο » τής Δυτικής πλευράς έχει μόνον καδρόνια	» 0.202.
Ο » τής όπισθίας	» » » 0.146.
Έν όλω ένας σκελετός τύπου Α. έχει ξυλείαν κυβ. μέτρα	<u>2.093.</u>
Είς ταύτα ως προσθέσωμε και φθοράν	» » » 0.017.

Έν όλω κυβικά μέτρα 2.110.

Η τιμή τής ξυλείας διά την ποιότητα τής Δεχάτεγχε, Τράν-

ζιτο στο λιμένα Θεσσαλονίκης, είνε προς 80 σελίνια το κυβ. μέτρο, και 10 σελίνια κατεργασία, το όλον προς 90 σελίνια το κυβ.

Εικόνας 2 και 3. Είνε τα εσωτερικά θεμέλια των ξύλινων Σκελετών, όπως τα παρέδωκεν ή Δεχάτεγχε. Παρατηρήσατε πως φαίνονται ότι δεν είνε πραγματικά θεμέλια, παρά απλώς είνε άλλες πέτρες μαζεμένες σωρό, και αλειμένες απ' έξω με λίγο ασβέστη, και εκεί στηρίζονται οι στύλοι που βαστούν όλη τή σκεπή. Παρατηρήσατε και τα ξύλα πόσο λεπτά είνε. (Φωτογραφία ληφθεύσα εις τα Λαγκαδίκια την 2 Μαΐου 1925).

Εικό μέτρο, ήτοι 4 1/2 λίρες Ἀγγλίας. Ἡ λίρα τὸν Ἰανουάριον μέχρι Μαΐου πού ἔγιναν οἱ σκελετοὶ τῆς Δεχάτεγχε, ἔφθασε ἀπὸ τὰς 280 εἰς τὰς 325. Ἐγὼ δὲ λαμβάνω τὸν μέσον ὄρον καὶ ὑπολογίζω τὴ λίρα δι' ὅλα τὰ εἶδη πρὸς δραχ. 300.

Λοιπὸν 2.11 μ. ξυλεία στοιχίζει	δραχ. 2.850.
870 κεραμίδια, τύπου Ἀλατίνη, ἀλλὰ κατωτέρας ποιότητος, εἰς τὸ ἐργοστάσιον ἢ εἰς τὸν λιμένα Θ)νίκης, τράνζιτο	δρ. 1.300.
10 σάκους τσιμέντο, τράνζιτο στὸ λιμένα Θ)νίκης	550.
16 τζάμια διὰ τὰ παράθυρα 30x50 ἑκατοστά τράνζιτο	65.
3 δεκάδες καρφιά στὸ λιμένα Θ)νίκης	18.
Εἰς τοὺς κτίστας ἐργασία διὰ τὸ θεμέλιο	450.
Εἰς τοὺς μαραγκοὺς διὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ σκελετοῦ	40.
» » » τὰ κεραμίδια	80.
Εἰς τὸν μαραγκὸ διὰ τὰ κουφώματα ἐργασία	δραχ. 150.
Τὸ ὅλον δραχ. (πέντε χιλιάδες πεντακόσιες τρεῖς) Δρ.	5.503.

Καὶ τόσο στοιχίζει μόνον διὰ τὰ ὑλικά καὶ τὴν ἐργασία εἰς τὴν Δεχάτεγχε, κατ' ἀνώτατον ὄρον, ὁ ἕνας σκελετὸς τύπου Α. (εἰκὼν 1). Τώρα ἄς βάλωμε καὶ τὸ νόμιμον κέρδος 15%ο, καίτοι ἐδῶ δὲν πρόκειται διὰ ἕνα σπιτάκι, παρὰ διὰ δέκα (ἀριθ. 10) ὀλόκληρες χιλιάδες σπιτάκια, καὶ ἀναβαίνει ἡ τιμὴ εἰς δραχ. 6.328.

Τώρα κάθε ἕνας θὰ ἐπιθυμῇ νὰ ἀκούσῃ πόσα πέρνει ἡ Δεχάτεγχε οἷα τὸν ἕνα σκελετὸν τύπου Α.

Λοιπὸν, κατὰ τὴ γραπτὴν βεβαίωσιν καὶ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τοῦ Ἐποικισμοῦ κ. Ι. Καραμάνου, καθὼς καὶ ἐνὸς ἀνωτέρου ὑπαλλήλου τῆς Δεχάτεγχε, ἢ διὰ συμβολαίου συμφωνημένην τιμὴν, δι' ἕνα σκελετὸν, ὅπως φαίνεται εἰς τὰς εἰκόνας ἀριθ. 1, 2, 3, εἶνε λίρες Ἀγγλίας 36, καὶ 13 σελίνια, ἢτοι, πρὸς 300 δραχ. τὴ λίρα, ἐν ὅλῳ δραχ. 10.995 (δέκα χιλιάδες ἐνεακόσιες ἐνενηντα πέντε δραχμῆς). Δηλαδή ἐξοδεύει 5.503 δραχμῆς καὶ πέρνει 10,995 δραχμῆς ἀπὸ τὸν κάθε ἕνα ξύλινο σκελετὸν τύπου Α δηλαδή πέρνει τὸ ἕνα ἄλλο ἕνα, ἢτοι 100%ο. Δηλαδή βάζει ἕκατὸν δραχμῆς καὶ πέρνει διακόσιες. Καὶ τοῦτο ὄχι διὰ ἕνα ἢ διὰ 10 ἢ 100 σκελετοῦς, ἀλλὰ διὰ **ΔΕΚΑ** (ἀριθ. 10) ὀλόκληρες χιλιάδες σκελετοῦς.

Δηλαδή ἡ Ἐταιρία Δεχάτεγχε πῆρε μόνον καθαρὸν κέρδος ἀπὸ τὸ Προσφυγικὸν Δάνειον λίρες Ἀγγλίας 183.066, ἢτοι πρὸς 300 δραχμῆς τὴ λίρα δραχ. 54,920,000. Ἐνῶ ἔπρεπε νὰ πάρῃ νόμιμον κέρδος πρὸς 15%ο μόνον 9.355,100 δραχμῆς. Ἐπῆρε δηλαδή ἕνα παράνομον κέρδος ἐν ὅλῳ δραχμῆς 45,564,900 (Σαρανταπέντε ἑκατομύρια, πεντακόσιες ἐξήντα τέσσαρες χιλιάδες καὶ ἐνεακόσιες δραχμῆς.

Αἱ, λοιπὸν ἐὰν μία τοιαύτη ἀπερίσκεπτος δαπάνη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, ἢ ὅποια Ἐπιτροπὴ περιστοιχίζεται ἀπὸ ἕνα ὀλόκληρον σύνταγμα μηχανικῶν καὶ σχεδιαστῶν καὶ λογιστῶν, καὶ τμηματαρχῶν, καὶ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, καὶ τοὺς ὁποίους πληρώνει ἡγεμονικώτατα, καὶ τὸν μὲν Γεν. Διευθυντὴν τὸν δίδει 14.000 (ὁ Κόσμος λέγει 25.000) δραχμῆς μισθὸν τὸν μῆνα καὶ τὸν ἔχει καὶ αὐτοκίνητο στὴ διάθεσίν του, τοὺς δὲ Διευθυντὰς τῶν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν ἀπὸ 10 καὶ 12 (ὁ Κόσμος λέγει 18, καὶ 20) χιλιάδες δραχμῆς μισθὸν τὸν μῆνα καθένα, ἐὰν λέγω ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀδρότατα ἀμοιβόμενοι δὲν κατάρθρωσαν νὰ προβλέψουν καὶ νὰ προϋπολογίσουν τὸ κόστος καὶ τὴ δαπάνη, καὶ τὸ ἀθέμιτον κέρδος τῆς Δεχάτεγχε, καὶ ἀφήκαν νὰ χαθοῦν 45 ὀλόκληρα ἑκατομύρια δραχμῶν διὰ τοὺς σκελετοὺς μόνον, τότε δὲν εἶνε θαυμαστὸν γιὰ τὴν τελείωσιν τόσο γρήγορα τὰ 12 1/2 ἑκατομύρια λίρες τοῦ Δανείου, χωρὶς νὰ ἀποκατασταθοῦν οἱ Πρόσφυγες, καὶ ἐὰν τοῦτο δὲν χαρακτηρισθῇ τοῦλάχιστον ὡς ἀμέλεια καὶ ὀλιγωρία, τότε δὲν γνωρίζω πλέον ἂν δὲν πρέπει νὰ ἀλλάξουν καὶ ἡ λέξις τῆ σημασίας τῶν ὄχι μόνον στὴν ὀμιλίαν μας, ἀλλὰ καὶ στὰ λεξικά ὅλου τοῦ Κόσμου ἀκόμη.

Δυστυχῶς ὅμως, καὶ τοι ὁ Εἰσαγγελεὺς στὴν Ἑλλάδα καταδιώκει, καὶ τὸ Δικαστήριον τιμωρεῖ τὸν λαχανοπώλῃ μὲ βαρὺ πρόστιμον καὶ μὲ φυλάκισιν, διότι τὸν συλλαμβάνει νὰ πωλῇ τὰ φασουλάκια δύο δεκάρες τὴν ὀκτὰ περισσότερον ἀπὸ τὸ νόμιμον κέρδος τῆς διατιμῆσεως, δὲν μπορεῖ ὅμως ἐδῶ νὰ βάλῃ τὸ χέρι του οὔτε στὴν Δεχάτεγχε, οὔτε σὲ κανέναν προμηθευτὴ τοῦ Ἐποικισμοῦ, διότι αὐτοὶ εὐρίσκονται καὶ ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, ἢ ὅποια, καθὼς εἶπαμε καὶ παραπάνω, εἶνε ἀνεξάρτητος καὶ ἀνεξέλεγκτος, καὶ ὑπόλογος μόνον ἐνώπιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἢ ὅποια τὴν ἐδιώρισε.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς κάμνομε τὴν ἐκθεσιν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀμερικανικὸν καὶ τὸν Ἀγγλικὸν λαόν, διὰ νὰ γνωρίσουν αὐτοὶ οἱ λαοὶ τοῦλάχιστον τὴν πραγματικὴν κατάστασιν, καὶ νὰ ἐνεργήσουν ὅπως τοὺς ὑπαγορεύει ἡ συνείδησις των.

Τώρα, θὰ ἔχει δίκαιον ὁ καθένας νὰ ἀπορήσῃ, γιὰ τὸν δὲν γράφω εἰς τὰ ἔξοδα τῆς Δεχάτεγχε οὔτε τὰ μεταφορικὰ πού χρειάζονται ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης, ἕως εἰς τὸ μέρος πού κτίζονται τὰ σπιτάκια, οὔτε ἔξοδα διὰ τὴν Πέτρα, οὔτε διὰ τὴν Ἄμμο, οὔτε διὰ τὸ νερὸ πού κάμνουν τὴ λάσπη, καὶ θὰ νομίζετε ἴσως ὅτι τὰ ἐλησμόνησα, ἢ δὲν τὰ γράφω ἐπίτηδες, γιὰ νὰ παρουσιάσω, δῆθεν, τὸ κέρδος τῆς Δεχάτεγχε μεγαλύτερον.

Ὅχι, φίλοι μου, οὔτε ἐλησμόνησα, οὔτε καὶ πονηρὸν σκοπὸν εἶχα καὶ τὰ παρέλειψα, Ἄπλοῦστατα σύμφωνα μὲ τὸ συμβόλαιον πού ἔκαμεν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, διὰ τοῦ Ἐποικισμοῦ μὲ τὴν Δεχάτεγχε, ὅλα αὐτὰ τὰ ἔξοδα διὰ τὴν μεταφορὰ ἑλῶν τῶν ὑλικῶν, καὶ διὰ τὴν Πέτρα, διὰ τὴν Ἄμμο, καὶ διὰ τὸ νερὸ, τὰ ἐπλήρωσε χωριστὰ ὁ Ἐποικισμὸς. Ἡ Δεχάτεγχε πῆρε 36 λίρες καὶ 13 σελίνια, μόνον διὰ τὴν ξυλείαν, τὰ κε-

ραμίδια, τὸ Τιμέντο καὶ τὰ καρφιά, τράνζιτο, δηλαδή ἀτελώνιστα χωρὶς νὰ πληρώσουν κανένα φόρο, καὶ παραδοτέα μέσα στὸ τελωνεῖο Θεσσαλονίκης, καὶ γιὰ τὰ ἡμερομίσθια ποὺ πλήρωσε στοὺς μαραγκοὺς νὰ στήσουν καὶ νὰ σκεπάσουν τοὺς σκελετοὺς.

Τώρα ἴσως θὰ σὰς φανῆ παράδοξον ὅτι διὰ τὸ στήσιμο τοῦ σκελετοῦ γράφω μόνον 40 δραχμὲς, καὶ διὰ τὸ ἀράδιασμα τῶν κεραμιδιῶν γράφω μόνον 80 δραχμὲς.

Λοιπὸν, γιὰ νὰ βγῆτε καὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀπορία σὰς λέγω ὅτι, ὁ Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης, Μαραγκὸς καὶ Πρόσφυξ ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἀσία, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ εἰς τὰ Λαγκαδίγια, μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐργάσθηκε ἐκεῖ στοὺς σκελετοὺς, καὶ ἔπερνε ἡμερομίσθιο 60 δραχμὲς. Λοιπὸν, δύο μαραγκοὶ πρόσφυγες, καὶ δύο ἐργάται Πρόσφυγες, ἔστηναν 4 ἕως 6 σκελετοὺς τὴν ἡμέρα. Οἱ μαραγκοὶ ἔπερναν ἡμερομίσθιο 60 δραχμὲς καὶ οἱ ἐργάται ἔπερναν μόνον 35-40 δραχμὲς τὴν ἡμέρα. Ἐπίσης καὶ στὸ σκέπασμα, ἕνας τεχνίτης μαραγκός, μὲ δύο ἐργάτες ἐσκέπαζαν δύο σκελετοὺς τὴν ἡμέρα.

Ὡστε δὲν ἐπλήρωνεν ἡ Δεχάτεγχε περισσότερα ἀπὸ ὄσα γράφω. Ἴσως μάλιστα ὀλιγώτερα.

Καὶ τώρα ἄς κάμωμε τὴ συνοπτικὴ ἀνακεφαλαίωσι τοῦ πρώτου Πίνακος, τὴ ἐξώδευσε καὶ τὴ ἐκέρδισεν ἡ Δεχάτεγχε ἀπὸ κάθε ἑνὸς ξύλινο σκελετοῦ τύπου Α. (Εἰκὼν 1).

Διὰ ξυλεία	Δραχ.	2.850.
» Κεραμίδια	»	1.300.
» Τιμέντο, Τζάμια καὶ καρφιά	»	633.
» Ἐργασίαν ἐν γένει	»	720.
Ἐν ὄλῳ	Δραχ.	5.503.

Ἔλαβε κατὰ τὴ συμφωνία λίρες 36 καὶ 13 σελίνια πρὸς 300 δρ. τὴ λίρα Δραχ. 10.955. Ἦτοι ἐκέρδισε ἀπὸ τὸν κάθε ἕνα σκελετὸ τύπου Α κατὰ Δραχμὲς 5.492. δηλαδή τὸ ἕνα ἄλλο ἕνα, ἦτοι ἑκατὸ τὰ ἑκατὸ, καὶ προπληρωτέα!

Ἀλλά, θὰ μὲ πῆτε, ὅτι δὲν ἔκτισε μόνον τύπου Α σκελετοὺς, ἀλλὰ καὶ τύπου Β καὶ Γ καὶ Δ.

Λοιπὸν, ἐγὼ ἔλαβα καὶ ἐξήτασα λεπτομερῶς μόνον τὸν τύπου Α, καὶ ἔφθασα εἰς αὐτὰ τὰ συμπεράσματα. Καὶ μόνον ὀκροθινῶς, δηλαδή ἀπάν—ἀπάν, ἐξήτασα διὰ τοὺς ἄλλους τύπους Β Γ καὶ Δ, καὶ βρῆκα ὅτι εἰς τοὺς τύπους αὐτοὺς τὸ ποσοστὸν τοῦ κέρδους εἶνε ἀκόμα μεγαλύτερο, δηλαδή ἐὰν στὸ σκελετὸ τύπου Α τὸ κέρδος εἶνε 100 ο), στοὺς ἄλλους τύπους εἶνε 110 ο) ἕως 120 ο).

Ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἔξοδα οἱ σκελετοὶ εἶνε μόνον ΣΚΕ-ΔΕΤΟΙ, καὶ διὰ νὰ γίνουν σπίτια κατοικήσιμα χρειάζονται καὶ ἄλλα ἔξοδα.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων διὰ τῆς Γεν. Διευθύνσεως Ἐποικισμοῦ, παρεχώρησεν εἰς τὴν Ἐταιρίαν Μάλαμα καὶ Σία, τέσσαρας χιλιάδας (4000) σκελετοὺς διὰ νὰ τοὺς

ἐπενδύσει καὶ νὰ τοὺς κάμη σπίτια κατοικήσιμα, μὲ συμφωνία πρὸς 9.275 (ἐννέα χιλιάδες διακόσιες ἑβδομήκοντα πέντε) δραχμὲς τὸν κάθε σκελετὸ.

Ἀλλὰ ὀφείλω νὰ ἠμολογήσω ὅτι τῆς πληροφορίας αὐτῆς διὰ τὴν ἐπένδυσιν τῶν σκελετῶν ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας Μάλαμα καὶ Σία, τῆς ἔλαβα ἀπὸ τὴν Ἐφημερίδα «Μακεδονικὰ Νέα» τῆς 22 Μαΐου 1925, ἡ ὁποία (Ἐφημερίς) δι' ὑπολογισμοῦ εὐρήκεν ὅτι τὸ κόστος τῆς ἐπενδύσεως τῶν σκελετῶν, μαζὺ μὲ τὴ φθορὰ τῶν ἐργαλειῶν καὶ τὸ θεμιτὸν κέρδος, δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπερβαίῃ τὰς 6.300 (ἕξ χιλιάδας τριακόσιες) δραχμὲς, διὰ τὸν κάθε σκελετὸ, καὶ διὰ τοῦτο ἤγειρε τὸν δημοσιογραφικὸν ἐκεῖνον ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος ἤδη κατέπαυσε, διὰ νὰ λησμονηθῆ ἀργότερα ὅλως διόλου.

Καὶ σημειώσατε ὅτι τὸ καθαρὸν κέρδος τῆς Ἐταιρίας Μάλαμα, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν «Μακεδονικῶν Νέων», δὲν ὑπερβαίνει τὰ 48 ο), δηλαδή βάζει 100 καὶ πέρνει 148. Ἐνῶ τὸ καθαρὸ κέρδος τῆς Δεχάτεγχε ὑπερβαίνει καὶ τὰ 100 ο), δηλαδή ἔβαλεν ἑκατὸ καὶ πῆρε 200.

Καὶ τώρα βεβαίως, κάθε ἕνας ἀπὸ σὰς, θὰ ἐπιθυμῆ νὰ μάθῃ, τί μπορούσε νὰ στοιχίσῃ ἕνα σπιτάκι ὀλόκληρο, εἰς ἕνα πρόσφυγα, ἂν τὸν βοηθοῦσεν ὁ Ἐποικισμὸς νὰ τὸ κάμη εὐκολώτερα.

Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ ἔκαμεν ἤδη ὁ Ἐποικισμὸς εἰς ἀρκετὰ μέρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγὼ θὰ ἀναφέρω μόνον τρία τὰ ἐξῆς. 1) Τὸν συνοικισμὸν Νέον Ρύσιον, κοντὰ στὴ Θεσσαλονίκη, πίσω ἀπὸ τὸ μικρὸν Καράμπουρνοῦ. 2) Τὸν συνοικισμὸν Ἀρσακλῆ, κοντὰ στὴ Θεσσαλονίκη, λίγο παραπάνω ἀπὸ τὸ χωριὸν Καπουτζήδες. Καὶ 3) Τὸν συνοικισμὸν Λέβεν κοντὰ στὰ ἀνωτέρω ἀναφερόμενα Λαγκαδίγια. Ὅταν δὲ πῆγα στὰ Λαγκαδίγια διὰ νὰ ἐρευνήσω τοὺς σκελετοὺς τῆς Δεχάτεγχε, πῆγα καὶ στὸ συνοικισμὸν Λέβεν καὶ ἐξέτασα διὰ τὰ σπιτάκια ποὺ ἔκαμεν ὁ Ἐποικισμὸς, μὲ μικροεργολάβους πρόσφυγας, χωρὶς νὰ μεσολαβῆσῃ ἡ μεγάλη Γερμανικὴ Ἐταιρία Δεχάτεγχε.

Λοιπὸν, ἰδοὺ τί μὲ εἶπαν οἱ ἴδιοι οἱ πρόσφυγες, ποὺ κατοικοῦσαν μέσα στὰ καινούργια σπιτάκια τῶν.

Ὁ Ἐποικισμὸς ἐδῶ μᾶς ἔδωκε διὰ τὸ κάθε σπίτι, ξυλεία, διὰ νὰ κτισθῆ, καὶ διὰ νὰ πατωθῆ ἕνα δωμάτιο μὲ σανίδια, καὶ διὰ νὰ γίνῃ καὶ τὸ νταβάνι του μὲ σανίδια, τρία κυβικὰ μέτρα ξυλεία, καὶ μᾶς τὴν ἐχρέωσε, πρὸς 1125 δραχ. τὸ κυβικόν, παραδοτέα ἐδῶ στὸ χωριὸν μας, ἦτοι ἐν ὄλῳ ξυλεία

Ἐπίσης μᾶς παρέδωκεν ἐδῶ χίλια κεραμίδια διὰ τὸ κάθε σπίτι » 2.350

Ἐπίσης μᾶς παρέδωκεν 300 ὀκάδ. ἀσβέστη διὰ κάθε σπίτι »	300
» » 4 θύρες διὰ τὸ κάθε σπίτι πρὸς 135 δρ.	540
» » 2 παράθυρα μισὰ χωρὶς τζάμια » 30	60
» » 2 » ἀκέραια » » 70 »	140
» » διὰ ἐργατικά κτίσιμο καὶ μαραγκούς	
διὰ τὸ κάθε σπίτι, καὶ πέτρα καὶ ἄμμο, κοί θεμέλια, μετρητὰ	2.000
	<hr/> 8.765

Ἐν ὄλῳ μᾶς ἐχρέωσεν ὁ Ἐποικισμὸς τὸν κάθε πρόσφυγα διὰ τὸ σπιτάκι τοῦ ἑτοίμου πρὸς κατοικία, καθὼς τὸ βλέπετε, δραχμὲς 8.765 (ὀκτὼ χιλιάδες ἐπτακόσιες ἐξήντα πέντε).

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι ἡμεῖς κάθε ἕνας μόνος τοῦ ἐκάμαμε τὰ ἄφητα τοῦβλα μὲ λάσπη, αὐτὰ ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ ντυθῇ τὸ σπίτι. Ἀλλά, ὅπως θέλει μπορεῖ νὰ τὰ ἀγοράσῃ αὐτὰ τὰ τοῦβλα ἐδῶ στὸν τόπο, διότι εἶνε πολλοὶ ἄνθρωποι ποὺ τὰ φιλάνουν, ἐπειδὴ εἶνε τόσο εὐκόλα. Δὲν θέλουν τίποτα, παρὰ μόνον χῶμα καὶ νερὸ καὶ ἄχυρα παλιά. Αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ ἀγοράσῃ ἕνας μόνον μὲ 150 δραχμὲς τῆ χιλιάδα. Ἀλλά ἂς βάλωμε καὶ τὰ μεταφορικά, καὶ ὄλα τὰ ἐξοδα καὶ τὰ σπασίματα, καὶ ἂς ὑπολογίσωμε πρὸς 400 δραχμὲς τῆ χιλιάδα. Λοιπὸν γιὰ τὸ κάθε σπιτάκι δὲν πῆγαν περισσότερα ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες τοῦβλα, δηλαδὴ 1200 δραχμὲς. Ὡστε τὸ κάθε σπιτάκι ἐδῶ μᾶς κοστίζει, καθὼς τὸ βλέπετε, ὄχι περισσότερο ἀπὸ Δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμὲς. Ὁ ἐργολάβος ποὺ ἀνέλαβε νὰ τὰ κτίσῃ τὰ σπιτάκια μας, εἶνε δικὸς μας πρόσφυξ, καὶ κάθεται ἐδῶ. Αὐτὸς πῆρε δύο χιλιάδες δραχμὲς γιὰ τὸ κάθε σπίτι, διὰ τὴν πέτρα, τὴν ἄμμο, τὸ νερό, τὰ ἐργατικά διὰ τοὺς κτίστας καὶ διὰ τοὺς μαραγκούς, διὰ νὰ κτίσουν τὰ θεμέλια καὶ νὰ ἐπενδύσουν τὰ σπιτάκια μὲ τὰ ἄφητα τοῦβλα, καὶ νὰ φιλιάσουν τὸ πάτωμα καὶ τὸ νταβάνι. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐξοδα ἦσαν τοῦ ἐργολάβου. Ἡμεῖς μόνον τὰ ἄφητα τοῦβλα ἐκάμαμε. Καὶ ὄλοι μας σχεδὸν δουλεύαμε στὰ σπίτια μας, ἀλλὰ μᾶς πλήρωνε ὁ ἐργολάβος τὸ μεροκάματο.....

Καὶ πράγματι κάθε ἕνας, καλλῆς πίστεως ἄνθρωπος, μπορεῖ νὰ κάμῃ μία ἐκδρομὴ μόνος του ἕως εἰς τὸ Νέον Ρύσιον, στὸ μικρὸ Καραμπουρνοῦ καὶ νὰ ἰδῇ καὶ νὰ βεβαιωθῇ μόνος του, ὅτι ὅπου ἡ μηχανικὴ ὑπηρεσία τοῦ Ἐποικισμοῦ ἔκαμε τὰ σπίτια μόνη της, μὲ μικροὺς ἐργολάβους, ἐκεῖ τὰ σπίτια ἔγιναν πολὺ καλύτερα, καὶ πολὺ φθηνότερα, καὶ πολὺ γρηγορώτερα, ἀπὸ τὰ περιφῆμα σπίτια τῆς Δεχάτεγχε, τὰ ὁποῖα ἀκριβοπληρώθηκαν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα καὶ ἀκόμα..... δὲν ἔγιναν.

Καὶ ἀπορεῖ κανεὶς, μὰ τὴν Ἀλήθεια, πῶς ἀπατήθηκε μία ὀ-

λόκληρος ὑπηρεσία μὲ τόσοις μηχανικοῦς, καὶ ἔπεσαν στὴν γκάφα καὶ στὴν Παγίδα τῆς Δεχάτεγχε.

Πῶς δὲν εὐρέθησαν μηχανικοὶ μέσα στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἐποικισμοῦ, νὰ προβλέψουν τὴν γκάφα, καὶ νὰ προὔπολογίσουν τὰ ἐξοδα. Ἡ ὄλος τοὺς ἐμώρανεν ὁ Θεός, ἡ ὄλοι ἔκλεισαν τὰ μάτια θεληματικῶς νὰ μὴ βλέπουν! Ἀλλέως δὲν ἐξηγεῖται ἡ τόση τύφλα καὶ ἡ τόση βουβαμάρα τῆς ὑπηρεσίας, ποὺ δὲν ἔβγαλε κανεὶς τσιμουδιά, μὲ μία ὑπεύθυνο καὶ ἐμπεριστατωμένη καὶ λεπτομερῆ δῆλωσι, ἔστω καὶ ἂν τοῦτο θὰ τὸν ἐστοίχιζε τὴν παραίτησί του.

Ἀλλά, καθὼς ἔχω πληροφορίας, ἡ παράδοσις τῆς κατασκευῆς τῶν σκελετῶν εἰς τὴν Δεχάτεγχε, ἀποφασίσθηκε ἀπὸ τὴν Ἀνωτάτην Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, ἡ ὁποία διαμένει εἰς πᾶς Ἀθήνας, καὶ μάλιστα νομίζω ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν εἶχεν ἔλθῃ ἀκόμα, καὶ τὴν ὑπόθεσι τὴν ἔκλεισεν ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Κάμπελ, ὁ ὁποῖος εἶνε Ἀγγλο-εβραῖος, ὅπως ἦτο καὶ ὁ πρῶτος Πρόεδρος αὐτῆς κ. Μορκεντάου Ἀμερικανοεβραῖος. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀνωτάτη αὐτῆ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων εἶνε ἀνεξάρτητος καὶ ἀνεύθυνος καὶ ἀνεξέλεγκτος, δὲν δέχεται οὔτε παρατηρήσεις, οὔτε συμβουλὰς, οὔτε ὑποδείξεις κἂν ἀπὸ κανένα, παρὰ κάμνει ὅπως θέλει. Καὶ καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ὑπόθεσι τῆς Δεχάτεγχε, δὲν αἰσθάνεται καὶ πολλὴ στοργὴ καὶ πολὺ ἐνδιαφέρο, καὶ πολὺν πόνο, διὰ τὴν ὑπόθεσι καὶ τὴν ἐλεεινὴν κατάστασι τῶν προσφύγων. Καὶ ὁ σκοπὸς της φαίνεται ὅτι δὲν εἶνε πῶς νὰ διαθέσῃ ἐπωφελέστερον διὰ τοὺς Πρόσφυγας τὸ δάνειον, ἀλλὰ πῶς νὰ τὸ ἐξοδεύσῃ μία ὥρα ἀρχήτερα, διὰ νὰ ἡσυχάσῃ.

Ἀλλὰ καθὼς εἶπαμε παραπάνω, τὸ Δάνειον εἶνε **ΔΑΝΕΙΟΝ**, καὶ πρέπει νὰ πληρωθῇ. Καὶ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν, ἡ ὁποία ἐγγυήθηκε διὰ νὰ δοθῇ τὸ Δάνειο, καὶ ἔστειλε καὶ τὴν Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων διὰ νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν καλὴ καὶ τὴ σκοπιμωτέρα διάθεσι τοῦ Δανείου, Πόσα θὰ ζητήσῃ τώρα ἀπὸ τοὺς πρόσφυγας νὰ χρεωθοῦν καὶ νὰ πληρώνουν διὰ τὰ σπιτάκια τους; Εἶνε ἀλήθεια ὅτι ἐζήτησα πληροφορίας ἀπὸ τὴν Γ. Δ. Ε. Μ., διὰ γραπτῆς ἐρωτήσεως, νὰ μὲ πῆ Πόσο θὰ χρεωθοῦν τὰ σπιτάκια τῆς Δεχάτεγχε, καὶ μ' ἀπάντησαν ὅτι δὲν γνωρίζουν.

Τοῦτο μόνον γνωρίζω ἀπὸ τὰς ἐφημερίδας ὅτι στὰς Ἀθήνας ἐγινε συλλαλητήριον ἀπὸ τοὺς Πρόσφυγας, διότι ἐζήτησαν νὰ τοὺς χρεώσουν τὰ σπιτάκια πολὺ ἀκριβά. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν κατώρθωσα σὲ καμιὰ ἐφημερίδα νὰ ἰδῶ τὸ ποσόν, πόσο θὰ τοὺς χρεώσουν, καὶ ἔτσι ἡ φήμη ἀπὸ στόμα σὲ στόμα τὸν ἐμεγάλωνε τὸν

ἀριθμό, καὶ τὸν ἀνέβασεν εἰς ἐξήντα πέντε χιλιάδες (65.000) δραχμὲς νὰ χρεωθῆ ὁ κάθε Πρόσφυγας διὰ ἓνα σπιτάκι μὲ δύο μόνον δωμάτια ποῦ θὰ λάβῃ.

Ἄς φαντασθῶν λοιπόν, οἱ ἀγαθοὶ Ἀμερικανοὶ καὶ Ἀγγλοὶ, οἱ ὁποῖοι ἤλθαν μὲ ὄλη τους τὴν ἀγαθὴ καὶ εἰλικρινῆ καρδιά νὰ βοηθήσουν τοὺς πρόσφυγας μὲ τὸ δάνειό τους, ὅτι, ἔδωκαν εἰς τὸν πρόσφυγα ἓνα Δάνειο ἀπὸ δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμὲς, (διότι τόση εἶνε ἡ μεγίστη πραγματικὴ ἀξία διὰ ἓνα σπιτάκι ἀπὸ αὐτὰ ποῦ θὰ τοὺς δώσουν) καὶ ζητοῦν κατόπιν νὰ ὑπογράψῃ ὁ πρόσφυξ ἓνα συμβόλαιο διὰ χρέος 65 χιλιάδες δραχμὲς, καὶ νὰ πληρῶνῃ ὁ πρόσφυξ αὐτὸς κάθε μῆνα ἀπὸ πεντακόσις (500) δραχμὲς, διὰ νὰ ἐξοφληθῆ τὸ χρέος εἰς δεκαπέντε χρόνια μαζὺ μὲ τοὺς τόκους.

Καὶ ἄς σκεφθοῦν κατόπιν ἂν αὐτὴ ἡ εὐκολία ποῦ κάμνουν στοὺς Πρόσφυγας σήμερα μὲ τὸ δάνειο, ἂν δὲν θὰ βγῆ πολὺ ξυνη στοὺς Πρόσφυγας, καὶ ἂν δὲν θὰ τοὺς σκλαβώσῃ ἐπὶ δύο γεννεᾶς. Διότι οἱ σημερινοὶ Πρόσφυγες δὲν θὰ μπορέσουν νὰ ἐξοφλήσουν τὸ χρέος, καὶ θὰ μείνῃ χρέος ἀκόμα νὰ πληρῶνουν καὶ τὰ παιδιὰ των.

Καὶ τοῦτο, διότι τὸ δάνειον ἐσπαταλήθη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων.

Ἐνῶ ἐὰν διετίθετο μὲ στοργὴν καὶ μὲ Νοικοκυρωσύνην, θὰ μποροῦσε νὰ εὐεργετήσῃ πραγματικῶς καὶ τοὺς Πρόσφυγας, καὶ τὸν τόπον. Ἐνῶ τώρα τοὺς ἐσκλάβωσε ὄλους, καὶ ὄλον τὸν Ἑλληνικὸ Λαό.

Μὰ θὰ μοῦ πῆ κάπχιος, ὅτι Ναι μὲν, ἔγιναν τὰ σπιτάκια στὸ **ΛΕΒΕΝ** μόνον μὲ δέκα χιλιάδες δραχμὲς τὸ ἓνα, ἀλλὰ ὁ Ἐποικισμὸς ἔχει τόσα ἄλλα γενικὰ ἐξόδα, τὰ ὁποῖα κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ τὰ φορτώσῃ στὰ σπιτάκια. Διότι ἐὰν ὁ κάθε πρόσφυξ στὸ **ΛΕΒΕΝ**, ἐφίανε τὸ σπιτί του μόνος του, χωρὶς νὰ πάρῃ τὰ ὑλικά ἀπὸ τὸν Ἐποικισμὸ, θὰ τὸν ἐστοίχιζε περισσότερα.

Λοιπόν, γιὰ νὰ λείψῃ καὶ αὐτὴ ἡ δικαιολογία, παραθέτω πίνακα, τί θὰ στοιχίσῃ ἓνα σπιτάκι σὰν τῆς Δεχάτεγκε, τύπου Α. ἐὰν ἓνας πρόσφυξ ἀγοράσῃ μόνος του τὰ ὑλικά στὴ Θεσσαλονίκη, καὶ τὰ μεταφέρῃ εἰς τὰ Λαγκαδίγια, καὶ ἐπιστατήσῃ μόνος του στὴν κατασκευὴ τοῦ σπιτιοῦ.

Τι θὰ ἐστοίχιζε εἰς ἓνα πρόσφυγα, νὰ κάμῃ τὸ σπιτάκι τοῦ μόνος του στὸ **ΛΕΒΕΝ** ἢ στὰ Λαγκαδίγια, χωρὶς νὰ τὸν δώσῃ τὰ ὑλικά ὁ Ἐποικισμὸς.

3 Κυβικὰ μέτρα ξυλεία τὰ σανίδα ροκανισμένα, τιμὴ ἐλευθέρως ἀγορᾶς στὴ Θεσ]νίκη, πρὸς 1200 δραχ. δρ. 3.600
1000 Κεραμίδια τιμὴ ἐλευθέρως ἀγορᾶς Θεσ]νίκης » 2.000

10	σάκους τσιμέντο	»	»	»	»	900
20	τζάμια 30X50	»	»	»	»	140
4	ὀκάδες καρφιά	»	»	»	»	30
	Μεταφορικὰ ὄλων τῶν ἀνωτέρω εἰς τὸ ΛΕΒΕΝ					
				ἢ Λαγκαδίγια	»	1000
8	ἡμερομίσθια τεχνιτῶν διὰ τὸ κτίσιμο τῶν θεμελιῶν, τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ σκελετοῦ, καὶ τῶν κεραμιδιῶν, τὴν ἐπέδουσι μὲ τοῦβλα ἀπ' ἔξω, τὸ πάτωμα καὶ νταβάνιασμα ΔΥΟ δωματίων [ὄχι ἐνὸς]				»	500
15	ἡμερομίσθια βοηθῶν καὶ ἐργατῶν εἰς τοὺς τεχνίτας				»	600
3000	ἄφητα τοῦβλα διὰ τὴν ἐπέδουσι ἀπ' ἔξω				»	600
50	μέτρα καλαμιωτῆ διὰ τὸ νταβάνι τῶν ΔΥΟ δωματίων, καὶ τὰ ἐσωτερικὰ χωρίσματα				»	400
	Πέτρα, ἄμμο καὶ νερὸ καὶ χῶμα, καὶ λάσπη				»	600
	Ἐξόδα τοῦ πρόσφυγος διὰ τρεῖς μέρες στὴ Θεσ]νίκη ποῦ θὰ ἀγοράσῃ τὰ ὑλικά				»	150
				Ἐν ὄλω δραχ.		10.520

Καὶ τόσο θὰ στοιχίσῃ ἓνα σπιτί τύπου Α, μὲ δύο δωμάτια, καὶ μάλιστα καὶ τὰ δύο νταβανιασμένα καὶ πατωμένα, στὴν Πρόσφυγα, ἐὰν ἀγοράσῃ τὰ ὑλικά μόνος του, καὶ τὰ μεταφέρῃ μόνος του στὸ **ΛΕΒΕΝ** ἢ στὰ Λαγκαδίγια, καὶ ἐπιστατήσῃ στὸ σπιτί του μόνος του. Ἐπειδὴ δὲ πολλὴ ἐργασία θὰ τὴν κάμῃ μόνος του, διὰ τοῦτο θὰ τὸν στοιχίσῃ εἰς μετρητὰ ἀκόμα λιγώτερο.

Καὶ ἐὰν ὁ Ἐποικισμὸς, καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων, μὲν πῆρε τὸ δάνειο, ἐδαπανοῦσε μόνον 25—30 χιλιάδες λίρες Ἀγγλίας, δηλαδὴ 8—10 ἑκατομύρια δραχμὲς, καὶ ἐφίανε 6—8 ἐργαστάσια διὰ τοῦβλα, κεραμίδια καὶ τσιμέντο, εἰς διάφορα μέρη τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ὥστε νὰ βρισκῇ ὁ κάθε πρόσφυγας τὰ κυριώτερα ὑλικά πρόχειρα καὶ φθηνά, καὶ κοντὰ στὴν κατοικία του, καὶ ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων ἔδινε τὴν ἄδεια καὶ τὰ ὑλικά, καὶ λίγα χρήματα, εἰς τὸν κατένα νὰ κτίσῃ τὸ σπιτί του, ὅπως ἔκαμῃ στὸ Ἀρσακλῆ, ἢ στὸ **ΛΕΒΕΝ**, τότε εἰς ἕξῃ μῆνες θὰ ἐκτίζοντο ὄχι 10 ἀλλὰ 50 χιλιάδες σπιτάκια, καλύτερα καὶ ὑγιεινότερα ἀπὸ τῆς Δεχάτεγκε τοὺς σκελετούς, καὶ πολὺ φθηνότερα, καὶ δὲν θὰ ὑπῆρχε ζήτημα κατοικίας καὶ ἐργασίας πλέον στὴν Ἑλλάδα, καὶ τὰ ἐργαστάσια θὰ ἔμεναν ὡς προπύργια καὶ φρούρια ἐναντίον κάθε ιδέας Μπολσεβικισμοῦ.

(Βλέπε διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο μελέτη στὴν Τσεκούρα Ἀριθμὸς 2. σελίς 65—70).

Δυστυχώς, αὐτὸ δὲν ἐγινε, καὶ τώρα, ἐπειδὴ «**ἐνὸς ἀτόπου δοθέντος μυρία ἔπονται**», θὰ τρωγώμεθα σὰν τὰ σκυλιά, καὶ ὁ ἕνας θὰ κατηγορῇ τὸν ἄλλον, ἐνῶ ἡ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ εὐρίσκεται εἰς τὴν κακὴ κατεύθυνσι πού ἔδωκεν ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν ἀκόμα ἢ Ἐπιτροπὴν Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων εἰς τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο διέθεσε τὸ Δάνειον. Καὶ ἐξώδευσε τὰ χρήματα διὰ νὰ πληρώνη μεγάλους μισθοὺς, πολλοὺς ὑπαλλήλους, πολλὰ αὐτοκίνητα πολλὴ Βενζίνη, καὶ πολλὰ χρήματα διὰ κεραμίδι καὶ τοῦβλα καὶ τσιμέντα, καὶ διὰ ξυλεία καὶ διὰ ἄροτρα καὶ κάρρα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, καὶ διὰ μεγάλες ἐργολαβίες, σὰν νὰ μὴν ὑπάρχουν χιλιάδες ἐργάται καὶ Πρόσφυγες πού κάθωνται ἐδῶ χωρὶς δουλιὰ, καὶ πεινοῦν, ἢ τοὺς τρέφει τὸ δημόσιον ἀργούσ.

Καὶ οἱ Πρόσφυγες, οἱ περισσότεροι, ἔμειναν καὶ μένουσ πάλι ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ, χωρὶς σπίτι, χωρὶς δουλιὰ καὶ χωρὶς ΨΩΜΙ.

Ὅλοι δὲ γνωρίζομεν ὅτι ἡ ΠΕΙΝΑ εἶνε ὁ χειρότερος σύμβουλος.

Δυστυχώς τὸ κακὸ εἶνε ἀνεπανόρθωτο. Καὶ τὸ μόνον πού μένει τώρα, εἶνε νὰ γίνῃ **Δικαιοσύνη**, καὶ νὰ τιμωρηθοῦν ὅσοι ἔσονται ἔγιναν αἰτία καὶ κατήχησε τὸ Προσφυγικὸ ζήτημα σ' αὐτὰ τὰ χάλια.

Διότι ἀλλοίμονο ἐὰν δὲν γίνῃ **Δικαιοσύνη** καὶ δὲν λάβουν τὴν δικαίαν ἀνταμοιβὴν τῶν ὅσοι συνετέλεσαν κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπο, εἰς τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην κατάστασι τῶν Προσφύγων!

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι ὅλος ὁ Προσφυγικὸς Κόσμος ἐξηγέρθη καὶ εἰς ὀγκώδη συλλαλητήρια ἐξέφρασε τὸν **Πόνον του καὶ τὴν ἀναγκησὶ του**.

Ἀλλὰ τὴν πραγματικὴν **δικαιοσύνην**, εἰς τοὺς πραγματικοὺς **ὑπευθύνους**, δύναται νὰ τὴν δώτῃ μόνον ὁ Ἀμερικανικὸς καὶ ὁ Ἀγγλικὸς Λαός, **οἱ ὁποῖοι ἔδωκαν καὶ τὸ δάνειον**.

ἢ **Τσεκούρα.**

Ἀμέσως κατωτέρω, καὶ ὡς συνέχεια, δημοσιεύομε τὴν ἴδια μελέτη εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσα καὶ παρακαλοῦμε κάθε Ἕλληνα τῆς Ἀμερικῆς καὶ Ἀγγλίας, ὅσοι θὰ λάβουν τὴν παροῦσα Τσεκούρα, νὰ δώσουν τὴν Ἀγγλικὴν αὐτὴ μελέτη στὰς Ἀμερικανικὰς καὶ Ἀγγλικὰς ἐφημερίδας τοῦ τόπου ὅπου εὐρίσκονται, καὶ νὰ παρακαλέσουν νὰ τὰ δημοσιεύσουν καὶ αὐτές, διὰ νὰ μάθουν ὅσοι οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ὅπως πραγματικῶς ἔγιναν καὶ εἶναι, καὶ νὰ μὴ παραπλανῶνται μὲ ἀνακριβεῖς ἐκθέσεις.

The Wooden Frames of the German Company Dehatege for the Refugees.

An account in detail—How much is their real cost—How much the Dehatege is paid for them—Profit 100 0/0—758.800⁰⁰ American dollars illegal profit—The same Kind Houses in the Village LEBEN finished and ready for residing, cost only 166⁰⁰ American Dollars EACH—It is called the attention of the LEAGUE of NATIONS and of the American and English Peoples, who subscribed to the REFUGEE'S LOAN.

Some time ago, my attention was attracted by the public Press that the General Director of the Refugee Settlement, in Macedonia, Mr J. Caramanos, made an application to «**The Refugee Settlement Commission**» in Athens, to have in his command three million English Sterlings again, (about fifteen million American Dollars), for the Continuation of the Settlement of the **Rural Refugees only**.

And at the same time, I read in the daily Press, that, about 8.300.000.⁰⁰ American Dollars, were to be given to the Company Somerfield, to built again some thousands of Wooden Frames, for the Rural Refugees.

And now, I read in the Newspapers that the first LOAN for the Refugees, of about 62.000.000.⁰⁰ (Sixty two million) American Dollars, is gone. But remember very well that, before the above Loan was secured, ALL the Officials of the Refugee Service, declared that this amount was more than sufficient for the Settlement of ALL the Refugees. But now ALL the LOAN is GONE, before the HALF of the Refugees are put under shelter.

But why? Behold!

1) The two German Companies, Dehatege and Somerfield, erected one small house near Behtsinar, as sample, to undertake a second contract and erect again some thousands of Wooden Frame houses, and receive the said **amount of 8.300.000⁰⁰ American Dollars**.

2) The Contract of Malama and Co. for the Coating of the same houses.

My attention was attracted to This, by the **noise** raised in the Daily Press, for the above Contract.

Malama and Co. undertook four thousands (4000) of the unfinished Wooden Frames, erected by Dehatege, to **DRESS** only and to **Make** them **HOMES** ready for residing. Because, in the condi-

on the Frames are received by the Refugee Settlement Commission from the Company Dehatege, they are NOT HOMES but only **WOODEN FRAMES**.

So, the Editor of Tsekura undertook upon himself the duty to investigate this Case of the Wooden Homes for the Rural Refugees, from the very start and their first cost.

And to place the results of his investigation openly before the Public Opinion of the whole World, especially before the English, and Greek, and American Peoples, that subscribed to the Refugee's Loan.

The result of the said investigation is given in plain English words and tables with real and accurate accounts, so that every reader will fully understand that THE REFUGEE SETTLEMENT COMMISSION, showed not the affection and Love of a Father, guardian of his own Orphan and wretched Children, but proved to be much careless and negligence in this management of their case.

And the Editor believes that all the responsibility for the negligence, is on the part of The Refugee Settlement Commission.

Because this Commission is appointed by the LEAGUE of NATIONS for this purpose only, to guard the most efficient and most profitable use of the money that the English and American and Greek Peoples gave to the Refugees Loan. And the League of Nations insisted upon the Greek Government, to make the Commission totally independent from any intervention by the Greek Government.

And am very sorry to say, that this independent Commission, of which two honorable American Citizens, as Mr Morgenthau, and Mr Houland, are the Chairmen, is responsible for the negligence in this Case of the Wooden Frames of Dehatege.

I expected from those practical Americans to use the money of the Loan, with the greatest care. To establish with it Industries and manufactories, and give WORK to the Refugees themselves, and not only to feed them as a public charge.

If this Commission spend only 150,000⁰⁰ (One Hundred fifty thousands) American Dollars, to erect and establish four manufactories for BRICKS and TILES, and two manufactories for Portland Cement, in different places in Macedonia and Thrace, then, the Greatest bulk of the raw matter for the erection of the houses for the Rural Refugees, should be in plenty and quicker at hand to every place, without to block the other transportations, as is done now. And many thousands of Refugees should have a steady work, and the factories should remain as the strongest fortresses against any kind of Public Troubles.

(See about this, an article on Tsekura, No 2, pp. 65—70).

The Refugee Settlement Commission ordered BRICKS and TILES, and Portland Cement, from the Foreign markets, as if in the

Land of Greece the good GOD had forgot to give **sand** and **stones**, and **hearth**, and **water**, from which the above stuffs are made, and many thousand idle people to work for the daily bread.

The Editor believes that, if this kind of management should presided in the thoughts of the Refugee Settlement Commission, from the time they received the Loan, the money, that the American and English People, so good hearted and promptly, offered to the Refugees Loan, should become the **greatest blessing** not only for the Refugees, but for the **Whole Greek Nation**.

But now the Editor believes that the money of the Refugee LOAN will ENTANGLE the REFUGEES themselves, and the whole Greek Nation, in a kind of **white slavery**, and **compel them to work for three hours every day in the year and for thirty continuous years, to pay out VALUE NON RECEIVED**. Because, we believe that every Refugee Family scarcely will receive one third of the REAL VALUE of the LOAN, for the DEPT that **will be Compelled to pay out**.

But the Editor believes also that, the CONSCIENCE of the good-hearted American and English People, will **arouse** and **exite** when will be positively informed that the LOAN, they so promptly and Brotherly offered to the Refugees, is used by **The Refugee Settlement Commission** with such a negligence, that insted of HELP and BLESSING, will become a useles Heavy LOAD and burden for the Refugees Themselves.

And that the **Public Opinion** of the English and American Peoples, as the **Highest Court**, will insit and demand from the LEAGUE of NATIONS, to **investigate carefully this case, and place the responsibility and blame, for this negligence to where it belongs**.

Some one should say that is Too LATE and USELESS now to investigate, because all the money are paid out, and it is impossible to come back to the Commission's Safes, for the usage again of the Refugees Settlement, and is a useles noise only, with no profit.

But the Editor believes that NEVER IS Too LATE to feel and demand for, and to Do **Righteousness**.

And the Editor feels as his duty, to draw the attention of the LEAGUE of NATIONS, and of the English and American Peoples, upon the following REAL FACTS and

The Frame of the East Side contains Lumber Cubic meter	0.349.
» » » West » » » » »	0.202.
» » » Rear » » » » »	0.146.
One Wooden Frame Type A Contains Totally » »	2.093.
Wast on preparing the Lumber » »	0.017.
Totally Lumber in one frame Type A. » »	2.110.

The price of this **quality** of Lumber, used by the Dehatege and marked according to models, and ready for the erection, is 22 (Twenty two) American Dollars, for each cubic meter, Transit, and upon the Port of Salonica. Because, for All the matterial, used by Dehatege, on the erection of the Wooden Frames for the Refugees, we mark the price as **imported FREE** Transit, and upou the Docks of the Port of Salonica.

Because, all the Transportation Expences according to the Contract between Dehatege and The Refugee Settlement Commission, are carried out and paid seperatedly by the special service of the Commission, and not a penny for Transportation expences is levied upon the account of Dehatege.

There, the total price of all the Lumber used in one Wooden Frame of the Tybe A, is	American Dollars	47.50.
870 Tiles type of Allatini	Price » »	21.
10 sacks of Portland Cement	» » »	10.
16 window Glass pants. 30X50	» » »	1.
9 lbs of nails	» » »	.30.
Labor paid for the foundation to the Brick Layers, Dol.		7.50.
» » Carpenter's job		.60.
» » Tile Layer's job		1.30.
» » Carpentering the doors and windows. »		2.30.
Total cost of one wooden Frame Type A. to Dehatege		91.50.
Now let us Count for the Legal profit 15 o/o	Dol.	14.50.

And so, the real cost with the regal Profit for each wooden Frame, never ought to be over Dol. 105.20.

Now, for the above Value of the Matterial and Labor, and for the Legal profit, the Dehatege receives, according to contract, thrity Six English Sterlings and thirteen Shillings (about One hundred eighty—180—American Dollars).

This is a profit about 100o/o, and for a bulk of Ten (10) Thonsand Wooden Frames.

So, the Dehatege received clear profit of the Refugees Loan 900.000⁰⁰ American Dollars. This profit in Greece today is called Illegal. The Legal profit for this work ought to be 100o/o to 150o/o, or 137.000⁰⁰ American Dollars for the whole contract. And there comes out the sum of about 765.000⁰⁰ American Dollars, that were given away to Dehatege, by lack of

Care and Prudence on the Part of The Refugee Settlement Commission, and of the whole army of mechanicals, machinist, Engineers, Draughtsmen, Accountants, Directors, Managers, Inspectors, Assistants, Head Officers, which are in the service of the Commission and Paid very well for their Whole time, to put all their attention and ability to the best use of the Money of the Refugees Loan.

And then, is not astonishing that the Refugees Loan is already to its END, before the half of the Rural Refugees be put under shelters, if we reason that the carelessness and negligence shown in the case of the Wooden Frame Houses of the Dehatege, might, the same, Carelessness and negligence is shown to all acts and dids of The Refugee Settlement Commission in all their Managements.

It is true that the above detailed estimate is for the Wooden Frames Type A., and that the Dehatege erected other bigger Frames. too, known as Type B. C. and D.

A superficial estimation of the Cost of the Wooden Frames Type B.C. and D. show profits about 110 o/o to 120 o/o.

Some One should say that this Contract it was given to Dehatege, for the purpose to erect the Houses quick in two Months, and for this reason the price paid is so high.

But is true that the Houses are not finished yet, and the Wooden Frames of the Dehatege, are still and remain FRAMES, and to become HOUSES there is the necessity to sp^end more money.

And for this reason The Refugee Settlement Commission made a Contract with Malama and Co. only for coating (4000) four thousand Wooden Frames of Dehatege, and Make them HOMES ready for residing, for the price of 154⁰⁰ American Dollars each. But because this price for the coating, according to the detailed accounts given by the Daily Newspaper "Macedonica Nea" on its edition May 22, 1925, it was estimated by the same Newspaper as too High, leaving a clear profit of 48 o/o, from this reason was raised the NOISE on the Daily Press, which is now almost forgotten.

And, mark, the clear profit of Malama is only about 50 o/o. But the clear profit of the Dehatege is 100 o/o.

What the same Houses would cost to one Refugee Family, if The Refugee Settlement Commission offered to him the Lumber, the tiles and the Cement.

When I was in Langadikia went to the near by village LEVEN, where are erected about 25 houses by the special service of The Refugee Settlement Commission, without the intervention of Dehatege, and questioned the same Refugees that were residing in the same Houses, what it cost to them. The answer received is this:

The Settlement gave to us here in the spot, for each House, the following:

3 Cubic meters of Lumber ready for use,	Dollars	57
1000 Tiles, Type of Allatini	»	39
900 lbs Lime Stone	»	5
4 doors, (the Kind as looked in fig. 1, 2, 3)	»	9
4 Windows	»	4
Cash money for the total payment of Labor for the erection, Coating, and finishing the House, ready for residing.	»	33

Total amount, we are in DEPT to)
 The Settlement Commission is) Dol. 147⁰⁰

Is true that we ourselves made the Sun dried bricks for coating the House. But any one can buy such sun dried bricks here in Spot, for Seven Dollars per thousand and Pay for the whole house » 20

And so, coated with sun dried bricks each house, Complete and ready for residing, as you see it, it costs to each Refugee Family not over Dol. 167⁰⁰

Now, every one can compare the two tables and see the difference.

Price paid to Dehatege. Doll. 180

Cost of the transportation of matterial, and price of the Sand, Stones, and water, to the Special service of the Commission. » 30

Price paid to Malama for coating the Frames and make them houses » 155⁰⁰

Total cost of one house to The Refugee Settlement Commission. Dol. 365

And easily will find that every little house type A. costs to the Commission about 360⁰⁰ (three hundred sixty) American dollars.

And the Commission will be compeled to pass this amount, increased with other general expences, as a DEPT to every Refugee Family.

Bud, as we find out, the same and much better houses, erected by the Engineering Department of the same Commission, at village LEVEN, and elsewhere too, cost in DEPT to the Refugee Family, only 170⁰⁰ American Dollars. And the difference of the two amounts is about two hundred (200⁰⁰) American Dollars, that is to say a profit of over than 200% [two hundred per cent].

And now every one will be astonished how it came to pass such a Contract, without to trouble no one of the whole army of the Engineers and Accountants and Directors of the Refugee Settlement Commission Service! How no One stepped out to give true numbers about the Facts, and enlight the Refugee Settlement Commission about this great wast of Money of the Refugees Loan!

I put a certain written question to the General Director of the Settlement in Macedonia, about the amount that the Refugees should be indepted for each wooden house, but He refused to answer it. The only thing I know from the Daily Press, is that in Athens there was a Mass Meeting of All the Refugees, to protest against The Refugee Settlement Commission and the Greek government, for the high price, (about sixty five thousand Drahas, equal to about 1.080⁰⁰ American Dollars), that the Commission was intended to make the Refugees sign and indept, and pay out 500 Drahas (about 8 Dollars) every month, with interest for so many yars.

And now I call the attention of the English and American Peoples, and of the LEAGUE of NATIONS, to think, that every Refugee Family will receive One small house which has real value not over 160⁰⁰ Dollars today, and will be compeled to pay for it, over than One thousand Dollars.

And reason after if the money of the Loan, will really help the Refugees, or will enslave them for Two generations.

And, we believe too, that this is the result of the carelessness and negligence shown by The Refnggee Settlement Commission in managing of All the hypothesis of The Refugees.

Because, if The Refugee Settlement Commission showed the practical care and prudence of a private concern, and had had intention to draw the greatest earnings out of the money of the Refugees Loan for the benefit of Refugees, the Commission ought to study from the start of their Official duties, as Mayor G. W. GOETHALS did in Panama Canal, the peculiar dwelling conditions prevailing in this Land, and comply with them.

Here in Macedonia there are houses erected two Hundred years ago, as strong and good to day, as in the first year of their construction, and those houses are built by sun dried bricks, and can be seen all over Macedonia.

If the Refugee Settlement Commission had established 4 Manufactories for plain bricks and Tiles and 2 Manufactories for Portland Cement, in several places in Macedonia and Thrace, it had to have plenty of raw Matterial at hand to every place, and quick delivery.

And if the Refugee Settlement Commission had offered to the Refugees the Bricks, the Tiles, the Lumber, **and some money**, as did in the Villages LEVEN, ARSAKLI, NEON RYSSION and elsewhere, and had PERMITTED every Refugee to built his own house to a certain plan, but as he kwons better, then, until doday had had to be built more than fifty thosouds (50,000) of Little comfortable houses, and the problem of residence and work, had had be solved today in Greece.

But this is not done, and the Problem of Refugees in Greece became morec omplicated than the Panama question, and its influence will continue to bother the Greek Nation for generations to come.

Now, all the money of the Refugees Loan is almost gone, and the Refugees are still and remain REFUGEES, without shelter, without work, and without the Daily BREAD. And the only thing remaining now to be done is to DO JUSTICE, and RIGHTEOUSNESS, and to place the blame where it belongs. Because, WOE if the JUSTICE will fade out of the Conscience of the Nations!

But only the LEAGUE of NATIONS and the English and American Peoples CAN GIVE real and true JUSTICE, who had given also the Refugees LOAN.

A. VELONIS,

Editor of Tsekura.

The Editor of Tsekura prays all the Editors of Newspapers and Magazines, whom will reseive this publication, to publish the whole or part of the above article, and courteously and Kindly to do us the favor and mail to the address below, the Editions of their organs, containing this article.

*He Tsekura
P. O. Box 229,
Salonica-Greece*

ΧΡ. Γ. ΓΟΥΓΟΥΣΗ

Οι αιῶνες διὰ τῆς Θεσσαλονίκης

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 82 τοῦ 2ου ἀριθ. τῆς Τσεκούρας)

Ἐπιδρομαὶ Σκορδίσκων καὶ Θρακῶν—Ὁ ἀ'. Μιθριδατικὸς πόλεμος—
Πρῶτος πολλαπλασιασμὸς τῶν Ἰουδαίων ἐν Θεσπλίκῃ—Ὁ Γάιος Ὀκταβί-
ος—Ὁ Κικέρων ἐν Θεσπλίκῃ—Κικέρων καὶ Πείσων—Νέα ἐπιδρομὴ τῶν
βαρβάρων—Ἡ Θεσπλίκῃ πρὸ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου—Καίσαρ, Πομπηῖος—
Ἀναγνώρια καὶ Βροῦτος—Μ. Ἀντωνῖος καὶ Ὀκταβιανός—Διατὶ διακόπτεται
προσωρινῶς ἡ δημοσίευσις τῆς Ἱστορίας τῆς Θεσσαλονίκης εἰς τὴν Τσεκούρα.

Ἀπὸ τὸ 141 π.Χ. ἐποχὴν καθ' ἣν διοικητὴς τῆς Μακεδονίας ἦτο ὁ
πρακτωρ Δ. Ἰούνιος Σιλβινὸς Μηνλιμανός, ὅστις, ὡς σχεδὸν πάντες οἱ Ρω-
μαῖοι Διοικηταί, κατεπίεζε τὸν Μακεδονικὸν λαόν, ἢ Μακεδονία, ἢ ἀτυχῆς
αὕτη χώρα, ἧς ἡ γεωγραφικὴ θέσις εἶναι μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῶν
συμφορῶν τῆς, ἐδοξίμασε πλείστως ἐπιδρομὰς τῶν Σκορδίσκων καὶ Θρακῶν,
ἰδίως δὲ τῶν Σκορδίσκων (93 π.Χ.) καθ' ἃς οὐ μόνον τὴν Μακεδονίαν ἀλ-
λὰ καὶ τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα ἐληλάτησαν καὶ πολλὰ τῶν ἱερῶν, ὡς καὶ
τὸ Δελφικόν, ἐσύλησαν. Ἄλλα καὶ οἱ βάρβαροι τῆς Θράκης (90—89 π.Χ.)
δὲν ὑστέρησαν τῶν Σκορδίσκων, ἐρημώσαντες τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἡπει-
ρόν, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν ναὸν τῆς Δωδώνης. Δὲν ἤρχουν δὲ τὰ δεινὰ ταῦτα,
ἀλλὰ καὶ ἀσθενῆς μὲν, πλὴν ἐπιζημία ἐγένετο ἀπόπειρα, ὅπως ἀναδιβά-
σωσιν εἰς τὸν Μακεδονικὸν θρόνον μνηστῆρα τινα ὀνόματι Εὐρῆνην, καὶ
ἧτις κατεστάλη ἐν τῇ γενέσει τῆς.

Ἐτέρα ἀκρις δὲν ὑστέρησε, καὶ αὕτη εἶνε ὁ Μιθριδάτης, ὅστις ἰδίως
διὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀριαράθου ἐπέφερον, ἀρ' ἐνὸς μὲν κατστραφῆς, ἀρ' ἐ-
τέρου δὲ ἐχρησίμωσεν εἰς τοὺς διοικητὰς καὶ δικαίρους στρατηγούς, ὡς
ἀφορμὴ καταπίεσεων τοῦ δυστυχῶς Μακεδονικοῦ λαοῦ, ἐπὶ τῷ μόνῳ λό-
γῳ ὅτι περιέθαλψαν τοὺς στρατιώτας τοῦ Μιθριδάτου, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ νι-
κητοῦ τοῦ Μιθριδάτου Σύλλα ἐξαιρουμένου, ὅστις, εἰ καὶ ὄργησεν ἐκ νέ-
ου τὴν ἐπαρχίαν, δὲν ἐλησμόνησε νὰ τιμωρήσῃ τοὺς κατοίκους αὐτῆς. ²³

Καὶ παρέρχονται δύο ἐλόκληροι αἰῶνες ἀπὸ τῆς κτίσεώς τῆς, καὶ τῆς
ἀπὸ τῶν Ρωμαίων καταλήψεώς τῆς, καὶ ἡ Θεσσαλονίκη οὐδ' ἡμέραν χα-
ρᾶς κατῴρθωσε νὰ ἴδῃ εὐρισκομένη πάντοτε εἰς ἐμπόλεμον κατὰστειν,
θέσις ἧτις εἰς οὐδεμίαν πρόσοδον ἠδύνατο νὰ καθοδηγήσῃ αὐτὴν, ἀλλ' εἰς
τὴν διαφθορὰν μόνον, περὶ οὗ κατωτέρω. Λόγῳ τῶν πολεμικῶν ἀναγκῶν,
τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ἀνεπύχθη τεραστίως καὶ ὁ πλοῦτος ἐρρευσεν ἐν αὐτῇ,
ἀλλὰ πόρρω ἀπέιχε τοῦ νὰ φέρῃ τὴν ὄψιν πόλεως, καὶ δὴ πρωτεύουσῆς, ὁ
δὲ ἀρξάμενος ἤδη τρίτος αἰὼν ἀπὸ τῆς κτίσεώς τῆς, εὗρεν αὐτὴν κέντρον
πολεμικόν, ταμειυτήριον χρυσοῦ, καὶ... ἔδραν διαφθορᾶς.

Ὁ ἐθνικὸς τῆς Μακεδονίας πλοῦτος ἀφηρηπάζετο ἀπὸ τοὺς διαφόρους
διοικητὰς αὐτῆς. Ρωμαῖοι δὲ, Σκορδίσκοι καὶ Θράκες, συνωμότου κατὰ τῶν
κατοίκων φροντίζοντες ποῖος νὰ υπερβάλλῃ τὸν ἕτερον, ἀσφαλῶς δὲ οἱ πρῶ-

²³ Πλούτ. Σουλ. 11. Ορος. VI. 2. Πασαν. Θ 74. Ἀππιαν. Μιθρ. 29 Cic. divin. in
Caecil. c 20, 64.

τοι, εἰ καὶ προστάται, εἶχον τὴν μεγαλυτέραν μερίδα, διότι οὐδ' αὐτῆς τῆς τέχνης ἐφεύθησαν. Μάρκος δὲ Λικίνιος ὁ Λεύκουλος (72—71 π.Χ.) ἠμαύρωσε τὴν πολεμικὴν αὐτοῦ φήμην λόγῳ τῆς ἀρπακτικῆς ὁρμῆς καὶ τῆς αἱματηρᾶς ἀγριότητος μετ' ἧς διεξήγαγε τοὺς πολέμους αὐτοῦ, οὐ μόνον κατὰ τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, μηδ' αὐτῆς τῆς τέχνης αὐτῶν ἐξαιρουμένης, ἣτις ὑπέστη μεγίστην φθοράν. Πλεῖστα καλλιτεχνήματα ἀφηρέθησαν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν τούτων πόλεων ὅπως κοσμηλοσσιαῖον ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔργον τοῦ Καλάμιδος, ὅπερ ἀφῆρσεν ἐκ τῆς καταστραφείσης Ἀπολλωνίας, καὶ ὅπερ, μετὰ τὸν θρίαμβον, ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Λευκούλου εἰς τὸ Καπιτώλιον. (29)

Γεγονὸς ἀρκετὰ σημαίνει διὰ τὴν Θεσονίαν, ἐπὶ διοικητοῦ Λευκίου Μανλίου Τουρκουάτου Οὐάλεντος (64—63 π.Χ.), ἔλαβε χώραν, καὶ τὸ ὅποιον δὲν δυνάμεθα νὰ παρατρέξωμεν, καθότι μέχρι τοῦ σημερινοῦ αἰῶνος θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ κατὰ περιόδους. Τὸ γεγονός τοῦτο εἶναι τὸ ἐξῆς. Ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην (63 π.Χ.) ὁ Πομπήϊος κατέστησε φόρου ὑποτελῆ τὴν Παλαιστίνην, ὁπότε καὶ ἀρχεται ἡ τῶν Ἰουδαίων ἀποδημία κατὰ μεγαλυτέρας ὁμάδας. Τὸ πιθανότερον λοιπὸν εἶναι ὅτι, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐπολλαπλασιάσθησαν οἱ ἐν Θεσσαλονίᾳ Ἰουδαῖοι, εἴτινες καὶ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τῆς κτίσεώς της ὑπῆρχον, ἀλλ' ἐν μικροτάτῳ ἀριθμῷ, καὶ οὗς, μετὰ ἐξήκοντα ἔτη, θέλομεν εὖρη ἐν αὐτῇ ἀποτελοῦντας συναγῆ κοινότητα.

Ἐπὶ τέλους, εἰς τὸν ὁρματὸν τῶν βασιανισάντων τὴν Μακεδονίαν διοικητῶν, ἔχομεν ν' ἀναφέρωμεν καὶ ἓνα ἀστέρα, δυστυχῶς μεσουρανήσαντα διὰ μίαν μόνον διετίαν (60—58 π.Χ.). Οὗτος εἶνε ὁ περικλεῆς καὶ κράτι-πραΐτωρ Γάϊος Ὀκτάβιος, ὁ πατήρ τοῦ μετέπειτα αὐτοκράτορος Αὐγούστου. Ὁ Ὀκτάβιος καὶ ὡς διοικητῆς, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀρχιστράτηγος, διέπρεψε καταβαλὼν πάντα τὰ ἔθνη βαρβαρικὰ φύλα, ἐκτελέσας ἀριστα τὴν ἀνατεθεισάν αὐτῷ ἐντολήν, καὶ ἀποκτῆσας ἴσιν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ δόξαν. 30 Κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν διώκει τὴν Μακεδονίαν Λ. Ἀπουλῆϊος ὁ Σατουρνίνος (58—57 π.Χ.), ὁ Κικέρων ἐξορισθεὶς ἀπὸ τῆς Ρώμης ἦλθεν εἰς τὰς προσφιλεῖς του Ἀθήνας, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἐν Ἀχαΐᾳ παρουσίας τοῦ Κατιλιναϊκοῦ Ποπλίου Αὐτρωνίου καὶ ἄλλων τοιοῦτων ἐχθρῶν του, ἠναγκάσθη νὰ μεταβῆ εἰς Θεσσαλονίαν ὅπου διέμεινεν ἐπὶ ἑπτὰ μῆνας παρὰ τῷ φίλῳ του ταμίᾳ τῆς πόλεως (31), ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς τὸ ἀγαπητόν του Δυρράχιον, ὁπότεν παρηκολούθησε τὴν δρᾶσιν τοῦ περιβοήτου διοικητοῦ τῆς Μακεδονίας ἀνθυπάτου Λευκίου Καλπούρκα Πεΐωνος Καισιωνίου (56—55 φθιν. π.Χ.).

Ὁ Πεΐων, ὡς περιέγραψεν αὐτὸν ὁ Κικέρων, ἦτο βάνανσος καὶ ἀδέξι-ος πολιτικὸς καὶ πλεονέκτης. Ἀλλὰ τοιοῦτος ὢν ὡς διοικητῆς, ἐγένετο χειριστὸς ὡς στρατηγός. Καὶ ὁ ἄθλιος καὶ ἀσυνείδητος οὗτος Πεΐων, χωρὶς πραγματικῶς νὰ ἤττηθῆ, ἀλλ' ἐκ κακῆς καὶ μόνον διοικήσεως, κατέστρεψε τὸν στρατὸν του. Τότε τὰ παρωργισμένα βαρβαρικὰ στίφη κατέκλεισαν

(29) Zumpt. Com. Epigr. 1. 2 σελ. 181, Mommsen σελ. 38—287. Στραβ. Ζ139
30 Sueton. Octav. c. 3, Vellei II 59. Zumpt Com, Epigr. T. 2 σελ. 194.
Mommsen c. I. Lat. Antiq. σελ. 278—279.

(31) Διον. Κασ. 38—18—30. Πολυβ. κ. 32.

τὴν Μακεδονίαν, διήρπαξαν αὐτήν, κατέστησαν ἀδιάβατον τὴν μεγαλυτέραν στρατιωτικὴν ὁδόν, τὴν Ἐγνατίαν, καὶ κατήλθον μέχρι τῶν πυλῶν τῆς Θεσσαλονίκης. Οἱ δυστυχεῖς Θεσσαλονικεῖς ἠναγκάσθησαν ἐν πάσῃ σπουδῇ ν' ἀναγεώσουν καὶ ἐνισχύσουν τὰ παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν χαρακώματα, ὅπως προφυλαχθῶσιν ἀπὸ πάσης τῶν βαρβάρων ἐπιδρομῆς.

Φάνεται ὁμῶς ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ ἄμυνα τῆς πόλεως εἶχε παραμεληθῆ, διότι ὁ Κικέρων ἱστορεῖ, ὅτι, ὅτε διέμεινεν ἐν Θεσσαλονίᾳ ὡς ἐξόριστος, κατὰ τινὰ τῶν βαρβάρων Θρακῶν εἰς Μακεδονίαν εἰσβολήν, οἱ κατοικοὶ ἀπελπισθέντες περὶ τῆς ὀχυρώσεως τῆς πόλεως, κατέφυγον εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, ὅπου προέβησαν καὶ εἰς ἐσπευσμένους τινὰς ἐπιδιορθώσεις, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀποδεικνύει, ὅτι τὰ τεῖχη τῆς πόλεως περιήλθον εἰς ἀχρηστίαν. Περὶ τῆς ἰδίας αὐτῆς εἰσβολῆς λέγει, ὅτι ἐληλατήθη ἡ Μακεδονία, αἱ δὲ πόλεις αὐτῆς ἀπώλεσαν πλείστους κατοίκους. Οἱ ἄγροὶ ἠρημώθησαν, τὰ κτήνη ἀνηρπάγησαν, καὶ διαταράχθη ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσπραξις τῶν φόρων. (32)

Ὡς διοικητῆς ὁ Πεΐων ἦτο εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀχρειότητος φιλήδωνος, ὥστε πλείσται παρθέναι καὶ ἰδίως τοῦ Βυζαντίου ἐγένοντο θύματα τῶν βαναύσων ὀρέξεών του. Ἀπεγέμισε τὸ θαλάστιόν του εἰς βάρους τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, ἀπεστέρησε τὸ Βυζάντιον καὶ τὴν Ἀχαΐαν τῶν καλλίστων ἔργων τῆς τέχνης, ἠνάγκασε τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις καὶ δήμους ν' ἀποτίσσωσι μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του ταμεῖον, καὶ ἐνήργει κατασχέσεις μεγάλων ποσοτήτων σίτου, ὧν τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως ὥριζεν ὁ ἴδιος εἰς ὄφελος τοῦ ἰδιαίτερου του ταμεῖου. Ἄντι ὁμῶς νὰ τιμωρηθῆ, οὐδόλως κατεδιώχθη, ἐκτὸς τοῦ γνωστοῦ λόγου τοῦ Κικέρωνος ἐνώπιον τῆς Συγκλήτου, ὅν καυστικώτατον, δηλητηριωδέστατον καὶ πλήρη χλευασμοῦ ἀπήγγειλεν ἐναντίον του κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του. (33)

Τελείως ἐξηχραιωμένους καὶ μὲ πάσας τὰς κακίας, ἃς ἀποκτᾶ λαὸς τις ἐν ἀπογνώσει εὐρισκόμενος λόγῳ τῆς πολυετοῦς σκληρᾶς δουλείας, εὖρε τοὺς Ἑλληνας ὁ ἀπὸ πολλοῦ ἀναμενόμενος νὰ ἐκπαθῆ μέγας παγκόσμιος ἄγων μεταξὺ τοῦ Καίσαρος (δημοκρατίας) καὶ τοῦ Πομπηίου (ἀριστοκρατίας). Ἀπὸ δὲ τῆς στιγμῆς ταύτης ἀρχεται καθισταμένη ἡ Ἑλληνομακεδονικὴ χερσόνησος τὸ γενικὸν τῶν ἐμφυλίων πολέμων θέατρον (49—30 π.Χ.)

Ἄλλ' ὁ Ἑλληνισμός, καὶ μετὰ τὴν τῶν συμφορᾶς, ταπεινώσεις καὶ διαφθοράς, διετήρησεν, ὅπως οὖν, τὸ ἐθνικὸν αὐτοῦ φρόνημα, ζῶν πάντοτε ἐν τῇ ἀναμνήσει τοῦ παρελθόντος. Ἐνεκα δὲ τῶν ἐμφυλίων πολέμων διελύθη τὸ τέως ὑφιστάμενον κθεστῶς, ἠδύναντο δὲ τότε οἱ Ἕλληνες νὰ θεωρῶσιν ἑαυτοὺς ὡς μεγαλοσημαίνοντας διὰ τὴν πλάστιγγα τῶν ἀλληλομαχομένων ρωμαϊκῶν μερῶν. Ἀλλὰ δυστυχῶς Ῥωμαῖοι, πάντοτε Ῥωμαῖοι, δὲν ἐληρημόνησαν τὰς μεταξὺ τῶν ἐμπαθείας, πολλάκις δὲ μία καὶ ἡ αὐτὴ πόλις διηρεῖτο εἰς δύο στρατόπεδα.

Μετὰ τὴν ἀστραπιαίαν ταχύτητα τοῦ Καίσαρος, ὁ Πομπηῖος ἀπεβίβασθη εἰς τὴν Ἑλληνομακεδονικὴν Χερσόνησον. Εἰς τὴν Θεσσαλονίαν δὲ ἐσπευσαν νὰ συγκεντρωθῶν, ὡς καὶ οἱ ἐκ Ρώμης φεύγοντες φόβῳ τοῦ

(32) Cic. De prov. procons. κ. 2. Τοῦ ἰδίου in L. Pisonem κ. 17, 3, 4.

(33) Δερσβεργ. I. τ. Ἑλ. 616λ. M. μφρ. II. Καρὸλ. τ. 1 σελ. 539—542 Tafel de Thess. σ. XXXVI Cic. in Pis. 16, 37, 38, 17, 46, 20, 43, 24, 57, 34, 83, 84, 35, 85, 86, 37, 90. Mom. τ. 3 σελ. 287, 288, 482. Zumpt. Com. Epigr. τ. 2 σελ. 195—201.

Καίσαρος, Συγκλητικοί Ὑπατοί, οὓς ὁ Πομπήϊος «ἐκέλευσεν εἰς Θεσσαλονί-
κην ἀκολουθήσαι αὐτόν», διότι ἡ πόλις Ρώμη εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τῶν
ἐχθρῶν.

Οὕτω, καθ' ὃν χρόνον ὁ Καίσαρ ἦρχεν ἐν Ρώμῃ ὡς δικτάτωρ καὶ ὡς
ὑπάτος, σύγκλητος 200 περίπου πατέρων συνήρχετο ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ἐ-
ξελέγη δὲ ἡ Θεσσαλονίκη καὶ διότι ἡ πόλις, φύσει καὶ τέχνῃ ὀχυρά, ἦτο
ἀσφαλὲς ὀρμητήριον, ἵνα προετοιμασθῶσι διὰ τὸν κατὰ τοῦ Καίσαρος πό-
λεμον. Μὴ δυναμένη δὲ ἡ σύγκλητος αὕτη νὰ συγκαλῆ ἐν Θεσσαλονίκῃ
ἐκκλησίαν, παρέτεινε εἰς τοὺς ὑπάτους καὶ τοὺς ἄλλους ἄρχοντας τὴν
ἐξουσίαν αὐτῶν μέχρις ἀποπερατώσεως τοῦ πολέμου. (34)

Οὕτω δὲ μετ' ὀλίγον ἡ Θεσσαλονίκη, ἐκτός τοῦ ὅτι περιέλαβεν ἅπασαν
σχεδὸν τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Ρώμης καὶ ἔλαβεν ὀλόκληρον τὴν εἰκόνα
αὐτῆς, ἐγένετο τὸ κεντρικὸν τῶν Πομπηϊακῶν στρατόπεδον, ὅπερ, οὐ πολ-
λοῦ χρόνου ὕστερον, μετεφέρθη εἰς Βέρροϊαν (35), ὅπου, κατὰ Πλούταρχον,
ὁ Πομπήϊος δὲν ἔμεινε ἀργός, ἀλλ' ὄλων μετέχων τῶν γυμνασίων, ὡς
νέος ἀκμαίος, γυμνάζων τὰς στρατιάς του, διότι ἡ περὶ αὐτῶν δύναμις ἦτο
ἀνάμεικτος καὶ εἶχε ἀνάγκη μελέτης.

Ἄλλ' ἐνῶ τὰ πάντα συνέτρεχον ὑπὲρ τοῦ Πομπηϊοῦ, οὗτος, οὔτε τὴν
πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῶν Ἑλληνομακεδόνων, οὔτε τὸν στρατόν, οὔτε τὸν στό-
λον ἐχρησιμοποίησε καταλλήλως καὶ ἐγκαίρως, ἵνα καταλάβῃ ἅπασας τὰς
ἀκτὰς τοῦ Ἄδρια καὶ οὕτω ἐμποδίσῃ τὴν ἀπόβασιν τοῦ Καίσαρος, ἦτις καὶ
ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ διατρέχῃ, ἐκ τῶν ὑστέρων πλέον, ἐν μεγάλῃ σπουδῇ
τὴν Ἐγνατίαν ἐδόν. Οὕτω δὲ ὁ Καίσαρ, ἐπιφεληθείς, κατώρθωσε κατὰ Ἰ-
ούνιον τοῦ 48 π. Χ. νὰ συνάψῃ τὴν γνωστὴν παρὰ τὰ Φάρσαλα μάχην,
καθ' ἣν κατετρόπωσε τὸν Πομπηϊόν, ὅστις διὰ Λαρίσσης καὶ Τεμπῶν κα-
τέφυγεν εἰς Ἀμφίπολιν, Μιτυλήνην, καὶ τέλος εἰς Αἴγυπτον, ὅπου εὗρεν οἰ-
κτρὸν τέλος (36). Ἀλλὰ διάφορα στίφη τοῦ στρατοῦ του, ἐπὶ 18 ὀλόκληρα
ἔτη ἐλυμαίνοντο τὴν Μακεδονίαν, μέχρι τῆς ὀριστικῆς νίκης τοῦ Ὀκταβι-
ανοῦ.

Εὐθὺς μετὰ τὸν φόνον τοῦ Καίσαρος (15 Μαρτ. 44 π. Χ.) ἡ κατὰ Σε-
πτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀρξαμένη πάλιν τοῦ Βρούτου, καὶ κἀθοδος αὐ-
τοῦ εἰς Μακεδονίαν, καὶ ἐν τέλει ἡ ἦττα αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατός του, παρέ-
δωκαν τὴν Μακεδονίαν εἰς χεῖρας τοῦ Μ. Ἀντωνίου ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ φθι-
νοπώρου (42 π. Χ.) εὐτυχῶς, ὑπὸ τὴν ἱπποτικὴν καὶ μεγαλόψυχον διοίκησιν
τοῦ ὀλοῦ ἀπήλαυσεν ἐνὶ πολλὰ ἔτη θαλερὰς εἰρήνης.

Ἄν εἶνε ἀληθὴ τὰ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἀναφερόμενα (διότι δὲν εἶ-
νε ὄλων ἀναμφισβήτητος ἡ παράδοσις αὕτη), ἡ ἡμετέρα πόλις Θεσσαλονί-
κη, ὡς καὶ ἡ Σπάρτη, διέτρεξαν τὸν μέγιστον τῶν κινδύνων, ἂν ἐνίκα ὁ
Βρούτος. Διότι οὗτος, λόγῳ τῆς ἐχθρικῆς πρὸς αὐτὸν στάσεως τῶν δύο τού-
των πόλεων, πρὸ τῆς τελευταίας κρίσεως μάχης, πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ ζή-
λου τῶν στρατιωτῶν του, ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐπονείδιστον ὑπόσχεσιν ὅτι, ἐν
περιπτώσει νίκης, ἔμελλε νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτοὺς πρὸς λεηλασίαν τὴν τε
Σπάρτην καὶ τὴν ἡμετέραν φίλην τοῦ Ὀκταβιανοῦ Θεσσαλονίκην.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Μ. Ἀντώνιος, λόγῳ τῆς πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν Ὀκτα-

(34) Βερτολίνη-Λάμπρον Ρωμαῖκ. Ιστ. τ. Α. σελ. 642, Διον. Κασ. 41, 20 Ι.

(35) Διον. Κασ. 41, 43, 43, 44. Ἰωαν. Ἀντιοχ. ἀπόσπασμα 72, 6. Tafel de Thessal. σ. 26 προλογ. Περὶ Βερρ. Πλουτ. Πομπ. κ. 64.

(36) Ἀππιαν. Ἐμφ. Β. 70, 71 καὶ 75, 79 καὶ 80, 82. Διον. Κασ. 41, 11, 47.

βιανὸν πίστεως τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης, πάλιν ἐτίμησεν αὐτὴν διὰ τῶν
δικαιωμάτων τῆς αὐτονομίας, κληθεῖσα καὶ πάλιν «ἐλευθέρα πόλις», καὶ
διωκεῖτο δημοκρατικῶς, ἢ μᾶλλον αὐτοκρατορικῶς, ἐνῶ ὡς κατω-ἔρφ θὰ ἴ-
δωμεν, ἡ Μακεδονία κατέστη καθαρῶς ρωμαϊκὴ ἐπαρχία, διώρισε δὲ διοι-
κητὴν τῆς Μακεδονίας τὸν Δεύκιον Μάρκον Κνησωρίνον, ὅστις καὶ ἐτέλεσε
θράμβον τὴν 1ην Ἰανουαρίου (39 π. Χ.) διὰ τὴν κατὰ τινος τῶν βαρβάρων
τοῦ βορρᾶ νίκην του. (37)

Ἄλλ' ἔτι, ἀπὸ τὸ 33 π. Χ. ἐφαίνετο πλέον ἐπιχείμενος ὁ μεταξὺ Ὀκτα-
βιανοῦ καὶ Μ. Ἀντωνίου πόλεμος, καθ' ὃλα δὲ τὰ φαινόμενα, τὸ τρίτον
ἦδη ἡ Ἑλληνομακεδονικὴ χερσόνησος θὰ ἦτο τὸ κύριον στρατόπεδον τῶν
διαμαχομένων. Διότι ὁ Μ. Ἀντώνιος ἀπασχολούμενος μὲ τοὺς πρὸς τὴν
Κλεοπάτραν ἔρωτάς του, παρημέλησε νὰ ἐπιτεθῇ ἐγκαίρως ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ
τοῦ ἀπροετοιμαστοῦ ἔτι Ὀκταβιανοῦ, διανείμας τὰς πολεμικὰς αὐτοῦ δυνά-
μεις εἰς τὰς τοῦ Ἰονίου πελάγους ἀκτὰς. Ὁ μεταξὺ αὐτῶν πόλεμος ἤρξα-
το κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 31 π. Χ., ἡ δὲ παρὰ τῷ Ἀκταίῳ
ἀκροτηρίῳ ναυμαχία τῆς 2 Σεπτεμβρίου 31 π. Χ., καὶ ἡ κατατρόπωσις τοῦ
στόλου τοῦ Μ. Ἀντωνίου, ἔκρινε περὶ τῆς τύχης τοῦ ρωμαϊκοῦ κόσμου. (38)

Τῆς Ἑλλάδος ἡ δυστυχία καὶ ἡ πένια εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ κατακέρυ-
φον, εἰς δὲ τοὺς πῆδας τοῦ νικητοῦ τοῦ Ἀκταίου, ἔκειτο νῦν μέχρι θανά-
του ἐξητλημένη. Αἱ δὲ μεταξὺ τῆς Μακεδονίας, Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου
ὄρειναι χώραι ἦσαν σχεδὸν ἔρημοι. (39)

Ἡ μεγίστη δοκιμασία, ἣν ὑπέστησαν τὰ Ἑλληνο-Μακεδονικὰ μέρη ἐκ-
τῶν ἐμφυλίων τούτων σπαραγμῶν, ἐπέφερε τὰ συνήθη ἀποτελέσματα ἅτινα
παρατηροῦνται κατόπιν μακροῦ πολέμου. Πείνα, παραλυσία, ἐκκλησις ἡθῶν,
διαφθορά, ἀνορχία καὶ πάντα τὰ σιμπαρμαρτυντα κατὰ.

Ἡ ἐν Αμβρακικῇ ναυμαχίᾳ ἑτερομάτισε διὰ τὴν Ἑλληνο-Μακεδονίαν
τὸν πόλεμον, καὶ ὁ Λαὸς ἠδύνατο καὶ ἤρχισεν ἦδη νὰ ἐπιδίδεται εἰς τὰ εἰ-
ρηνικὰ ἔργα, περὶ τὴν ἀνερθώσιν του, μεθ' ὅσας τὰς ἀποκτηθείσας κα-
κίας, ἀλλ' ὅμως ἡ ἀνερθώσις ἀδύνατον νὰ προέλθῃ ἐκ τοῦ Λαοῦ μό-
νον, ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ σπουδαῖος ἀρωγὴς τὸ Κράτος. Ὁ δὲ Ὀκταβιανός, ἀναγ-
κασθεὶς νὰ ἀπενείμῃ τὰς ἐγγυήσει ἰδιεκτησίας εἰς τοὺς ἀπκλέσαντας ταύ-
τας Ἰσολοὺς ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ εὐρεθεὶς εἰς τὴν ἀνάγκη ν' ἀνταμεί-
ψῃ πολλὰς χιλιάδας στρατιωτῶν ὀπαδῶν καὶ παλαιμάχων του, ἠναγκάσθη
ν' ἀνοθέλλῃ τὰ ἔργα τῆς ἀνερθώσεως, ὅπερ ὀπισθοδρόμησε καὶ ἡ ἀθρόα
μετακίεσις ρωμαϊκῶν πελιτῶν καὶ παλαιμάχων στρατιωτῶν εἰς τὰς ὑπὸ
αὐτοῦ κηθείσας πόλεις.

Τόσον ἡ νέα τοῦ Αὐγούστου μεταρρυθμίσις εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐπαρ-
χιῶν, τὸ διατηρηθὲν καὶ νῦν καθολικὸν συνέδριον ἐκάστης ἐπαρχίας, ὅπερ
διὰ τὴν Μακεδονίαν συνήρχετο ἐν Θεσσίᾳ, ὡς καὶ εἰ νέοι ὅπως οὖν εὐεργετι-
καὶ φερελεγκτικὲ νόμοι, εἰς οὐδέν, ἢ μᾶλλον, ἀνειαυθότως ἐπέδρασαν, ἠναγ-
κάσθη ἐν Ἐϋγευστος (21—19 π. Χ.) νὰ ἐπισκεφθῇ μέγα μέρος τῶν Ἀνα-
τολικῶν χωρῶν

Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ βαθμὴν καταχρῆσις ἐφθασαν, ὥστε ἡ μεγάλη κατά-
χρησις, ἣ ἐγένετο εἰς τὰ ἀρχαῖα ἀνεγνωρισμένα διάφορα ἄστυα, ἀνη-

(37) Πλουτ. Βρούτ. 46. Tafel de Thessal. σ. XXVIII. Kuhn τ. 2. σ. 54 Πλουτ.

Ἄντ. 24. Zumpt τ. 2 σ. 251 Drumann τ. 1. σ. 427 καὶ 214.

(38) Πλουτ. Ἄντ. 67.

(39) Στραβ. Ζ. 322, 325, 327.

σύχει πολὺ τὸν Τιβέριον, διότι τόποι ἱεροί, προωρισμένοι γὰρ προστατεύουν τοὺς δυστοχεῖς, λόγῳ τῆς διαφοράς ταύτης τῶν κατοίκων, περιήλθον εἰς τοιοῦτον θαθμὸν, ὥστε νὰ καταστοῦν τὸ ἄσυλον τῶν παντὸς εἶδους κακούργων, ὡν τὰ ἀποτελέσματα, ὑπὸ ἐποψίν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ἦσαν ἰδιαζόντως φαῦλα. Δι' 8 τῷ 22 μ.Χ. διέταξεν ὅπως ἡ Σύγκλητος ἀναθεωρήσῃ τὰ δικαίωματα ἐκάστου τῶν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις εὐρισκομένων ἀσύλων, μετὰ πολλὰς δὲ συνδιασκέψεις τῷ 23 μ.Χ. ἀπεφασίσθη μὲν ὅπως τὰ πλείστα μὴ καταργηθοῦν, ἀλλὰ καθωρίσθησαν ἀκριβῶς αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς ἔμελλον νὰ εἶνε σεβαστοὶ οἱ εἰς τὰ ἄσυλα ταῦτα προσερχόμενοι, τὴν ἐπιβλεψίν τοῦ νομίμου τῶν ὁποίων παρεκλήθησαν καὶ αἱ διάφοροι πόλεις νὰ περιφρουροῦν.

Τῆς διαφοράς ταύτης δύο, φαίνεται, πόλεις κατέχουν τὴν πρωτεύουσαν θέσιν, ἡ Κόρινθος καὶ Ἰδίως ἢ Θεσ)η, ἥτις, λόγῳ τῆς ἐμπορικῆς καὶ πολιτικῆς αὐτῆς θέσεως, προσεῖλκυσε τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν παλαιμάχων τοῦ Αὐγούστου στρατιωτῶν, οἵτινες ἦσαν ἢ πηγῇ πάσης διαφοράς καὶ καλίας. Ὡς δὲ παρ' ἅπασιν τοῖς Ἑλλησι, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Μακεδόσι, καὶ δὴ τοῖς Θεσσαλονικεῦσι, ἢ ἐκ τῶν διαφορῶν νικῶν τῶν διαμαχομένων μεριδίων παραχθεῖσα ὁρμὴ πρὸς καθιέρωσιν ἑορτῶν, ἔλαβε ζωηρὸν κατ' ἀρχὰς χαρακτήρα. Ἐπειτα ἡ διηνεκῶς αὐξουμένη ροπὴ λατρείας πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας αὐτῶν, καὶ δὴ οὐχὶ σπανίως καὶ ζώντων ἔτι, καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, ἔλαβεν ἐπικινδύνους διαστάσεις κατὰ τρόπον ἐπονείδιστον.

Μετὰ τὴν παρὰ τοὺς Φιλίππους νίκην τοῦ Ἀντωνίου καὶ Ὀκταβιανοῦ πρὸς τὸν Βρούτον (30 π. χ.) καὶ Κλάσιον, οἱ Θεσ)εῖς καθιέρωσαν τὰ Ἀγωνοθεσία, ἑορτὴν τελουμένην πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νίκης ταύτης. Ὁ δὲ Ὀκταβιανὸς πρὸς ἀνάμνησιν τῆς κοσμοϊστορικῆς νίκης αὐτοῦ Ἰδρυσε πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀκταίου τὰ Ἀκτια. Δὲν ὑστέρησε καὶ ἡ Θεσ)ικὴ ὡς πρὸς τοῦτο.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν ἀγῶνων τούτων, οὐκ ὀλίγην ροπὴν ἐπεδείξαντο καὶ πάντες μὲν οἱ Μακεδόνες, ἰδίως δὲ οἱ Θεσ)εῖς, ὡς πρὸς τὴν τῶν αὐτοκρατόρων καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν λατρείαν, ἀκολουθοῦντες ὡς πρὸς τοῦτο τὴν γενικὴν καὶ διηνεκῶς αὐξανομένην ὁρμὴν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, καὶ ἥτις, ἐν Ἀσίᾳ τουλάχιστον, ἔλαβε τέλειον τύπον θρησκείας. Πλείστα εἶνε τὰ νομίματα καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ αἵτινες παρέχουν ἡμῖν ἀσφαλεῖς πρὸς τοῦτο μαρτυρίαι, βλέπομεν δὲ αὐτοκράτορας καὶ συγγενεῖς αὐτῶν τιμωμένους, καὶ ζώντας ἔτι, διὰ τῆς λατρείας καὶ ἱερέων, ὁτὲ μὲν ὡς θεοὶ καὶ θεαιναι, ὁτὲ δὲ ἑαυτοποιοῦντο μὲ τούτους ἀνέκαθεν λατρευομένους, αἱ μὲν αὐτοκράτειραι καὶ γεμονίδες ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον πρὸς τὴν Δήμητραν, οἱ δὲ αὐτοκράτορες πρὸς τὸν Δία, τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν Ἥλιον καὶ ἄλλους. Πρὸς τιμὴν δὲ αὐτῶν Ἰδρυσαν καὶ ναοὺς. Ἐτελοῦντο δὲ αἱ ἑορταί, ὁτὲ μὲν μόναι, ἄλλοτε δὲ ἐν συνδυσασμῷ μετ' ἄλλων ἀνέκαθεν καθιερωμένων.

Ἐκ τινῶν νομισμάτων καλῶς καταφαίνεται, ὅτι καὶ ἡ πρὸς τὸν Καίσαρα λατρεία τῶν Θεσ)ῶν δὲν ὑστέρει τῆς τῶν ἄλλων πόλεων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀντωνίας, ἥτις καὶ θεὰ ἐν τοῖς νομίμασι προσαγορεύεται. Τὰ Σεβάστεια ἑορτάζοντο καὶ ἐν Θεσ)η καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ, ὑφίσταντο δὲ πολὺ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐγούστου, καθότι ἡ ἀποθέσις αὐτοῦ ἔλαβε, κατόπιν τῆς προκηρύξεως ἐκ μέρους τῆς Ρωμαϊκῆς λατρείας, μόνιμον κύρος καθ' ὅλον τὸ κράτος. Ἀλλὰ καὶ τὴν λατρείαν τῆς συζύγου τοῦ Αὐγούστου Διβίας, (Julia Augusta) ἐτέλη ἢ Θεσ)η, ὡς καὶ ἅπασα ἢ Μακεδονία, ἰδίως μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου αὐτῆς Κλαυδίου γενομένην ἐπίση-

μον ἀποθέσιν αὐτῆς ὡς Θεὰ *Αὐγούστα* (diva Augusta).

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν διαφοράν ἐν τῇ κοινῳνίᾳ, ἔβρινε καὶ ἡ ἐν τῇ Διοικήσει τοιαύτῃ μεθ' ὅλην δὲ τὴν αὐστηροτάτην ἐπιβλεψίν, ἣν ὁ Αὐγούστος ἐνήργει ἐπὶ τῶν συγκλητικῶν ἐπρχιῶν καὶ ἐπὶ τῶν ταύτας διοικούντων ἀνθυπάτων, οὐδὲν ἄλλω· κατώρθωσε ν' ἀποτρέψῃ τὰς διαφόρους καταχρήσεις, αἵτινες ἦσαν ἐπαχθέσταται. Δι' 8, ὁ λαὸς τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, μόλις ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον ὁ Τιβέριος (15 μ.Χ.) ἐπεμψε πρεσβείαν πρὸς γνωστοποίησιν τῆς ἀλγεινῆς καταστάσεως· εἰς ἣν περιήλθον, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τῆς τρομερᾶς περιόδου τῶν ἐμφυλίων πολέμων, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγῳ τῶν διαφορῶν πιέσεων καὶ παρεκτροπῶν τῶν διοικητικῶν ἀντιπροσώπων. Τὸ διάβημα ἐπέτυχε καὶ ἡ Μακεδονία καὶ Ἑλλάς ἀπὸ συγκλητικῆς ἐπαρχίας ἐγένοντο αὐτοκρατορικῆς τοιαύται, τοῦ Γαίου Ποπαίου Σαβίνου, ἀποσταλέντος ὡς πρώτου αὐτοκρατορικοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Τιβερίου (16 μ.Χ.). Ἡ μετατροπὴ αὕτη διήρκεσε μόνον μέχρι τοῦ Κλαυδίου (41 μ.Χ.) ὅστις κατέστησε καὶ πάλιν αὐτὰς συγκλητικᾶς ἐπαρχίας.

Ἦδη εἰς τοὺς Θεσσαλονικεῖς ὑπεισήλθον βαθμιαίως ρωμαϊκὰ ἥθη, τὴν εὐκολωτέραν δὲ εἰσῶδον ἐποιήσαντο τὰ μὴ εὐάρεστον φύσεως. Οὕτω εἰσήχθησαν καὶ ἐνταῦθα αἱ αἰσχραὶ παλαίστραι καὶ οἱ αἱματηροὶ τῶν μονομάχων ἀγῶνες, καταστάντες ἀπὸ τὰς εὐαρεστοτέρας τοῦ λαοῦ τέρψεις.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν θαναύσων θεαμάτων, κατὰ τὸν Λουκιανόν, εἰς τὴν λαμπρὰν τῆς Μακεδονίας πρωτεύουσαν Θεσσαλονίκην, ἦτο καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν θανατικῶν ποινῶν, αἵτινες ἐπεβάλλοντο εἰς τὰ καταδικασμένα ἀτυχῆ γυναῖκα. Τὰ γυναῖκα ταῦτα παρίσταντο εἰς τὸ θέατρον ἐνώπιον τοῦ Διοικητοῦ καὶ πολλῶν θεατῶν, ἐνδεδυμένα καὶ κεκοσμημένα λίαν ἐξεζητημένως καὶ ἐναντίον παντὸς γυναικείου αἰσθήματος, ἐν φρικῶδῳ ἀναιδέσει στάσεσιν. Αἱ πράξεις αὐταὶ ἐμμετρῶν τὴν ὀμότητα, τὴν βηνυσότητα καὶ ἰδίως τὴν ἀνηθικότητα εἰς ἣν περιήλθον οἱ τότε Ἑλληνες, μὲ τούτους ὁποίους καὶ οἱ Θεσσαλονικεῖς. (Λουκιαν. Λούκ. ἢ δν. κ. 19 κ 52 κέξ. Ἄπ. Πιχ'λ. πρῶτ. πρὸς Θεσο. δ' 3.)

Ἐτερον σημεῖον ἐκφυλισμοῦ εἶναι ἡ ἐκρωμάσις τῶν ὀνομάτων. Πλείεσται ὅσαι ἐπιγραφαὶ Θεσσαλονίκης τῶν χρόνων τούτων, ὡς καὶ τῶν μετέπειτα, μαρτυροῦσι περὶ τοῦ πράγματος. Τὸ χερίστον δὲ πάντων ἦτο καὶ ἡ ἀπόκτησις δικαιομάτων τοῦ Ρωμαίου πολίτου (civis Romanus), ἥτις ἐπὶ Κλαυδίου ἔλαβε ἐπικινδύνους διαστάσεις, ζωηρὰν δὲ εὐρεν ἐν Ρώμῃ ὑποστήριξιν. Ἐναντι δὲ τῶν μεγίστων ἐθνικῶν καὶ ἠθικῶν ζημιῶν, ἐλάχιστα ἦσαν τὰ ὀφέλη ἅτινα προσεπορίζοντο οἱ πολιτογραφούμενοι Ἑλληνες. Ὁ οὕτω ὁμοῦ πολιτογραφούμενος, ἐπειδὴ ἀπηλλάσσοτο τῶν ὑποχρεώσεων αἵτινες ἐβύρουν τὸς ἐπρχιώτας του, ἐγένετο ἀφορμὴ, ἵνα τὰς ἀτομικὰς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις καὶ τὰ δάρη, ἢ Ρωμαϊκῆ Κυβέρνησις ἐπιρρίψῃ εἰς τοὺς λοιποὺς ἐπρχιώτας, οἵτινες οὕτω ὑπέκειντο εἰς νέον φέρον, τὸν ἐκ τῆς πολιτογραφήσεως δηλαδὴ τῶν πλουσίων καὶ δημοφύλων αὐτῶν.

Ἄλλ' εἰς τὰ κακὰ ταῦτα, ἀπὸ τῆς ἐν Συρίᾳ ἡδη ἐξεγέρσεως τοῦ Οὐεσπασιανοῦ, προσετέθη καὶ ἡ ἐκ παναρχαίων χρόνων εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἐπιχωριάσεως πειρατεία, ὡς καὶ αἱ λόγῳ τῆς βραδείας οἰκονομικῆς ἀποκαταστάσεως σχηματισθεῖσαι φηλαὶ ληστρικαὶ συμμορίαι. Αἱ μεγάλαι δυσχέρεια πρὸς ἀποτελεσματικὴν αὐτῶν καταδίωξιν, πολλοὺς ἐξ αὐτῶν καθίστων περιωνύμους, ἠναγκάζοντο δὲ οἱ αὐτοκράτορες λελυθότως πως ν' ἀναγνωρίζουν τὸ κράτος αὐτῶν, καὶ πολλὰκις μάλιστα δὲν ἐδίσταζον νὰ

ἔλθουν πρὸς αὐτοὺς εἰς διαπραγματεύσεις δι' ἀλληλογραφίας, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ τινος ἡγεμόνος. Ἐκ τῆς τοιαύτης λοιπὸν ἐλλείψεως τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ἔλαι μὲν αἱ παράλιοι πόλεις, ἰδιαζόντως δὲ ἡ ἡμετέρα (Θεσ)ῆ ἐβλάπτετο, διότι ἐξήσκει κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην παγκόσμιον ἐμπόριον, τόσον διὰ θαλάσσης, ὅσον καὶ διὰ ξηρᾶς μέσῃ τῆς Ἑγνατίας ὁδοῦ.

Ἐν τοσοῦτῃ καὶ τὰ γράμματα ἐν Θεσ)ῆ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην (40 μ.Χ.) δὲν φαίνεται νὰ παρημελήθησαν. Τοῦναντίον μάλιστα ἔχομεν τρανήν ἀπέδειξιν Φίλιππον τὸν Θεσ)α, ὅστις ἔγραψεν Ἑλληνικὴν Ἀνθολογίαν, δηλαδὴ δὴ συλλογὴν ἐπιγραμμάτων, περιλαμβάνουσαν συλλογὴν τοῦ δυσχορητισμένου Ὀλικοῦ. Δυστυχῶς ὁμως ἡ συλλογὴ αὕτη δὲν περιεσώθη δλόκληρος.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὑρεν ὁ Χριστιανισμὸς τὴν Θεσσαλονίκην.

Τέλος τοῦ Προλόγου τῆς Ἱστορίας τῆς Θεσσαλονίκης.

Σπουδαία σημεῖωσις.

Παρίσταται ἀνάγκη ἐνταῦθα νὰ δηλώσωμεν ὅτι, ἀναγκαζόμεθα νὰ σταματήσωμεν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς Ἱστορίας ταύτης διὰ τὸν ἐξῆς λόγον. Ἐπειδὴ ἡ Χ.Α.Ν. (Χριστιανικὴ Ἀδελφότης Νέων) προκηρύττει διαγωνισμὸν πρὸς συγγραφὴν ἐπιτομῆς τῆς Ἱστορίας τῆς Θεσ)νίκης, καὶ θὰ εὑρεθῶσι πολλοὶ ἐκ τῶν μελλόντων νὰ λάβουν μέρος εἰς τὸν διαγωνισμὸν, ἀλλὰ καὶ πλείστοι ἄλλοι, νὰ ἐκμεταλλεθῶσι τὰ ἐνταῦθα γραφόμενά μου, χωρὶς οὔτε κἀν μνεῖαν τοῦ ὀνόματός μου νὰ κάμουν, διὰ τοῦτο παύω πρὸς τὸ παρὸν τὴν συνέχειαν, ἵνα, καὶ ἂν δὲν κάνω τίποτε ἄλλο διὰ τῆς διακοπῆς ταύτης, τοῦλάχιστον θὰ θέσω φραγμὸν εἰς τὴν δάνειον σοφίαν τῶν νεωτέρων μας.

Χρῆστος Γ. Γουγούσης.

Οἱ Κουτσόβλαχοι καὶ οἱ Ρουμάνοι τῆς Μακεδονίας

Ἡ καταγωγὴ καὶ ἡ Ἱστορία των.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ τὸν δεῦτερον ἀριθμὸν τῆς Τσεκούρας σελίς 91)

8) Ἑγκ. Βρετ. Τόμος 28 σελίς 167 α.)

Περὶ τὴν 6 Ἐκατονταετηρίδα, δηλαδὴ τὴν Ἐποχὴν ποὺ ὁ Ἰουστινιανὸς ἀπέβλεπε εἰς τὴν ἀνασῶσιν τῆς Παλαιᾶς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Θράκης, Μακεδονίας καὶ τῆς Ἠπείρου ἀκόμη, ὠμιλοῦσαν Λατινικά.

9) (Τόμος 28 σελίς 167 c)

Τὸ ὅτι ὑπάρχει ἓνα σπουδαῖο στοιχεῖο Λατινικὸ μέσα εἰς τὴν Ἀλβανικὴν γλῶσσαν, καὶ ὅτι πολὺ συχνὰ εὑρίσκονται Ἀλβανικαὶ λέξεις μέσα εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν γλῶσσαν, καὶ ἡ ἀξιοσημείωτος διατήρησις ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς γλώσσης τοῦ προσφυματικῶς ἄρθρου, δύναται ἴσως νὰ συνεπάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀμφότεραι αὗται αἱ γλῶσσαι, ἡ Ἀλβανικὴ

καὶ ἡ Ρωμαϊκὴ, νὰ ἔλαβαν τὴ χαρακτηριστικὴ μορφή τους εἰς τὸ ἴδιο διαμέρισμα τῆς Γῆς.

10) (Τόμος 30, σελίς 372 b)

Οἱ Ἀρουμοῦνοι ἀριθμοῦν περὶ τὰς 160.000, καὶ εὑρίσκονται εἰς 154 κεχωρισμένας ἀποικίας εἰς τὴ Νότιο Βαλκανικὴν Χερσόνησο. Αὐτοὶ εἶναι Νομαδικοὶ ποιμένες, καὶ μεταναστεύουν μεταξὺ εἰς τὰ ὄρεινά μέρη καὶ εἰς τοὺς παραθαλασσίους κάμπους. Οἱ Ἀρουμοῦνοι εἶνε τὰ λεῖψανα τῶν παλαιῶν ἐκλατινισθέντων πληθυσμῶν. . . . Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰ Βουνά, ἀφοῦ πρῶτα ἀπέκτησαν ἀρκετὰ χρήματα, ὡς Καταστηματαρχαὶ εἰς μεγάλας πόλεις.

11) Αὐτὰ λέγει ἡ Ἱστορία.

Τώρα, ἐὰν βάλωμε εἰς ἐνέργεια τὸν Κοινὸν Νόμον καὶ σκεφθοῦμε λίγο πρακτικώτερα, μὲ τὴν ὁδηγίαν τῆς πείρας, θὰ παρατηρήσωμε τὰ ἐξῆς:

Ὅτι πάντοτε ἡ Πλουσιώτερος καὶ Ἀριστοκρατικώτερος, καὶ Πολιτικώτερος, καὶ Κοινωνικώτερος Οἰκογένεια, συμμορφώνονται καὶ ἀφομοιώνονται περισσότερο καὶ εὐκολώτερα μὲ τὴν Ἐπικρατοῦσα Πολιτικὴ καὶ Κοινωνικὴ Τάξιν.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ρωμαῖοι ἦλθαν τὸ 148 π.Χ. καὶ ἔμεναν μέχρι τοῦ 900 μ.Χ. σχεδόν, καὶ ἐπειδὴ ἡ Θρησκεία τῶν κατακτητῶν Ρωμαίων, καὶ τῶν αὐτοχθόνων ἦτο ἡ Ἰδίᾳ, φυσικὴ συνέπεια εἶνε ὅτι ἡ Ἀριστοκρατικώτερος καὶ Πλουσιώτερος Οἰκογένεια, εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ ἄνω τῶν χιλίων ἐτῶν, ἀπέκτησαν τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, ὡς ἰδικὴ τῶν Μητρικῆς γλῶσσης, καὶ τοὶ ἡ Καταγωγὴ των ἦτο αὐτόχθων, Μακεδονικὴ, ἢ Ἠπειρωτικὴ, ἢ Θεσσαλικὴ, ἢ Θρακικὴ.

Πολὺ δὲ περισσότερο συνέβη αὐτὸ μετὰ τὸ 212 μ.Χ., ὅποτε, κατὰ τὸ διάταγμα τοῦ Καρακάλλα, μπεροῦσαν νὰ λάβουν τὸ δικαίωμα τοῦ Ρωμαίου Πολίτου, εἶποι οἱ ἐλεύθεροι κάτοικοι τῆς αὐτοκρατορίας, ἐπὶ πληρωμῇ βεβαίως. Διότι τὸ διάταγμα εἶχε ἐξεδῶθαι εἶχε κυρίως σκοπὸν Οἰκονομικόν. Φαντάζεσθε, λοιπὸν, πόσοι εὐποροὶ Ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου, ἔσπευσαν νὰ γίνων Ρωμαῖοι Πολῖται, νὰ ἀποκτήσουν δηλαδὴ εἰς τὰ δικαιώματα τῶν Κατακτητῶν, νὰ μπεροῦν νὰ γίνων Δημόσιοι Ὑπάλληλοι, καὶ Δικασταὶ καὶ Δημογέροντες, μόνον μὲ μιὰ χρηματικὴ πληρωμῇ. Καὶ εἶποι αὐτοὶ βεβαίως ἐφιλοτιμήθησαν νὰ μάθουν καὶ νὰ ὁμιλοῦν τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν ὡς μητρικὴν τους, καὶ εἰς τὰ σπῆτια τους.

(Βλέπε ἀνωτέρω σελίς 137 μελέτην Χρ. Γουγούσης.)

Μήπως σήμερον, δὲν φροντίζουσι εἰς οἱ Πλούσιοι, καὶ οἱ Γαλαζοαἱματοὶ, νὰ μαθαίνουσι καλύτερα τὰ Γαλλικὰ παρὰ τὰ Ἑλληνικά; Καὶ μήπως εἶνε λίγοι οἱ τοιοῦτοι γελοῖοι, ποὺ στραβώνουσι τὸ στόμα τους εἰς τὸν ὁμιλοῦν, γιὰ νὰ δείχνουν ὅτι τὰ ξέχασαν τὰ ρωμέικα;

Καὶ μὴ λησμονεῖτε ὅτι σήμερον δὲν ἔχουν νὰ κερδίσουν καὶ μεγάλα πράγματα ἀπὸ τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Ἐνῶ τότε, διὰ μιᾶς, ἀπὸ Ραγιαδες ποὺ ἦσαν, μόλις μάθαιναν Λατινικά, γίνονταν ἀμέσως Ἀγάδες.

12) Τὸ ἴδιο βεβαίως συνέβαινε, καὶ μάλιστα πολὺ ζωηρότερα, καὶ δι' ἐκείνους τοὺς ἐντοπίους, οἱ ὅποιοι ἀνελάμβανον κάπχια δημόσια ὑπηρεσία, ἢ κατετάσσοντο εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν στρατό.

“Ολοι αυτοί έμάθαιναν τή Λατινική γλώσσα, εις διάστημα 20 χρόνια πού έπρεπε νά μείνουν στο Στρατό. Καί βεβαίως, όταν έφευγαν από τή Στρατό, τή μετέδιδαν και στα σπύτια τους. Καί έτσι σιγά-σιγά ή Λατινική γλώσσα επικρατούσε στής ‘Αριστοκρατικότερες Οικογένειες, αλλά βεβαίως όχι καθαρά, όπως τήν ώμιλούσεν ο Κικέρων στη Ρώμη, αλλά ανακατωμένη με πολλές ‘Ελληνικές έντόπιες λέξεις. Καί αυτό γίνονταν εις δλόκληρα χίλια χρόνια διάστημα.

‘Υστερα βεβαίως πήρε και άλλες λέξεις, Σλαβικές, και ‘Αλβανικές, και Τουρκικές, και έτσι έγινε ή σημερινή Κουτσοδλαχική γλώσσα, ή οποία διαφέρει αρκετά από τή Ρουμανική γλώσσα τής Ρουμανίας.

13) Τό ότι δέ πάντοτε αί ανώτεροι τάξεις όλων τών λαών, μηδέν τών ‘Ελλήνων και τών ‘Εβραίων εξαιρουμένων, δέν μένουν πολύ σταθεροί εις τά πάτρια—Γλώσσα, ήθη, έθιμα και θρησκεία—είνε παρατηρημένο και βέβαιο και από τήν ιστορία, και από τά γεγονότα τών ήμερών μας. Καί θά αναφέρομεν μερικά.

α) Οί δύο πλούσιοι ‘Εβραίοι Δαθάν και ‘Αβειρών, οί οποιοί ήκολούθησαν κατ’ ανάγκην τούς ‘Εβραίους όταν έφυγαν από τήν Αίγυπτο, έκαμαν ‘Επανάστασι εναντίον τού Μωυσέως στο δρόμο, και ήθελαν νά γυρίσουν πίσω.

β) ‘Ολοι οί ‘Εβραίοι οί Πλούσιοι, όσοι ήσαν Αιχμάλωτοι στη Βαβυλώνα, δέν επέστρεψαν στην ‘Ιερουσαλήμ, αλλά έμειναν στα ξένα και χάθηκαν από τήν ‘Εθνος των.

γ) ‘Οσοι πλούσιοι ‘Ελληνες, με κτήματα και με τσιφλίκια, υπήρχαν στην ‘Εποχή πού έκυρεύσαν οί Τούρκοι τήν Κωνσταντινούπολι και τή Μακεδονία, όσοι έγλύτωσαν από τή σφαγή, δια νά μη χάθουν τά πλούτη των, έγιναν Τούρκοι, και χάθηκαν από τόν ‘Ελληνισμό.

‘Ιδού τι σχετικώς αναφέρει δια τή ζήτημα τούτο ή Βρετανική ‘Εγκυκλοπαίδεια Τόμος 30, σελίς 371α.

«... Οί Μπέηδες και οί ‘Αγάδες και οί ‘Ελληνες μεγαλοκτηματíαι έξουσιάζουν ελόκληρο τή Θεσσαλία. Οί πρώτοι (δηλ. οί Μπέηδες και οί ‘Αγάδες) είναι απόγονοι τών μεγαλοκτηματιών, οί οποιοί ήσπάρθησαν και παρεδέχθησαν τή θρησκεία τής κυριάρχου φυλής. (δηλαδή έγιναν Τούρκοι). Τά κτήματα αυτά τώρα τά καλλιεργούν οί «Τσιφτσίδες» και πληρώνουν βαρυτάτους φόρους εις τούς Μπέηδες.....»

δ) ‘Ολοι οί πλούσιοι Χριστιανοί, όσοι έγλύτωσαν και έφυγαν από τή Σμύρνη, και από τή Μικρά ‘Ασία, πολύ εύχαρίστως θά γύριζαν πίσω στην Τουρκία, αν τούς δέχονταν ο Κεμάλ, και αν δέν φοβούνταν τή μαχαίρι τών Κεμαλικών.

ε) ‘Ολοι οί Πλούσιοι Τούρκοι και Μπέηδες, Χατζή ‘Οσμάνηδες Καναντζήδες και λοιποί, όσοι έχουν κτήματα και τσιφλίκια εδω, κάμνουν τά αδύνατα δυνατά, και άλλοι γίνονται ‘Αλβανοί υπήκοοι, και άλλοι Σέρβοι υπήκοοι, μόνον και μόνον για νά μείνουν εδω, και νά μη φύγουν.

Και αν δέν τούς εμπόδιζεν ή σύμβασις τής Κοινωνίας τών ‘Εθνών, θά διαφύγονταν νά γίνουν και Χριστιανοί, αρκει νά μείνουν εδω, και νά μη χάσουν τά κτήματά τους και τά πλούτη των.

14) Λοιπόν, ως συμπέρασμα τής παρούσης μελέτης, ή Τσεκούρα βγάξει

τὸ ἐξῆς: “Οτι οί Κουτσόβλαχοι εἶνε οί ‘Απόγονοι τής Αὐτόχθονος ‘Αριστοκρατικῆς Μακεδονικῆς Τάξεως, ή οποία υπήρχε και ἐδημιουργήθη κατὰ τὸ διάστημα τῶν χιλίων ἐτῶν τής Ρωμαϊκῆς κατοχῆς τής Μακεδονίας.

Και ὡς ἐκ καταγωγῆς Αὐτόχθονες και γηγενεῖς Μακεδόνες, δέν πρέπει νά χωρίζουν τήν τύχη τῶν ἀπὸ τήν τύχη και τήν προσπάθεια τῶν λοιπῶν Μακεδόνων και ‘Ελλήνων ἐν γένει.

Δέν βλέπω δὲ και εἰς τί θά τοὺς ὠφελήσουν τὰ Ρουμανικὰ γράμματα πού θά μάθουν, ὥστε νά πῶν ὅτι τὸ κάμνουν γιὰ νά μπορέσουν νά ἀναπτυχθοῦν και νά ζήσουν καλύτερα.

‘Απλούστατα βάζουν ἕναν μπελιά στο κεφάλι τους και τίποτε ἄλλο. Αὕτη εἶνε ή γνώμη μας.

‘Η Τσεκούρα

Τὰ λουτρά τοῦ ‘Εγρί Μπουτζάκ.

Στά μέσα ἀκριβῶς τοῦ ‘Ιουλίου τοῦ 1924, τὸ θάγγητρον τοῦ ‘Αγνώστου με ἔλκυσε με τὸ τραινάκι, ἀπὸ τὰ Λαγκαδικία εἰς τὰ λουτρά τοῦ ‘Εγρί Μπουτζάκ, στήν ἀμμουδιά τής λίμνης Μπεσικία, ή οποία εἰς τήν ‘Αρχαιότητα ἐλέγετο Βέλβη.

Εἶνε ή λίμνη εἰς τήν οποία, χωρὶς ἀμφιβολία, πότισαν τοὺς ἵππους τῶν ὀ μέγας βασιλεῦς τής Περσίας Εἰρέξης, όταν ἀπὸ τήν ‘Ιερισσὸ πήγαινε στή Θέρμη, και ὀ μέγας ‘Αλέξανδρος τὸν Βουκέφαλα του, όταν ἐπήγαινε ἀπὸ τήν Πέλλα νά καταλύσῃ τὸ μέγα Περσικὸν κράτος.

Λοιπόν, μετὰ ἕνα θαυμάσιο λουτρό, πού ἔκαμα ἀφ’ ἐσπέρας στὰ θειοῦχα νερά τής λίμνης και μετὰ ἕνα λιτότατο μὲν πλὴν δρεκτικώτατο δείπνο στήν ἀμμουδιά, με θάμα τὸν δίσκο τοῦ ἡλίου δυνάτῃ στή κορυφῆς τῶν βουνῶν τοῦ Λαχανᾶ, και με τὸ ἰλαρὸν ἐσπερινὸν φῶς. Μετὰ μία θεσπεσία ξάπλα και συζήτησι στήν ἀμμουδιά τής λίμνης με συνωδιαν τὸ φλοῖσθο τοῦ κύματος και τὸ μεῖδιμα τής πανσελήνου, και μετὰ ἕνα ὕπνο χωρὶς ὄνειρα, με τὸ δροσερὸ νανούρισμα τής νυκτερινῆς αὔρας τής λίμνης, πού εἶχε ὄλη τή γοητεία ἄσματος Σειρήνων, ὑπὸ σκηνῆν ἀνοικτήν, και ἀντὶ γιὰ σοῦστα κρεβατιοῦ, τήν ἄμμο. Μετὰ μία πρωινὴ λεμβοδρομία, και μία ἀρχαιολογικὴ ἐκδρομὴ, και μετὰ ἕνα θαυμάσιο λουτρό εἰς τὰ ζεματιστὰ θειοῦχα νερά, και μία ξάπλα, και ἕνα γεῦμα, με φρέσκες λιπαρὲς τής λίμνης τηγανιτές, ὑπὸ τή σκηνή, ἐξαίρετο.

Δηλαδή, με ὄλα τὰ στοιχεῖα τῶν καλῶν ἐντυπώσεων και τής ἐμπνεύσεως ἐκ τοῦ περιβάλλοντος και τῶν πραγμάτων, γράφω τὰς παρατηρήσεις μου δια τὰ λουτρά τοῦ ‘Εγρί Μπουτζάκ ή τῶν Μπεσικιῶν. Και γράφω ὄλα τὰ ἀνωτέρω διασκεδαστικὰ πράγματα, γιὰ νά δώσω νύξιν και εἰς ἐκείνους πού ἀγαποῦν τή φυσικὴ ζωή, και τὰ Σπόρτς, και πηγαίνουν στήν Εὐρώπη και στὰς Λουτροπόλεις ὄχι δια νά θεραπευθοῦν, ἀλλὰ δια νά διασκεδάσουν, ὅτι και εδω κοντὰ στα πέδια μας, υπάρχουν μέρη δια τέτχια Σπόρτς.

Λοιπόν, τὰ ἐρείπεια αὐτὰ τὰ οποία ὀνομάζονται σήμερον λουτρά τοῦ ‘Εγρί Μπουτζάκ, εὑρίσκονται εἰς τὸ 38 χιλιόμετρο τής σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Σαρακλή Σταυροῦ, στή βόρεια πλευρὰ τής Χαλκιδικῆς, στή

ρίζα της Χαλκιδικής σαν να πούμε, εις μία βραχώδη ακτή της λίμνης. Ἀπάνω ἀπὸ τὸ κύμα τῆς λίμνης εἶναι ἕνας λόφος ὕψους δέκα μέτρα πάνω ἀπὸ τὸ νερό. Ὁ λόφος αὐτὸς εἶναι ὄλος πετρώδης, καὶ ἡ πέτρα του εἶναι λίθος Πόρινος. Ὁ λόφος πρὸς τὴν λίμνην εἶναι ἐντελῶς ἀπότομος βράχος, κάθεται.

Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν ρίζα τοῦ βράχου βγαίνει τὸ ζεστό νερὸ τοῦ λουτροῦ, τὸ ὁποῖον εἶναι πολὺ θερμὸ, ἔχει γεῦσιν ὀλίγο πικρὴ καὶ μυρίζει πολὺ σαν κλούβιο αὐγὸ, δηλαδὴ μυρίζει θειάφι.

Ἀλλὰ καὶ τὸ νερὸ τῆς λίμνης κοντὰ στὸ γύρω, κι' αὐτὸ μυρίζει πολὺ θειάφι, ὅπως τὸ νερὸ κάτω ἀπὸ τὸ Τάρπον Σπριγγί τῆς Φλώριδος.

Ἐνα βιβλίον τῶν Ἱαματικῶν πηγῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐκδοθὲν τὸ 1916, ὑπὸ Ἀλ. Χαρ. Παπαμάρκου, γράφει ὅτι ἔκαμαν ἀνάλυσι εἰς τὰ νερά τῶν λουτρῶν καὶ εὗρηκαν ὅτι περιέχουν ὀξειανθρακικὰ καὶ θεικὰ ἄλατα, ἀλκάλια καὶ ὀλίγα ἄλατα χλωριούχου καὶ ἀσβεστίου.

Φαίνεται ὅτι ἦσαν ἄλλοτε τρεῖς κατὰ σειρὰν λουτήρες. Σήμερα τὰ λουτρά εἶνε χωσμένα μέσα στὴν ἄμμο, ἕως τὴν μέση. Φαίνεται ὅτι ἄλλοτε ἡ ἐπιφάνεια τῆς λίμνης ἦτο χαμηλότερα ἀπὸ σήμερα. Διότι δὲν ἐξηγεῖται πῶς ἔκτισαν τὰ λουτρά μέσα στὴν ἄμμοδα. Σήμερα ἡ πηγὴ τοῦ νεροῦ μόλις εἶνε 20 ἑκατοστὰ ὑψηλότερα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς λίμνης.

Μία γρηὰ ἀπὸ τὸ Ζαγκλιβέρι, πού τὴν εὗρηκα στὰ λουτρά, λέγει ὅτι πρὸ 35 χρόνια, τὴ χρονιά πού πικνυθῆκε, ἦλθε γιὰ πρώτη φορά, νύμφη, στὰ λουτρά, καὶ ἀπὸ τότε κάθε 2—3 χρόνια ἔρχεται τακτικὰ. Θυμᾶται λοιπὸν ὅτι κάτω στὸν πάτο τοῦ λουτήρος ὑπῆρχαν στρωμένες πλάκες. Μέσα σὸ νερὸ τῆς λίμνης ἕως δέκα μέτρα διάστημα πρὸς τὰ μέσα, φαίνονται κάτι θεμέλια. Φαίνεται ὅτι ἡ λίμνη ἦτο ἄλλοτε παραμέσα καὶ τὰ λουτρά θὰ ἦσαν ἕνα μέτρο ἢ καὶ περισσότερο ψηλότερα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς λίμνης.

Κάθε φορά οἱ λουτήρες γεμίζουν ἀμμοῦδα. Καὶ ὅσοι ἔχουν ἀνάγκη γιὰ λουτρά, πηγαίνουν πρώτοι καὶ καθαρίζουν τὴν ἀμμοῦδα καὶ κάθονται καὶ κάμνουν τὴν λουτροθεραπεία τους. Φέτο καθάρισαν τὸ μεσαῖο λουτήρα. Οἱ ἄλλοι λουτήρες εἶνε γεμάτοι ἄμμο. Ἄν βάνης ὁμως τὸ χέρι σου μέσα στὴν ἄμμο ἕως τριάκοντα πόντους βάθος, αἰσθάνεσαι ὅτι ἡ ἀμμοῦδα ζεματάει. Ἐπίσης στὴν ἄκρα τοῦ νεροῦ τῆς λίμνης κάτω ἀπὸ μία πέτρα, ἂν βάνη κανεὶς τὸ χέρι του, αἰσθάνεται δυνατὸ κάψιμο. Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀπόδειξις ὅτι τὸ ζεστὸ νερὸ εἶνε διασκορπισμένο μέσα στὴν ἀμμοῦδα καὶ χάνεται.

Ἀνατολικώτερον ἀκόμη, πρὸς τὴν Παζαροῦδα, καὶ εἰς ἀπόστασιν 1500 μέτρων περίπου ἀπὸ τὰ λουτρά αὐτά, εἶνε ἕνας ἄλλος ὁμοῖος λόφος με ὁμοία πετρώματα Πόρινα, κάπου 20 μέτρα μακρὰ ἀπὸ τὸ κύμα τῆς λίμνης.

Εἰς τὸ ρίζωμα τοῦ βράχου ὑπάρχει μία πηγὴ, με νερὸ ἀπαράλλακτο σαν τὸ νερὸ τοῦ λουτροῦ τούτου, με τὴν διαφορά ὅτι εἶνε ὄχι τόσο ζεστὸ, ἀλλὰ μόνον χλιαρὸ. Καὶ τὸ νερὸ αὐτὸ τῆς πηγῆς ἔχει τὴν ἴδια ὑπόπικρο γεῦσι.

Δίπλα καὶ κοντὰ στὴν πηγὴ, ἕως πέντε μέτρα διάστημα, σὴζεται ἕνας λουτρὸς, στρογγυλὸς καὶ σχεδὸν ἀκέραιος. Μόνον ἡ κορυφὴ τοῦ θύλου του ἔπεσε, καὶ τὸ λουτρὸ φαίνεται ἀνοιχτὸ ἀπὸ πάνω.

Εἶνε κτισμένο ἀπὸ τοῦβλα καὶ ἀσβεστοκονίαμα. Ἀπὸ τὴν κατασκευὴ

του, καὶ ἀπὸ τὰ τοῦβλα, φαίνεται ὅτι εἶνε Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς. Ἡ στέρνα αὐτὴ σήμερα εἶνε γεμάτη νερὸ, ἀλλὰ ἀκάθαρτο καὶ μόλις χλιαρὸ, διότι μέσα ζοῦν καὶ βάτραχοι καὶ χελῶνες, ἐνῶ στὴν ἄλλη πηγὴ, στὴν ἄκρα τῆς λίμνης, πού εἶνε πολὺ ζεστὴ, δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ τίποτε.

Τὰ λουτρά αὐτά, ἴσως θὰ ἦσαν στὴν ἀρχαιότητα ἀρκετὰ διάσημα. Διότι εὗρισκονται ἀκριβῶς στὸ μέρος πού περνοῦσε ἄλλοτε ἡ Ἑγνατία ὁδός, ἡ ὁποία ἀρχίζεν ἀπὸ τὸ Δυρράχιο καὶ κατέληγε στὴν Κωνσταντινούπολι.

Ἴσως τὰ λουτρά νὰ ὑπῆρχαν ἀκόμη καὶ εἰς τὴν ἐποχὴ πού πέρασε ὁ Πέρσης ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ ἴσως νὰ λούσθηκε κι' ἐκεῖνος, καὶ κατόπιν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, καὶ ἀργότερα ὁ Βρούτος, καὶ οἱ λοιποὶ Ρωμαῖοι στρατηγοί, ἴσως δὲ καὶ ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, μεταβαίνων ἀπὸ τὴν Ἀμφίπολι στὴ Θεσσαλονίκη, κατ' ἀνάγκη ἀπὸ ἐκεῖ θὰ πέρασε.

Οἱ γέροντες Τοῦρκοι ἀπὸ τὸ Ἐγρίμπουτζακ, ἔλεγαν, ὅτι τὰ λουτρά αὐτά εἶναι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἦσαν δὲ στρωμμένα μάρμαρα, καὶ τὰ μάρμαρα αὐτά τὰ σήκωσαν αὐτοὶ καὶ τὰ πήγαν στὸ Ἐγρίμπουτζακ καὶ ἔστρωσαν τὰ τζαμιά τους. Ἴσως λοιπὸν, ἂν ἐρευνηθοῦν τὰ μάρμαρα πού εἶναι στὰ Τζαμιά στὸ Ἐγρίμπουτζακ, νὰ ἀνακαλυφθῇ καμιά ἐπιγραφὴ, ἡ ὁποία νὰ διαφωτίσῃ τὴν ἱστορία τῶν λουτρῶν.

Ἡμεῖς ἐδῶ ἄς ἐξετάσωμε τὰ λουτρά αὐτά, ὅπως ἔχουν σήμερα. Λοιπὸν, τὰ λουτρά αὐτά θεωροῦνται θαυματουργὰ γιὰ τοὺς ρευματισμούς, καὶ γιὰ τοὺς ἀρθριτισμούς. Πηγαίνουν ἄνθρωποι τελείως πχιασμένοι, πού δὲν ἤμποροῦν νὰ σταθοῦν στὰ πόδια, καὶ μετὰ δύο ἢ τρία λουτρά πετοῦν τὰ δεκανίκια των.

Τὰ λουτρά αὐτά εἶναι τὰ κατ' ἐξοχὴν λουτρά τῆς Χαλκιδικῆς. Ἐρχονται πάσχοτες ἀπὸ τὴν Ὀρμούλια, τὸν Ἀη Νικόλα, Σουκιὰ, Νικιτῆ, Πολύγυρον, Βραστά, Λόκοβι, Λιαρίγκοβι, Γομάτι, Ρεβενίκεια, Ἴσφορον, Βαρβάρα, Στανὸν, Σταυρὸν, Τοπλίγια, Σεποτνίκια, Παλαίχωρα, Ρεσειτνίκια, Βάβδον, Γαλάτισσα, Λειβάδι, Ραβνά, Σανά, Δουμπιά, Ζαγκλιβέρι, Λαγκαδίκια, Ἀδραμέρι, Γερακαροῦ, Λέβεν, Ἀη Βασίλην καὶ ἄλλα ἀκόμη χωρία πού δὲν τὰ θυμοῦμαι πρόχειρα.

Καὶ ἔρχονται καὶ τὰ προτιμοῦν ἀπὸ τὰ λουτρά τοῦ Λαγκαδά καὶ τῆς Σέδες, διότι δὲν ἔχουν ἐξοδα καθόλου.

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι δὲν ἔχουν καμμία εὐκολία, ἀλλὰ δὲν ἔχουν καὶ οὔτε μία πεντάρα ἐξοδα. Κάθε ἕνας πέρνει τὸ ψωμί του καὶ τὸ φαγί του ἀπὸ τὸ σπιτι του, καὶ τὰ σκεπάσματά του ἐπίσης, καὶ πηγαίνει ἐκεῖ. Καὶ μετὰ τῆς κουβέρτες πού ἔχει κάμνει μία πρόχειρη σκηνὴ στὴν ἄκρα στοὺς βράχους καὶ στὴν ἀμμοῦδα, ἢ ἐπάνω στὸ λόφο, καὶ ἐκεῖ μέσα κάθεται καὶ κοιμᾶται, καὶ κάμνει τὰ λουτρά του.

Καὶ ἔτσι, κατ' ἀνάγκη, γλυτώνει ὄλα τὰ ἐξοδα πού θὰ ἔκαμνε στὸ Λαγκαδᾶ ἢ στῆς Σέδες, διὰ δωμάτιο, καὶ ἐνοίκιο καὶ καφενεῖα κ.λ.π. καὶ ταυτοχρόνως ἔχει τὸ φιλότιμό του ἀκέραιο ὅτι καὶ νὰ θέλῃ νὰ φανῇ χουβαρδᾶς, δὲν ἔχει πού νὰ ἐξοδεύσῃ τὰ λεπτά του.

Δὲν εἶνε δὲ μικρὸ πράγμα τὸ ἐξοδο διὰ τὸ ἐνοίκιο μόνο. Νὰ λογαριάσῃ κανεὶς ὅτι στὰ λουτρά τοῦ Λαγκαδά ἕνα δωμάτιο ξηρὸ ἐνοικιάζεται 30 δραχμὲς τὴν ἡμέρα.

Ἐνῶ στὰ λουτρά τούτα τῶν Μπρσεικίων, μπορεῖ ἕνας φτωχὸς νὰ κάμῃ

τά λουτρά του μόνον με πέντε δραχμές την ημέρα, πού θά αγοράζω φάρια και καρπούζια και γάλα.

Διότι τὸ Ἑλληνικὸ δαιμόνιο, πού οἰστρολατεῖ δλους τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς κάμνει νὰ προσπαθοῦν νὰ γίνονται πλούσιοι ἀμέσως καὶ χωρὶς χασομέρια, ὠδήγησε δύο Ῥωμαίους πρόσφυγας καὶ ἐφκίασαν δύο παράγκες, καὶ τῆς ἑκα-
μαν παντοπωλεῖα καὶ οὐζοπωλεῖα, καὶ σ' αὐτὲς βρῖσκει κανεὶς καὶ ἀγοράζει
ὅτι τὸν χρειάζεται, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀχρηστότερο ἀπὸ όλα, τὸ Οὐζο!!
Κάποιος ἄλλος δέ, φύτευσε καρπούζια ἐκεῖ κοντά, καὶ τὰ πωλεῖ ἀρκετὰ
καλά. Ἐπίσης μπορεῖ κανεὶς νὰ ἔχη κάθε μέρα φάρια φρέσκα ἀπὸ τῆ
λίμνη. Καὶ ἔτσι τὰ λουτρά δὲν εἶνε πλέον ἔρημος, ἀλλὰ εἶνε τόπος, ὅπως
δῆποτε ὑποφερτός. Καὶ μόνον μία ἔλλειψις σπουδαία ὑπάρχει, ἡ ἐξῆς:
**Ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἐπέδλεψις ὑγειονομικὴ ἐκ μέρους
τοῦ Κράτους.**

Θά ἠυχόμην, καὶ λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ ὑποδείξω εἰς τοὺς Βουλευτὰς
ἐκ Χαλκιδικῆς, νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι, ἵνα τὰ λουτρά αὐτὰ τε-
θοῦν ὑπὸ τὴν φροντίδα καὶ ἐπιμέλεια τῆς Δημοσίου ὑγείας, ἡ ἐποία νὰ
μὴν τὰ νοικιάζω σὲ κανένα, διὰ νὰ μὴ δώσω σὲ κανένα τὸ δικαίωμα νὰ
ληστεύη τὸν Κοσμάκη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Νόμων.

Διότι, τότε, θά παύσουν νὰ εἶνε προσιτὰ εἰς τὸ πτωχότερο λαὸ τῆς
Χαλκιδικῆς, καὶ θά γίνενον προνόμιο τῶν πλουσίων.

Ἄλλὰ νὰ τὰ ἀφήσῃ ὅπως εἶνε. Καὶ νὰ στέλνῃ μόνον κάθε χρόνο, κα-
τὰ τὸν Μάιο, δύο ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι νὰ τὰ καθαρῶν ἀπὸ τὴν ἀμμοῦ-
δα καὶ νὰ φκιάνουν καὶ 3—4 ἀποχωρητήρια ἀπλᾶ καὶ ξεσκεπάστα, εἰς τὰ
ὅποια νὰ πηγαίνουν ὁ κόσμος γιὰ τὴν ἀνάγκη τους, καὶ νὰ μὴ γεμίζουν
τὴν ἀμμοῦδα, ὅπως σήμερα, μετὰ τὰ ἐξερχόμενα τῆς κοιλίας των, τὰ ὅποια
ἀρωματίζουν τὸν ἀέρα τῆς περιφερείας, ὅχι μόνον μετὰ τὴν μυρωδιὰ τῶν λου-
τρῶν, θειάφι καὶ κλούδιο αὐγὸ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν μυρωδιὰ τοῦ βγάλου,
ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔκαμαν τὸν Καμπρῶν ἀθάνατον, καὶ δίδουν τὴν ἐξαιρε-
τικὴν μυρωδιὰ στὰ χαλάσματα πού εἶνε μπροστὰ στὸ Διοικητήριον Θεσσαλο-
νίκης, καὶ τὰ ὅποια λυώνενον ἀπὸ τὴν βροχὴ, ὅπως λυώνει καὶ ἡ ζάχαρι.

Αὐτὸ θά μπορούσαν νὰ τὸ ζητήσουν διὰ κοινῆς ἀναφορᾶς των καὶ ἡ
Κοινότητες τῆς Χαλκιδικῆς ἡ ἑποῖες ἐξηπηρετοῦνται ἀπὸ τὰ λουτρά.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι πολὺ δύσκολο, νὰ συμφωνήσουν τόσο Ῥωμοὶ
γιὰ νὰ κάμουν ἕνα καλὸ πρᾶγμα, διὰ τοῦτο ἄς τὸ ἀναλάβουν οἱ Βου-
λευταὶ τῆς, οἱ ὅποιοι εἶνε καὶ ὀλιγώτεροι καὶ λογικώτεροι.

Δευτέρα ἐκδρομὴ πάλι φέτος τὴν πρωτομαγιά εἰς τὰ ἴδια λουτρά, μετὰ
τῆ συνοδεία τῶν καλῶν φίλων κ. κ. Μιχαὴλ Τριανταφύλλου καὶ Μιχαὴλ
Διόντα, καὶ δευτέρα προσεκτικὴ ἐξέτασις αὐτῶν, καὶ ἡ παρακίνησις τῶν
ἀνωτέρω φίλων, μετὰ ὑποχρεώνει καὶ δημοσιεύω τὴν παρούσα μελέτη εἰς τὴν
Τσεκούρα.

Ο ΒΑΒΔΟΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Ὀλίγη Ἱστορία—Τὸ Κλίμα τοῦ Βάβδου—
Τὸ Χωριὸ—Ὁ Χορός.

Πῶς τὸ σημερινὸ χωριὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἔλαβε τὸ ὄνομα ΒΑΒΔΟΣ, δὲν
γνωρίζω, καὶ οὔτε κατώρθωσα νὰ τὸ εὑρω εἰς τὰ βιβλία πού ἔψαξα.

Τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ ἀφίνω νὰ τὸ πραγματοποιηθῇ, μετὰ περισσότερον ζήλο, ἄλλος
κανένας, πού νὰ εἶνε ὀλόκληρος Βαβδινός, διότι ἐγὼ εἶμαι μόνον κατὰ τὸ ἕτερον
ἡμισυ Βαβδινός.

Γνωρίζω μόνον ὅτι εἰς τὸ Μηναιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς 2 Σεπτεμβρίου, ἀνα-
φέρεται ἕνας ἡγεμὼν τῆς Ἀδριανουπόλεως ὀνόματι ΒΑΒΔΟΣ ὅστις ἔβασάνισε
μερικὸς Ἁγίους Μάρτυρας.

Ἐπίσης δὲν γνωρίζω καὶ μετὰ πρᾶγματα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Βάβδου, εἶ-
τε τὴν παλαιὰ εἶτε τὴν νέα. Καὶ γι' αὐτὴ ἄς φροντίσουν οἱ Βαβδινοί, ὅταν θά
γίνῃ ἡ Ἐπιστημονικὴ Ὀργάνωσις τῶν διανοουμένων τοῦ τόπου μας. Καὶ ὁ Βάβ-
δος ἔχει νὰ παρατάξῃ ἀρκετὰ τέχνα τοῦ ἐπιστήμονος, τὰ ὅποια θά φιλοδοξήσουν
νὰ παρουσιάσουν τὸ χωριὸν τους μετὰ ὅλην τὴν αἴγλη. (Βλέπε Τσεκούρα Ἀριθ.
2. σελίς 100—104, καὶ Ἀριθ. 3—8 σελίς.).

Κατὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1821 οἱ Βαβδινοὶ ἔπαιξαν πολὺ σπουδαῖο μέρος.
Ἄν πιστέψωμε λίγους στίχους ἀπὸ ἕνα τραγοῦδι, οἱ ὅποιοι σώζονται στὸ λαὸ,
οἱ Βαβδινοὶ ἦσαν καπητυναρέοι καὶ κατὰ τὸ 1760 ἀκόμα.

Ἴδου οἱ στίχοι αὐτοί.

Σηπουνικιώτης Γέροντοι,

Πουλγυρνοὶ Γραμματικοί,

κὴ Βαβδινοὶ Καπητυναρέοι,

κάμανε Βουλὴ νὰ σκοτιώσουν

τοῦ Στάμου τοῦ Βοηδόδα.

Καὶ ἕνα ἄλλο τραγοῦδι λέγει τὰ ἐξῆς.

Πουλγυρνοὶ κὴ Βαβδινοί,

κὴ Σηπουνικίωτ Γραμματικοί,

ἀπὸν στήν Πόλι διάβηναν

στοῦ Βασιλιὰ νὰ κρένουνη.

«Ἄκους Ἀφένδημ Βασιλιὰ,

ἡμεῖς Χουζούρ δὲν ἔχουμη

ἀπ' τοῦν Ἀρήφη Τσιλιπῆ».

Σὰν τ' ἄκουση οὐ Βασιλιᾶς

τὰ παληκάργι ἄρμάτουνη

σὰν ληουντάργια τάστειλην.

Τοῦν Πύργου τοῦν Πυργιώνιαζαν.

Ν' ἐρίχν' ἡ Φράγκος μιὰ φορά,

τ' Ἀληπασοῦδι δεύτηρου.

τοῦν πῆραν τοῦ κηφάλι του.

στὴ θάλασσα τοῦ ἔρριχαν.

Κ' ἡ μάνα του τοῦν ἔκλληγη.

«Σήκου ν' Ἀρίφημ Τσιληπῆ,

νὰ ἰδῆς τοῦ πχιὸ χουργιὸ σὴ κἄλλησι.

Ἡ Βάβδος κ' ἡ Πουλγυρος,

κ' ἡ Σηπουνικίωτ Γραμματικοί!»

Ἄπὸ τὸ Βάβδο ἔκίνησαν περὶ τὰ 40 παλληκάρια, ἀπὸ τὰ ὅποια οἱ περισ-
σότεροι ἦσαν ἀπὸ τὴ Σικιά, ὅταν εἶδαν ὅτι, ἀπὸ τὸ Καταγγάντι τῆς Θεσσαλονίκης,
ἐπρόβαλε ὁ Τσερκικός Στρατὸς κατὰ Ἰοῦνιον τοῦ 1821, γιὰ τὴν ἐπανάστα-

τημένη Χαλκιδική. Τὰ παλληκάρια αὐτὰ συνενώθησαν καὶ μὲ μερικοὺς ἀπὸ τῆ Παλατίστα, καὶ ἀπὸ τὰ Βασιλικά, καὶ ἐπχίασαν ἕνα παλιοχάνι πού ἦταν στὸ Ποϊόνια, δηλαδή μεταξὺ Βασιλικά καὶ λουτρὰ Σέδες.

Ἐκεῖ ἀνέκοιψαν τὴν πρώτη ὀρμὴ τοῦ Τουρκικοῦ Στρατοῦ. Οἱ Τούρκοι κοντοστάθηκαν, καὶ δὲν ἐτόλμησαν νὰ προχωρήσουν, οὔτε νὰ προσβάλουν καὶ τὸ χάνι, ἀλλὰ ἐστρατοπέδευσαν γύρω, καὶ ἐστειλαν νὰ φέρουν κανόνια ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη.

Τὴν ἐπαύριο ἦλθαν τὰ κανόνια, οἱ ὑπερασπισταὶ ὁμοῦ πού ἦσαν κλεισμένοι στὸ χάνι, τὴ νύχτα βγήκαν καὶ ὀπισθοχώρησαν πρὸς τὰ Βασιλικά, ἐκεῖ πού εἶνε σήμερα τὸ Παρακλιθεῖ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς.

Ἀπὸ κεῖ καὶ πάνω ὁ λαὸς ἦταν κατάφυτος ἀπὸ δένδρα Καραγάτσια. Ἐπχίασαν λοιπὸν οἱ πολεμιστὰι μυτηρίζια τὰ δένδρα καὶ πυροβολοῦσαν τοὺς Τούρκους. Αὐτὴ ἡ χασομέρια ἔδωκε καιρὸ στοὺς Βασιλικιώτες καὶ στοὺς Ζουμπατιανούς καὶ τοὺς Γαλαρινωίτες, κ' ἔφυγαν ἀπὸ τὰ χωριά τους καὶ γλύτωσαν. Ἄν δὲν πρόφθαναν νὰ τρέξουν οἱ Συκιώτες καὶ οἱ Βαβδινοί, ἀπὸ τοὺς Βασιλικιώτες, καὶ τοὺς Ζουμπατιανούς, καὶ τοὺς Γαλαρινωίτες, δὲν θὰ εἶχε μείνει οὔτε ἕνας.

Ἀλλὰ τὴ σωτηρία αὐτὴ, τὰ παλληκάρια τὴν πλήρωσαν μὲ τὸ αἷμα τους. Διότι, πολεμῶντας ὅλο καὶ ὀπισθοχωροῦσαν μετὰ στὸ Λάχο, ἕως ὅτου ἔφθασαν στὸ Ἀμπέλι τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας, ἐκεῖ πού ἦταν ἀπάνω στὸ δρόμο μιὰ Γκορνισιά. Ἐκεῖ σκοτώθηκαν ὅλοι, μέσα στὸ λάχο, καὶ μόνον δύο πετάχθηκαν ἀπάνω στὸν κάμπο μὲ τὰ γαταγάνια στὸ χέρι, καὶ ἔτρεξαν νὰ πιάσουν τὸ βουνό.

Ἀλλὰ στὸν ἕνα πέταξε ἕνας τούρκος τὴν κάπα του καὶ τὸν κουκούλωσε τὸ χέρι πού κρατοῦσε τὸ γαταγάνι, καὶ ἔτσι τὸν ἐπχίασαν καὶ τὸν σκότωσαν. Ὁ ἄλλος ὁμοῦ κατώρθωσε καὶ ἔφθασε στὸ βουνό, καὶ γλύτωσε. Αὐτὸς πού γλύτωσε ἦταν ἀπὸ τὴ Συκιά. Ἀργότερα πανδρεύθηκε καὶ ἡ οἰκογένειά του σώζεται ἀκόμα καὶ ὀνομάζεται.

(Παρακαλοῦνται οἱ Συκιώτες νὰ συμπληρῶσουν τὸ ὄνομα τοῦ χωριανοῦ των ἡρώος, καὶ νὰ τὸ στείλουν στὴν Τεκούρα).

Ἡ ἀνέκδοτος παράδοσις λέγει ὅτι οἱ Βαβδινοὶ πῆγαν μέσα στὴν Κασσάνδρα, καὶ ἔλαβαν μέρος στὸν πόλεμο, καὶ διακρίνονταν στὸ τουφέκι, διότι ἦταν καλοὶ σκοπευταὶ καὶ καλοὶ λεβέντες. (Βλέπε Ἐφημ. «Κράτος» Ἀθήναι 19Δεκ. 1904).

Οἱ Βαβδινοὶ τὸ 1821 μέσα στὴ Κασσάνδρα, εἶχαν ἀρχηγὸ ἕναν Βαβδινό, τὸν Αὐγερινό, τὸν Ἀρχηγὸ τῆς οἰκογενείας τῶν Αὐγερινῶν πού διέπρεπε κατὰ τὸ 1904 στὰς Ἀθήνας.

Πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ 1821, στὸ Βάβδο ἦλθαν ἀρκετὲς οἰκογένειες ἀπὸ τὰ Ἄγραφα, φεύγοντας τὴν τυρανία τῶν Ἀρβανητάδων τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.

Μετὰ τὴν εἰρήνευσι τῆς Χαλκιδικῆς, ὁ Βάβδος ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶνε πάλι μιὰ σημαντικὴ Κομόπολις, καὶ νὰ βγάξῃ ἄνδρας πού διακρίνοντο πάντοτε.

Ἀλλὰ, φυσικά, στὸ μέρος πού ἦταν κτισμένος ὁ Βάβδος, ἦτο πάντοτε τὸ κέντρο καὶ τὸ καταφύγιο ἀπὸ τοὺς κλέφτες, οἱ ὅποιοι κάθε χρόνον ἔρχονταν ἀπὸ τὰ νησιά, καὶ κάτω ἀπὸ τὴν **Ἑλλάδα** στὴ Χαλκιδική, καὶ τῆς ἔφεραν τὰ χαιρετήματα τῆς Μητέρας Πατρίδος.

Οἱ Κλέφτες αὐτοὶ ἀνησυχοῦσαν τοὺς ἀγάδες, καὶ μιὰ φορὰ, κατὰ τὸ 1884, βγήκε ἕνας «Κακὸς Πασιᾶς», μὲ ἀπόφασιν νὰ ξεπαστρέψῃ τὰ Γιατάκια (τοὺς Κλεπταποδόχους), γιὰ νὰ ξεπαστρεφθοῦν οἱ Κλέφτες.

Πῆγε λοιπὸν, φυσικά, στὸ Βάβδο καὶ ἐκάλεσε τοὺς προκρίτους Βαβδινούς καὶ τοὺς ἠλεγξε μὲ τὸν αὐστηρότερον τόνο, γιατί τροφοδοτοῦν τοὺς κλέφτες, καὶ τοὺς ὀνόμασε κακοὺς καὶ ἐπιβούλους Ραγιαδες. Ἐνῶ τοὺς Βασιλικιώτες τοὺς ἔφεραν

ὡς παράδειγμα νομοταγείας, πού δὲν ἀκούσθηκε νὰ δώσουν οὔτε μιὰ φορὰ στοὺς Κλέφτες ψωμί. (Δὲν ἤξευρε φαίνεται, ὁ Πασιᾶς ὅτι οἱ περισσότεροὶ Κλέφτες τῆς Χαλκιδικῆς εἶχαν κέντρο τὸ Μπασίς Μετόχι τοῦ μακαρίτη Ἀγγελάκη). Ὁ τότε πρόκριτος τοῦ Βάβδου Δαλαβέρας, πατὴρ τῶν ἐν Θεσσαλονίκη ἐμπορευομένων ἀδελφῶν Δαλαβέρας, μὲ θάρρος λέγει στὸν Πασιᾶ. «Πασιᾶ μου, δὲν φταίγωμε ἡμεῖς, οἱ Βαβδινοί, πού δίνωμε τοὺς κλέφτες ψωμί, ἀλλὰ φταίγει τὸ βουνό, πού τραβάει τοὺς Κλέφτες ἐδῶ. Ἄν θέλῃς νὰ δοκιμάσῃς, κατέβασέ μας ἡμᾶς στὰ Βασιλικά, καὶ φέρε ἐδῶ τοὺς Βασιλικιώτες. Καὶ ἂν οἱ Κλέφτες θὰ ἔρχονται πάλι, στὰ Βασιλικά, νὰ τοὺς δίνωμε ἡμεῖς ψωμί, καὶ δὲν θὰ ἔρχονται ἐδῶ στὸ Βάβδο, τότε κρέμασέ μας ὅλους πέρα πέρα, μικροὺς καὶ μεγάλους».

Ὁ «Κακὸς Πασιᾶς», τὰ ἤκουσε καὶ τὸν ἔκαμαν τόση ἐντύπωσι, ὥστε ἔφυγε ἀπὸ τὸ Βάβδο, χωρὶς νὰ πετράξῃ κανέναν Βαβδινό.

Εἶνε ἀλήθεια ὅτι ὁ Βάβδος ποτὲ δὲν ἔπαυσε νὰ βγάξῃ ἀνθρώπους μὲ ζωὴ καὶ μὲ νεῦρα, οἱ ὅποιοι νὰ δημιουργοῦν τὴ δρᾶσιν.

Τὸ Κλίμα τοῦ Βάβδου.

Ὁ Βάβδος ἔχει μιὰ ἀπὸ τῆς καλύτερες καὶ ὑγιεινότερες τοποθεσίας τῆς Χαλκιδικῆς, καὶ τῆς Μακεδονίας ἀκόμη. Εἶνε κτισμένος εἰς μέρος ὑψηλό. Ἐχει ὀρίζοντα πολὺ μεγάλον.

Ἀπὸ τὸ Βάβδο, ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ σπίτια, βλέπει κανεὶς ὅλα τὰ βουνὰ τῆς Γαλατίστης, τὸ Λειβάδι, ὅλον τὸν κάμπο ἀπὸ τὴ Γαλατίστα ἕως τὴ Θεσσαλονίκη, ὅλον τὸν κάμπο τῆς Κалаμαρυγιάς, τὸ Καταγνάντι τῆς Θεσσαλονικῆς, τὸ Καραμπουργοῦ καὶ τὸν Ὀλυμπο, καὶ τὰ βουνὰ τῆς Βέροιας καὶ Νασούσης καὶ Ἐδέσσης, καὶ ὅλη τὴ Θάλασσα ἀπὸ τὸ Καραμπουργοῦ ἕως τὴν Κασσάνδρα.

Ὁ ἀέρας τοῦ Βάβδου εἶνε βουνήσιος καὶ ξηρὸς, χωρὶς ὑδρατμούς καὶ ὑγρασία, καὶ γεμάτος ἀπὸ OZON ὀξυγόνο, καὶ κυριολεκτικῶς ζωογόνο.

Τὸ νερὸ τοῦ Βάβδου εἶνε δροσερότατο καὶ χωνευτικώτατο.

Ὅσοι στὴ Θεσσαλονίκη εἶνε συνειθισμένοι νὰ πίνουν κάθε βράδου ἄλας Κάρλσμπατ, στὸ Βάβδο οὔτε κἂν τὸ θυμοῦνται. Διότι τὸ νερὸ τοῦ Βάβδου εἶνε καλύτερο ἀπὸ ὅλα τὰ μεταλλικὰ καὶ χωνευτικὰ νερά.

Ὅστε ὁ Βάβδος εἶνε ἕνα μέρος ἰδανικόν, γιὰ τοὺς κατεστραμμένους καὶ ἐκφυλισμένους ὀργανισμούς, τοὺς ὁποίους δημιουργεῖ ὁ ἀγὼν τῆς βιοπάλης ἐν Θεσσαλονίκη. Καθὼς καὶ γιὰ ὅσους θέλουν νὰ ζήσουν λίγη ζωὴ καλὴ καὶ σχεδὸν φυσική. Πουθενὰ ἄλλου δὲν ἦπχια νοστιμώτερο καὶ ἀρωματικώτερον Καφέ.

Χῶμα παχὺ καὶ καλὸ γιὰ σιτηρά, δὲν ἔδωκεν ἡ Φύσις στὸ Βάβδο. Ἐδῶκε ὁμοῦ δάση γιὰ κτηνοτροφία, καὶ πρὸ πάντων γιὰ γίδια, πού εἶνε θαυμάσια. Ἐδῶκε μέταλλα, τὸν καλύτερο καὶ πλουσιώτερο λευκόλιθον τοῦ Κόσμου, καὶ χρῶμιον, καὶ μαντέμι γιὰ Μυλόπετρες πρώτης τάξεως. Ἡ Φύσις ἔδωκε μέρος καταλληλότατο γιὰ φρούτα, γιὰ κεράσια, γιὰ ροδάκινα, γιὰ μήλα καὶ γιὰ κудάνια νοστιμώτατα.

Ἐδῶκε καὶ λαγκαθάκια γιὰ λαχανικὰ καὶ ζαρζακάτι νοστιμώτατο. Πρέπει ὁμοῦ καὶ οἱ Βαβδινοὶ νὰ βοηθήσουν τὴ Φύσιν καὶ νὰ κάμουν τὸ μέρος των. Πρέπει νὰ ἐκμεταλλεθοῦν τὰ ἀτίμητα αὐτὰ Δῶρα, πού τοὺς ἐχάρισεν ἡ Φύσις.

Καὶ τὸ πρῶτον πού πρέπει νὰ κάμουν, εἶνε νὰ ἐκμεταλλεθοῦν τὸ Κλίμα καὶ τὸ νερὸ τους, καὶ τὸν ὀρίζοντά τους, καὶ νὰ τὰ πωλοῦν στοὺς ξένους πού ἔρχονται ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη γιὰ νὰ καθήσουν ἕνα δύο μῆνες

στὸ Βάβδο καὶ νὰ διορθώσουν τὸν ἐρειπωμένο ὄργανισμό τους. Δηλαδή, νὰ κάμουν τὴ βιομηχανία τῶν ξένων.

Ἄλλὰ γιὰ νὰ ἐκμεταλλευθοῦν τοὺς ξένους εἰς τὸν ἀνώτατο βαθμὸ, πρέπει πρῶτα νὰ ἀφήσουν κατὰ μέρος ἀρκετὴ ἀπὸ τὴ φυσικὴ τους παυουργία τοῦ Ὀδυσῆως καὶ νὰ γίνουν περισσότερο **ντόμποι**. Δηλαδή, νὰ γίνουν ὀλιγότερο ταμαχιάρηδες καὶ **Τελώνια** ἀπὸ ὅσο εἶνε σήμερὰ, καὶ νὰ μὴ ζητοῦν νὰ γδέρνουν τοὺς ξένους μὲ τὰ ἀκριβὰ τους ἐνοίκια. Καὶ νὰ φτιάσουν πολλὰ σπήτια μὲ καλύτερο ἐξοχικὸ σχέδιο. Καὶ νὰ φυτέψουν καὶ πολλὰ μπαχτσεδάκια γιὰ λαχανικά, καὶ πολλὰ ὄπωροφόρα δένδρα γιὰ φρούτα. Καὶ νὰ ἀποκτήσουν καὶ πολλὰ γίδια διὰ τὸ γάλα, καὶ πολλὰς κότες διὰ τὰ αὐγά. Εὐτυχῶς ἡ **ΕΝΩΣΙΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ** Θεσσαλονίκης (τῆς ὁποίας—ἀναμεταξύ μας νὰ μείνῃ—ὁ Παγγαλιδικὸς Σύνδεσμος, ὅταν ὑπῆρχεν, ἦτο Παράρτημα) καὶ ὁ εὐεργέτης τοῦ Βάβδου κ. **Φιλοκλῆς Γεωργιάδης**, Βαβδινὸς καὶ κάτοικος Σκιαθοῦ, ἐφρόντισαν καὶ ἔκαμαν δρόμον καλὸ δι' αὐτοκίνητα, ἀπὸ τὴ Γαλάτιστα ἕως εἰς τὸ Βάβδο. Ὁ Δρόμος περνᾷ μέσα ἀπὸ τὸ ὄρειο Βαβδινὸ Βουνό, ποῦ εἶνε ὄλο ζωὴ καὶ Μαγεία. Πρέπει νὰ εὐγνωμονοῦν ἔχι μόνον οἱ Βαβδινοὶ τοῦ Βάβδου, τὰ φιλότιμα ἀδέφια τῶν ποῦ μένουν στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὴ Σκιαθό, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ Σαλονικοὶ, ὅσοι ἔχουν ἐρειπωμένα σώματα, καὶ θὰ καταφεύγουν κάθε καλοκαίρι στὸ Βάβδο γιὰ νὰ ἐπιδιορθωνῶνται. Ἄλλὰ καὶ ὅλοι οἱ Ρωμαντικοὶ, ὅσοι θὰ ἀποφασίζουσι νὰ πηγαίνουν νὰ περνοῦν 2—3 μέρες, ἢ καὶ περισσότερο, στὸ Βάβδο, μέσα στὴν Ἀγκαλιὰ τῆς Φύσεως, γιὰ νὰ ἀνακτοῦν δυνάμεις σὰν τὸν Ἄνταϊο.

Δεύτερον, οἱ Βαβδινὸι δὲν πρέπει νὰ δοκιμάζουσι τὴ Γεωργίαν στὸ βουνὸ γιὰ σιτηρὰ. Ὁ τόπος τῶν δὲν εἶνε παντοῦ γιὰ σιτηρὰ, τὸ βουνὸ εἶνε μόνον γιὰ γίδια καὶ γιὰ φρούτα, καὶ γιὰ μελίσια, καὶ γιὰ κουκούλια, καὶ γιὰ Μπαξέδες. Ἄς γίνουσι περισσότερο κτηνοτρόφοι καὶ ὀλιγώτεροι Γεωργοί.

Αὐτὰ νὰ καλλιεργοῦν, καὶ νὰ γίνουσι ὅλοι τσομπανοί, νὰ ἀποκτήσουν γίδια. Μὲ αὐτὰ, καὶ μὲ τοὺς Ξένους, καὶ μὲ τὸ μεταλλεῖο, καὶ μὲ τὴ φυσικὴ των ἐπιτηδεύματα εἰς τὸ ἐμπόριο, θὰ ζήσουν εἰς τὸ μέλλον πολὺ καλύτερα, καὶ θὰ βγοῦν πολὺ διασημότεροι Βαβδινοί, εἰς τὸ μέλλον, παρὰ εἰς τὸ παρελθόν. («Ἄμες δὲγ' ἐσομεθα πολλῶ κάρωνες»).

Περὶφημος εἶνε ὁ Βάβδος διὰ τὴν πλατεία καὶ τὰ πλατάνια καὶ τῆς βρύσης ποῦ ἔχει στὴν Παναγιᾶ, ὅπου καὶ τὸ καλοκαίρι ἀκόμα ὅταν κάθουσι στὸν ἴσκιον, πρέπει νὰ φορῆς ἕνα ἐλαφρὸ παλτό.

Ἐκεῖ στὴν πλατεία, κάτω ἀπὸ τὰ πλατάνια, γίνεται ὁ χορὸς κατὰ τὰς ἑορτάς, ὅπου χορεύουσι τὰ Βαβδινὰ κορίτσια καὶ παιδιὰ.

Παρευρέθηκα στὴν ἑορτὴ τῆς Παναγίας τὸ δεκαπενταύγουστο, καὶ καμάρωσα τὸ χορὸ ποῦ κάμνουσι τὰ παιδιὰ καὶ τὰ κορίτσια μὲ τὰ Χαλκιδικιώτικα φορέματα, δηλ. φουστάνια ἀγνομέταξα, ποῦ τὰ ἔχουν φτιάσει τὰ κορίτσια μοναχὰ τους μὲ τὰ χεράκια τους.

Διότι, τρέφουσι τὰ μαμούδια, μαζεύουσι τὰ κουκούλια, ἐγάζουσι τὸ μετάξι, τὸ βάφουσι, τὸ κλώθουσι, τὸ ὑφαίνουσι, καὶ ράβουσι τὰ φουστάνια μὲνα τῶν τὰ κορίτσια.

Ἐκεῖ μπορεῖ κάθε ξένος νὰ καμαρώσῃ τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἐργατικὴν τῆς Χαλκιδικῆς.

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐπ' ἑκείνου Σαλονικὸς δὲν πάει στὸ Βάβδο θὰ χάσῃ πολὺ.

Ἀθανάσιος Βελώνης.

ΧΡ. Γ. ΓΟΥΓΟΥΣΗ

Βυζαντινὸς Ναὸς τοῦ Παντοκράτορος, ἢ τοῦ ἁγ. Γεωργίου (Rotonda).

Ἡ ἡμετέρα πόλις, ὡς ἐκ τῆς ἐπικαίρου καὶ ἐμπορικῆς αὐτῆς θέσεως, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑπῆρξεν ὁ κραταιότατος τῶν ἐν Εὐρώπῃ προμαχῶνων τοῦ κράτους, εἰς ὃν συνετρέψθησαν πλειστάκις τὰ θάρβαρα σμήνη τὰ ἀπὸ βορρᾶ κατερχόμενα, ἦτο καὶ τὸ σπουδαιότατον κέντρον τοῦ ἀνατολικοῦ κράτους. Ὁ μέγας πλοῦτος καὶ ἡ ἀκμὴ καὶ ἡ δυνάμις τῆς ἀρχονται κυρίως ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, ἵνα μὴ εἴπωμεν καὶ πολὺ πρότερον. Οὗτα δὲ ἡ πλουσιωτέρα καὶ ἐμπορικωτέρα τῆς ἀνατολικῆς Ἰλλυρίας πόλις, ἀνεπτύχθη οὐκ ὀλίγον καὶ ἐν τῇ τέχνῃ, ὡς τοῦτο μαρτυροῦσι τὰ διάφορα περισωθέντα ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων καταστροφῶν ἃς ὑπέστη ἡ πόλις, ἅτινα κατὰ τὸν XV αἰῶνα « ἦσαν τὰ κάλλιστα καὶ ἀγιώτατα τῶν ἀπανημεμεία, ἅτινα κατὰ τὸν XV αἰῶνα « ἦσαν τὰ κάλλιστα καὶ ἀγιώτατα τῶν ἀπανημεμεία, ἅτινα κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος, ὥστε οὐταχοῦ εὐρισκομένων. Ἦσαν δὲ τοσαῦτα κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος, ὥστε οὐταχοῦ οὕτε πλείυτερα, ἀλλ' οὔτε καὶ μεγαλύτερα ἠδυνάτο τις νὰ ἴδῃ ». (1)

Δι' ὅ καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις δικαιοῦται νὰ καταλάβῃ, μετὰ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ Ραβέννην, τὴν δευτέραν ἐν τῇ παλαιοβυζαντινῇ τέχνῃ θέσιν, ἧς ἀρκετὰ τεκμήρια διεσωθήσαν. Τὰ περισωθέντα Θεοδοσιακὰ κιονόκρανα ἐντελοῦς ἐπεξεργασίας (2) πολλὰ θωράκια, ὁ ἰδιαιτέρος ρυθμὸς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰ σωζόμενα μεγάλα μουσειώματα, ἀνάγονται ὅλα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ πλοῦτος αὐτῆς, τινὰ δὲ τῶν καλλίστων αὐτῆς χριστιανικῶν μνημείων, εἶναι ἔργα τῆς παλαιότερας Βυζαντινῆς ἐποχῆς (IV καὶ V αἰών). Ἐν δὲ τῶν σπουδαιωτάτων τούτων τεκμηρίων εἶνε καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Γεωργίου, ὅστις εἶνε πολλοῦ λόγου ἄξιος οὐ μόνον διὰ τὰ λαμπρὰ μουσειώματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν του.

Ὁ Ναὸς τοῦ Παντοκράτορος ἢ τοῦ ἁγίου Γεωργίου (Χορτατζή-Σουλεϊμάν Ἐφένδη Τζαμισί).—Μία τῶν τεσσάρων καθολικῶν ἐκκλησιῶν τῆς Θεσσαλονίκης ἦτο καὶ ὁ τοῦ Παντοκράτορος, ὅστις κεῖται ὀλίγον βορειότερον τῆς Ἀψίδος Γαλερίου.

Τὰς ἐπισήμους τῶν ἐκκλησιῶν οἱ βυζαντινοὶ ἐκάλουσι καθολικὰς ἐκκλησίας, ἵσως διότι ἐγένοντο τῇ βοηθείᾳ τῶν αὐτοκρατόρων. Ἡ Θεολογικὴ εἶχε τέσσαρας καθολικὰς τοιαύτας. Ἄλλ' ὁ μὲν Καμενιάτης, ἀριθμῶν αὐτὰς ἀναφέρει τὸν ἁγ. Σοφίαν, τὴν τῆς Θεομήτορος (Ἐσκι Τζουμά) καὶ τὸν ἁγ. Δημήτριον λέγων: «ναὶ γὰρ τινες παμμεγέθεις καὶ περικαλλεῖς τῆς ποικίλης διακοσμῆσει **διὰ μέσου προβεβλημένοι τῆς πόλεως**, ὡς περὶ τινὰ κοινὰ πρὸς τὸ θεῖον ἰδαστήρια, καὶ τούτων μάλιστα ὁ τῆς παντοουργοῦ καὶ θεομήτορος, ἀλλὰ μὴν καὶ σοφίας οἶκος, καὶ ὁ τῆς ἀειπαρθένου, πανάγου καὶ θεομήτορος, ἔνθα τοὺς θεοὺς ἄθλους τοῦ πανενδόξου καὶ καλλινίκου μάρτυρος Δημητρίου, ἔνθα τοὺς θεοὺς ἄθλους τοῦ πανενδόξου καὶ καλλινίκου μάρτυρος Δημητρίου, ἔνθα τοὺς θεοὺς ἄθλους διήνυσε καὶ τὸ βραβεῖον τῆς νίκης ἐδέξατο» (3) καὶ ὁ Εὐστάθιος: « τῶ τε τῆς ἐνυποστάτου τοῦ Θεοῦ λόγου ἁγίας σοφίας, καὶ τῶ μεγάλῳ ναῶ τῆς ὑπεράγου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τῶ τοῦ πολιοῦχου ἡμῶν μυροδόχου μεγαλομάρτυρος » 4

(1) Δημ. Κυδωνῆς Μονοβία ἐπὶ τοῖς ἐν Θεοῦ πεσοῦσι.

(2) Laurent Delphes christ eis Bub. Cose Hellen, XXII σελ. 211.

(3) Ἰωάν. Καμεν. Κεφ 11.

(4) Εὐσταθ. κεφ. 28 σελ. 157.

Ὁ δὲ Ἰωάννης Ἀναγνώστου (1430) ἀναφέρει αὐτὰς τέσσαρας: «μόνους ἡμῖν τοὺς τέσσαρας νεῶς οἱ καὶ καθολικοὶ λέγονται καταλειποῦς (Σουλτὰν Μουράτ Β΄)». Ὅτι δὲ ὁ ἡμέτερος ναὸς τοῦ Παντοκράτορος ἦτο ἡ τετάρτη, αὐτὸς οὗτος ὁ Εὐστάθιος μαρτυρεῖ εἰς ἄλλα χωρία: «τῆ τῆς [πόλεως καθολικῆς], «περὶ τὴν καθολικὴν» «τοῦ καθ' ἡμᾶς καθολικοῦ ἱεροῦ», «τῆ καθολικῆ τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἐν ἡμῖν ἐκκλησίᾳ», «ἡ ἀγιωτάτη τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία» (5)

Καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης ὁ Καμενιάτης δικαιούται ν' ἀναφέρει τρεῖς μόνον ναοὺς ὡς καθολικοὺς καθότι, ὁμιλεῖ μόνον περὶ τῶν ἐκκλησιῶν «τῶν προβεβλημένων διὰ μέσου τῆς πόλεως» ὁ δ' Εὐστάθιος, ὡς καὶ ὁ Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωάννου (6) παρατηρεῖ, διότι ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Γεωργίου ἔκειτο ἐν ἀποκέντρῳ θέσει. Ἡ δικαιοσύνη δὲ τοῦ Τάφελ, ὅστις ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ παράλειψις ἐγένετο ἐπειδὴ δῆθεν ὁ ναὸς ἦτο εἰδωλολατρικός, εἶνε ἀσήμερος.

Ὁ ναὸς οὗτος γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ροτόνδα, ὅπερ ἔδωκαν αὐτῷ οἱ διάφοροι περιηγηταί, λόγῳ τοῦ κυκλικοῦ αὐτοῦ σχήματος, οὐ προέχει μόνον τὸ ἅγιον ἔθνος, ὅπερ εἶνε νεώτερα ἐπιπρόσθεσις, εἶνε ἐκτισμένος παρὰ τὸν Κάμπον. Εἶνε ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ σφισμένων ναῶν, ἡ ἔδρα τῶν πρώτων διδασκάλων τοῦ ἡμετέρου διδασκάλου ἀποστόλου Παύλου, ἐχρημάτισε δὲ μέχρι τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας τοιοῦτου, μητρόπολις τῆς Θεσβνίκης, ὡς καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐπὶ τι διάστημα, δι' ὃ καὶ ἐκαλεῖτο πρό τινος ἐτι ὑπὸ τῶν γεροντιωτέρων **Παλαιὰ Μητρόπολις**, ὑπὸ δὲ τῶν Τούρκων **Ἐσκή Μητροπόλ**, ὅπερ ταῦτό. Τόσον τὸ σχῆμα, ὅσον καὶ ἡ τοποθεσία αὐτοῦ, ἐγένοντο ἀφορμὴ νὰ ἐκφρασθῶσι διαφοραὶ γνώμαι περὶ τοῦ πότε ἐκτίσθη ὁ ναὸς καὶ εἰς τί ἐχρησιμοποιήθη ἀρχικῶς.

Καὶ πρῶτον ἐλέχθη ὅτι ἐκτίσθη ὅπως χρησιμοποίησι διὰ τὴν λατρείαν τῶν Καθεύρων, ὅπλα δὴ ὅτι ἀρχικῶς ἦτο εἰδωλολατρικός ναὸς.

Ὁ Φελίξ Μποζιούρ(7) λέγει: «Δύναμαι ν' ἀποδείξω διὰ τῶν μεταλλοσήμων ὅτι, ὁ ναὸς οὗτος εἶνε ὁ τῶν Καθεύρων κτισθεὶς ἐπὶ Τραϊανῷ. Τὸ σχέδιον αὐτοῦ εἶνε ἀπλοῦν καὶ μέγα» τὸ κυκλικὸν αὐτοῦ σχῆμα εἶνε ἐπιτυχές(!) μέγας θόλος στεφανοῦ μεγαλοπρεπῶς τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ. Ὁ θόλος οὗτος ἦτο τρυπημένος(!) ἐν τῇ κορυφῇ καὶ ἡ ὀπή αὐτῆ κατεκευάσθη ὅπως ἐκφεύγη ὁ καπνὸς τῶν θυμάτων τῶν καιμένων ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ὅστις ἔκειτο κατ' εὐθείαν κάτω».

Τὰ αὐτὰ σχεδὸν φρονεῖ ὁ Leake (8): «Πάντα τὰ καθολικὰ Τζιαμία, λέγει, ἦσαν πρὶν ἑλληνικὰ ἐκκλησία (χριστιανικὰ), δύο δὲ ἐξ αὐτῶν ἦσαν εἰδωλολατρικοὶ ναοί, ὅτινες μετετράπησαν εἰς ἐκκλησίας. Τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον εἶνε τὸ εἰσέτι γνωστὸν παρὰ τοῖς Ἕλλησι ὑπὸ τὸ ὄνομα παλαιὰ Μητρόπολις, ἡ μᾶλλον κοινῶς Ἐσκή Μητροπόλ, ἑνερασία ἧτις εἶνε εὐχρηστος καὶ παρὰ τοῖς Τούρκοις. Ἐνετῆθεν συμπεραίνει τις, ὅτι κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους, ὑπῆρξεν ἡ καθεδρική ἐκκλησία τοῦ ἀρχιεπισκόπου(!). Αὕτη ἡ ἐκκλησία εἶνε ἐκτισμένη κυκλωτικῶς ἐκ Ρωμαίων(!) πλίνθων, μετὰ δύο πυλῶν, τῆς ἐτέρας μὲν ἐκ μεσημβρίας, τῆς δ' ἐτέρας ἐκ δυσμῶν. Τὸ πάχος τῶν τειχῶν τῆς εἰς τὸ κάτω μέρος εἶνε 10 ποδῶν τὸ δὲ ὕψος αὐτῶν σχεδὸν 50 ποδῶν, ἡ ἐσωτερικὴ διάμετρος 80 ποδῶν. Ὑπεράνω τῶν τοίχων τούτων ὑπῆρχεν ἐποικοδομη μικροτέρων διαστάσεων, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ὁποίας, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ θόλος, ὅστις ἀποτελεῖ τὴν στεφάνην αὐτῆς, προστέθησαν ἴσως, ὅτε τὸ κτίριον μετετράπη εἰς χρῆ-

(5) Ἰωάν. Ἀναγνώστου κεφ. 20

(6) Μιχαὴλ Χ. Ἰωάννου Ἀστυγρ. Θεσβ. σελ. 70.

(7) Felix de Beaujour Tabl. du Commer. Grec. τόμ. α. σελ. 35.

(8) Leake Travels in north, Greece tom. 3. σελ. 240.

σιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αὕτη φωτίζεται διὰ παραθύρων ἐν τῷ μέσῳ ὕψει τοῦ κτιρίου κειμένων, ὅπερ εἶνε ἐν 5λφ σχεδὸν 50 ποδῶν. Πιθανὸν εἶνε καὶ ταῦτα τὰ παράθυρα νὰ ἦναι χριστιανικὴ ἐποικοδόμησις, τοῦ ἀρχαίου ναοῦ φωτιζομένου ἴσως διὰ τοῦ θόλου. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ θόλου εἶνε κεκοσμημένον ἀλλ' ἤδη εἰς λίαν βεβλαμμένα καὶ μόλις διακρίνονται, καίτοι οἱ Τούρκοι οὐδὲν ἐκ τούτων τῶν κοσμημάτων κατέστρεψαν(!!), οὐδὲ ἐπίσης τὴν εἰκόνα τοῦ Παντοκράτορος, ἧτις κατέχει τὸν φωλεὸν (niche) τὸν ἀντικρῶ ὄντα τῆς θύρας ἔθνα πάλαι ἴστατο τὸ εἰδωλολατρικὸν ἄγαλμα(!!).»

Τὰ αὐτὰ περίπου φρονοῦσιν ὁ Η. Omont, ὁ Cousenery καὶ ὁ ἀδελφότερος πάντων πρόξενος τῆς Γαλλίας τῷ 1746 I. B. Germain ὅστις καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἄτινα καθημερινῶς ἤρχοντο εἰς τὴν ἄμεσον ἀντίληψίν του οἰονεὶ γελοῖος φαίνεται.

Τὴν ἐσφαλμένην ταύτην δοξασίαν πρῶτος ὁ Τεξιέ(9) ἀνεσκεύασεν, ἀποδείξας ὅλως τούναντιον, καθότι οἱ πλίνθοι δι' ὧν εἶνε ἐκτισμένος, φέρουσι τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἀποδεικνύει τὴν χριστιανικὴν του καταγωγὴν.

Ἐπιπροσθέτως λέγομεν ὅτι νεώτερος ἐρρίφθη ἡ γνώμη (διότι ἕκαστος **δισπλωματοῦχος** θέλει νὰ κἀνγ τὸν ἔξυπνο καὶ νὰ φαίνεται ὅτι καὶ καινὴν ἢ μᾶλλον **κενόν** λέγει) ὅτι, ἀρχικῶς ἐχρησίμευσεν ὡς Πάνθεον, (κατὰ τὰ κατὰ τὴν Ἀπουλιαν ὁδὸν τῆς Ρώμης τοιαῦτα), καὶ μάλιστα ὅτι εἶνε σύγχρονος μετὰ τὴν ἀψίδα Γαλερίου, **ἐπειδὴ εὐθυγραμμει (!!!)** ἡ νοτία αὐτοῦ πύλη. Ἄλλ' ὡς γνωστὸν, ἡ ἀψὶς αὕτη ἀπετέλει τὸ ἐσωτερικὸν μέρος τῆς Κασσαυδρεωτικῆς πύλης, ὅτε δὲ αὕτη ἐκτίσθη τὰ τείχη τῆς πόλεως δὲν ἦσαν τὰ σημερινά, ἀλλὰ τὰ παλαιά, τὰ ἐτι μὴ περιλαμβανόμενα ἐντὸς αὐτῶν τῶν Κομπον καὶ τὸ Ἰπποδρόμιον. Ἐὰν λοιπὸν ἐνώσωμεν τὰ τείχη μετὰ τὴν παλαιὰν πύλην τὴν καλουμένην Πόρτα-Καποῦ βλέπομεν ὅτι τὰ τείχη ἀναγκαστικῶς θὰ διήρχοντο διὰ τοῦ ναοῦ, ἢ τὸ ἐλιγότερον τὸ δυτικὸν μέρος αὐτοῦ θὰ ἐξήπτετο τῶν τειχῶν, πρᾶγμα τελείως ἀνάρμοστον καὶ ὀπίστευτον. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ παραδεχθῶμεν κατάρριψιν ἢ ἀλλαγὴν θέσεως τῶν τειχῶν χάριν τοῦ Πανθέου (ἢ χάριν τῶν νεωτέρων σφῶν μας), ἐνῷ ἄλλος γῶρος δὲν ἀπέλειπεν, οὐδ' ἦτο τόσον ἐπ' ἀνεγκῆς ἢ ἐκεῖ τοποθετηθείς του. Συνεπῶς δὲν εἶνε σύγχρονος τῆς ἀψίδος Γαλερίου, οὐδ' εἶνε δυνατὸν νὰ φαντασθῶμεν κτίσιν ναοῦ χριστιανικοῦ τοσοῦτον ἐπιφανοῦς εἰς ἐποχὴν διωγμοῦ, ἀλλὰ νεώτερος αὐτῆς, καὶ δὴ μετὰ τὴν ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς πύλης περιλήψιν τοῦ ἐξωτερικοῦ σταδίου (Κάμπος) καὶ τοῦ μεγάλου Ἰπποδρόμιου, τὴν συντελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ὁρμισδα ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, ὅτε καὶ ὁ γῶρος ἐπέτρεπε τὴν κτίσιν αὐτοῦ. Ὁ Ὁ. Ταφραλί σφάλλεται εἰς τὴν ὑπόθεσίν του ἐν σχέσει μετὰ τὰ λεγόμενά του (10) ὅτι ὁ ἁγ. Γεώργιος ἐκτίσθη πρὸ τῆς κτίσεως τοῦ ἀνατολικοῦ τείχους καὶ ὅτι χάριν τῆς ἐντὸς τῶν τειχῶν περιλήψεως αὐτοῦ τὰ τείχη κατὰ τὴν ὑπὸ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου ἐπιδιόρθωσιν αὐτῶν, κάμνον εἰς τὸ μέρος τοῦτο μεγάλην καμπύλην. Τούναντιον, ἀπὸ τὸν πύργον τοῦ Ὁρμισδα μέχρι τῆς πύλης Ρώμας, τὰ τείχη ἔχουσι τὴν κανονικὴν των σειράν, προσωρινὴν νὰ περιλάβῃ ἐντὸς αὐτῶν τὸν τὸν τὸν Κόμπον καὶ τὸ Ἰπποδρόμιον τὸ Μέγα.

Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι, ὁ ἀρχικὸς ναὸς ἐκτίσθη τοῦτον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ τότε (I, II, III καὶ ἐτι IV αἰών) ἐν μεγίστῃ χρῆσει κυκλικοῦ συστήματος Ροτόντα, ὄνομα ὅπερ εὐρίσκουμεν εἰς τοὺς ξένους Ὀδοιπορικοὺς, καὶ καθ' ὅτι ἐκτίσθησαν πλεῖστα οἰκοδομήματα. Πολλὸ πιθανὸν ἀρχικῶς νὰ μὴν ἐκτίσθη διὰ-

(9) Texier et Pull, σελ. 144. κέξ.

(10) O. Tafrahi Topog. de Thess. σελ. 157.

ναόν, ὡς τοῦτο δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ μύακος, ὅστις χρησι-
μεύει ὡς ἱερὸν τοῦ ναοῦ, καὶ ὅστις, ὡς ἐκ εἰδους τοῦ κτίσματος καταφαίνεται,
προστέθη κατόπιν, ὅτε δηλαδή ἐχρησιμοποιήθη ὡς ναός. Ἐπειδὴ δὲ ἐκτίσθη πρὸ
τῆς γενικεύσεως τῆς χρήσεως τῶν βασιλικῶν, διὰ τοῦτο εἶναι ὁ ἀρχαιότερος
τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ γνωστῶν ναῶν, ἐκτίσθη δὲ κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ IV αἰῶ-
νος, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐντὸς τῶν τοῦ Ὁρμίδου νέων τειχῶν θέσεώς του.
Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐτι δὲν εἶναι ἡ ἀρχαιότερα τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐκκλησιῶν, ὡς πρώτη
ὁμως μητρόπολις αὐτῆς, ἐχρημάτισεν ὡς ἐδρα τῶν πρώτων διαδόχων τοῦ μεγα-
λοῦ τῆς πόλεως διδασκάλου καὶ ἀρχιεπισκόπου ἀπ. Παύλου.

Τὸ περιφερὲς τοῦ ναοῦ διάγραμμα ἔχει εἰς τὴν βῆσιν 24 περίπου μέτρων
διάμετρον, τὸ δὲ κύριον τοῦ οικοδομήματος σῶμα ὕψος μόνον 29.80 μέτρων ὑ-
πὲρ τὸ σημερινὸν ἔδαφος. ἀρχικῶς δὲ ἦτο μεγαλύτερον, λόγῳ τῆς ἐπιχωματώσε-
ως. Ὁ παχύτατος αὐτοῦ περιφερὲς τοίχος τῆς βάσεως, τὸ βῆμα τοῦ ὁποίου ὑ-
ποβαστάζουν ἐν μέρει τὰ θολωτὰ τῶν παρεκκλησιῶν, εἶναι περίπου ἕξ μέτρων
καὶ τελευτᾷ ἄνωθεν τῶν παρεκκλησιῶν εἰς ἐλαφρῶς κεκλιμένην στενὴν στέγην,
ἣτις περιβάλλει τὸ οικοδόμημα. Ὁ λοιπὸς τοίχος, λεπτότερος κατὰ τὸ ἕν τρίτον,
ἐξακολουθεῖ ὑψούμενος ἐσώτερον τῆς στέγης ταύτης, λεπτυνόμενος δὲ καὶ πάλιν
κατὰ τὸ μέσον καταλήγει εἰς προέχουσαν κορωνίδα. Φέρει ἐν τῷ πλάθει τοῦ τοί-
χου ἑπτὰ θολωτὰ παραρτήματα ἐν εἰδεί παρεκκλησιῶν, δάχτους πέντε περίπου μέ-
τρων καὶ πλάτους ἕξ, κατέναντι δὲ τῆς κυρίας εἰσόδου ὄρθρον ἐπίμνηκας τοιοῦτον
δεκαπέντε περίπου μέτρων μήκους καταλήγον εἰς κόγχην, ἀποτελεῖ τὸ βῆμα τοῦ
ναοῦ. Τὸ βῆμα τοῦτο ὡς ἐκ τῶν τελευταίων ἐρευνῶν ἀπεδείχθη, προστέθη κα-
τόπιν, διότι τὸ ὅλον αὐτοῦ κτίσμα εἶνε νεώτερον τοῦ λοιποῦ, φωτίζεται δὲ ὑπὸ
τῶν ἐν τῇ κόγχῃ πέντη ἀψιδωτῶν παραθύρων. Ἐσῶθεν, ἐν τῷ μέτρῳ, σχηματί-
ζει εὐρύτατον ἡμισφαιρικὸν τροῦλλον καλύπτοντα ὁλόκληρον τὸν μέσον χώρον
καὶ τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια εἶναι 7.20 μέτρων.

Ὁ ναὸς μέχρις ἐσχάτως ἐπίστευετο ὑπὸ πολλῶν ὅτι ἐν τῷ μέτρῳ ἦτο ἀνοι-
κτός καὶ ὅτι κατόπιν προστέθη ὁ τροῦλλος. Ἀλλ' αἱ γενόμεναι τελευταίως τεχ-
νικαὶ ἐρευναι ἀπέδειξαν ὅτι, ὁ τροῦλλος εἶναι συνέχεια τοῦ ὅλου κτιρίου κτισθεὶς
ταυτοχρόνως καὶ ἄνευ διακοπῆς τῆς συνεχείας τῆς ἐργασίας, κατὰ τὸ αὐτὸ σύ-
στημα καὶ μὲ τὰ αὐτὰ ὄργανα.

Ὁ ὅλος ναὸς φωτίζεται διὰ τῶν ἄνωθεν τῶν παρεκκλησιῶν ἰσαριθμῶν ἀψι-
δωτῶν παραθύρων, καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ κόγχῃ πέντε τοιούτων. Ἀλλ' ὅπως κατα-
στῆ δυνατὸς ὁ φωτισμὸς τοῦ μὴ δεχομένου κάτωθεν ἐπαρκῆς φῶς ἡμισφαιρικοῦ
τροῦλλου, ὑπάρχει δεύτερα σειρά παραθύρων ἀψιδωτῶν καὶ χθαμαλῶν, ἅτινα ὡς
φεγγίτας δυνάμεθα νὰ ἐκλάβωμεν.

Ἐκατέρωθεν τοῦ βήματος παρὰ τὸν μύακα, νεώτερος προστέθησαν δύο ἀν-
τεριδες, ὡς εἰρήματα τῶν παρακειμένων τοίχων. Ἡ εἰς τὸν ναὸν εἰσὸς κατόπιν
τοῦ κλεισίματος τῶν ἐπτὰ παρεκκλησιῶν, ἅτινα ἀρχικῶς ἦσαν ἀνοικτὰ, ἐκτελεῖ-
ται νῦν διὰ δύο μόνον θυρῶν, μιᾶς ἐκ νότου καὶ τῆς κυρίας ἐκ δυσμῶν, ἔμπρο-
σθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἡ φιάλη, ἣς οἱ ὀκτὼ κίονες εἶναι ἐκ πρασίνου Θεσσα-
λικοῦ μαρμάρου. Ἡ ἐν γένει ὄψις τοῦ κτιρίου ἐκφράζει ἄκραν στερεότητα καὶ
ισορροπίαν, τὸ πάχος τῶν κενῶν τοίχων εἶναι ἀσύνηθες.

Τῆς Θεσσαλίας τῶν ἀμείνων τὸ πλῆθος ἀπολεσθῆν, πέντε μόνον τοιοῦτοι γνωστοί
εἶναι: Ὁ ἐκ Θεσσαλικοῦ μαρμάρου (σουμακί) τῆς ἀγ. Σοφίας «θαύμα ἰδέσθαι» κα-
τὰ τὴν ἐκφρασίαν τοῦ Μ. διδασκάλου, ὁ ὁποῖος μετεφέρθη τῷ 1896 εἰς Κ/λιν.
Ὁ ἐπίσης ἐκ Θεσσαλικοῦ μαρμάρου ἔξοχος τοῦ ἀγ. Μηνᾶ. Ὁ ἐκ λευκοῦ μαρ-
μάρου τοῦ ἄλλοτε ἀγ. Κων/ου (νῦν ἀχτιζέ μετζιτ) πλήρης ἐγγλείφων σταυρῶν.

Ὁ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου μονόλιθος τοιοῦτος τοῦ ναοῦ τῆς Θεσσαλίας (Ἐσκι-
Τζιουμά) καὶ ὑπ' ἐμοῦ ἀνακαλυφθεὶς, ὅτε τῷ 1912 διετέλουν ἀρχαιολογικὸς ἐ-
πίτοπος τῶν τοῦ ναοῦ ἐπισκευῶν, διορισθεὶς τοιοῦτος ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Κυβερ-
νήσεως, καὶ ὁ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου τοῦ Παντοκράτορος.

Ὁ ἄμβων οὗτος, ἔργον τοῦ IV αἰῶνος κατὰ τὸν Bayet ἦτο μονόλιθος ἀρ-
χικῶς, ἀλλ' οἱ Τούρκοι ἔκοψαν αὐτὸν εἰς δύο τεμάχια, ὧν τὸ ἐν ἔφεραν εἰς τὸν
ναὸν τοῦ ἀγ. Παντελεήμονος (Ἰσακλιέ Τζιαμῆ), τὸ δὲ ἕτερον εἶχε μείνει εἰς
τὴν αὐλὴν παρὰ τὴν φιάλην, μέχρις ὅτου ἀμφότερα μετεφέρθησαν εἰς τὸ μουσεῖον
Κων/λεως. Ἡ μεγάλη τῆς περιφέρειας κοσμεῖται δι' ἀναγλύφων εἰκόνων μάγων
προσκυνούντων τὸν Χριστόν. Περὶ τοῦ ἄμβωνος τούτου ἔγραψεν ὁ Ch. Bayet
(Miss au mont Athos σελ. 249—283). Παρὰ τῷ λαῷ τῆς Θεσσαλίας ὑπάρχει
παράδοξις, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τούτου ὁ ἀπ. Παῦλος ἐδίδαξε τοῖς Θεσσαλοῖς.
Δικαίως ὁ Μ. Χατζῆ Ἰωάννου ἐν σελ. 72 ἀνασκευάζων τὸν μύθον τοῦτον ἐπά-
γειται τὰ ἑξῆς: «Ἄλλ' ἐὰν πρέπει ν' ἀναζητήσωμεν τὸ βῆμα ἀπ' οὗ ἐδίδαξεν
ὁ ἀπ. Παῦλος, Χάβραν πρέπει νὰ ἐρευνηθῶμεν καὶ οὐχὶ ἐκκλησίαν, διότι οὗτος
ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἰουδαίων ἐδίδαξε (πραξ. ἀπ. κεφ. 16). Οἱ Θεσσαλοὶ βλέπον-
τες τοὺς πρώτους αὐτῶν ἀρχιερεῖς διδάσκοντας ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἐν τῇ
Παλαιᾷ Μητροπόλει, ἀνήνεγκον τὸν ναὸν των μέχρι τοῦ πρώτου ἀρχιεπισκόπου,
καὶ θύοντες εἰς τὴν αἰσθηματικότητά αὐτῶν ἔπλασαν καὶ αὐτὸν τὸν Παῦλον δι-
δάξαντα ἀπὸ τοῦ ἱστορικοῦ ἄμβωνος».

Ἀλλ' ὁ ναὸς οὗτος ἐν ταυτῷ παρουσιάζει ἐξόχως ἐνδιαφέρον διὰ τὴν
ἱστορίαν τῆς τέχνης, λόγῳ τῶν ἐν αὐτῷ κοσμημάτων. Διότι ἐν Θεσσαλίᾳ,
ὡς γνωστὸν, ἡ γραφικὴ τέχνη ἐκαλλιεργήθη μετὰ τινος ἐπιδόσεως, μωρ-
φώσασα ἰδιαιτέραν σχολήν. Γνωρίζομεν δὲ καὶ τινὰς ζωγράφους Θεσσα-
λονικεῖς διαπρέψαντας κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν, ὡς ὁ κατὰ τὴν ΙΧην
ἐκατονταετηρίδα ἀκμάσας Μεθόδιος, ὁ ἱστορήσας τὴν δευτέραν παρουσίαν
κατ' αἴτησιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῶν Βουλγάρων Βόριδος, ὁ μεταγενέστερος αὐ-
τοῦ Ἐρμάν. ὁ Πανσελήνος καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Μάξιμος.

Τὰ μουσεῖα τοῦ ναοῦ τούτου, ἀναντιρρήτως ἐκ τῶν καλλίστων, εἶνε
μεταγενέστερα τοῦ κτιρίου, ἀλλὰ προγενέστερα τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Ἡ διαρ-
ρυθμισὶς τῶν ψηφιδωτῶν του παρουσιάζει μεγάλην ἀναλογίαν πρὸς τὴν
τοῦ βαπτιστηρίου τῶν ὀρθοδόξων. Ὡς δὲ ἐκεῖ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, τὸ κέν-
τρον τοῦ εὐρέως ψηφιδωτοῦ τροῦλλου ἐκάλυπτε ψηφιδωτὴ εἰκὼν ἐν δίσκῳ,
ἣς ἀτυχῶς νῦν σῶζονται μόνον λείψανά τινὰ ἐκ τῆς περιφέρειας παριστῶ-
ντα φυλλώματα καὶ καρπούς. Μετ' αὐτὴν δὲ ὑπῆρχεν ἄλλοτε, νῦν δὲ μὴ
ἐπισταμένη, πλατεῖα ζώνη ἀντιστοιχοῦσα πρὸς ἐκείνην τοῦ βαπτιστηρίου
ἐν ἣ ἐκονίζονται οἱ Ἀπόστολοι. Κατωτέρω ἄλλη ζώνη, ἣτις διατηρεῖται
κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ ἣτις ὑποδιαιρεῖται εἰς τμήματα, ἕκαστον τῶν δ-
κοίων ἀποτελεῖ ἐν σύνολον διακεκριμένον, περιεῖχεν ἐν οικοδόμημα
πολυδαίδαλον καὶ μετὰ φορτικῆς πολυτελείας κεκοσμημένον, φαντασιώδους
ὄψεως ρυθμοῦ, παραπλήσιον τοῦ ἐν ταῖς τοιχογραφίαις τῆς Πομπηίας ἀλ-
λοποσάλλου ἐκείνου ρυθμοῦ, καὶ δύο ἔμπροσθεν αὐτοῦ κατ' ἐνώπιον καὶ
ἐν στάσει δεξιῶς ἰσταμένους ἁγίους. Τὰ οικοδομήματα παριστῶσιν εἶδος
ἐν τῷ μέτρῳ ἡμικυκλικὸν καὶ περιστοιχούμενον ὑπὸ κίωνων καὶ τὰς δύο ἐκα-
τέρωθεν πτέρυγας, αἵτινες εἶναι ὅμοιαι πρὸς ἀλλήλας. Ἡ τοιαύτη διαρ-
ρυθμὶς εὐρηται καὶ ἐν τῷ ὀρθῳ. Αἱ κιονοστοιχίαι αἱ κοσμοῦσαι τὰ οικοδο-
μήματα σχηματίζουσιν ἀψίδας καταστάτικους ὑπὸ φυλλωμάτων καὶ τορευ-

μάτων. Πολύχρωμα παραπετάσματα αναπτύσσονται πρὸ τῶν ἀψίδων, λυχνίαι δὲ κρέμονται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἀνὰ δύο πτηνά ἴστανται ἀνωθεν εἰς τὰ διαστήματα, εἶναι δὲ οἱ συμβολικὴν ἔχοντες σημασίαν πελαργοὶ ἢ τσοί. Ἡ ἀρμονικὴ ἀντίθεσις τῶν χρωματισμῶν πρὸς τὸ χρυσοῦν ἔδαφος προσδέτει πολὺ εἰς τὴν ζωηρότητα τοῦ διακόσμου, οὗ τὰ καθέκαστα εἶναι ἐπεξεργασμένα μετὰ μεγάλης φροντίδος καὶ ἐπιδείξεως. Οἱ ἀνὰ δύο ἰστάμενοι ἐν συμμετρικῇ ἀποστάσει ἄγιοι καὶ ἀποτελοῦντες πάρισα (pendants) ἔχουσιν ἐπιγραφὰς δηλοῦσας τὸ ὄνομα, τὸ ἀξίωμα καὶ τὸν μῆνα καθ' ὃν ἐορτάζουσι. Ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τούτων τινὲς ἠφανίσθησαν, αἱ δὲ σφζόμεναι εἶναι αἱ ἑξῆς κατὰ σειρὰν καὶ ζεύγη. (11)

1.	α'.	ΛΕΟΝΤΟC CΤΡΑΤS (στρατιώτου) ΜΗΝΙ ΙΟΥΝΙΟΥ	2.	γ'.	ΟΝΗCΙ ΦΟΡΟΥ CΤΡS ΜΗΝΙ ΑΥS
	β'.	ΦΙΛΗ ΜΟΝΟC ΧΟΡΑΝΑΟΥ ΜΗΝ. ΜΑΡΤΙΟΥ		δ'.	ΠΟΡ ΦΥΡΙΟΥ ΜΗΝΙ ΑΥ ΓSΤΟΥ
3.	ε'.	ΚΟCΜΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΜΗΝΙ CΕΠ ΤΕΜΒΡΙΟΥ	4.	ζ'.	ΡΩΜΑ ΝΟΥ ΠΡΕCΒΕΥ ΤΟΥ
	στ'.	ΔΑΜΙΑ ΝΟΥ ΙΑ ΤΡΟΥ ΜΗ ΝΙ CΕ ΠΤΕΜΒΡ		η'.	ΕΥΚΑΡ ΠΙΩΝΟC CΤΡΑΤS ΜΗΝΙ ΔΕ ΚΕΜΒΡΙΟΥ
5.	θ'.	ΑΝΑΝΙ ΟΥ ΠΡΕC ΒΕΥΤΟΥ ΜΗΝΙ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ	6.	ια'.	ΒΑCΙΛΙC ΚΟΥ CΤΡΑS ΑΠΡΙ ΛΙΟΥ (μηνι) ΠΡΙCΚΟΥ CΤΡΑΤS ΜΗΝΙ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
7.	ι'.	αὐτὴ ἐξέτλητο		ιβ'.	
	ιγ'.	ΦΙΛΙΠ ΠΟΥΕΠΙC ΚΠΟΥ ΜΗΝ ΟΒΡΙΟΥ			
	ιδ'.	ΘΕΡΙΝΟΥ CΤΡΑΤ ΜΗΝΙ ΙΟΥ			

Ἐκ τῶν σφζομένων ἀλωθῆτων τούτων ἁγίων οἱ μὲν στρκτηωτικοὶ φέρουσιν ἀνωθεν τοῦ χιτῶνος χλαμίδα μετὰ πλατείας παρυφῆς, πορπουμένην παρὰ τὸν δεξιὸν ὦμον, πάντες δὲ οἱ ἄλλοι εἶναι περιβεβλημένοι διὰ μακροῦ ἐπενδύτου ἀνευ χειρῶν, τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα φαιλόνιον ἢ φαινόλιον,

(11) Ἴδτε Texier et Pullan ἐν L'architecture Byzantine πίναξ. 30-34 σελ. 149 κέξ.

ἄνωθεν εἶναι λειτουργικὸν ἔνδυμα τῶν ἱερέων καὶ ἐπισκόπων. Τὸ φαιλόνιον εἰς τοὺς ἐνταῦθα εἰκονιζομένους ἁγίους κατέρχεται μέχρι σχεδὸν τῶν ποδῶν, ὑποφαίνεται δὲ μικρὸν μέρος τοῦ ποδήρου χιτῶνος. Ὅτι ξενίζει πῶς ἐνταῦθα εἶναι ὅτι, τὸ ἔνδυμα τοῦτο φέρεται καὶ ὑπὸ τῶν ἁγίων τῶν μὴ ἔχόντων ἱερατικὰ ἀξιώματα, ἄνωθεν καθιστᾷ πιθανωτάτην τὴν γνώμην ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς προσηλώθησαν ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ἁγ. Γεωργίου τὰ ψηφιδωτά, τοῦτο ἦτο ἐν κοινῇ χρήσει. (12)

Ἐκ τῶν ἁγίων τούτων ὁ μὲν Ρωμανὸς ἔχει λευκὸν πώγωνα εἰς δύο διασχίζομενον καὶ φέρει φαιλόνιον βαθυροδόχρουν, ὃ δὲ παρ' αὐτῷ Εὐκαρπίων ἔχει ἀγένειον νεαρὸν πρόσωπον καὶ κόμην ξανθὴν, οὐλὴν καὶ παχείαν, φέρει δὲ ἑμοίου χρώματος χλαμίδα. Ὁ Φίλιππος ἔχει φαλακρὰν τὴν κεφαλὴν καὶ ξανθὸν σφηνοειδὲς γένειον, φέρει δὲ χιτῶνα καὶ φαιλόνιον χρώματος κυανοῦ ἀνοικτοῦ, ἑμοίαν δὲ περίπου φυσιογνωμίαν καὶ χρωματισμὸν ἐνδύματος οἷον ἔχει ὁ παρ' αὐτῷ Θερίνος. Ὁ Ὀνησιφόρος ἔχει πρόσωπον ἀγένειον, κόμην οὐλὴν καὶ φέρει χλαμίδα ὑποκύανον. Ὁ Περφόριος ἔχει φαῖον γένειον εἰς δύο διασχίζομενον καὶ ἔνδυμα ὡσαύτως ὑποκύανον. Ὁ μειομόρφως ἐνδεδυμένος διὰ φαῖου φαιλόνιου εἶναι ὁ Κοσμάς καὶ Δαμιανός, ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος ἔχει γένειον λευκόν, ὃ δὲ δεύτερος ἔχει ἀγένειον νεαρὸν πρόσωπον καὶ κόμην καστανὴν. Ὁ Βασίλειος τέλος ἔχει κόμην μακρὴν καὶ ξανθὴν, ἀγένειον πρόσωπον καὶ φέρει χλαμίδα κυανὴν.

Αἱ Πτυχώσεις τῆς περιβολῆς τῶν ἁγίων τούτων καὶ ὁ ἀρμονικὸς χρωματισμὸς αὐτῆς προσοδίδουσιν εἰς τὰ ψηφιδωτὰ ἐξαιρετικὴν καλλονὴν, μαρτυροῦσι δὲ τελείαν γνώσιν τῶν κανόνων τῆς φωτοσκιάσεως. Ἡ ἐν γένει μορφή τῶν εἰκόνων ἐμφαίνει πολλὴν καλαισθησίαν καὶ συνθετικὴν δύναμιν τοῦ μουσειωτοῦ, ὅστις κατώρθωσε νὰ δώσῃ εἰς τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα πρόσωπα ὄψιν ἀναγλύφων ζωηρῶς ἐξεχόντων ἐν μέσῳ τοῦ χρυσοῦ ἔδαφος. Τὰ ψηφιδωτὰ ταῦτα εἶναι πολυτιμώτατα καὶ κατὰ τούτο, ὅτι μαρτυροῦσιν ἴδιον σύστημα ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν εἰκόνων ὅπερ φαίνεται ὅτι ἐμορφώθη καὶ ἐπεχωρίαζεν ἐν Θεσ/νίκῃ. Πρὸς κατασκευὴν τοῦ ὄλου τούτου ψηφιδώματος ὑπολογίζει ὁ Texier ὅτι ἐνηρμώθησαν 36.184.000 μικροὶ τεχνητοὶ λίθοι.

Ὁ Ἄγγλος Leake (13) προκειμένου περὶ τοῦ γραφικοῦ κόσμου τοῦ ναοῦ λέγει ὅτι: «οἱ Τούρκοι δὲν κατέστρεψαν τὴν μορφήν τοῦ Παντοκράτορος (Almighty), ἣτις κατέχει τὸν φωλεὸν (niche) τὸν ἀντικρὸν ὄντα τῆς θύρας.» Νῦν μετὰ τὴν ἀνακατάληψιν τῆς Θεσ/ης καθαρισθέντων τῶν νεωτέρων ἀσβεστομάτων καὶ πάλιν ἀπεκαλύφθη ἡ μορφή τοῦ Παντοκράτορος, ἣτις κατὰ φυσικὸν κανόνα θὰ ἔδωκεν εἰς τὸν ναὸν τὸ πρῶτον ὄνομα αὐτοῦ.

Καὶ ἀλλαχοῦ μὲν ἀλλὰ καὶ ἐν Θεσ/νίκῃ πολλαὶ ἐκκλησίαι μετήλλαξαν ὀνόματα. Οὕτω ἔχομεν τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς σκάλας, ὅστις ὀνομάζεται νῦν τοῦ ἁγ. Μηνᾶ. Τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγ. Στεφάνου μετωνομάσθη εἰς τῆς ἁγ. Θεοδώρας τοιοῦτον, νεωτέρως δὲ τὸ τοῦ ἁγ. Ὑπατίου εἰς Παναγίαν Δεξιάν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς σημερινὰς μᾶς ἡμέρας ὁ ναὸς τῆς Παναγίας τῶν Χαλκῶν τείνη ν' ἀλλάξῃ ὄνομα μετωνομαζόμενος εἰς ναὸν τῶν ἁγ. Πάντων λόγῳ μιᾶς νεωτέρας προσκομιθεῖ-

(12) Bayet, Recherches σελ. 86.

(13) Leake Trav. nor, gree. τ. 3. σελ. 240.

σης εικόνας. Ούτω λοιπόν και ὁ ἡμέτερος ναὸς ἀρχικῶς τοῦ Παντοκράτορος ἔλαβε, κατ' ἀγνωστον ἐποχὴν, τὸ ὄνομα τοῦ ἁγ. Γεωργίου, ὄνομα τὸ ὅποιον κατόπιν ἐπεκράτησεν, ἴσως διότι ἐν τῇ πόλει μας ὑπῆρχον πολλὰ ἐκκλησίδια μὲ τὸ ὄνομα Παντοκράτωρ, ἢ ἕπερ και ἀσφαλέστερον ἐκ τινος ἐκεῖ προσκομισθείσης εικόνας τοῦ ἁγ. Γεωργίου περιωνύμου ὡς καλλιτεχνικῆ ἢ θαυματουργῆς.

Ὁ Ο. Ταφραλή (14) σφάλλεται νομίζων ὅτι ὁ ναὸς περὶ οὗ Ἰωάννης ὁ Καμενιάτης (15) ὁμοίει, εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ τοῦ Παντοκράτορος. Ἐν τῇ κεφαλαίῳ ἐκείνῳ ὁ Καμενιάτης λαμβάνων ἐκ τῶν εἰς αὐτὸν και τοὺς περὶ αὐτὸν συμβάντων διηγείται διάφορα ἐπεισόδια τῆς καταστροφῆς ταύτης. Ἐν ἀρχῇ λέγει ὅτι ἀνήλθον εἰς τὸ τεῖχος κατέναντι τοῦ ἐκεῖ σηκοῦ τοῦ πρωτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων Ἀνδρέου και ὅτι ἐκεῖθεν τοὺς κατεβίβασαν οἱ συλλαβόντες αὐτοὺς Σαρακηνοὶ και τοὺ; ὠδήγουν πρὸς τὴν θάλασσαν (καὶ ὄχι πρὸς τὴν στοᾶν Γαλερίου ἔπου και ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Γεωργίου). Οὗτοι δὲ ἐβάδιζον ἀναγκαστικῶς ἐπὶ θερμῶν ἔτι πτωμάτων, ὧν ὑπερπλήρεις ἦσαν αἱ ὁδοί. Ἐξελθόντες δὲ (δὲν εἶναι λοιπὸν πλέον ἐντὸς τῆς πόλεως, ἀλλὰ ἔξω αὐτῆς) πρὸς τὸ ἀνατολικὸν τῆς πόλεως μέρος, τὸ και πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐφθάσαμεν εἰς τινα τόπον ἔπου «μονὴ (και οὐχὶ ναὸς) τις ἐστὶ παρθένων ἀσκουσῶν γυναικῶν. ἦτις πάλαι τοῦ Ἀκρουλλίου κατονομάζετο». Κατὰ τὸ προαύλιον δὲ τῆς μονῆς συνητήσαμεν και ἄλλην κουστωδιᾶν Βαρβάρων, μεθ' ὧν συνεννοηθέντες οἱ ὀδηγήσαντες ἡμᾶς ἐκεῖ, μᾶς ἐγκατέλειψαν, διατάξαντες ἡμᾶς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ προπύλαια τοῦ ναοῦ, ὅστις ἐτιμάτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγ. Γεωργίου (ἰδοὺ τις ὁ ναὸς) ἔπου πρὸ τῆς εἰσόδου ἡμῶν οἱ βάρβαροι εἶχον φονεύσει περὶ τοὺς τριακοσίους. Ταῦτα σαφῶς ὀρίζει Ἰωάννης ὁ Καμενιάτης πᾶς δὲ ὅστις ἤθελε συγχίσει τὸν ναὸν τοῦ Παντοκράτορος μὲ τὸν ὑπὸ τοῦ Καμενιάτου ἀναφερόμενον ναὸν τοῦ ἁγ. Γεωργίου ἀνήκοντα εἰς τὴν γυναικεῖν μονὴν τῶν Ἀκρουλλίων (πάλαι καλουμένην) ἢ ἀπὸ σκοποῦ ἢ παρασυρόμενος σφάλλεται.

Ὁ Μιχ. Χατζῆ Ἰωάννου ἐν κεφαλαίῳ περὶ Μοναστηρίων ἐκτὸς τῆς πόλεως και ἐν σελ. 101 λέγει: «Τὰ εἰρηπία ὠραίου τινος μοναστηρίου σφύζονται εἰσέτι πλησίον τοῦ ἀτρομύλου Ἀλλατίνῃ» και ἀναφέρων τὸν Lucas ὅστις διηγείται ὅτι εἶδε πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τὰ εἰρηπία ὠραίας τιδὸς ἐκκλησίας ἢ μοναστηρίου ἀφιερωμένου εἰς τὸν ἁγ. Γεωργίου (1 53) ἐπάγεται: «πιθανὸν ταῦτα νὰ εἶναι τοῦ ἡμετέρου μοναστηρίου.» Καὶ μόνον τὴν ἀπὸ τειχῶν τῆς πόλεως ἀπόστασιν ἀν' ἐξετάτῃ τις θὰ πείσῃ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν οἱ Σαρακηνοὶ οὔτε εἰς μίαν ὥραν μακρὰν τοῦ τόπου δράσεως ἀπόστασιν νὰ ἔχουσι τὰ πλοῖα των ἄτινα ὡς τελευταῖον καταφύγιον ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας εἶχον, ἀλλ' οὔτε και ν' ἀφύνωσι τὸ πεδῖον δράσεως, ἵνα μεταφέρουν τοὺς αἰχμαλώτους μίαν ὥραν μακρὰν. Ὄθεν ὅτε ἁγ. Γεωργίου τοῦ Καμενιάτου και ὁ τοῦ Lucas εἶναι εἰς και ὁ αὐτὸς και ἐκεῖτο πολὺ πλησίον τῶν τειχῶν. Εἰς τὸν πρῶτον δρῶσκον πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος και παρὰ τὴν θάλασσαν πρὸ ἐτῶν εὐρέθησαν θεμέλια ὡς και κίχχη ναοῦ. Τὸν ναὸν ταῦτον ἐξετάσαντες μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Π. Ν. Παπαγεωργίου ἐπέισθημεν ὅτι, πρόκειται περὶ ναοῦ τοῦ ἁγ. Γεωργίου. Ἐν-

τεῦθεν λοιπὸν ἐξάγεται ὅτι ἡ γυναικεῖα μονὴ ἢ πάλαι ποτὲ καλουμένη τῶν Ἀκρουλλίων ἐκεῖτο ἐκεῖ και [τὴν ἔποιαν ὁ μὲν P. Lucas εἶδεν, ὁ δὲ Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωάννου συγχέει μὲ τὸν ναὸν τῆς ἁγ. Σαλώμης ὅστις κεῖται ἀνατολικώτερον αὐτοῦ. Ἐκεῖ νῦν εἶναι αἱ οἰκοίαι τοῦ Ἰταλοῦ ἀρχιτέκτονος Ἀρηγκῶνῃ ὅστις και ἐσύλλησε τὸν τε ναὸν και τὰ περίεξ.

Περὶ τὸ δεύτερον ἡμῶν τοῦ XVI αἰῶνος πνεῦμα ἀρπαγῆς ἐκκλησιῶν πνεύσαν περιέλαβε και τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Γεωργίου. Κατὰ τὴν Τουρκικὴν ἐπιγραφὴν ὁ ναὸς οὗτος μετεβλήθη εἰς μουσουλμανικὸν τέμενος τὸ 999 ἔτους ἐγένεας, ἕπερ ἀναλογεῖ πρὸς τὸ ἡμέτερον 1591. Ἀλλ' ἐν τινι ἡμερολογίῳ τοῦ νομοῦ Θεσσαλονίκης ἐκδοθέντι τὸ 1900 τουρκιστὶ σημειοῦται ὅτι ὁ Χατζῆ Σινᾶν πασᾶς κατακτητῆς τῆς Ἰεμένης κατέλαβε τὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Γεωργίου κατ' ἔτος ἐγένεας 990 δηλαδὴ τὸ 1582 ἐξήκοντα δηλαδὴ ἔλα ἔτη μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ ναοῦ τῆς ἁγ. Σοφίας καθ' ἃ διετέλεσαν ὁ ἁγ. Γεωργίου διὰ δευτέραν φοράν μητροπολιτικὸς ναὸς. Ὅτι δὲ ὁ Χατζῆ Σινᾶν πασᾶς δὲν κατέλαβε μόνον τὸν ναὸν ἀλλὰ και τὴν περίεξ αὐτοῦ συνοικίαν, ἦν και ἀφιέρωσεν εἰς τὸ τέμενος, σαφῶς καταδεικνύουσι οἱ παλαιοὶ τουρκικοὶ τίτλοι ἰδιοκτησίας (ταπιὰ) ἄλλης τῆς συνοικίας Καμάρας ὀλτινες ὀρίζουσιν αὐτὰ ὡς βακούφια τοῦ Χατζῆ Σινᾶν πασᾶ. Ἐν τέλει ὁ Χατζῆ Κάλφας (σελ. 76) ὀρίζει ὡς ἔτος καταλήψεως τοῦ ναοῦ τὸ 1004 δηλαδὴ τὸ 1596.

Κατὰ τὴν ἐπιχωριάζουσαν δὲ παράδοσιν, ὁ παραδούς τὸν ναὸν εἰς τοὺς Τούρκους ἦτο μοναχὸς Χορταίτης και πρωθιερεὺς τοῦ ναοῦ, ὅστις ἐξωμώσας μετωνομάσθη Σουλεϊμάν Χορταίτῃ Ἐφένδης καταταχθεὶς εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν Χαλδετῶν Δερβίσιδων, ὧν ὁ ἀρχηγὸς και τὸ κύριον μοναστήριον εὐρίσκειται εἰς Αἴγυπτον. Ἐντεῦθεν δὲ και οἱ Τούρκοι ὠνόμαζον τὸ τέμενος τοῦτο Χορταίτῃ Σουλεϊμάν Ἐφένδη Τζαμισῃ.

Τὴν παράδοσιν ταύτην ἐπιβεβαίωσι και τουρκικὴ ἐπιγραφὴ εὐρισκομένη ἀνωθεν τῆς βορείου πύλης, κάλλιστα διατηρουμένη και εἰς ἔμμετρον λόγον συντεταγμένη. Ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει ὡς ἐξῆς:

Φουμουν φετχινὲ σάι ου χιμμέτ ιτι Σιεῖχ Χορταίτῃ
Ταρίχι χακτὰ ἀβνι χαδί ιλε μουχτεντὰ ικὲν
Μπου ντιρι Κεμενὲ λιασεκ ἔχλι ισλάμ μα ἀμπεντι ὀλντοῦ
Κιλιτζῆ ιλε μποῦμα ἀμπεττὲ ιμάμ μουκτεντὰ ὀλντοῦ=999=

Ἐλευθέρᾳ μετάφρασι:

Εἰς τὸ νὰ κυριευθῇ (ἀποκτηθῇ) οὗτος ὁ ναὸς προσέφερον ὕπηρεσίας (εἰργασίῃ) ὁ Σιεῖχ Χορταίτῃς,

ὁ ὅποιος μὲ τὴν φώτισιν τοῦ Θεοῦ ἐξισλαμίσθη.
Οὔτω ἔγεινεν ὁ ναὸς οὗτος καθαρῶς μουσουλμανικὸν τέμενος ἔπου προσεκύνησε και ἐτοποθετήθη διὰ τῆς σπάθης του.

Ἐνταῦθα τὸ κιλιτζῆ ιλε δὲν πρέπει νὰ τὸ ἐνοήσωμεν ὡς σημαίνον ὅτι διὰ τῆς σπάθης του κατέλαβε τὸ ναὸν ὁ ἐξομώτης, ὡς μὴ ὑπαρχούσης τοιαύτης ἀνάγκης, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ μὲ σπάθην, δηλαδὴ προσεκύνησε και ἐτοποθετήθη ἐκεῖ ὡς Χότζιας μὲ σπάθην. Τοῦτο σημαίνει τὸ ἐξῆς: Οἱ μουσουλμᾶνοι χοτζιάδες τῶν τζαμιῶν δὲν ἔφερον σπάθην, ἀλλ' ἐξαιρετικῶς εἰς τοὺς προσφέροντας μεγάλας ὕπηρεσίας χοτζιάδες ἐπετρέπετο νὰ φέρουν τοιαύτην κατὰ τὰς ἐορτὰς και τὰς ἐπισήμους

(14) O. Tafrahi Topog. de Thesss. σελ. 159.

(15) Ἰωαν. Καμεν. σελ. 557 ἐκδ. Βόν.

ἡμέρας. Ταύτης τιμῆς δύο μόνον χατζίδες ἔτυχον ἐν Θεσσαλονίκῃ: ὁ τοῦ ναοῦ τῆς Θεομήτορος (Ἐκκὴ Τζιουμά) (1) καὶ ὁ ἡμέτερος Σουλεϊμάν Χορτατζή Ἐρέντη. Ἡ δὲ τιμὴ αὕτη ἀπαξ δοθεῖσα ἦτο πλέον διαδοχικῆ.

Ἦτο ὑπερύψηλος καὶ ἀποθανῶν ἐτάφη ἀπισθὲν τοῦ ἁγίου Βήματος, ὁ γιγαντώδης τάφος τοῦ ὁποῦοῦ ἐνδείκνυται καὶ σήμερον ἔτι. Τὸν τάφον τοῦτον ὁ Γιουσοῦρ βέης τὴν 28 Ἰουλίου 1819 ἔτος ἐγείρας (1903) περιτείχισε δι' ἐξόδων του καὶ ἀνωθεν τῆς πύλης τῆς εἰσόδου ἔχει ὠραῖον τουρκικὸν ποίημα, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ὠραῖος ὕμνος. Εἰς τὴν βορείαν δὲ πλευρὰν τῆς πύλης, ὅπου καὶ ἡ χρονολογία τῆς περιτειχίσεως, ὁ Σουλεϊμάν Χορτατζή Ἐρέντης ὀνομάζεται **πόλος τῶν διανοουμένων** καὶ τονίζεται ὅτι οὗτος κατώρθωσε νὰ εἰσέλθῃ εἰς ὅλα τὰ μυστήρια. Τὸ τοιοῦτον δικαιολογεῖ τὴν Ἑλληνικὴν περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου παράδοσιν, ἣτις λέγει ὅτι ἦτο ὁ τελευταῖος ἡγούμενος τῆς ἐν τῷ ὄρει Κίσφ (Χορτατζή) μονῆς τῶν Χορτατζῶν, ἧς μόνον τὰ ἐρείπια φαίνονται, καὶ ὅτι ἦτο πολὺ σοφός. Δυστυχῶς οὐδὲν πλέον τούτου λέγει, οὐδὲ ποῖον ἦτο τὸ χριστιανικὸν του ὄνομα. Ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἐλατρεύετο ὡς ἅγιος. Ἐν δὲ τῷ ναῷ ἐφύλασσαν οἱ Μωαμεθανοὶ τὴν Τρίχα τοῦ Μωάμεθ, φρησκευτικὸν αὐτῶν κειμήλιον, ἐτέλουν δὲ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ πανήγυριν.

Ἐγγραφον μηνὶ Μαρτίῳ 1925.

Υ.Γ.—Περὶ τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ Γάλλου Ἐμπρὰρ ἀνασκαφῶν ἢ καταστροφῶν ἐπειδὴ οὐδὲν γνωρίζω, προσθέτω μόνον ὅτι, ἐπειδὴ ἔγραψα εἰς τὴν τότε ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδομένην ἐφημερίδα «Βῆμα» (8) Ἰβρίου 1916) ὅτι ἰδί-οις ὄμμασιν εἶδον ἐν αὐτοκίνητον γαλλικὴν ἀπάγον πέντε μεγάλα κιβώτια πλήρη εὐρημάτων (καὶ τί πλοῦτος θὰ ἦτο;);) ἐτιμωρήθην διὰ τὸ μέγα ἀμάρτημά μου!!! ὑπὸ τῆς Πρωσικῆς Κυβερνήσεως, διὰ πενθημέρου φυλακίσεως. Τὰ σχόλια περιττά.

δ αὐτός.

(1) Ἰδὲ Χρ. Γ. Γουγούση Χρονικὸν τῆς Μακεδονίας (1915) σελ. 225—235

Τὰ ἐπὶ θαύματα τοῦ Ἀρχαίου Κόσμου ἦσαν τὰ ἐξῆς:

1) Αἱ Πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου. 2) Ὁ Φάρος τῆς Αἰγύπτου. 3) Οἱ Κρεμαστοὶ Κῆποι τῆς Βαβυλωνίας. 4) Ὁ Νὰος τῆς Ἀρτέμιδος στὴν Ἐφεσο. 5) Τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὀλυμπίου Διός, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ὁ Φειδίας. 6) Τὸ Μαυσωλεῖον τῆς Ἀρτεμισίας, καὶ 7) ὁ Κολοσσὸς τῆς Ρόδου.

Τὰ ἐπὶ θαύματα τοῦ Μεσαιωνικοῦ Κόσμου ἦσαν τὰ ἐξῆς:

1) Τὸ Κολοσσαῖον τῆς Ρώμης. 2) Τὰ Μεγάλα τείχη τῆς Κίνας. 3) Αἱ Κατακόμβαι τῆς Ἀλεξανδρείας. 4) ἡ Κρεμαστὴ Πέτρας τῆς Ἀγγλίας. 5) Ὁ κεκλιμένος Πύργος τῆς Πίζας. 6) Ὁ Πύργος ἀπὸ πορσελάνης εἰς τὸ Νάνκιν τῆς Κίνας. καὶ 7) ἡ Ἁγία Σοφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὰ ἐπὶ Νέα θαύματα τοῦ Κόσμου εἶνε τὰ ἐξῆς:

1) Ὁ Ἀσύρματος Τηλέγραφος 2) Τὸ Τηλέφωνον 3) Τὸ Ἀεροπλάνον 4) Τὸ Ράδιον 5) Τὰ ἀντισηπτικὰ καὶ αἱ Ἀντιτοξίναι 6) Ἡ Ἀνάλυσις τοῦ φάσμα-τος τοῦ ἡλιακοῦ καὶ ἀστρικοῦ φωτός καὶ 7) ἡ Ἀκτίνες Ρέντιγκεν.

Ἡ ΚΥΡΙΑΚΗ ΑΡΓΙΑ

Μὴ φωνίζετε ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους τίποτε. ἂν θέλετε νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ νὰ μείνῃ γιὰ πάντα ἡ Κυριακὴ Ἀργία. — Στοῦ κο-φοῦ τὴν πόρτα, ὅσο θέλεις βρόντα.

Ἐπὶ τέλους, ὕστερα ἀπὸ τόσες καὶ τόσες ἐνέργειες, καὶ ψηφίσματα καὶ συ-νέδρια, καὶ συμβουλία ἔλου τοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ὕστερα ἀπὸ τόσες ἀποφάσεις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Θεσσαλονίκης καὶ πολλῶν κοινοτικῶν συμ-βουλίων τῆς Μακεδονίας διὰ τὴν Κυριακὴν ἀργία, κατήχησε στὸ τέλος τὸ ζή-τημα αὐτὸ, νὰ λησμονηθῇ ἔλωσ διόλου ἐπὶ ἀρκετὸν καιρὸν, καὶ μόλις τελευταία ἐδημοσιεύθῃ τὸ διάταγμα, ὅτι ὁ ψηφισμένος Νόμος περὶ Κυριακῆς Ἀργίας, ἐφαρμόζεται εἰς ὅλο τὸ Κράτος, καὶ ὅλα τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα πρέπει νὰ κλείουν τὴν Κυριακὴ ὅλη τὴν ἡμέρα.

Ἀλλὰ μαζὺ μὲ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατάγματος αὐτοῦ, ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Μακεδονίας κ. Καναβός, ἔκαμε δηλώσεις εἰς τὸν τύπον μὲ τὰς ὁποίας δικαιολο-γεῖ τοὺς Ἑβραίους, οἱ ὅποιοι ἤρχισαν νὰ διαμαρτύρουνται καὶ νὰ ἀντενεργοῦν κατὰ τοῦ Νόμου, καὶ ὑπόσχεται μὲ τὰς δηλώσεις του ὁ κ. Καναβός, ὅτι ἡ Κυ-βέρνησις σκέπτεται νὰ μεταρρυθμίσῃ τὸν Νόμον τούτον. Δηλαδή, ἴσως πολὺ γρή-γορα ὁ Νόμος θὰ καταργηθῇ, ἢ θὰ ἀτονίσῃ. Διότι θὰ ὑπάρχῃ μὲν, ἀλλὰ θὰ τὸν καταστρατηγοῦν ὅλοι καὶ κανεὶς δὲν θὰ τὸν ἐφαρμόζῃ; ὅπως καὶ ἔγραψεν ἤδη ὁ τύπος, ὅτι μερικοὶ ἀφήκαν τὰ μαγαζιά τους ἀνοιχτὰ ὅλη τὴν Κυριακὴν. Καὶ τοῦτο ὅλο θὰ γίνῃ, διὰ τὴν μὴ χαλᾶσθαι τὸ χατήρι, καὶ τὸ ἐμπόριο, καὶ ἡ δουλιὰς τῶν φίλων μας Ἑβραίων.

Καὶ ὅπως καταπατήθη καὶ ὁ Νόμος, καὶ ὅλη ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ Κράτους, καὶ ὅλο τὸ κύρος καὶ ἡ τιμὴ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων τῆς Μακεδονίας, καὶ ἀφέθησαν νὰ ἀνοίξουν ὅλα τὰ Καταστήματα ὅλη τὴν ἡμέρα τὰς Κυριακὰς τῶν Βαίων 5, καὶ 12 Ἀπριλίου 1925, διότι, τάχα, οἱ Ἑβραῖοι εἶχαν Πάσχα ἐκεῖνη τὴν ἐβδομάδα, καὶ χασομέ-ρουσαν πολὺ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐζημίωσαν ἀπὸ τὸ ἐμπόριόν τους, καὶ ἔπρεπε νὰ ἀ-νοίξουν αὐτὲς τῆς Κυριακῆς διὰ νὰ βγάλουν τὴ ζημίαν, ἔτσι, σιγά—σιγά, θὰ κα-ταπατηθῇ πάλι ὁ Νόμος, καὶ ἡ Κυριακὴ Ἀργία μαζὺ, χάριν τῶν Ἑβραίων!

Ποῦ καλὰ!

Αὐτὸ εἶνε μία ἀπίδειξις ὅτι οἱ Κυβερνήται μας περισσότερο φροντίζουν νὰ μὴ χαλάσουν τὸ χατήρι ἀπὸ μία χούφτα Ἑβραίων ἐμπόρους τῆς Θεσσαλονί-κης, παρὰ ἀπὸ ὅλα τὰ ἑκατομύρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ ὁ-ποίου ζοῦν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ συγκρότημα τὸ ὁποῖον λέγεται Ἑλληνικὸν Κράτος.

Ἀλλὰ δι' αὐτὸ πρέπει καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς νὰ ἀνοίξῃ τὰ μάτια του, καὶ νὰ ἰδῇ ὅτι οἱ Κυβερνήται του τὸν κοροϊδεοῦν, καὶ δὲν τὸν λογαριάζουν τί θέλει καὶ τί ζητεῖ, παρὰ τὸν περιφρονοῦν.

Ἐδῶ πρέπει νὰ καταλάβῃ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὅτι οἱ Κυβερνήται του κα-λύτερα φροντίζουν γιὰ τίς 40—50 χιλιάδες Ἑβραίους ποὺ ἔχει ἡ Θεσσαλονίκη, διότι αὐτοὶ εἶναι ἔμποροι, καὶ ἔχουν χρήματα μὲ τὰ ὁποῖα παίξουν στὸ χρημα-

τιστήριο και καταπατούν και κουρελιάζουν τὴ δραχμὴ μας καὶ τὴν ἐθνικὴν μας πίστι, παρὰ διὰ τὰ 7—8 ἑκατομμύρια, πού εἶναι ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς μας, τὰ ὁποῖα πληρῶνουν ὅλα τὰ σπασμένα τῆς ἀπρονοησίας τῶν Κυβερνητῶν μας, καὶ ὅλους τοὺς φόρους εἰς αἷμα, εἰς ἰδρώτα, εἰς ἐργασία, εἰς ἀγγαρία, εἰς ἐπιτάξεις καὶ εἰς χρῆμα. Καὶ στὴ Ρωσία τὸ ἴδιο ἔκαναν οἱ Τσάροι με τοὺς Κυβερνήτας των. Κ' ἐκεῖ ὅλα τὰ 180 ἑκατομμύρια τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ δούλευαν σὰν σκλάβοι σὲ 4—5 ἑκατομμύρια πλουσίους καὶ εὐγενεῖς καὶ ἐμπόρους, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους οἱ περισσότεροι ἦσαν ἑβραῖοι.

Ἐπιπλέον ὁμοῦ ἐδιάβατε στὸν «Ἐλεύθερο Τύπο», ὅσα ἔγραψεν ὁ κ. Ἄνδρόνικος, ἐκεῖνος γνωρίζει πολὺ καλὰ ὅτι τὴ Ρωσία τὴν κατέστρεψαν οἱ ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι ἔγιναν δῆθεν Κομμουνισταί, ἐνῶ, πραγματικῶς, ὁ Λαὸς τῶν ἑβραίων, ὁ ὁποῖος ἐλάτρευσε τὸν Χρυσὸν Μόσχο, καὶ λατρεύει καὶ σήμερον τὸ χρῆμα καὶ τὸν Χρυσόν, ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον ἀλύπητος καὶ ἄγχιος χρηματιστὴς καὶ ἐκμεταλλεὺς τῶν ἄλλων Λαῶν. Αὐτὸ λέγει ἡ Ἱστορία. Καὶ ὅπως ἔχει μόνον τὸ κοινὸ μυαλό, καὶ γνωρίζει ὅτι «τὰ τρίτῳ τινὲ ἴσα καὶ ἀλλήλους ἴσα», ἐκεῖνος κατ' ἀνάγκην θὰ σκεφθῇ, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος κίνδυνος, πού κατέστρεψε τὴ Ρωσία, μπορεῖ νὰ μᾶς καταστρέψῃ ἐν ἀναλογία καὶ ἡμᾶς. Ὅσα ἔγραψεν ὁ κ. Ἄνδρόνικος στὸν Ἐλεύθερο Τύπο τῶν Ἀθηνῶν, ἐδημοσιεύθησαν συμπληρωμένα καὶ εἰς ἰδιαίτερο βιβλίον. Πολλὰ ἀπὸ τούτα τὰ βιβλία τοῦ κ. Ἄνδρόνικου ἔχει καὶ ἡ Τσεκοῦρα στὴν κατοχὴ της, καὶ τὰ πωλεῖ, καὶ τὰ στέλλει ἐλεύθερα Ταχυδρομικῶν τελῶν καὶ συστημένα εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἀμα λάθῃ τὴν τιμὴν 25 δραχμᾶς τὸ ἓνα.

Ἄλλως τε ρίξτε μιὰ ματιὰ ἐδῶ καὶ ἴδῃτε ὅτι καὶ στὸ Ἐργατικὸ Κέντρο Θεσσαλονίκης, ἐκεῖνοι πού εἶνε σὰν ἀρχηγὸι τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, καὶ ἂν δὲν εἶνε ἑβραῖοι, εἶνε ὁμοῦ ὄργανα τῶν ἑβραίων, χωρὶς κἂν νὰ τὸ νοιώθουν. Καὶ ὡς ἀποδείξιν σὰς φέρω τὴν ἐξῆς μικρὴ δημοσίευσί τοῦ Ταχυδρόμου, Β. Ε. τῆς 21 Μαΐου 1925. «Κυριακὴ Ἀργία. Τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα Θεσσαλονίκης ἐπρότεινε εἰς τοὺς Ἐθνικιστὰς Ἰσραηλίτας ὅπως ὀργανωθῇ συλλαλητήριον τὴν προσεχῇ Κυριακῇ ἵνα διαμαρτυρηθῶν διὰ τὰ κατὰ τῶν μειονοτήτων πιστικὰ μέτρα ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἰδίως δὲ διὰ τὸ ζήτημα τῆς Κυριακῆς Ἀργίας.»

Αἶ, λοιπόν, τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα, τὸ ὁποῖον ἐδρεύει μέσα στὸ Ἐργατικὸν Κέντρο, καὶ τὸ ὁποῖον ζητοῦσε ὄχι μόνον τὴν Κυριακὴν Ἀργίαν διὰ τοὺς ἐργάτας, ἀλλὰ ἤθελε ὅλες τὰς μέρας νὰ τῆς κάμῃ Κυριακὴς, αὐτὸ τὸ ἴδιο, τώρα πού ἔγινεν ὁ Νόμος τῆς Κυριακῆς Ἀργίας ζητεῖ νὰ κάμῃ συλλαλητήριον! Ποῖος τυφλὸς λοιπὸν δὲν πιστεύει ἀκόμα ὅτι τὸ Ἐργατικὸν Κέντρο καὶ τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα, διευθύνεται μόνον ἀπὸ τοὺς ἑβραίους;

Καὶ τὸ συλλαλητήριον μὲν δὲν ἔγινε. Ἐγίνεν ὁμοῦ συγκέντρωσις τῶν ἑβραίων εἰς τὴ Συναγωγὴν Μπέθ Σαούλ, τὴν Κυριακὴν 25 Μαΐου 1925 ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τῆς Ἀρχιερατικῆς, καὶ τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον των, ἀφ' οὗ συνέταξε μανιφέστο πρὸς ὅλους τοὺς ἑβραίους, ὑπέβαλε τὴν παραίτησί του, καὶ εἰδοποίησε τὸν Γενικὸν Διοικητὴν, καὶ τὴν Κυβέρνησιν περὶ τούτου. Εἰς τὸ Μανιφέστο τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἡ Κυριακὴ Ἀργία παραβιάζει τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τῶν ἑβραίων.

Λησμονοῦν ὁμοῦ ἓνα πρᾶγμα οἱ φίλοι μας οἱ ἑβραῖοι, καὶ πρέπει νὰ τοῖς τὸ ὑπενθυμίσωμε. Ὁ Νόμος τῆς Κυριακῆς Ἀργίας λέγει νὰ κλείουν τὰ ἐμπορικὰ Καταστήματα τὴν Κυριακὴν. Τοιοῦτος δὲ νόμος ὑπάρχει καὶ εἰς ὅλη τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν μάλι-

στα εἶναι πολὺ αὐστηρότερος. Καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη ὑπάρχουν ἑβραῖοι. Μέσα στῆ Νέα Ὑόρκη μάλιστα ὑπάρχουν ἓνα ἑκατομμύριον ἑβραῖοι. Πῶς λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἑβραῖοι δὲν διαμαρτύρονται; Μήπως εἶναι ὅλοι αἰρετικοὶ καὶ μόνον οἱ ἑβραῖοι τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι ὀρθόδοξοι καὶ γνήσιοι ἑβραῖοι;

Ἄλλὰ καὶ ἓνα ἄλλο ἀκόμη. Ὁ Νόμος λέγει νὰ κλείνουν τὴν Κυριακὴν. Δὲν ἀναφέρει ὅμως τίποτε διὰ τὸ Σάββατον. Οἱ ἑβραῖοι ἂν ἀγαποῦν τόσο πολὺ τὴν θρησκείαν τους, ἄς μὴν ἀνοίξουν τὸ Σάββατον. Κανένας δὲν θὰ τοὺς βιάσῃ νὰ ἀνοίξουν τὸ Σάββατον. Καὶ ἔτσι θὰ δείξουν πραγματικῶς ὅτι σέβονται καὶ τιμοῦν τὴν θρησκείαν των περισσότερο ἀπὸ τὸ ἐμπόριον καὶ ἀπὸ τὸ χρῆμα. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι κουρουφέξαλα.

Τὸ ὅτι δὲ ποτὲ κανεὶς ἑβραῖος, οὔτε καὶ οἱ ἐργάται ἑβραῖοι, δὲν εἶναι δυνάτοιν νὰ ἀφομοιωθῶν εἰλικρινῶς με τοὺς συμπολίτας των, καὶ με τοὺς συναδέλφους των, τοὺς ἄλλους ἐργάτας, ἀλλὰ τοὺς κοροϊδεύουν, σὰς φέρω καὶ τὸ ἐξῆς παράδειγμα:

Ὅταν ἡ Ἐπαναστάσις ἔκαμε τὰς ἐκλογὰς τὴν 16 Δεκεμβρίου 1923, καὶ ἐχώρησε τοὺς ἑβραίους εἰς χωριστὰ ἐκλογικὰ τμήματα, —**ἓνα πρᾶγμα πού πρέπει νὰ γίνῃ Νόμος τοῦ Κράτους καὶ οἱ ἑβραῖοι ἐργάται νὰ ψηφίσουν πάντα χωριστὰ**— τότε εἶχαν καιρὸν οἱ ἑβραῖοι ἐργάται καὶ Κομμουνιστᾶι, νὰ βγάλουν τέσσαρας βουλευτὰς δικούς των καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον γνήσιους κομμουνιστὰς. Ἐπειδὴ ὁμοῦ οἱ ἑβραῖοι τῆς Θεσσαλονίκης θέλουν νὰ ψαρεύουν πάντοτε στὰ θολὰ νερά, διὰ τοῦτο δὲν ἐδέχθησαν νὰ ψηφίσουν χωριστὰ καὶ ἀπέσχον.

Ἄλλὰ οἱ Χριστιανοὶ Κομμουνισταί τότε ἔβγαλαν δικὸν τοὺς ψηφοδέλτιον καὶ ἔλαβαν μέρος εἰς τὰς ἐκλογὰς.

Γιατὶ λοιπὸν τότε οἱ ἑβραῖοι ἐργάται καὶ Κομμουνισταί—οἱ ὁποῖοι καυχῶνται καὶ παρουσιάζονται ὡς γνήσιοι Κομμουνισταί, καὶ ὡς ἀρρήκτως καὶ ἀναποσπᾶστος συνδεδεμένοι με τοὺς συναδέλφους των Χριστιανὸς ἐργάτας—γιατὶ νὰ μὴν κάμουν καὶ αὐτοὶ ἓνα δικὸν τοὺς ψηφοδέλτιον με ἑβραίους ἐργάτας ὑποψηφίους καὶ νὰ τοὺς βγάλουν Πληρεξουσίου των; Γιατὶ νὰ ξεχωρίσουν ἀπὸ τὸ Κέντρον των καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ραβίνου των;

Διότι! Διότι οἱ ἑβραῖοι ποτὲ, ποτὲ δὲν μποροῦν νὰ εἶνε εἰλικρινεῖς πρὸς οὐδέποτε ἄλλη φυλὴν, ἔστω καὶ ἂν λέγουν ὅτι εἶνε ἀδελφοὶ ἢ Κομμουνισταί ἢ Σοσιαλισταί. Οἱ ἑβραῖοι εἶνε πάντα ἑβραῖοι, καὶ συνδεδεμένοι ὁ ἓνας με τὸν ἄλλο, ἔστω καὶ ἂν παρουσιάζονται εἴτε ὡς Κομμουνισταί εἴτε ὡς Σοσιαλισταί, εἴτε ὡς Μασῶνοι. Καὶ πᾶν ὅτι κάμνουν, τὸ κάμνουν γιὰ νὰ εὕρισκωνται πάντα μέσα εἰς ὅλες τῆς δουλιές, καὶ νὰ μποροῦν νὰ ροφοῦν περισσότερο χρῆμα ἀπὸ ὅλον τὸν Κόσμον.

Δυστυχῶς, παρητηρῶ ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἑβραίων, δηλαδὴ τὰ 95 τοῖς ἐκατὸ, δὲν πιστεύουν οὔτε στὸν **Ἰεχωβά, τὸν Θεὸν των καὶ Θεὸν ὅλου τοῦ Κόσμου**, οὔτε στὴν Παλαιὰ Διαθήκην, τὴν ἑποῖα τὴν ἔγραψεν ὁ Μωυσῆς καὶ οἱ Προφῆται οἱ δικοὶ των.

Εἰς τί πιστεύουν; οὔτε ἐγὼ γνωρίζω. Ἴσως πιστεύουν μόνον στὸ Ταλμούθ, δηλαδὴ τὴν Παράδοσιν, τὴν ὁποῖα τοὺς λέγουσιν οἱ Χαχάμηδες.

Βλέπω μόνον ὅτι λαχταροῦν καὶ πιστεύουν μόνον εἰς τὸ χρῆμα καὶ εἰς τὸν χρυσόν, καὶ χάριν τοῦ χρήματος εἶνε ἱκανοὶ νὰ σπᾶσουν πάλιν τὰς δύο πλάκας με τὰς 10 ἐντολάς, καὶ νὰ πράξουν τὸ πᾶν θεμιτὸν καὶ ἀθέμιτον. Διὰ τὸ χρῆμα εἶνε ἱκανοὶ νὰ μᾶς κάμουν κ' ἐμᾶς ἐδῶ τόσην καταστροφὴν.

δση ἔκαμην στὴ Χαλκιδικὴ καὶ στὴ Θεσσαλονίκη τὸ 1821, καὶ στὴ Ρωσία τὴν τελευταία.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Χαλκιδικῆς γνωρίζουν ὅτι στὸ 1821 ὅπου οἱ τοῦρκοι κατέστρεψαν καὶ ἔκαψαν τὴ Χαλκιδική, καὶ ἐκεῖ οἱ Ἑβραῖοι ἔκαμναν τὴν μεγαλύτερη καταστροφὴ, ὅπως καὶ στὴ Θεσσαλονίκη.

Καὶ ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς, καὶ πολὺ περισσότερο ἢ 69 ὀργανώσεις τῆς Θεσπίνης, γνωρίζουν, ὅτι στὸ 1912 ποὺ ἤλθεν ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς καὶ κατέλαβε τὴ Θεσσαλονίκη, οἱ Ἑβραῖοι ἔδειξαν τὴ χειρότερα τους διαθέσεις ἐναντίον τῆς Ἑλλ. Κατοχῆς, καὶ ἐλυπήθηκαν περισσότερο καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἀκόμη.

Καὶ ὅλοι οἱ Πρόσφυγες τῆς Σμύρνης γνωρίζουν ὅτι στὴν Καταστροφὴ τῆς Σμύρνης τὸ 1922, πολλὰ ἔπαθαν ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους.

Ὅλα αὐτὰ τὰ γνωρίζουν καὶ τὰ θυμούνται τόσο καλὰ ὅλος ὁ λαὸς, καὶ μόνον οἱ Ἀρμένιοι φαίνεται ὅτι τὰ ξεχνοῦν!

Ὁ λαὸς ὅμως πρέπει νὰ ἀγρυπνῇ, διότι καὶ τὸ Σύνταγμα τὸν ἐπιβάλλει νὰ ἀγρυπνῇ, καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ νὰ ληφθοῦν προφυλακτικὰ μέτρα. Πρέπει νὰ ζητήσουν ἢ 69 ὀργανώσεις τῆς Θεσσαλονικῆς τὰ ἑξῆς:

1) Νὰ γίνῃ νόμος, ἵνα πάντοτε οἱ Ἑβραῖοι ψηφίζουν εἰς χωριστὰ Ἐκλογικὰ τμήματα.

2) Νὰ μὴ μποροῦν νὰ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία, ἔστω καὶ ἂν πληρώνουν ἑκατομύρια ὡς ἀντισηκώμα.

3) Νὰ μὴ ἐπιτρέπεται εἰς οὐδέναν Ἑβραῖον ξένης ὑπηκοότητος νὰ γίνεταί οὔτε προμηθευτὴς οὔτε χορηγητὴς εἰς τὰς Προμηθειὰς τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ἐποικισμοῦ καὶ εἰς τὰς προμηθειὰς τοῦ Κράτους ἐν γένει, καὶ ἂν παρουσιασθῇ ὡς συνέταιρος Χριστιανοῦ Ἑλληνος ὑπάρχου, νὰ εἰσπράττει τὸ κράτος ἀπὸ αὐτοὺς τετραπλασίους φόρους.

4) Ὅλοι οἱ Χριστιανοί, καὶ πρὸ πάντων ὅλοι ὅσοι αἰσθάνονται ὅτι εἶνε Ἕλληνες καὶ ἐπιθυμοῦν καὶ εὐχονται διὰ τὴν πρόοδο καὶ εὐημερίαν τοῦ ἔθνους μας, καὶ πρὸ παντὸς τὰ γυναικάρια, νὰ πάρουν ἀπόφασι νὰ μὴ ψωνίζουν ποτέ τίποτε ἀπὸ κινέαν Ἑβραῖο, ἔστω καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἀγοράσουν τὸ πωρεῖ ἤθελε φθηνότερα ὁ Ἑβραῖος. Ἰδίως δὲ νὰ μὴ ψωνίζουν ποτέ τίποτε τὴν Κυριακὴν, ἀπὸ κινέαν, ἔστω καὶ Χριστιανόν.

Διότι, ὅπως Χριστιανὸς ἀνοίγει τὴν Κυριακὴν, ἐκεῖνος εἶναι φίλος καὶ σύμμαχος μὲ τοὺς Ἑβραίους, καὶ ὑποσκάπτει τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ κράτος, ἔστω καὶ ἂν νομίζῃ ὅτι μὲ τὸ χρῆμα ποὺ θὰ πάρῃ τὴν Κυριακὴν θὰ πλουτίσῃ, καὶ θὰ γίνῃ μέγας Εὐεργέτης.

Ἄς λείψουν οἱ τοιοῦτοι μεγάλοι εὐεργέται εἰς τὸ ἔθνος!

Λοιπὸν, αὐτὸ τὸ τελευταῖο, τὸ μποῦκοτάζ, δὲν θὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ ζητήσωμε ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι, παρὰ κάθε μιά ἀπὸ τὰς 69 ὀργανώσεις τῆς Θεσσαλονικῆς, καὶ ὅλες τοῦ Ἐσωτερικοῦ, νὰ τὸ ψηφίσουν καὶ νὰ τὸ ἀποφασίσουν μόνες τῶν, καὶ νὰ κατηγήσουν τὰ Μέλη τῶν, καὶ ἔπειτα ὅλες μαζί ἢ ὀργανώσεις νὰ φροντίσουν νὰ κάμουν προπαγάνδα καὶ νὰ κατηγήσουν τοὺς χωρικοὺς καὶ μάλιστα τοὺς Πρόσφυγας, ὅτι ἂν θέλουν νὰ μὴν πάθουν ὅ, τι ἔπαθαν καὶ οἱ Χωρικοὶ στὴ Ρωσία καὶ οἱ Πρόσφυγες στὴ Μικρὰ Ἀσία, νὰ μὴ ψωνίζουν ποτέ τίποτε ἀπὸ Ἑβραῖόν. Οὔτε μίαν βελόνα, οὔτε κλωστή, οὔτε φάρια, οὔτε ζάχαρι, οὔτε τίποτα, τίποτα! τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς.

Πρὸ πάντων δὲ νὰ δώσουν στὴς Γαλαζοαίματες Κυρίες καὶ Δεσποινίδες τῆς

Θεσσαλονικῆς νὰ καταλάβουν, ὅτι αὐτὸ ποὺ κάμνουν ἕως σήμερα, καὶ πηγαίνουν στὴν Ἀγορὰ τὴν Κυριακὴν καὶ ψωνίζουν ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, δὲν εἶνε οὔτε Χριστιανικὸν ἔργον, οὔτε Ἑλληνικόν, οὔτε Πατριωτικόν, παρὰ εἶνε **Ἀχαιρικτῆριστον!**

Αὐτὸ θὰ κάμῃ τοὺς Ἑβραίους νὰ καταλάβουν, ὅτι ἢ πρέπει νὰ συμμορφωθοῦν μὲ τὴ θέλησι τοῦ Λαοῦ, ἢ νὰ σηκωθοῦν νὰ φύγουν, νὰ πᾶν στὴν πραγματικὴ Πατριὰ τους τὴν Παλαιστίνη, ὅπου πραγματικῶς ὁ Θεὸς τοὺς προσκαλεῖ καὶ τοὺς ἐτοιμάζει πάλι Νέα Μεγαλεῖα καὶ Νέαν Εὐτυχή!

Ὅποιοι λοιπὸν Ἕλλην καὶ Χριστιανός, ἀποφασίσῃ νὰ μὴ ψωνίζῃ τίποτε εἰς τὸ ἔθνος ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, ἐκεῖνος ἄς εἶνε βέβαιος ὅτι μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐξυπηρετεῖ αὐτὴ τὴ θέλησι τοῦ Ἰερωθᾶ, ὁ ὁποῖος γράφει εἰς τὴν Παλαιὰ καὶ Νέα Διαθήκη, ὅτι θὰ προσκαλέσῃ, θὰ παρακαλέσῃ, καὶ στὸ τέλος θὰ ἀναγκάσῃ διὰ τῆς βίας ὅλους τοὺς Ἑβραίους ὅλου τοῦ Κόσμου, νὰ ἐπιστρέψουν καὶ νὰ μαζεθοῦν στὴν Ἱερουσαλήμ καὶ στὴν Παλαιστίνη, διὰ νὰ ἠσυχάσων καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὰ βάσανα, καὶ νὰ ἠσυχάσῃ καὶ ὅλος ὁ Κόσμος ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους.

Ἄς μὴ φοβηθῇ δὲ κανεὶς ὅτι τάχα χωρὶς τοὺς Ἑβραίους δὲν θὰ ἔχωμε Ἐμπόριο. Διότι καὶ σήμερα ποὺ εἶνε οἱ Ἑβραῖοι ἐδῶ, μπορεῖ κάλλιστα κάθε ἕνας νὰ ἀγοράσῃ ὅ, τι τὸν χρειάζεται ἀπὸ Χριστιανικὰ Καταστήματα, πρᾶγμα καλύτερο καὶ φθηνότερο.

Καὶ μάλιστα σήμερα, ὅπου ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ Κόσμου, μαζεύθησαν ἐδῶ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὴ Μακεδονία, γυμνοὶ καὶ τετραχληλισμένοι, καὶ λαχταροῦν γιὰ ἕνα κομμάτι ψωμί, εἶνε Ἑγγλημα ἀποτρόπαιον νὰ ψωνίζῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, καὶ νὰ δίνῃ στοὺς ξένους τὰ χρήματά του, γιὰ νὰ πλουτίσουν αὐτοί, καὶ νὰ μὴ δίνῃ στοὺς ἀδελφούς του Χριστιανούς, καὶ μάλιστα στοὺς Πρόσφυγας, νὰ φᾶν ἕνα κομμάτι ψωμί.

Καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς, σὲ μίαν τέτχια περίστασι, εἶπεν ὅτι δὲν εἶνε καλὸ νὰ πάρῃ κανεὶς τὸ ψωμί ἀπὸ τὰ Παιδιά του καὶ νὰ τὸ ρίψῃ στὰ σκυλιὰ. (Ματθ. I E. 26).

Αὐτὸ λοιπὸν νὰ γίνῃ εἰς τὸ ἔθνος τὸ σύνθημα δι' ὅλους τοὺς Χριστιανούς, καὶ πρὸ πάντων δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας.

**ΜΗ ΨΩΝΙΖΕΤΕ ΠΟΤΕ
ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΤΙΠΟΤΕ
ἢ Τσεκούρα.**

**Ἔτσι ὁμιλοῦν οἱ ἄνδρες καὶ τὰ ἔθνη ποὺ ἔχουν
ζουμὶ μέσα τους καὶ ἐννοοῦν νὰ ζήσουν.**

Ο ΚΕΜΑΛ ΚΑΙ Ο ΙΣΜΕΤ

Ὁ Δικτάτωρ τῆς Τουρκίας Κεμάλ, καὶ ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις, καὶ ὁ Τουρκικὸς τύπος, ὁμιλοῦν σάν ἄνδρες καὶ λέγουν στοὺς μεγάλους καὶ Τρανοὺς Εὐρωπαϊούς, ὅτι ἢ πρωτεύουσα τῆς Νέας Τουρκίας εἶναι ἢ Ἀγκυρα.

Ἐὰν λοιπὸν θέλετε νὰ μᾶς ἔχετε φίλους, λέγουν, καὶ νὰ μᾶς στείλητε Πρεσβευτάς, οἱ Πρεσβευταὶ σας πρέπει νὰ ἔλθουν νὰ κα-

τοικήσουν στην "Αγκυρα και όχι στην Κωνσταντινούπολι, αδιάφορα αν τους αρέζει ή δεν τους αρέζει ή "Αγκυρα!

Διότι ή "Αγκυρα είναι ή Πρωτεύουσα τής νέας Τουρκίας, και όχι ή Κωνσταντινούπολις με την παλαιά σαπίλα της. (Ήμερησία 27—3—25).

Και ο Πρωθυπουργός τής Τουρκίας Ίσμετ πασάς εις μιὰ περιόδεια του εις τόν Πόντον ώμλλησε στην Τραπεζούντα εις τόν λαόν και ειπε τὰ εξής:

«Ήμεϊς εϊμεθα αναφανδόν Έθνικισταί. Δεν έχομε κανένα ένδοιασμό νά τὸ διακηρύξωμε τοῦτο και εις τὸ έσωτερικό και εις τὸ έξωτερικό. Τὸ καθήκον μας είναι νά έκτουρκίσωμε πάντας τοὺς διαβιοῦντας εις τήν Πατρίδα μας τήν Τουρκία. Τὰ στοιχεῖα τὰ όποια θά άντισταθοῦν εναντίον τῶν Τούρκων και τοῦ έκτουρκισμοῦ, θά τὰ αποκίψωμε και θά τὰ πετάξωμε. Θά τιμωρηθοῦν άγρίως και όσοι μεταχειρίζονται τή θρησκεία ώς όργανον. Τὰ σωματεῖα τῶν Τούρκ-ότζαζή θά καταπολεμηθοῦν τὰ τοιαῦτα θρησκευτικά ρεύματα» (Μακεδονία 24—5—25).

Αὐτὸ θά πῆ Κράτος και Κυβέρνησις με ζωή και με θέλησι, πού τὸ κυβερνοῦν άνδρες ζωντανοί και όχι άνδρείκελα τοῦ καραγκιόζη.

Ή Τσεκούρα τοὺς εκφράζει τὸν θαυμασμό της και τήν εκτίμησί της. Διότι τοὺς αξίζει νά ποῦν και αὐτοί σαν τοὺς αρχαίους Σπαρτιάτας. «Άμες δὲ γ' ήμέν, ήν δὲ λῆς πείραν λάβε».

Πρὸς τοὺς Έλληνας Δημολόγους και Ίδιωτικούς Έπαλληλους, και πρὸ πάντων πρὸς τοὺς Έλληνας Έργάτας και Τεχνίτας, ὅσοι άνήκουν εις τὰς διαφόρους Ὀργανώσεις και εις τὸ Έργατικὸν Κέντρον.

Ὁ Αναγνώστης τής Τσεκούρας προτοῦ διαβάση τὰ ὅσα εκθέτονται παρακάτω, πρέπει νά γνωρίζη πρῶτα, ὅτι ή Τσεκούρα δεν εἶνε ὄργανο κανενός, και δεν ὑπηρετεῖ και δεν ὑποστηρίζει κανένα Κόμμα, και καμιὰ τάξι, και καμιὰ Ὀργάνωσι, και κανένα ἐπάγγελμα, εἰάν, κατὰ τή γνώμη της, δεν ὑπάρχει ή Ἀπόλυτος και τελεία Ἀλήθεια και Δικαιοσύνη εις αὐτό. Πολὺ δὲ περισσότρο ή Τσεκούρα δεν μπορεῖ νά ὑποστηρίξη τή σημερινή Πλουτοκρατική κατάστασι, διότι τήν βλέπει και τήν εύρίσκει ὅτι παράγεται, και ὑπάρχει και στηρίζεται εις τήν ὑποκρισία, εις τὸ ψεῦδος και εις τήν Έκμετάλλευσι και τήν ἀδικία.

Ἄλλὰ ταυτοχρόνως δεν μπορεῖ ή Τσεκούρα νά πῆ ὅτι και οἱ

Έργάται και οἱ ὑπάλληλοι με τὰς Ὀργανώσεις των, με τὸ Κόμμα των, με τὰς Κομμουνιστικές τάσεις των, με τὰς διαρκῶς αὐξανόμενας ἀπαιτήσεις των, ὅτι αν επικρατήσουν αἱ ἀπόψεις των θά βελτιώσουν και θά καλυτερεύσουν τήν Κοινωνία εν γένει, εἴτε και μόνον τήν τάξι τους και τὸν εαυτό τους, ακόμη. Ὅχι, δεν τὸ πιστεύει, οὔτε τὸ κηρύττει αὐτὸ ή Τσεκούρα.

Διότι ή Τσεκούρα αισθάνεται ὅτι ο καθένας ἀπὸ ήμᾶς νομίζομε ὅτι ή ἀνησυχία μας και ή δυστυχία μας, και τὸ κακό μας, προέρχεται ἀπ' έξω, ὅτι φταίγει ο γείτονάς μας ὅτι ο γείτονάς μας μᾶς ἐνοχλεῖ και μᾶς ἀδικεῖ και μᾶς κίμνει νά εϊμεθα δυστυχεῖς.

Ἐνῶ ἀπλούστατα ή δυστυχία τοῦ καθενός μας και ή ἀνησυχία μας προέρχεται μόνο ἀπὸ τὸν **εαυτό μας**, προέρχεται ἀπὸ τῆς δικῆς μας σκέψεις και συνήθειες, και ἀπὸ τῆ δική μας διανοητικότητα.

Π. χ. Στὴ Θεσσαλονίκη τὸ 1895 δεν ὑπῆρχε Τραμβάη, και ο Κόσμος ὅλος πήγαιναν με τὰ πόδια στὴ δουλιά τους, και δεν ζούσαν χειρότερα ἀπὸ ήμᾶς σήμερα, οὔτε ἦσαν τόσο δυστυχεῖς ὅσο εϊμεθα ήμεῖς σήμερα. Ὑστερα ἐγινε τὸ Τραμβάη, και διηκλόυνε πολὺ τὸν Κόσμο, και ἔκαμε τοὺς πολλοὺς νά ἔχουν περισσότερες εύκολίες, όχι ὅμως και περισσότερο εύχαριστημένους. Τώρα ὅμως στεναχωροῦνται, και νά εἶνε πραγματικῶς δυστυχεῖς, όχι δι' ἄλλον λόγον, παρα διότι...δεν ἔχουν δικό τους αὐτοκίνητο!

Κατὰ τὸ 1890 ή Θεσσαλονίκη δεν εἶχε νερό τῆς Ἐταιρείας. και ο Κόσμος εἶχε τὰ πηγάδια του μέσα στὸ σπίτι του και ἐβγαζε νερό με τὸν κουβά διὰ τήν ὑπηρεσία, και ἔτρεχε με τῆς στάμνες νά πάρη νερό τοῦ Χορτιάτη μόνο για νά τὸ πίνη και τὸ θεωροῦσε ἀθάνατο.

Τώρα κάθε σπίτι ἔχει μέσα και τὴ βρύσι του με κλὸ και καθαρὸ και ὑγιεινὸ νερό τῆς Ἐταιρείας και ὅμως παραπονοῦμεθα και εϊμεθα δυστυχεῖς, διότι κόβεται τὸ νερό δύο-τρεις ὥρες τήν ἡμέρα και δεν τρέχει ἀκατάπαυστα.

Με τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα θέλω νά πῶ ὅτι ο καθένας μας εἶνε τόσο εύτυχῆς ή δυστυχῆς, ὅσο θέλει νά εἶνε. Διότι ή δυστυχία δεν προέρχεται ἀπὸ τήν ἀπόλυτον ἔλλειψιν ἐνός εἰουδήποτε πράγματος, ἀλλὰ ἀπὸ τήν ἔλλειψιν ἐνός πράγματος, ἔστω και παραμικροῦ, ὅταν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ τὸ ἔχει ο γείτονάς μας. Π.χ. Σήμερα εἶνε πολλοί πού αισθάνονται τὸν εαυτό τους ὅτι εἶνε δυστυχεῖς, διότι δεν ἔχουν δικό τους αὐτοκίνητο. Κανένας ὅμως δεν πιστεύω νά αἰ-

σθάνεται δυστυχῆ τὸν ἑαυτό του διότι δὲν ἔχει Ἀεροπλάνο. Καὶ ὅμως, ἔταν ἀργότερα θὰ γίνουν καὶ τὰ ἀεροπλάνα ὅπως ἔγιναν καὶ τὰ αὐτοκίνητα, τότε θὰ εἶνε οἱ οἱ πού θὰ αἰσθάνωνται τὸν ἑαυτό τους δυστυχῆ, διότι θὰ ἔχουν μὲν αὐτοκίνητο, ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχουν ἀεροπλάνο!

Καὶ μετὰ τὴν μακροσκελῆ αὐτὴ εἰσαγωγὴ ἄς εἰσέλθω εἰς τὸ θέμα μου.

Ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι, Δημόσιοι, Δημοτικοὶ καὶ Ἰδιωτικοί, καὶ ἔλοι οἱ Ἐργάται, δηλαδὴ ἔλοι ὅσοι ἐργάζονται καὶ ζοῦν μὲ τὸ μηνιατικὸ ἢ μὲ τὸ μεροκάματο, ἔλοι αὐτοὶ αἰσθάνονται τὸν ἑαυτό τους δυστυχῆ, διότι νομίζουν ὅτι ὁ μισθὸς τὸν ὁποῖο πέρνουν δὲν τοὺς ἀρκεῖ διὰ νὰ εἶνε εὐτυχεῖς. Λοιπὸν, κάμνουν ὀργάνωσι, κάμνουν Σύλλογο, καὶ τὴν ἄλλη μέρα κάμνουν ἀπεργία, καὶ ζητοῦν αὐξήσει τοῦ μισθοῦ των, διότι νομίζουν ὅτι ἂν πάρουν αὐτὴ τὴν αὐξήσει, θὰ γίνουν εὐτυχεῖς.

Λοιπὸν, φυσικῶς, τὰ ἀφεντικὰ δὲν θέλουν νὰ δώσουν τὴν αὐξήσει, καὶ πολλὰς φορὰς ἢ Ἀπεργία δὲν ἐπιτυγχάνει, καὶ τότε κοντὰ στὸ αἰσθημα τῆς δυστυχίας πού εἶχαν πρῶτα, τώρα γεννᾶται καὶ τὸ αἰσθημα τοῦ μίσους τοῦ φθόνου, τῆς ἀδικίας καὶ τῆς Ἐκδικήσεως, καὶ ὅλα αὐτὰ ἠνωμένα μαζὺ κάμνουν τοὺς ἀνθρώπους τόσο δυστυχεῖς, καὶ τόσο ἀνήσυχους, σὰν νὰ κάθωνται ἐπάνω σὲ ἀναμμένα κάρβουνα, καὶ καιροφυλακτοῦν νὰ βροῦν εὐκαιρίαν νὰ ἐκδικηθῆ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον.

Ἀλλὰ, ἄς παραδεχθῶμεν ὅτι ἢ Ἀπεργία ἐπέτυχε, καὶ οἱ ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἔργαται πῆραν τὰς αὐξήσεις των ὅλες ὅσες ζητοῦσαν, καὶ ὀλιγώτερες ὥρες ἐργασίας, καὶ Ταμεῖο συντάξεως, καὶ ὅσα ἄλλα ζητήσουν.

Τί θὰ γίνῃ τότε; Θὰ μείνουν εὐχαριστημένοι γιὰ πάντα οἱ Ἐργάται; Ὁχι! κάθε ἄλλο. Ἀπλούστατα θὰ νομίζουν ὅτι εἶνε εὐχαριστημένοι μόνον γιὰ 2, 3, τὸ πολὺ 6 μῆνες. Ἰστέρα θὰ ἀρχίσῃ πάλι ἢ γκρίνια καὶ ἢ Δυστυχία ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Διότι φυσικῶς τῷ λόγῳ, τὰ ἀφεντικὰ θὰ αὐξήσουν τὰς τιμὰς ἀπὸ τὰ πράγματα πού κατασκευάζουν καὶ πωλοῦν, καὶ ἔτσι σιγά-σιγά, θὰ αὐξηθῆ ἢ τιμὴ ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα, ἔως καὶ στὰ κρομμυδάκια, καὶ ἔτσι πάλι ὁ αὐξημένος καὶ μέγας μισθὸς δὲν θὰ φθάσῃ, καὶ θὰ ἀρχίσῃ πάλι ἢ δυστυχία καὶ ἢ φαγωμάρα ἀπὸ τὴν ἀρχή. Διότι μὲ τὴν αὐξήσει τοῦ μισθοῦ δὲν ἐπῆλθε βελτίωσις καὶ μεταβολὴ ἐσωτερικὴ καὶ ριζικὴ παρὰ μόνον φαινομενικὴ καὶ ἐξωτερικὴ. Εἶνε δηλαδὴ, σὰν ἕναν ὁ ὁποῖος ἔχει ἐλονοσία. Καὶ ἀντὶ νὰ πάρῃ καθάρσιον.

καὶ κινίνο, νὰ θεραπευθῆ ἀπὸ μέσα, αὐτὸς φορεῖ ἀκόμα ἕνα παλτό, καὶ διπλὰς κάλτσες διὰ νὰ μὴν κρυώνῃ.

Καὶ ἄς ἐξετάσωμε τώρα καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, ἀπὸ κοντὰ νὰ ἰδοῦμε τί γίνεται.

Λοιπὸν. Ἡ Μακεδονία ἔως τώρα ἦταν ἀκαλλιέργητος. Διότι δὲν συνέφερε στὸ γεωργὸ νὰ καλλιεργῆ σιτᾶρι καὶ νὰ τὸ πουλῆ μόνον τρία μεταλλίκια, δηλαδὴ 15 λεπτὰ χρυσᾶ τὴν ὀκά, τὴν στιγμὴ πού ἢ Ρουμανία, μὲ τὰ μεγάλα Τσιφλίκια τῆς, καὶ μὲ τὺς χωρικοὺς τῆς ἔλους σκλάβους στοὺς διαφόρους εὐγενεῖς, μᾶς ἔστειλε ἀλευρί ἄσπρο καὶ καθαρό, μόνον μὲ τέσσαρα καὶ πέντε μεταλλίκια τὴν ὀκά.

Ἐπίσης σήμερα δὲν συμφέρει νὰ καλλιεργῆσῃ σιτᾶρι, καὶ νὰ τὸ πουλήσῃ στὰ ἀλώνια μὲ τὴ διατίμησι πρὸς 2 1)2 καὶ τρεῖς δραχμὲς τὴν ὀκά, τὴ στιγμὴ πού ἔρχεται τὸ ἀλευρί ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ ἔτοιμο ἄσπρο καὶ καθαρό μόνον πρὸς 3 1)2 καὶ 4 δραχμὲς τὴν ὀκά.

Ὅταν δὲ δὲν συμφέρει τοὺς γεωργοὺς νὰ καλλιεργήσουν καὶ νὰ πωλήσουν πολλὰ σιτηρά, καὶ πολλὰ γεννήματα, φυσικῶς τῷ λόγῳ δὲν θὰ μποροῦν νὰ ἀγοράσουν καὶ πολλὰ πράγματα, καὶ ἔτσι τὸ ἐμπόριο καὶ ἢ βιομηχανία, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν περιμένουν οἱ ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἔργατες γιὰ νὰ ζήσουν, δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς πληρῶσῃ τόσο γενναῖα, ὅσο φαντάζονται αὐτοί.

Ἐπειτα, πάρτε τῆς στατιστικῆς, καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι ὁ τιμᾶριθμὸς τῆς ζωῆς κάθε μῆνα καὶ κάθε χρόνον γίνεται μεγαλύτερος. Δηλαδὴ, ἔαν μία Οἰκογένεια πέρυσι μποροῦσε καὶ περνοῦσε μὲ 50 δραχμὲς τὴν ἡμέρα, σήμερα, γιὰ νὰ ζῆ ὅπως ζοῦσε πέρυσι μὲ τῆς 50 ὀρ. τὴν χρειάζονται τοὐλάχιστον 75 δραχμὲς, καὶ μεθαύριο θὰ τὴν χρειάζονται 100 δραχμὲς, καὶ ἔτσι κάθε χρόνο θὰ αὐξάνουν αἱ ἀνάγκες, καὶ θὰ αὐξάνουν καὶ ἢ ἀπαιτήσεις, ἔως ὅτου νὰ φθάσωμε στὸ σημεῖο νὰ γίνῃ ἐσωτερικὴ ἐπανάστασις καὶ ἀναρχία, ὅπως ἔγινε καὶ στὴ Ρωσία, καὶ νὰ φαγωθῶμε ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον καὶ νὰ καταστραφῶμε ἐντελῶς. Διότι, ναί μὲν, στὴ Ρωσία φαγώθηκαν καὶ κατομμύρια καὶ πάλι ἔμειναν πολλὰ. Καὶ δὲν ἦταν εὐκολο καὶ στοὺς ξένους νὰ πατήσουν καὶ νὰ κυριεύσουν τὴν ἀπέραντο Ρωσίαν. Ἐνῶ ἡμεῖς ἐδῶ ἔλοι εἴμεθα μία χούφτα, καὶ γύρω γύρω ἔχομε γείτονες οἱ ὁποῖοι εἶνε ἄσπονδοί φίλοι μας, καὶ κυτᾶζουν πῶς νὰ μᾶς καταπιοῦν ἔλους σὰν λουκμάδες.

Καὶ ἐδῶ, στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀκριβῶς, ἔγκειται ἢ μεγάλη κακοή-

Θεια τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐργατικοῦ Κέντρου. Ὅτι ὁ σκοπός των δὲν εἶναι πῶς νὰ κάμουν τοὺς ἐργάτας νὰ εἶναι εὐχαριστημένοι. Ἀλλὰ τὸ ἐναντίον, πῶς νὰ κάμουν τοὺς ἐργάτας νὰ μὴν εἶναι ποτὲ εὐχαριστημένοι, καὶ πάντα νὰ ζητοῦν περισσότερα. Καὶ διὰ τοῦτο ὑποκινοῦν καὶ δημιουργοῦν τῆς ἀπεργίας, μὲ τὴ βεβαιότητα ὅτι καμμία Ἀπεργία δὲν θὰ ἐπιτύχη, ὅπως δὲν ἐπέτυχε καμμία μέχρι σήμερα. Ἀλλὰ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἐργατικοῦ Κέντρου γνωρίζουν ὅτι καλύτερα εἶναι νὰ μὴν ἐπιτύχη ἢ ἀπεργία, παρά νὰ ἐπιτύχη. Διότι ὅταν δὲν ἐπιτύχη, τότε τὸ μῖσος καὶ ὁ φθόνος καὶ ἡ ἐκδίκησις αὐξάνει, καὶ ἡ ἀναρχία καὶ τὸ ἀλληλοφάγωγα καὶ ἡ καταστροφή θὰ ἔλθουν γρηγορώτερα. **Δυστυχῶς, τὸ λέγω, καὶ τὸ τονίζω, καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ψυχολογία, καὶ ὁ σκοπός τῶν κρυφίων καὶ μυστικῶν ἀρχηγῶν τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου, νὰ ἐπαυξάνουν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐκδίκησι, διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἀναρχία γρηγορώτερα καὶ ἀγριώτερα, καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἡ ἐκδίκησις τελειότερα.**

Καὶ διὰ νὰ μὴν τολμήσῃ κανεὶς Κομμουνιστὴς νὰ μὲ πῆ ὅτι αὐτὰ ποὺ λέγω ἐδῶ εἶναι συκοφαντίες, σᾶς παραθέτω ἕνα κείμενον τὸ ὁποῖον κατῴρθωτα νὰ προμηθευθῶ, καίτοι οἱ Κομμουνισταί, ποὺ ζητοῦν δῆθεν τὴν πραγματικὴν ἐλευθερίαν, ἔχουν καὶ ἐργάζονται μὲ πολλὰ μυστικά, καὶ μὲ πρόγραμμα μυστικό.

Ἀλλὰ, ἡ Τσεκούρα φρονεῖ καὶ τὸ διακηρύττει, ὅτι ὅπου ὑπάρχουν **μυστικά καὶ μυστήρια, καὶ μυστικισμὸς καὶ μυστικοπάθεια, καὶ μυστικὴ διπλωματία, ἐκεῖ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ὑπάρχουν καὶ τὸ ψεῦδος, καὶ ἡ ἀπάτη, καὶ ἡ ἀνήθικος ἐκμετάλλευσις, ἔστω καὶ ἂν παρουσιάζονται ὑπὸ μορφήν σκοπιμότητος καὶ εὐεργεσίας καὶ εἰρηνοποιίας.** Μόνον ἡ ἀπλετος καὶ γυμνὴ ἀλήθεια φέρει τὴν πραγματικὴν ἐλευθερίαν. «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσῃ ὑμᾶς», λέγει ὁ Χριστός. (Ἰωάν. Η'. 32).

Ἐκ τοῦ προλόγου τοῦ Προγράμματος τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς.

« . . . Σ' ὅλη της τῆ θεωρητικῆ καὶ πρακτικῆ δράσει της ἡ Ἐνωσις τῶν κομμουνιστῶν (πρῶτη Διεθνῆς) στέκει ὀλοκληρωτικὰ καὶ ἀνεπιφύλακτα ἐπάνω στὸ ἐπίπεδο τοῦ ἐπαναστατικοῦ Μαρξισμού, ὁ ὁποῖος βρῆκε τὸ στεφάνωμά του στὸ Λενισμό, ποὺ κι' αὐτὸς δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο, παρά ὁ Μαρξισμὸς τῆς ἐποχῆς τῶν ἀμέσων ἐπαναστατικῶν ἀγώνων γιὰ τὴν κατάκτησι τῆς ἐξουσίας ἀ-

πὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη.

Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀρετήριαν ξεκινῶντας ἡ Κομμουνιστικὴ Διεθνῆς, ἀγωνίζεται νὰ φωτίσῃ τὴ συνείδησι τῆς τάξεως τῶν μαζῶν, ἀντιτάσσει τὸ διαλεκτικὸ ὕλισμό (ματεριαλισμό) στὴν ἀστικὴν ἰδεολογίαν, καὶ διεξάγει συστηματικὸν ἀγῶνα ἐναντίον ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἀστικῆς ἐπιρροῆς ἐπάνω στὸ προλεταριάτο, **ἐναντίον τῆς Θρησκείας, τῆς ἰδεαλιστικῆς φιλοσοφίας, καὶ ἐναντίον κάθε ἄλλης μὴ ὑλιστικῆς καὶ διαλεκτικῆς φιλοσοφίας, ἐναντίον τῆς ἀρμονίας μεταξὺ τῶν συμφερόντων τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ Κεφαλαίου, ἐναντίον τοῦ σοσιαλιστικοῦ ὀπορτουניσμοῦ (καιροσκοπισμοῦ).**

Ἡ Κομμουνιστικὴ Διεθνῆς στέκει ἐπάνω στὸ ἐπίπεδο τῆς **ἀδιάλλακτης πάλης τῶν τάξεων . . . »**

Ἀλλὰ θὰ μὲ πῆτε, δὲν τὸ βλέπουν αὐτὸ οἱ ἀπλοὶ ἐργάται, καὶ δὲν τὸ καταλαβαίνουν; Αἱ φίλοι μου, σᾶς ἀπαντῶ. Δὲν τὸ καταλαβαίνουν, δὲν τὸ νοιώθουν καθόλου αὐτὸ οἱ Ἐργάται. Δὲν καταλαβαίνουν ὅτι στὴν ἀναρχίαν αὐτὴ ποὺ τοὺς σπρώχνουν οἱ Ἀρχηγοὶ των, ὅτι θὰ πέσουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πρῶτοι. Ἄμα πλησιάσης κανέναν ἐργάτη ἀπὸ τοὺς νέους, θὰ τὸν ἀκούσης νὰ σὲ ἀνακατῶνῃ κάτι ὀνόματα Κάρλ Μάρξ, Λένιν κ.λ.π. χωρὶς νὰ ξέρῃ καλά καλά, ἂν αὐτὰ τὰ ὀνόματα εἶνε ὀνόματα ζῶων, φυτῶν ἢ ὀρυκτῶν. Καὶ ἄμα πλησιάσης κανέναν ἐργάτη ἡλικιωμένον καὶ τὸν ἐρωτήσης, θὰ σὲ ἀπαντήσῃ ὅτι δὲν καταλαβαίνει τίποτε, μὰ δὲν μπορεῖ νὰ κἀνῃ διαφορετικὰ, διότι φοβάται. Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐρώτησα ἕναν τεχνίτη τοῦ Μηχανουργείου τῶν Σιδηροδρόμων κῆπου 50 ἐτῶν ἡλικίας, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται στὴν ἴδια δουλιὰ ἐπὶ 25 χρόνια, ἂν ἀπῆργησε καὶ αὐτός, καὶ γιὰτὶ ἀπῆργησε. Μὲ ἀπῆντησε ὅτι ναὶ μὲν ἀπῆργησε, ἀλλὰ καλὰ καλὰ δὲν γνωρίζει γιὰτὶ γίνηκε ἡ Ἀπεργία. Μὰ καλὰ, τὸν λέγω, δὲν πῆγες στὰς Γενικὰς Συνελεύσεις, δὲν ἤκουσες γιὰτὶ γίνεται ἡ ἀπεργία; Ναί, μὲ λέγει, πῆγα, ἀλλὰ δὲν κατάλαβα οὔτε τί ζητοῦν, οὔτε γιὰτὶ τὴν ἔκαμαν τὴν ἀπεργίαν, οὔτε γιὰτὶ τὴν ἔλυσαν. Ἀπλῶς μᾶς εἶπαν ὅτι θὰ κάμετε ἀπεργίαν, καὶ ὕστερα μᾶς εἶπαν ὅτι θὰ λύσητε τὴν Ἀπεργίαν. Ἄλλο τίποτε δὲν κατάλαβα.

Κατὰ τὴ γνώμη μας, ὅλη ἡ Ἐργατικὴ Τάξις σήμερα εἶνε ὡς τὸν γίγαντα Σαμφῶν, τυφλὸν καὶ ζεμένον στὸ μύλο, ὡς ἄλογο. Ὁ Γίγας αὐτὸς Σαμφῶν, — ἡ ἐργατικὴ τάξις — ἐνόσω ἦταν ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεόν, ἐνόσω ἦτο Ναζάρης, — καὶ ὡς σημεῖον τῆς ἀφιερώσεώς του ἦσαν τὰ μακρὰ μαλλιά του, — ἦτο ἀνδρείος καὶ ἀνίκητος, καὶ αὐτὸς ἦταν τὸ στήριγμα τοῦ ἔθνους του. Ἀλλὰ ὡ-

ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεὸν δὲν τὸν ἐπετρέπετο οὔτε νὰ πίνη κρασί, οὔτε νὰ μεθᾶ, οὔτε καὶ νὰ κάμνη παραλυσίες.

Ὅταν ὁμως ἄρχισε νὰ κυνηγᾷ ξένες γυναῖκες, καὶ νὰ πίνη, καὶ νὰ μεθᾶ, τότε βρέθηκε ἡ Δαλιδᾶ, ἡ ὁποία τὸν μεθοῦσε ταχτικά, καὶ ἔτσι τὸν κατάφερε νὰ κόψη καὶ τὰ μαλλιά του, δηλαδή νὰ ἀρνηθῆ τὴν ἀφιέρωσί του πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀγνή ζωὴ του, καὶ ἔτσι, μεθυσμένος, ἐλεεινόν, τὸν παρέδωκε τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐτύφλωσαν, καὶ τὸν ἔξεψαν σὰν ἄλογο νὰ γυρίζῃ τὸ μύλο, νὰ ἀλέθῃ σιτάρι, διὰ νὰ τρώγουν καὶ νὰ γλεντοῦν οἱ Φιλισταῖοι.

Καὶ οἱ ἐργάται, ἐνώσω ἦσαν νηφάλιοι, τακτικοί, καὶ ἐγκρατεῖς, μὲ τὴ δουλιὰ των ζοῦσαν καὶ αὐτοὶ εὐχαριστημένοι, καὶ ὅλο τὸ ἔθνος τὸ ὑπηρετοῦσαν καὶ τὸ προστάτευαν.

Δυστυχῶς ὁμως, τὸ κακὸ ἐδῶ ἀρχίνησεν ἀπὸ τὰ ἀφεντικά των. Διότι τὰ ἀφεντικά των, σὰν τὴ Δαλιδᾶ, εἶχαν σκοπὸ ὄχι νὰ ἐξυψώσουν τὸν Ἐργάτη τους, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀποκτηνώσουν. Καὶ μὲ τὰ δικά τους τὸ παράδειγμα τὸν ἔμαθαν νὰ πίνη, νὰ μεθᾶ, νὰ ξευχτάτῃ, νὰ κάμνη παραλυσίες, καὶ ἔτσι τὸν ἀπεμάκρυναν ἀπὸ τὴν ἀγνή ζωὴ, τὴν ὁποία δὲν τὴν εἶχαν οὔτε τὰ ἀφεντικά πλέον. Καὶ τὸ ἔτι χειρότερον εἶναι ὅτι καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐφρόντισε νὰ συγκρατήσῃ τὸν ἐργάτη στὴν ἠθική του καὶ ἀγνή ζωὴ, μὲ τὸ φῶς τῆς γνώσεως τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ προσπαθοῦσε νὰ τὸν φοβέρισῃ μὲ τὴν κόλασι, μὲ τοὺς ἀφορισμούς, μὲ τῆς νηστεῖες, μὲ τῆς μετάνιες, καὶ μὲ ὅλα ὅσα ἡ ἀγνοια καὶ ἡ δεισιδαιμονία κατῴρθωσε νὰ δημιουργήσῃ.

Ναί, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντελήφθησαν ὅτι ἦσαν φέματα, καὶ τὰ ἀπέρριψαν οἱ ἐργάται. Διότι αἰσθάνθησαν ὅτι οἱ διάφοροι Κληρικοί, Παπάδες καὶ Δεσποτάδες ὄλων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὄλων τῶν δογμάτων, δὲν ἔρχονται νὰ τοὺς φωτίσουν μὲ τὸ φῶς τῆς Αληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ προσπαθοῦσαν νὰ τοὺς φοβέρισουν μὲ τὴν Κόλασι, διὰ νὰ τοὺς κρατήσουν κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς Μυλόπετρας. Καὶ διὰ τοῦτο τὰ πέταξαν καὶ τὰ περιφρόνησαν ὅλα, καὶ δὲν πιστεύουν πλέον οὔτε εἰς τὴν Κόλασι, οὔτε εἰς τῆς φοβέρες τῶν Παπάδων. Δυστυχῶς ὁμως περιφρόνησαν καὶ τὸν ἴδιο τὸ Χριστό, καὶ τὸ Εὐαγγέλιό του, ἐξ αἰτίας πάλι ἀπὸ τοὺς Παπάδες. Διότι οἱ Παπάδες ἔλεγον εἰς τὸν Ἐργάτη ὅτι ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ θὰ τοὺς στείλουν στὴν Κόλασι. Λοιπόν, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς θέλει νὰ τοὺς στείλῃ στὴν Κόλασι, ἔξω καὶ Αὐτόν, ἔξω καὶ τὸ Εὐαγγέλιό του.

Καὶ ἔτσι οἱ ἐργάται σήμερα δὲν πιστεύουν εἰς τίποτε, καὶ δὲν πιστεύουν οὔτε ἂν ὑπάρχῃ Θεός! Μάλιστα δέ, θέλουν νὰ ὑπάρχῃ Θεός, διὰ νὰ τὸν ὑβρίζουν καὶ νὰ ἀκούῃ τῆς βρισιῆς των. Ἐπειδὴ

ἔτσι τὸν κατάλαβαν τὸ Θεός, σὰν ἓνα εἶδος μεγάλου καὶ τρανοῦ Παπᾶ, ὁ ὁποῖος τοὺς φοβερίζει, διὰ νὰ τοὺς τυραννῆ! Καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ἐργάται, εἰς τὰ Ἐργατικά Κέντρα των, καὶ εἰς τὰς συγκεντρώσεις των, τὸ θεωροῦν ἐξυπνάδα, καὶ εὐφυῖα, νὰ ὀμιλοῦν ὑβριστικῶς καὶ χλευαστικῶς διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, σὰν νὰ εἶνε ὁ Ἄρχηγὸς ὄλων τῶν Ἀφεντικῶν των. Καὶ διὰ τοῦτο εἰς οὐδεμίαν Ἐργατικὴ Ὀργάνωσι, εἰς οὐδεμίαν ἐργατικὴ βιβλιοθήκη, δὲν θὰ βρῆς οὔτε ἓνα Εὐαγγέλιο, οὔτε μιὰ Ἁγία Γραφή, ὅσο καὶ ἂν ψάξῃς. Ἐχουν ὁμως καὶ διαβάσουν ὅλα τὰ βιβλία τοῦ Κάρλ Μάρξ, καὶ ὅλα τὰ αἰσχρὰ μυθιστορήματα τοῦ Ζολᾶ, καὶ τὸν Πνευματισμό, καὶ τὴ Σολομωνική, καὶ τὴ Χαλιμᾶ ἀκόμη. Καὶ τὰ διαβάσουν ὅλα αὐτὰ διὰ νὰ φωτισθοῦν!! Καὶ ὁμως δὲν καταδέχονται νὰ ἔχουν τὴν Ἁγία Γραφή, καὶ νὰ τὴν ἀνοίξουν, καὶ νὰ ρίξουν μιὰ ματιὰ μέσα, διότι αὐτὸ τὸ θεωροῦν τὴ μεγαλύτερα Βλακεία!!!

Καὶ ὁμως, ἂν ἐγνώριζον ὅτι κανένα ἄλλο βιβλίον δὲν περιέχει τόσα πολλὰ καὶ μεγάλα ἐπιχειρήματα καὶ παραδείγματα, καὶ διατάξεις, καὶ Νόμους εὐεργετικούς διὰ τοὺς ἐργάτας, καὶ ὅτι ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή ἐνεπνεύστησαν ὅλοι οἱ Μεγάλοι Ὑπερασπισταὶ καὶ εὐεργεταὶ τῆς ἐργατικῆς τάξεως, ὅσοι ἀγωνίσθησαν, καὶ ἔπεσαν ὡς μάρτυρες διὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὸ δίκαιο τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Καὶ ἂν ἐγνώριζον ὅτι ὅλοι οἱ ἀγῶνες ὅσοι ἔγιναν στὴν Ἀγγλία καὶ στὴν Ἀμερικὴ, διὰ νὰ καταργηθῆ ἡ δουλιὰ καὶ σκλαβιά, ὅτι καὶ ὁ Λίνκολν, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀμερικῆς, ποὺ ἐκήρυξε καὶ διεξήγαγε τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τῆς Ἀμερικῆς (1860) διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς μαύρους, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ εἶχαν στὸ προσκέφαλό τους τὴν Ἁγία Γραφή, ὅπως ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἶχε τὸν Ὅμηρον, καὶ τὴ μελετοῦσαν, καὶ ἐμπνέονταν, καὶ ζητοῦσαν ὁδηγίαν ἀπὸ αὐτὴ, καὶ ἐνίσχυσι καὶ δύναμι εἰς τὸν ἀγῶνα των. Ἄν ἐγνώριζαν ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ τὸ περιφρονοῦσαν αὐτὸ τὸ βιβλίον τόσο, ἀλλὰ θὰ τὸ ἔπερναν, θὰ τὸ μελετοῦσαν μόνοι των, θὰ τὸ σέβωνταν, καὶ θὰ κυνηγοῦσαν μὲ τὸ σκοπὸ πᾶντα Παπᾶν ἢ Διάκον, ὁ ὁποῖος θὰ τοὺς ἐπλησίαζε, διὰ νὰ τοὺς εἰπῆ διὰ τὴν κόλασι, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτιῆς, καὶ γιὰ τῆς σαρακοστῆς, καὶ γιὰ τὰ δαιμόνια τῆς Κολάσεως, καὶ διὰ τὸ κηρὶ καὶ τὸ λάδι τῆς Ἐκκλησίας.

Τὶ ὁμως κάμνουν σήμερα οἱ ἐργάται;

Ἄφ' ἐνὸς λέγουν ὅτι δὲν θέλουν νὰ πιστεύουν εἰς τίποτε. Καὶ ἄφ' ἐτέρου ἔχουν ὅλα ὅσα ἐφόρτωσεν ἡ δεισιδαιμονία καὶ ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ πλάνη τῶν σκοτεινῶν Αἰώνων, ὅταν οἱ Πάπαι εἶχαν ἀλυσοδεμένη καὶ σφραγισμένη τὴν Ἁγία Γραφή, καὶ ἔκαιγαν ζωντανούς τοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι τολμοῦσαν νὰ ἔχουν ἓνα Εὐαγγέλιον στὸ

σπίτι τους. Όλες λοιπόν αυτές τῆς δεισιδαιμονίας τῆς ἔχουν στὸ σπίτι τους, καὶ τῆς φυλάγουν, καὶ τῆς τιμοῦν, καὶ πιστεύουν εἰς αὐτές, καὶ ἐξοδεύουν κάθε χρόνο γιὰ τῆς δεισιδαιμονίας αὐτές, τόσα, ὅσα δὲν πέρνουν εἰς ἓνα μῆνα. Εἶνε λοιπὸν λογικὴ αὕτη; εἶνε φρόνιμον αὐτό; Νὰ μὴ θέλουν νὰ ἔχουν ἓνα βιβλίον, τὴν Ἁγία Γραφή, ἢ ὅποια στοιχίζει μόνον 25 δραχμῆς, καὶ τὴν ὅποια νὰ διαβάζουν μόνοι των στὸ σπίτι των μισὴ ὥρα τὴν ἡμέρα, καὶ νὰ φωτίζονται, μοναχοὶ των, χωρὶς κανένα ἄλλο ἐξόδο διὰ ὅλη τὴ ζωὴ των;

Καὶ ἀφ' ἐτέρου, νὰ φυλάγουν τόσες δεισιδαιμονίες, καὶ νὰ ξοδεύουν διὰ μνημόσυνα, ἁγιασμούς, λειτουργίες, εἰκόνες, παρακλήσεις, διαβάσματα, κηριά, λάδια, παπάδες, ψαλτάδες, Δεσποτάδες, Ἐκκλησίες, Διάκους, Κανδηλανάπτες, Κόλυβα, Προσφορὲς κ.τ.λ. τουλάχιστο χίλιες δραχμῆς τὸ χρόνο ἢ κάθε Ἐργατικὴ Οἰκογένεια;

Καὶ μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἐξόδα, πὺ κάμνουν δῆθεν γιὰ νὰ φωτίζονται, πάλι εἶνε κυριευμένοι ἀπὸ τὸ πικρὸ, τὸ χαρτοπαίγνιον, τὸ τσιγάρο, τὸ μεθύσι, τὴν παραλυσίαν, τῆς ἀσθένειας, τὴν ἀκαθαρσίαν, τὴ βρωμίαν, τὴ κτηνώδη ἀγνοίαν τῆς ὑγιεινῆς, τὰ χίλια μύρια κακὰ τῆς ἀπαιδεύσεως καὶ ἀγραμματισμοῦ, τῆς δεισιδαιμονίας καὶ τῆς ἀθλιότητος.

Αἱ λοιπὸν, εἶνε ἢ δὲν εἶνε ὅλα αὐτὰ ἴδια καὶ ἀπαράλλακτα, καὶ πολὺ χειρότερα ἀκόμα, ἀπὸ τὴν τύφλωσιν καὶ ἀπὸ τὴν μυλόπετρα πὺ ἦταν ζεμένος ὁ Σαμφών σὰν ἄλογο;

Καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε τὸ ἴδιον.

Ὅπως ὁ Σαμφών, ὅταν τὸν ἐδόθη ἢ εὐκαιρία, ἀγκάλιασε τοὺς δύο στύλους, οἱ ὅποιοι ἐστήριζαν τὸ οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὅποιον διεσκέδαζαν καὶ κραιπαλοῦσαν καὶ ἀσελγοῦσαν οἱ ἐχθροὶ του οἱ Φιλισταῖοι, πὺ τὸν ἐτύφλωσαν, καὶ ἡ Δαλιδὰ μαζὶ μὲ τοὺς ἐρωμένους τῆς, καὶ τὸν ἔβαναν στὴ μέση καὶ τὸν κοροῖδευσαν, διότι τὸν θεωροῦσαν τελείως ἀκίνδυνον πλέον καὶ ἐξουθενημένον, καὶ τοὺς δύο αὐτοὺς στύλους τοὺς ἐτράνταξε καὶ τοὺς κατέρριψε, καὶ γκρεμίσθηκε ὅλο τὸ οἰκοδόμημα στὸ κεφάλι του, καὶ στὸ κεφάλι τῶν ἐχθρῶν του, καὶ τοὺς σκότωσε ὅλους, ἀλλὰ σκοτώθηκε καὶ αὐτός, ἔτσι καὶ ἡ Ἐργατικὴ Τάξις, ἐὰν δὲν ληφθῇ Πρόνοια νὰ κηρυχθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ γυμνὴ ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου, αὕτη ἢ ἴδια Ἁγία Γραφή αὐτούσιος καὶ χωρὶς παραγεμίσματα καὶ χωρὶς ἐξηγήσεις καὶ ἐρμηνείας, ἀλλὰ ὅπως εἶνε, καὶ ἐὰν δὲν φροντίσουν νὰ μὴν τὸν εἰρωνεύωνται καὶ νὰ μὴν τὸν κοροῖδεύουν τὸν Ἐργατικὸν Λαόν, καὶ νὰ μὴν τὸν ἀπατοῦν μὲ τῆς ψευτιῆς καὶ μὲ τῆς δεισιδαιμονίας, καὶ μὲ τῆς πανάκειας καὶ μὲ τῆς φενακῆς, θὰ ἔλθῃ ἢ ὥρα πὺ θὰ κατορθώσῃ ἡ Ἐργατικὴ Τάξις νὰ προσεγγίσῃ τοὺς δύο στύλους, οἱ ὅποιοι βαστοῦν

ὅλο τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῆς Κοινωνίας, καὶ θὰ τοὺς τραντάξουν καὶ θὰ τοὺς καταρτίσουν, καὶ θὰ πῆσῃ ὅλη ἡ Κοινωνία, καὶ ὅλος ὁ Πολιτισμὸς καὶ θὰ γίνουν τρέματα, καὶ θὰ καταστραφῇ καὶ ἡ Κοινωνία ὀλόκληρος, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐργατικὴ Τάξις δὲν θὰ γλυτώσῃ.

Οἱ δύο αὐτοὶ στύλοι, οἱ ὅποιοι κρατοῦν σήμερα τὴν Κοινωνίαν στὴ θέσιν τῆς, εἶνε ὁ Στρατὸς καὶ οἱ Χωρικοί. Ἄλλὰ μόνον τυφλὸς θὰ εἶνε ἐκεῖνος ὁ ὅποιος δὲν βλέπει σήμερα ὅτι ἡ Ἐργατικὴ Προπαγάνδα σιγὰ σιγὰ ἄρχισε νὰ πλησιάζῃ καὶ πρὸς τὸ Στρατό, καὶ πρὸς τοὺς χωρικοὺς, ὅπως ἐγίνε καὶ στὴ Ρωσία, ὅπως σήμερα γίνεται στὴ Βουλγαρία, καὶ ἄρχισε νὰ γίνεται καὶ στὴ Ρουμανία.

Λυποῦμαι κατάκαρδα διότι εἶμαι μάντις κακῶν, καὶ δὲν βλέπω καμμία κίνησιν πρὸς πρόληψιν τοῦ κινδύνου. Ἄλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ μέτρα πὺ βλέπω νὰ λαμβάνωνται διὰ νὰ προλάβουν, δῆθεν, τὴν καταστροφήν, μᾶλλον θὰ τὴν ἐπιταχύνουν. Διότι οὐδεμίαν βελτίωσιν τῆς νοσηρῆς μας καταστάσεως, καὶ οὐδεμίαν θεραπείαν τῆς χρονίας ἐλνοσσίας μας δύναται νὰ γίνῃ, ἐὰν φορέσωμε ἀκόμα ἓνα παλτό, ἢ καὶ μία γούνα ἀκόμη, καὶ ἂν βάνωμε καὶ ἓναν συναπισμὸν. Διὰ νὰ ἐπέλθῃ θεραπεία χρειάζεται νὰ θεραπευθοῦμεν ἐσωτερικῶς. Νὰ πάρωμε καθάρσιον καὶ κίνησον. Ἄλλὰ αὐτὰ τὰ δύο τὰ ἀποφεύγομεν ἐπιμελῶς, καὶ διὰ τοῦτο εἶμαι ἀπελπισμένος, καὶ δὲν βλέπω σωτηρίαν ἀπὸ πουθενά ἄλλοῦ, παρὰ ἀποτείνομαι πάλι στοὺς ἰδίους τοὺς ἐργάτας καὶ τοὺς λέγω τὰ ἐξῆς:

Ἐργάται! Γνωρίζω ὅτι οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ σᾶς ἐπιθυμεῖτε τὴν ἡσυχίαν σας καὶ τὸ σπιτάκι σας, καὶ τὴν οἰκογένειάν σας. Καὶ ἂν κάμνετε ἀπεργίας, τὸ κάμνετε διὰ νὰ πέρνετε περισσότερο μισθόν, καὶ νὰ μπορεῖτε μὲ αὐτὸν νὰ ζῆτε ἀνθρωπινώτερα στὸ σπιτάκι σας, καὶ στὴν Οἰκογένειάν σας.

Γνωρίζω ὅτι κανεὶς σας δὲν φαντάζεται ὅτι μὲ αὐτὸ πὺ κάμνετε σήμερα δὲν θὰ κατορθώσῃτε ποτὲ νὰ ἡσυχάσῃτε οὔτε σεῖς οὔτε ἡ οἰκογένειάν σας, καὶ ὅτι ὅταν θὰ ξεσπάσῃ καμμία φορὰ τὸ κακόν, χωρὶς νὰ τὸ περιμένῃτε, τότε πρῶτα πρῶτα θὰ πῆσῃ στὸ δικόν σας τὸ κεφάλι, καὶ ὕστερα στοὺς ἄλλους.

Καὶ γνωρίζω ὅτι σεῖς ὅπως εἴσθε ὀργανωμένοι μπορεῖτε, ἂν θέλετε, νὰ σταματήσῃτε τὸ κακόν, καὶ τὸν κίνδυνον, καὶ τὴν καταστροφήν, καὶ νὰ διορθώσῃτε καὶ τὴν Κοινωνίαν ὀλόκληρον.

Διὰ τοῦτο σᾶς συνιστῶ τὰ ἐξῆς:

Ἡ Ὄργανώσεις σας νὰ ὑπάρχουν, καὶ τὸ Κέντρο σας νὰ τὸ ἔχετε. Ἄλλὰ μέσα στῆς Ὄργανώσεις σας, καὶ μέσα στὸ Κέντρο σας, νὰ

κηρύξετε πόλεμον άγριο κατά τής πολυτελείας, κί κατά τής παραλυσίας, και κατά του άλκοολισμού, και κατά τής μέθης, και κατά του καπνίσματος, και κατά του Ούζου, και κατά του Ρακί, και του Κονιάκ, και κατά των Καφενείων, και κατά τής Έκκλησιαστικής Έκμεταλλεύσεως.

Νά αποφασίσητε κανέναν από σας, ούτε ή γυναίκες σας, ούτε τά κορίτσια σας, νά μή φορήτε μεταξωτές κάλτσες, και μεταξωτά φουστάνια, και μεταξωτές γραβάτες και μεταξωτά μανδηλάκια. Κανείς από σας και την οικογένειά σας νά μή φορή παπούτσια πολυτελείας. Κανείς από σας νά μήν πίνη πικτό κανένα, και νά μήν καπνίση, και νά μήν πηγαίνη στα χοροδιδασκαλεία και στα θέατρα. Άντι νά ξοδεύη για ούζο, νά ξοδεύη για γάλα. Και άντι νά τρώγη πολύ κρέας νά τρώγη πολλά καρύδια, και πολλές εληές, και πολύ τυρί και πολλά φρούτα και πολλά λαχανικά. Και άντι νά εξοδεύη χιλίες δραχμές τó χρόνο διά τά μνημόσυνα και τά διαβάσματα των Παπάδων και τó λάδι και τó κηρί τής Έκκλησίας, και των ψαλτάδων και των κανδηλανάπτηδων, νά τά ξοδεύη διά νά καθαρίση και νά άσβεστώνη και νά έχη περισσότερο φώς στο σπῆτι του, και νά κάμη και ένα λουτρό για νά πλύνετε τó κορμί του τουλάχιστο μιá φορά την εβδομάδα με τó σαπούνι και με χλιαρό νερό. Και νά συνηθίση νά διαβάξη μόνο μιση ώρα την ήμέρα την Άγια Γραφή, Παλαιά και Νέα Διαθήκη, άρχίζοντας από την άρχή, και όλο πέρα πέρα τó βιβλίο έως εις τó τέλος.

Όταν θά άρχίσητε νά διαβάξητε αυτό τó βιβλίο, και θά κάμητε και τής οικονομίας που γράφω παραπάνω, τότε θά ιδῆτε μόνοι σας ότι και με τά λίγα αυτά που πέρνετε σήμερα, θά ζῆτε πολύ καλύτερα και πολύ άνθρωπινότερα, και πολύ ήσυχώτερα, και θά σας περισσεύουν και τόσα πολλά, που θά άπορείτε και σεις οι ίδιοι.

Έάν αυτό αποφασίσητε νά τó κάμητε όλοι μαζί, τότε θά άναγκασθῆ ὅλη ή Κοινωνία νά σας σεβασθῆ, και νά σας ακολουθήση, διότι θά είσθε ὄγκος και θά επιβάλλεσθε.

Σας προλέγω όμως και τούτο. Ότι, αν τυχόν και άποφασίση μιá οιάδήποτε ὀργάνωσις, νά εφαρμώση τās ανωτέρω μεταρρυθμίσεις εις τά μέλη της, θά εύρη τόσην αντίδρασι, και τόσην αντίστασι, και τόσο κατατρεγμό από ὅλη τῆ λεγόμενη πολιτισμένη και καλή τάξι τής Κοινωνίας, ή ὅποια ακριβώς ζῆ από τά ελαττώματα τής Έργατικῆς Τάξεως, ὅση αντίστασι δέν βρήκατε σέ καμιά άπεργία σας. Διότι, αυτοί οι ὅποιοι ζοῦν από τῆ ράχι σας, και από τά ελαττώματά σας, θά προτιμήσουν για νά σας άφίνουν νά κάμνετε τρεῖς άπεργίες τόν κάθε μήνα, και νά σας δίνουν αύξήσεις

διά νά αυξάνουν κατόπιν και αυτοί, τās τιμάς, παρά νά κόψητε τά ελαττώματά σας, με τά ὅποια σας εκμεταλλεύονται, και από τά ὅποια ζοῦν και πλουταίνουν αυτοί, ενώ σεις καταστρέφεσθε.

Και οι πρώτοι από ὄλους που θά έξεγερθοῦν θά εἶνε ή συντεχνία των Παπάδων.

Διότι οι Παπάδες θά προτιμοῦν νά σας βλέπουν νά κάμνετε ὄλου του Κόσμου τής άμαρτίας, για νά πηγαίνετε κατόπιν σ' αυτούς και νά εξομολογείσθε, και νά σας διαβάσουν, και νά σας συγχωροῦν, παρά νά ζῆτε βίον χριστιανικόν και ενάρετον, και νά μήν τους πλησιάζετε.

Διά τούτο και πάλιν λέγω, ὅτι ή παρούσα κοινωνική κατάσταση θά προτιμήση καλύτερα νά άγωνισθῆ και νά καταστραφῆ, άγωνισμένη νά κρατήση τῆ θέσι της, παρά νά έξαγισθῆ και νά μεταρρυθμισθῆ, και νά τροποποιηθῆ.

Και διά τούτο μήν περιμένετε νά σας μεταρρυθμίση, ή νά σας διατάξη κανέναν άλλος νά μεταρρυθμισθῆτε.

Άλλά ἕκαστος ἄς φροντίση νά μεταρρυθμίση και νά έξαγισῆ και νά φωτίση τόν ἑαυτό του και την οικογενειά του, και ἄς ἐλπίζη εις τόν Κύριον. Διότι και ή μεγαλύτερα καταστροφή νά ἔλθῃ, πάλι ὁ Κύριος εἶνε ικανός νά τόν φυλάξη. Και ὄλος ὁ Κόσμος νά πεινάση, πάλι ὁ Κύριος εἶνε ικανός νά τόν διαθρέψη, ὅπως ἔθρεψε και τόν Ἥλια με έναν κόρακα, και τόν Νῶε τόν ἐγλύτωσε από τόν Κατακλυσμό, και τόν Λῶτ από τῆ Φωτιά.

Διότι «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν και ἐπεινάσαν. Οι δὲ ἐκζητοῦντες τόν Κύριον, δέν θά τους λείψη τίποτε». Οὐδέποτε τó ρητόν αυτό τής Γραφῆς μπορούσε νά άποδειχθῆ τόσο πραγματικό, ὅπως σήμερα, που βλέπομε τόσα ζωντανά παρδείγματα κάθε μέρα, με τά μάτια μας.

Ἡ νομίζετε ὅτι ὅλη αυτή ή Καταστροφή που ἦλθε στο ἔθνος μας, ἦλθε χωρίς νά φταίγωμε ήμεῖς; Όχι! Ἡ ιστορία ὄλου του Κόσμου μαρτυρεῖ ὅτι τά πράγματα και τās ὑποθέσεις του Κόσμου, τά διευθύνει μιá Ἵπερτάτη Δικαιοσύνη, και ὅτι τίποτε στον Κόσμο δέν γίνεται Ἄδικα.

ή Τσεκούρα.

**“ ΚΑΤΑΡΓΗΣΑΤΕ ΤΑ ΛΟΥΣΑ ΣΑΣ
ΓΙΑ ΝΑ ΦΘΗΝΗ Η ΖΩΗ ΣΑΣ ,,**

**Πρὸς τοὺς κ.κ. Μπακάληδες, Χασάπηδες καὶ
Χαλβατζήδες, μαζί με τὰ Τσιράκια των.**

Γιὰ Ὀνομα τοῦ Θεοῦ!

Ὅταν θέλετε νὰ πάρετε χαρτί, γιὰ νὰ τυλιξήτε τὸ τυρὶ, ἢ τῆς σαρδέλλης, ἢ τῆς μουρταδέλλης, ἢ τὸ κρέας, ἢ τὸ χαλβᾶ, μὴ φτύνετε τὸ δάκτυλό σας!

Ἀγόρασα λίγο χοιρομέρι, ἀπὸ ἓνα Ἀριστοκρατικὸ Παντοπωλεῖο, πρὸς 140 δραχ. τὴν ὀκτῶ, τὸ ὅποιο τὸ ἔκοψαν εἰς φέτες μὲ ἓνα τέλειο μηχανήμα. Ὅταν ἔμωσ ὁ ὑπάλληλος πῆγε νὰ πάρῃ χαρτί διὰ νὰ τὸ τυλιξῇ, ἀν καὶ ἔλαβε τὴ φροντίδα διὰ νὰ μὲ εὐχαριστήσῃ ἐξαιρετικῶς, καὶ πῆρε ὄχι τὸ πρῶτο χαρτί, ποῦ ἦταν στὴν ἐπιφάνεια, καὶ πιθανὸν νὰ ἦταν σκονισμένο, ἀλλὰ ἄλλο, δυὸ—τρὶς φύλλα παρακάτω, ἐν τούτοις ἔμωσ, ἔγλυψε καὶ σάλιασε πρῶτα τὸ δάκτυλό του, καὶ ὕστερα πῆρε τὸ χαρτί.

Ἐγὼ τὸ παρετήρησα, ἀλλὰ τί ἔπρεπε νὰ κάμω; Νὰ κάμω παρατήρησι στὸν ὑπάλληλο, ὁ ὅποιος προσπάθησε μάλιστα νὰ μὲ περιποιηθῇ ἰδιαιτέρως καὶ νὰ μὲ δώσῃ καθαρὸ χαρτί;

Αὐτὸ θὰ ἦταν πολὺ σκληρὸ!

Δοιπὸν δὲν τὸν εἶπα τίποτε, ἀλλ' ἐπρόσεξα ἀπὸ πηχὸ μέρος ἦταν τὸ σαλιασμένο χαρτί, γιὰ νὰ πετάξω τὸ κοματάκι ἐκεῖνο, γιὰ νὰ μὴν ἔχω ὑποψία.

Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ἔπαθα καὶ ἄλλοτε δταν πῆγα νὰ πάρω χαλβᾶν εἰς ἓνα χαλβατζήδικο.

Πῶς ἔμωσ νὰ τολμήσῃς νὰ τὸ πῆς εἰς ἓναν ἄνθρωπο, ποῦ τὸν βλέπεις ὅτι καταβάλλει ἰδιαίτερα προσπάθεια διὰ νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ;

Καὶ διὰ τοῦτο τὸ γράφω ἐδῶ δι' ὄλους ὅσοι θὰ τὸ διαβάσουν καὶ ὅσοι θὰ τὸ ἀκούσουν, καὶ τοὺς φωνάζω.

Μὴ σαλιώνετε τὰ δάκτυλά σας ὅταν θέλετε νὰ πάρετε τὸ χαρτί γιὰ νὰ τυλιξήτε τὰ ψώνια.

Διότι τὸ σάλιο περιέχει ἑκατομύρια μικρόβια, ἀπὸ ὅτι ἀσθένεια ἔχει ὁ ἄνθρωπος. Ἄν ὁ ἄνθρωπος ἔχει φθίσι, μὲ τὸ σάλιο του μπορεῖ νὰ δώσῃ ἓνα ἑκατομύριο μικρόβια στὸν πελάτη του.

Ἄν ἔχει σύφιλι, μπορεῖ νὰ κάμῃ μὲ τὸ σάλιο του συφιλιδικὸς ὄλως τὸν Κόσμο. Ἀκόμη καὶ τῆ γρίπη, καὶ τῆ φλουέντσα μπορεῖ νὰ τῆ μεταδώσῃ μὲ τὸ σάλιο του. Καὶ αὐτὸ τὸ συνάχι τὸ μεταδίδει. Καὶ τὸν Καρκίνο, καὶ τῆ Φάγουσα τοῦ στόματος.

Διὰ τοῦτο προσέχετε καὶ μὴ φτύνετε, καὶ μὴ γλύφετε, καὶ μὴ σαλιάζετε τὸ δάκτυλό σας. Πρὸ πάντων προσέχετε νὰ μὴ γλύφετε τὸ δάκτυλό σας, δταν μετράτε δραχμὲς ἢ ὅτι δῆποτε ἄλλα χαρτονομίσματα. Διότι τὰ χαρτονομίσματα εἶνε σωστὲς ἀποδοτικὲς διαφόρων μικροβίων.

Θὰ σᾶς φέρω ἓνα παράδειγμα.

Κατὸ τὸ 1905, στὴ Νέα Ὑόρκη ἓνας Ἴταλὸς εἶχε ἓνα καρτσάκι καὶ πωλοῦσε μῆλα στὸ δρόμο. Διὰ νὰ τὰ κάμῃ νὰ γυαλίξουν, καὶ νὰ φαίνονται ὄρατα, καθαρὰ καὶ κόκκινα, τὰ φτοῦσε λίγο μὲ τὸ σάλιο του, καὶ τὰ σφούγγιζε μὲ ἓνα πανί.

Οἱ Ἀμερικανοί, καὶ τότε καὶ τώρα ἀκόμη, συνειθίζουσι νὰ τρώγουν

πολλὰ φρούτα καὶ στὸ δρόμο, χωρὶς μαχαίρι, παρὰ μὲ τὰ δόντια, ὅπως τὰ ἔτρωγε καὶ ὁ μακαρίτης ὁ Γέρω Ἀδὰμ στὸν Παράδεισο.

Ἀλλὰ πολλοὶ γείτονες ἐκεῖ, παρετήρησαν ὅτι ἔπιασαν σύφιλι, χωρὶς νὰ ξεύρουν ἀπὸ ποῦ τὴν κόλλησαν.

Τέλος, κάποιος εἶδε τὸν Ἴταλὸ πῶς ἐγυάλιζε τὰ μῆλα του, καὶ ὑποπεύθηκε, καὶ τὸν ἐξέτασαν, καὶ ἀνεκάλυψαν ὅτι πράγματι ἦτο συφιλιδικός, καὶ αὐτὸς εἶχε μολύνει τόσον Κόσμο, χωρὶς κἄν νὰ τὸ γνωρίζῃ, καὶ δταν τὸν εἶπαν, δὲν τὸ ἐπίστευσε. Διότι ἡ ἀμάθειά του ἦταν πολὺ μεγάλη, καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ ἀπὸ τέτλια πράγματα.

Σᾶς ἔφερα τὸ παράδειγμα αὐτό, διὰ νὰ δεβαιωθῆτε πόσο μεγάλο κακὸ μπορεῖ νὰ γίνῃ μὲ τὸ σάλιο τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπαναλαμβάνω πάλι.

Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Μὴ φτύνετε, καὶ μὴν ἀγλύφετε, καὶ μὴ σαλιάζετε τὸ δάκτυλό σας, Ποτέ, μὰ ΠΟΤΕ!

Ἐπίσης, καλὰ θὰ ἦταν τώρα τὸ καλοκαίρι οἱ Χασάπηδες καὶ οἱ Κρεπωῶλοι τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, νὰ κάμουν ντουλάπια μὲ ψιλὸ σύρμα, ὅπως τὰ φανάρια ποῦ ἔχουν στὰ σπίτια καὶ δάζουν τὰ φαγητά, καὶ μέσα στὰ ντουλάπια νὰ κρεμνοῦν τὸ κρέας. Διότι ὑπάρχουν τόσες πολλὲς μύγες στὴ Θεσσαλονίκη, ποῦ δὲν προφθάνει πλέον νὰ τῆς διώχῃ ὅλες ὁ Χασάπης, μὲ τὴν κλασικὴν οὐρὰ ποῦ ἀνεμίζει στὸ χέρι του.

Προχθὲς ἀγόρασα κρέας ἀπὸ ἓνα Κρεπωλεῖο τῆς Καμάρας, φρεσκοτότο, μόλις πρὸ τρεῖς ὥρες σφραγισμένο. Καὶ ἔμωσ εἶχε πλήθος μυγοφτυσίματα, καὶ τοι τὸ παιδί τοῦ Κρεπωλεῖου εἶχε μίαν πελωρία-ν οὐρὰ στὰ χέρια του καὶ ἔσκιαζε διαρκῶς τῆς μύγες! Διότι ἡ μύγες πλήθουν πολὺ πλέον, καὶ δὲν προφθάνουν νὰ τῆς διώξουν μὲ τῆς οὐρές. Καὶ διὰ τοῦτο, τὸ καλύτερο ἀπὸ ὅλα εἶνε οἱ κρεπωῶλοι νὰ φτιάσουν ντουλάπες συρματινῆς, καὶ νὰ σαλιώνουν τὸ κρέας ἐκεῖ μέσα, γιὰ νὰ μὴν τὸ φτοῦν ἡ μύγες!

Ἄλλο ἓνα.

Ὁ Κόσμος ἔχει συνειθίσει, καὶ πρὸ πάντων ἡ γυναικοῦλες, καὶ εἰς τὰς πόλεις, καὶ εἰς τὰ χωριά, ἅμα ἰδοῦν κανένα μικρὸ, νὰ τὸ χαϊδεύουν τὰ μαλλάκια του, καὶ νὰ τὸ φτύνουν νὰ μὴ βασκαθῆ, καὶ νὰ τὸ φιλοῦν.

Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Μὴν τὸ κάμνετε αὐτὸ ποτὲ σὲ κανένα ξένο μικρὸ. Διότι πιθανὸν τὰ χέρια σας νὰ ἔχουν χίλια εἰδῶν μικρόβια, χωρὶς νὰ τὸ ξέρετε κἄν, καὶ νὰ τὰ μεταδώσῃτε στὸ μικρὸ. Ἡ πολὺ πιθανὸν νὰ ἔχετε καμιά ἀσθένεια—σύφιλι, φθίσι, γρίπη, συνάχι, σκαρλίτινα—καὶ νὰ τῆ μεταδώσῃτε στὰ μικρὰ παιδιὰ μὲ τὸ χέρι σας καὶ μὲ τὸ φτύσιμο, χωρὶς κἄν οὔτε νὰ τὸ θέλετε, οὔτε νὰ τὸ καταλάβετε, μὰ οὔτε καὶ νὰ πιστεύσῃτε κατ' ἄρῃν ὅτι ἐσεῖς μὲ τὸ χάδεμα ἐκάμετε τὸ μικρὸ νὰ ἀρρωστήσῃ! Καὶ ἔτσι ἔρχονται καὶ γίνονται πάρα πολλὲς ἀσθένειες, καὶ ἀρρωστοῦν τὰ μικρὰ πολλὰς φορὲς ἀπὸ τὸ καντίποτα, μόνον διότι ἐγγήκαν στὸ δρόμο. Ὁ Κοσμάκης δέ, ὁ ὅποιος δὲν σκαμπάζει, δυστυχῶς, καθόλου ἀπὸ ὑγιεινῆ, ἀποδίδει ὅλες αὐτὰς τῆς αἰφνίδιες (!!) ἀσθένειες εἰς τὸ μίπτισμα κατὰ τὸ θάσναμα, καὶ πολλὰς φορὲς προσκαλοῦν τὸ ἴδιο πρόσωπο, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἔχουν ὑποψία ὅτι βασκάθηκε τὸ μικρὸ, νὰ τὸ φτύσῃ! Κάπνιτε δέ, φριξὸν ἤλιε! ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὸ πρόσωπο αὐτὸ νὰ φτύσῃ μέσα εἰς τὸ στόμα τοῦ μί-

κροῦ!! διὰ νὰ περάσῃ τὸ μάτιασμα καὶ τὸ βάσκαμα! Καὶ δταν τὸ βάσκαμα δὲν περνάει, φωνάζουν τὸν Παπᾶ διὰ νὰ τὸ διαβάσῃ τὴν εὐχὴ τῆς δασκανίας! Ὁ Παπᾶς δέ, διὰ νὰ πχιαστῇ τὸ διάβασμα, σκεπάζει τὸ κεφάλαι τοῦ μικροῦ μὲ τὰ πετραχήλι του, τὸ ὅποιον τις οἶδε πόσα ἄλλα κεφάλαια ἄρρωστα—γεμάτα ἀπὸ βλογιά, ἀπὸ κοκινίτσα, ἀπὸ σκαρλατίνα, ἀπὸ γρίπη ἀπὸ φθίσι, καὶ ἀπὸ χίλιες δυὸ ἀσθένειες—ἐσκέπασε μὲ τὸ ἴδιο πετραχήλι, καὶ φορτώθηκε τὰ μικροβία τους.

Διὰ τοῦτο σᾶς ἐξορκίζω, γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! μὴ ἐγγίσετε ξένα μικρά, καὶ μὴν τὰ φτύνετε. Παρακαλῶ δὲ καὶ ἄλλους τοὺς Παπάδες νὰ μὴ σκεπάζουν τὸν Κόσμο μὲ τὸ πετραχήλι τους, δταν τοὺς διαβάσουν, παρὰ νὰ στέκωνται λιγάκι μακριά. Διότι, ἐὰν ἡ εὐχὴ ἔχει τὴ χάρι νὰ θεραπεύῃ τῆς ἀσθένειας, τότε μπορεῖ ἡ χάρι νὰ φθάσῃ στὸν ἄρρωστο, χωρὶς νὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀκουμποῦν καὶ τὰ ράσα τοῦ Παπᾶ. Ἡ χάρι τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε σὰν τὸν ἠλεκτρισμό, ποὺ πρέπει νὰ μεταδίδεται μὲ τὸ σύρμα! Καὶ ὅμως, καὶ ὁ ἠλεκτρισμὸς πολλάκις ἐνεργεῖ ἐξ ἀποστάσεως, χωρὶς σύρμα καὶ χωρὶς νὰ ἐγγίξῃ καθόλου, ὅπως εἶνε ὁ ἀσύρματος τηλέφωνος καὶ τὸ ἀσύρματο τηλέφωνο. Πολὺ περισσότερο λοιπὸν μπορεῖ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ ἐνεργήσῃ καὶ χωρὶς νὰ ἀκουμποῦν τὰ ράσα καὶ τὰ πετραχήλια τοῦ Παπᾶ στὰ κεφάλαια τῶν ἀσθενῶν, καὶ νὰ μεταδίδουν τὴν ἀσθένεια, ὅπως τὴν 1 Δεκεμβρίου 1924, τὸ πετραχήλι ἐνὸς Παπᾶ τῆς Θεσσαλονίκης, μετέδωκε τὴν Κοκινίτσα εἰς ἓνα μικρὸ μιᾶς φιλικῆς μας Οἰκογενείας. Ἀλλὰ περὶ αὐτοῦ θὰ γράψωμε ἄλλοτε.

ἡ Τσεκούρα.

Ἡ Νέα Ἐπιστροφή τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν Αἰχμάλωσι τῆς Βαβυλῶνος εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 97, τῆς Τσεκούρας. Ἀριθμὸς 2)

Αὐτὰ λέγει ἡ Προφητεία.

Καὶ ἐπειδὴ θὰ εὐρεθοῦν πολλοί, ποὺ ἂν τύχῃ νὰ ἀναγνώσουν τὴν παροῦσα μελέτη, θὰ χλευάσουν καὶ τὸν Προφήτη καὶ τὴν Προφητεία του, καὶ θὰ τὰ ὀνομάσουν ὄλα αὐτὰ ὑπερφυσικά ἢ σαχλά.

Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμω ἐδῶ μίαν μικρὴν ἐξηγήσιν τῆς Προφητείας, ἡ ὅποια θὰ ἐκπληρωθῇ κατὰ τοὺς πλέον ἀπλοῦς, τοὺς πλέον λογικοῦς, καὶ τοὺς μᾶλλον φυσικοῦς τρόπους, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ οὐδὲν τὸ ὑπερφυσικόν, οὔτε τὸ ἀκατανόητον, οὔτε τὸ πολύπλοκον, οὔτε τὸ δύσκολον, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὄσα γράφει ἡ Προφητεία.

Καὶ πρῶτον, ἡ Προφητεία μᾶς δίδει μίαν νύξιν τοῦ χρόνου, πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ Ἐπιστροφή.

Ἡ νύξις αὐτὴ εἶνε ἡ ἐρώτησις ποὺ λέγει:

«Τίνες εἶνε αὐτοὶ ἐδῶ, ποὺ πετοῦν σὰν τὰ σύνεφα, καὶ σὰν τὰ περιστέρια ἐπάνω μου;»

Ἄρα, θὰ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποὺ θὰ πετοῦν σὰν τὰ περιστέρια στὰ σύνεφα τὴν Ἐποχὴ ἐκείνη, ποὺ θὰ ἀρχίσουν νὰ ἐπιστρέφουν οἱ γιοὶ καὶ αἱ θυγατέρες τῆς Ἱερουσαλήμ στὴν πατρίδα των.

Ἀλλὰ, ἡ προφητεία λέγει ὅτι «Αἱ νῆσοι ὑπέμειναν καὶ πλοῖα θαλασσοῦ ἐν πρώτοις, ἀγαγεῖν τὰ τέκνα τῆς Ἱερουσαλήμ μακρόθεν».

Δηλαδή, καίτοι θὰ ὑπάρχουν καὶ ἄνθρωποι ποὺ θὰ πετοῦν, ἐν τοῦτοις αἱ Νῆσοι, καὶ αἱ Νησιωτικαὶ καὶ παράλιοι Δυνάμεις, περιμένουν, καὶ πρῶτα τὰ πλοῖα τῆς Θαλάσσης θὰ φέρουν τοὺς πρώτους γίους καὶ θυγατέρας τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ μακρόθεν, εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἵσως βραδύτερον, οἱ πετώντες ὡς νεφέλαι, νὰ φέρουσι, μὲ τὰ ἀεροπλάνα καὶ τὰ ὑδροπλάνα, καὶ Ἰσραηλίτας, ὅπως τὰ περιστεράκια, στὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἀλλὰ, τοὺς πρώτους πρώτους, θὰ τοὺς μεταφέρουν, μαζί μὲ ἄλλους τοὺς θαλασσοῦς των, τὰ πλοῖα τῆς Θαλάσσης.

Καὶ ἰδοὺ ὅτι ἡ πλειονότης, ἡ Ὀλότης σχεδόν, τῶν Ἀληθῶν Ἰσραηλιτῶν, τῶν Ἀληθῶν γιῶν καὶ θυγατέρων τῆς Ἱερουσαλήμ, φθάνουν εἰς τὴν Παλαιστίνην διὰ Θαλάσσης, καὶ συναποκομίζονται καὶ τὴν περιουσίαν των, τὴν ὅποιαν ἔχουν μετατρέψῃ εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἄργυρον.

Ἐπειτα ἡ Προφητεία λέγει ὅτι «Βασιλεῖς ἀλλογενῶν παραστήσονται τὴν Ἱερουσαλήμ».

Δὲν σᾶς φαίνεται θαυμαστόν, λοιπόν, ὅτι οὐδὲν Κράτος, οὐδεὶς Λαός, οὐδεμία Κυβέρνησις, ὑπάρχει σήμερον, ἡ ὅποια νὰ μὴ συνηγορῇ, καὶ νὰ μὴν προσπαθῇ, ἵνα οἱ Ἑβραῖοι ἐπιστρέψωσι στὴν Παλαιστίνην καὶ ἰδρῶσιν τὸ Ἀυτόνομο καὶ ἐλεύθερο Ἰουδαϊκὸν Κράτος;

Ἐπειτα ἡ Προφητεία ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν Ἀποκάλυψιν, λέγει ὅτι τὰ Ἔθνη καὶ οἱ Βασιλεῖς θὰ προσέρχονται εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, φέροντες τὰ δῶρα των, καὶ τὴν Δόξαν των, καὶ τὴν τιμὴν των, διὰ νὰ λαμβάνουν Φῶς καὶ Ζωὴ ἀπὸ αὐτὴν, καὶ θὰ προσκομίζουσι πολὺν πλοῦτον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὥστε (στὴν Ἱερουσαλήμ) ἀντὶ νὰ μεταχειρίζονται τὰ εὐτελῆ μέταλλα, τὸ χαλκόν, τὸ σίδηρον, καὶ τοὺς λίθους, θὰ μεταχειρίζονται τὸ χρυσόν, καὶ τὸν ἄργυρον, καὶ τὸ σίδηρον.

Αὐτὸ τὸ μέρος ἐδῶ τῆς Προφητείας εἶνε ποὺ θὰ σκανδαλίσῃ τοὺς περισσότερους, καὶ θὰ τοὺς ὠθήσῃ μέχρι τοῦ σημείου νὰ εἰρωνευθοῦν καὶ τὸν Ἰεχωβᾶ ἀκόμη, ὁ ὅποιος ὑπόσχεται εἰς τοὺς Ἑβραίους τοῦ χρυσόν, καὶ ἄργυρον, καὶ λίθους πολυτελεῖς, καὶ πάλιν ἄργυρον καὶ χρυσόν.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, εἶνε τόσο ἀπλό, καὶ τόσο φυσικὸν νὰ τὸ καταλάβῃ κανεὶς, ἀρκεῖ μόνον νὰ σκεφθῇ λιγάκι, ὡς ἐξῆς:

Εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ θὰ συναχθοῦν οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ ὅλον τὸν Κόσμον. Γνωρίζομε δὲ ὅτι εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, οἱ καλύτεροι Ἴατροί, οἱ καλύτεροι δικηγόροι, οἱ καλύτεροι χημικοί, οἱ καλύτεροι φυσιολόγοι, οἱ καλύτεροι φυσιοδίφαι, οἱ καλύτεροι ἐπιχειρηματίαι, οἱ καλύτεροι τεχνίται, οἱ καλύτεροι μηχανικοί, καὶ πρὸ πάντων οἱ καλύτεροι ἔμποροι, εἶνε Ἑβραῖοι.

Μόνον Γεωργοὶ Πρακτικοὶ δὲν ὑπάρχουν Ἑβραῖοι. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καλοὶ Γεωπόνου Ἑβραῖοι.

Ὅταν λοιπόν, ὄλοι αὐτοί, οἱ καλύτεροι ἀπὸ ὅλον τὸν Κόσμον, συναχθοῦν εἰς ἓνα μέρος, εἰς τὴν Παλαιστίνην, φαντάζεσθε πόσος ὄγκος Σοφίας, καὶ Γνώσεως, καὶ Ἐπιστήμης, θὰ σχηματισθῇ;

Καὶ δὲν νομίζετε ὅτι ὄλοι αὐτοί, ποὺ θὰ φέρουν ὄλα τὰ πλοῦτη τους, καὶ ὄλας τὰ γνώσεις των στὴν Ἱερουσαλήμ, ὅτι θὰ συστήσουν καὶ διάφορα Σχολεῖα καὶ Πανεπιστήμια εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τὰ ὅποια θὰ εἶνε πολὺ

άνωτερα από δσα υπάρχουν σήμερα, εις τὸν Κόσμον; (Ἰδρῶθη τὸ Πρῶτον.)
Καὶ δὲν νομίζετε ὅτι οἱ τεχνίται ἐκεῖνοι, καὶ οἱ Μηχανικοί, ποὺ θὰ συγκεντρωθοῦν ἀπὸ δλα τὰ μέρη τῆς Γῆς, ὅτι θὰ μεταβάλουν τὸ μέρος ἐκεῖνο εἰς πραγματικὸν Παράδεισο;

Καὶ δὲν νομίζετε ὅτι, τότε, οἱ Ἐρημοὶ καὶ Ξηροὶ τόποι θὰ ἀνθίσουν καὶ θὰ κατοικηθοῦν;

Καὶ νομίζετε δύσκολο νὰ γίνουν ἀρτεσιανὰ φρέατα εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ὅπου σήμερα εἶνε ξηρά, καὶ νὰ μεταβληθοῦν εἰς χλοεράς καὶ τερπνὰς Κοιλιάδας;

Καὶ νομίζετε ἀκατόρθωτον τότε νὰ γίνῃ διῶρυξ ἀπὸ τῆ Μεσόγειο διὰ τὴ Νεκρὰ Θάλασσα, καὶ νὰ σχηματισθῇ πελώριος καταρράκτης, μὲ Ἐκατομύρια ἔπιπων δύναμι, ἢ ὅποια θὰ εἶνε ἰκανὴ νὰ ἠλεκτροφοτίσῃ καὶ νὰ θέσῃ εἰς κίνησιν πᾶσα μηχανὴν στὴν Παλαιστίνην;

Καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ ἡ ἠλεκτρικὴ αὐτὴ δύναμις νὰ περισσεύῃ, ὥστε νὰ τρέφῃ καὶ διάφορα φυτὰ ἀκόμη;

Διότι ἐσχάτως οἱ φυσικοὶ εἰς ἤρχισαν νὰ ἐφαρμόζουν τὸν ἠλεκτρισμὸν καὶ διὰ τὴν αὔξησιν τῶν φυτῶν ἀκόμη, καὶ ἔχουν λαμπρὰ ἀποτελέσματα!

Καὶ σὰς φαίνεται παράδοξο τώρα, δταν τὰ συλογισθῆτε αὐτὰ ὡς δυνάμενα νὰ ἐκτελεσθοῦν, ὅτι, ἀντὶ ὁ Κόσμος νὰ τρέχῃ εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ καὶ Ἀμερικανικὰ Πανεπιστήμια διὰ νὰ σπουδάσῃ καὶ νὰ φωτισθῇ, καὶ νὰ λάβῃ γνώσεις, ὅτι θὰ πηγαίνῃ στὴν Ἱερουσαλήμ, φέρων τὰ δῶρα του, ὡς φόρον θαυμασμοῦ πρὸς τὴν περιφρονημένη χώρα, ἀπὸ τὴν ὅποια μέχρι σήμερα μόνον δμίχλη καὶ κατιχνιά θρησκευτικῶν προλήψεων μεταδίδεται στὸν Κόσμο, τὰ ὅποια σκεπάζουν καὶ σκοτίζουν τὸ φῶς τοῦ θρησκευτικοῦ ἡλλίου, τὸ ὅποῖον πηγάζει ἀπὸ τὴν ἀληθῆ Γνώσιν τοῦ Θεοῦ;

Καὶ ποὺ ἄλλο θὰ εὐρίσκουν κυλύτερο καὶ εὐχαριστότερο μέρος οἱ Περιηγηταί, νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ θαυμάζουν τὰ ἔργα τῆς φύσεως, παρὰ εἰς τὴν Παλαιστίνην; Σήμερα πηγαίνουν νὰ θαυμάσουν τοὺς καταρράκτας τοῦ Νιαγάρα. Ὅταν δμως θὰ γίνῃ ἡ διῶρυξ ἀπὸ τῆ Μεσόγειο διὰ τὴ Νεκρὰ Θάλασσα, καὶ θὰ σχηματισθοῦν οἱ καταρράκται, τότε ὁ Νιαγάρας θὰ φαίνεται τόσο μικρὸς, ὅσο μᾶς φαίνεται μικρὸς ἕνας καταρράκτης, ἀπὸ ἕναν ἀπὸ νερὸ μύλο.

Σήμερα πηγαίνουν οἱ Περιηγηταὶ καὶ οἱ Πλούσιοι, καὶ ἐπισκέπτονται τὰς διαφόρους πόλεις τῆς Εὐρώπης, διότι ἐκεῖ εὐρίσκουν δλας τὰς εὐκολίας, καὶ δλας τὰς ἀναπαύσεις. Καὶ τὸν χειμῶνα πηγαίνουν στὴν Αἴγυπτο, καὶ στὰ θερμὰ κλίματα, στὴ Φλώριδα καὶ στὴν Κούδα τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου ἔχουν μὲν δλας τὰς εὐκολίας, ἀλλὰ ἔχουν καὶ τὴν ἐνόχλησιν ἀπὸ τὰ Κουνούπια, τῆς μύγας, τῆς σκνίπης, καὶ ἄλλα ἔντομα, ποὺ εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ κάθωνται δλη τὴν ἡμέρα μέσα στὰ σύρματα, σὰν πουλᾶκια κλεισμένα στὸ κλουβί. Αἶ, στὴν Παλαιστίνην, τότε, θὰ μπορούν νὰ περνοῦν καὶ τὸ χειμῶνα τους, καὶ τὸ καλοκαίρι τους, χωρὶς νὰ ἔχουν αὐτὴ τὴν ἐνόχλησιν ἀπὸ τὰ ζωῦρια αὐτά.

Καὶ σὰς φαίνεται παράξενο λοιπὸν, ὅτι, τότε, ἀντὶ τοῦ χαλκοῦ θὰ μεταχειρίζονται χρυσόν, καὶ ἀντὶ τοῦ σιδήρου ἄργυρον, καὶ ἀντὶ τοῦ ξύλου, χαλκόν, καὶ ἀντὶ τῶν λίθων σίδηρον;

Καὶ μήπως σήμερα δὲν κτίζομε κτίρια δλα ἀπὸ σίδηρο, ἐνῶ πρῶτα τὰ ἐκτίζαμε δλα ἀπὸ Πέτρα; Μήπως δλας ἡ Γέφυρες πρῶτα δὲν ἦσαν κτι-

σμένες ἀπὸ Πέτρα, ἐνῶ σήμερα υπάρχουν Γέφυρες, ποὺ δὲν ἔχουν οὔτε μίαν μικρὴν πετρίτσαν ἀπάνω τους; Μήπως δὲν κτίζομε σήμερα οὐρανοξύστας δλο ἀπὸ σίδηρο;

Μήπως δὲν υπάρχουν σήμερα σερβίτσια τοῦ τραπεζιοῦ, μαχαιροπήρουνα, κουτάλια, κ.λ. ποὺ ἄλλοτε ἦσαν δλα ἀπὸ σίδηρο, καὶ σήμερα εἶνε δλα ἀπὸ ἄργυρο καὶ χρυσό;

Καὶ γιὰτὶ σὰς φαίνεται δύσκολο παρακαλῶ, νὰ πιστεύσητε, ὅτι, τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, στὴν Παλαιστίνην, ἀντὶ νὰ ἔχουν κατασάρβες καὶ τηγάνια, καὶ ταψιά τῆς μαγειρικῆς, ἀπὸ χαλκόν—ὅπως συνειθίζουν σήμερα, καὶ τὰ ὅποια θέλουν κάθε λίγο γάνωμν μὲ κασσίτερο—νὰ τὰ ἔχουν δλα ἀπὸ χρυσό, ποὺ θὰ εἶνε τελείως ὑγιεινὰ; Ἡ σὰς φαίνεται ἀπίστευτο, τὸ πῶς θὰ εὐρεθῇ τόσος χρυσός;

Λοιπὸν, ὑπάρχει τόσο πολὺ μέταλλο χρυσοῦ εἰς δλον τὸν Κόσμο, ὥστε ἂν ἤθελαν οἱ ἄνθρωποι νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ χρυσὸ μόνον γιὰ πράγματα χρήσιμα, θὰ μπορούσαν νὰ κάμουν ἕνα δλόκληρο σερβίτσιο, μαχαιρί, κουτάλι, περὸν, κουταλάκι, πιάτο, ποτήρι καὶ φλυτζάνι, ἀπὸ καθαρὸ χρυσό, γιὰ κάθε ἄνθρωπο μὲ δύο ποδάρια ποὺ ζῆ στὸν Κόσμο, καὶ γιὰ τοὺς Γύφτους ἀκόμα. Καὶ θὰ περισσεύει νὰ κάμουν καὶ ἀρκετὲς κατασάρβες χρυσὲς γιὰ νὰ βράζουν μέσα καὶ τὸ γάλα τους, κάθε οἰκογένεια.

Ἴδου λοιπὸν ὅτι αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Ἰεχωβά θὰ εἶνε δυνατόν νὰ ἐκπληρωθοῦν δι' αὐτῶν τῶν ἰδίων φυσικῶν μέσων, τὰ ὅποια διαθέτομε καὶ σήμερα ἀκόμα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι. Δὲν θὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ κατεβροῦν οὔτε Ἄγγελοι, οὔτε Ἀρχάγγελοι, οὔτε Δαίμονες, μὰ οὔτε καὶ αὐτὸς ὁ Ἰεχωβά, διὰ νὰ τὰ ἐκτελέσουν. Διότι, ἀπλούστατα, ὁ Πάνσοφος Δημιουργός, ὁ Ἰεχωβά καὶ Σαβῶθ τῶν Ἀληθῶν Ἰσραηλιτῶν, ἦτο Σοφός, καὶ τόσο Παντοδύναμος, ὅτε ἐδημιούργησε τὸν Κόσμον καὶ δταν ἐσχεδίαζε καὶ κατήρτιζε τὸ σχέδιον τῆς ἐξελίξεως τοῦ Κόσμου, ὥστε, ἐδημιούργησε καὶ διηυθέτησε τὰ πράγματα κατὰ τοιοῦτον τρόπο, ὥστε, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο νὰ παραχθῇ φυσικώτατα καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅπως παράγονται Κεράσια ἀπὸ ἕνα κοκοῦτσι τοῦ κερασιοῦ, τὸ ὅποῖον θὰ πετάξῃ ἕνα μικρὸ Παιδί σὲ μίαν ἄκρα στὸν Κῆπο.

Ἡ, διὰ νὰ δμιλήσω καὶ μὲ τὴ Γλῶσσα τῶν Ἀπίστων τῆς ἡμέρον, ποὺ κάμνουν τὸν Ἐξυπνο, καὶ τὸ θεωροῦν μικροπρέπεια νὰ δμιλοῦν καὶ νὰ πιστεύουν ὅτι ὑπάρχει Θεός, ἴδου αὐτὰ θὰ γίνουν διὰ τῆς ἐξελίξεως.

Τὸ μόνον θαυμαστὸ εἶνε ὅτι ἡ ΕΞΕΛΙΞΙΣ αὐτὴ γίνεται σήμερα ΠΟΛΥ ΤΑΧΕΩΣ, ἐνῶ ἄλλοτε, κατὰ τὴν Ἱστορίαν, ἀργοῦσε πολὺ.

Ἐδῶ, λοιπὸν, εἶνε ὁ Κόσμος, ὁ ἐξῆς:

Ἐπιπρὸς χιλιῶν ἐτῶν ἄνθρωποι, μὲ δύο ποδάρια σὰν κ' ἐμᾶς, οἱ ὅποιοι ΠΡΟΕΨΑΝ, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, πράγματα ὅτι θὰ γίνουν εἰς μέλλουσαν ἐποχὴν, καὶ ὤρισαν καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἐποχῆς.

Ἔσπε, κάθε ἕνας, ποὺ δύναται νὰ σκεφθῇ ὅτι δύο καὶ δύο γίνονται τέσσαρα, ΝΑ ΒΑΕΨΗ τὰ σημεῖα αὐτά, καὶ νὰ γνωρίξῃ τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν ὅποια εὐρίσκεται. Καὶ ἡ ἐποχὴ αὐτὴ τῆς Ἐπιστροφῆς τῶν Ἰουδαίων εἰς τὴν Παλαιστίνην, καθὼς ἐξάγεται ἀπὸ πολλὰ σημεῖα τῆς Ἱεράς Γραφῆς, ΑΡΧΙΣΕ πρὸ τινῶν ἐτῶν καὶ ἤδη εὐρίσκεται ἐν ἩΡουδῶ.

Διότι, πολλάκις ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλήμ μέχρι σήμερα, ὑπέστησαν διωγμοὺς οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὰ διάφορα Ἐθνη, ὅπου εἶνε διασκορπισμένοι, στὴν Πολωνίαν, Λιθουανίαν, Γερμανίαν, Ἰστανίαν, Ρωσίαν.

Ἄλλὰ **Ποτέ** ἕως τώρα δὲν μπορούσαν νὰ μεταβαίνουν στὴν Ἱερουσαλήμ κατὰ Ὁμάδας, καὶ νὰ ἐγκαθίστανται **Ἐκεῖ**.

Ἀφοῦ, πρὸ τοῦ 1870, οὔτε ὑπῆρχαν κἄν Ἑβραῖοι ἐγκατεστημένοι στὴν Παλαιστίνη. Καὶ μόνον ἀπὸ τὸ 1870 καὶ ἐντεῦθεν (Βρετ. Ἐγκυκλ. Τόμος 20, σελίς 625) **ΑΡΧΙΣΑΝ** νὰ ἐγκαθίστανται ἐκεῖ, ἀλλὰ ὄχι ὡς Ἑβραῖοι, παρὰ ὡς ξένοι ὑπήκοοι, ὡς Ἀμερικανοί, ἢ ὡς Ἄγγλοι ἢ Γερμανοί.

Καὶ μόνο μετὰ τὴ συνθήκη τοῦ Βερολίνου τὸ 1878, ἐδόθη ἄδεια στοὺς Ἑβραίους, νὰ ἀγοράζουσαν ἀκίνητα κτήματα στὴν Παλαιστίνη.

Λοιπὸν, ὅλα αὐτὰ τὰ σημεῖα, μᾶς πείθουν, ὅτι τώρα εἶνε ἡ Ἐποχή, ποὺ θὰ πραγματοποιηθῆ ἡ Νέα Ἐπιστροφή τῶν Ἑβραίων, ἀπὸ τὴν Αἰχμαλωσία καὶ τὴν Παγκόσμιον Διασπορά των, ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἀπὸ τὴ Βαβυλώνα, ὅπου ἠναγκάστησαν νὰ λατρεύουν οὐχὶ τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων των, τὸν Θεὸν τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τῆς Σοφίας καὶ τῆς Ἀγάπης, τὸν Ἰεχωβά των, ὅστις τοὺς ἀνόμασε ἰδιαίτερον τοῦ λαοῦ καὶ Φίλους του.

Ἄλλὰ τοὺς Θεοὺς τῶν Ἐθνῶν, τῆς Ἀδικίας, τῆς Ὑποκρισίας, τοῦ ψεύδους, τῆς Ἀπάτης, τῆς Αἰσχροκερδείας, τοῦ χρήματος καὶ τοῦ Πλούτου, τοὺς Χρυσοὺς καὶ τοὺς Ἀργυροὺς Θεοὺς τοῦ διεφθαρμένου Κόσμου.

Καὶ ὅτι, ἡ Νέα των ἐπιτροπή, ἡ εἶνε ἡ **ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ**.

Διότι, οὐδέποτε πλέον θὰ παρεκκλίνουν ἀπὸ τὰς Ὁδηγίας τοῦ Ἰεχωβά, καὶ οὐδέποτε θὰ παρακούσουν τὰς ἐντολάς του, καὶ οὐδέποτε θὰ τιμωρήσῃ πλέον αὐτοὺς, διὰ Νέας Καταστροφῆς, καὶ διὰ Νέας Διασπορᾶς καὶ Αἰχμαλωσίας.

Ἄλλὰ θὰ μένουν διαρκῶς, καὶ Αἰωνίως, εἰς τὴν Παλαιστίνην, εἰς τὴν Γῆν τῶν Πατέρων των, εἰς τὴν Κληρονομίαν των, ἡ ὅποια ἔχει δοθῆ εἰς αὐτοὺς διὰ τῆς γραπτῆς διαθήκης, διὰ τῆς γραπτῆς ὑποσχέσεως τοῦ Ἰεχωβά!

Διότι, δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς ἄλλος λαὸς ἐπὶ τῆς Γῆς, ὁ ὁποῖος νὰ ἔχη τόσα δικαίωμα νὰ λέγῃ ὅτι, **« Ἄυτὴ ἡ χώρα εἶνε ἰδική μου, »**—ἔστω καὶ ἂν κατοικεῖ εἰς αὐτὴν ἀπὸ πέντε χιλιάδες χρόνια—ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους.

Ὁ Ἑβραϊκὸς λαὸς ὅμως ἔχει αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἀπόλυτον, νὰ λέγῃ ὅτι **« Ἡ Παλαιστίνη εἶνε χώρα ἰδική του »**. Καὶ ὅλα τὰ ἔθνη εἶνε ὑποχρεωμένα νὰ σέβωνται τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῆ τῶν Ἑβραίων.

Ἐκεῖ δὲ στὴν Παλαιστίνην, οἱ Ἑβραῖοι, Μακρὰν ἀπὸ τὸ θόρυβον, καὶ ἀπὸ τὴ σκόνι, καὶ ἀπὸ τὴ βρῶμα τῶν πόλεων, εἰς τὰς ὁποίας ζοῦν σήμερον ἀθλίως, μέσα εἰς τρώγλας, καὶ Μακρὰν ἀπὸ τὴν τρομάρα καὶ τὸ φόβον τῆς Πυρκαϊᾶς, Μακρὰν ἀπὸ τὸ ἀπαίσιο καὶ τρομακτικὸν ξύπνημα τὰ μεσάνυχτα, ἀπὸ τὴν ἀνατριχαστικὴν κραυγὴν τοῦ « Γιανγίν βάρ », ἡ ὅποια **Τρομάρα** καὶ ὁ **Φόβος**, ἀποτυπώνονται μέσα στὴ ψυχὴ τῶν Ἑβραίων, ἀπὸ τότε ἀκόμα ποὺ εὐρίσκονται μέσα στὴν κοιλιὰ τῆς Μάννας των, καὶ μακρὰν ἀπὸ τὸ **Μέσος** καὶ ἀπὸ τὴν **Καταδρομὴν**, καὶ ἀπὸ τὸ **Φθόνον** τῶν Λαῶν, μέσα εἰς τοὺς ὁποίους ζοῦν. Καὶ μακρὰν ἀπὸ τὴν κατηγορίαν ποὺ τοὺς προσάπτουν, **Δικαίως ἢ Ἀδίκως**, οἱ διάφοροι λαοί, ὅτι τοὺς Ἐκμεταλλεύονται μὲ διάφορα μέσα **ἠθικὰ ἢ Ἀνῆθικα**. Καὶ Μακρὰν πάσης Αἰτίας, ἥτις θὰ ἔθετε εἰς **Πειρασμὸν** καὶ δοκιμασίαν, τὴν **Ῥηλικὴν των** πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Ἰεχωβά. Καὶ Μακρὰν ἀπὸ ὅλας τὰς Ἀνθυγεινὰς συνθήκας, εἰς τὰς ὁποίας ζοῦν σήμερον οἱ περισσότεροι. Θὰ Ζοῦν καὶ θὰ ἀναπτύσσωνται εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὑπὸ συνθήκας τελείως ὑγεινὰς, μὲ **τελεῖαν ὑπακοὴν** εἰς τοὺς νόμους καὶ τὰς διατάξεις τοῦ Ἰεχωβά, καὶ τοῦ νόμου τῆς Ἰερᾶς Γραφῆς, τὰ ὅποια εἶνε τελείως σύμφωνα πρὸς τοὺς

Νόμους τῆς Φύσεως. Καὶ θὰ ἀναπτύξουν καὶ πάλι, φυσικώτατα, τὸ ἐξοχὸν ἐκεῖνο Πνεῦμα τῆς φυλῆς των, τὸ ὁποῖον παρήγαγε ἓνα Ἀβραὰμ, ἓνα Μωυσῆν, ἓνα Δανιὴλ, ἓνα Διτραῆλιν, ἓνα Στράους, ἓνα Μὰξ Νορδάου, ἓνα Παῦλον, καὶ **ἓνα ΝΑΖΩΠΑΙΟΝ**, τὴν Κορυφὴν τῶν Κορυφῶν ὄλου τοῦ Κόσμου καὶ ὄλων τῶν Αἰώνων. Καὶ τότε θὰ πληρωθῆ ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὰ « ἔσχατα θὰ εἶνε ὑπὲρ τὰ πρῶτα ».

Ἄλλὰ, τί θὰ γίνουσαν ὅσοι δὲν θὰ θελήσουν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν Παλαιστίνην; Τί θὰ γίνουσαν ὅσοι θὰ προτιμήσουν νὰ μείνουν ἐκεῖ ὅπου εἶνε σήμερον, διατηροῦντες καὶ προάγοντες τὰς ἐπικερδεῖς ἐργασίας των, καὶ θησαυρίζοντες χρυσὸν καὶ ἄργυρον; Τὴν ἀπάντησιν καὶ εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο μᾶς τὴν εἶδει καὶ πάλιν ἡ Γραφή, καὶ ἡ Ἱστορία, ἡ ὅποια μᾶς θεβαίνει ὅτι, ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἰσραηλίτας ποὺ πῆρε αἰχμαλώτους ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλώνας Ναβουχοδονόσωρ, μόνον ὀλίγοι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ 70 ἔτη, ὅταν ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας Κύρος τοὺς ἔδωκε τὴν ἄδεια νὰ ἐπιστρέψουν. Καὶ αὐτοὶ οἱ ὀλίγοι ἦσαν μόνον ἀπὸ τὰς δύο Βασιλικὰς φυλάς, τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Βενιαμίν. Ἄλλὰ τί ἔγιναν οἱ ἄλλοι Ἰσραηλίται, αἱ δέκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ;

Ἀπλούστατα ἐγάρθσαν μετὰ τῶν Λαῶν! Συνεχωρεύθησαν, ἀπερροφήθησαν, ἔδωκαν καὶ πῆραν Κορίθια τῶν διαφόρων Λαῶν, καὶ ἐγάρθσαν τελείως! Δὲν εἶνε πλέον Ἰσραηλίται! Οὔτε ἔχουν κἄν ἀνάμνησιν τῆς καταγωγῆς των! Ἡ ἀπορία μάλιστα αὐτῆ, **Ἐπὶ ἀπέγιναν αἱ δέκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ**, ἔκαμε πολλοὺς νὰ σκέπτονται καὶ νὰ τοὺς ἀναζητοῦν, καὶ ἔφθασαν μέχρι τοῦ σημείου νὰ ποῦν ὅτι οἱ Ἰνδιάνοι Ἐρυθρόδερμοι τῆς Ἀμερικῆς, καὶ οἱ Τάταροι, καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀφγανιστάν τῆς Ἀσίας, εἶνε αἱ Ἀπολεσθεῖσαι Δέκα Φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ.

Πιθανὸν καὶ οἱ Κάτοικοι τοῦ Ἀφγανιστάν, καὶ οἱ Τάταροι, καὶ οἱ Ἰνδιάνοι τῆς Ἀμερικῆς, νὰ εἶνε ἀπόγονοι τῶν Δέκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Βαβυλώνας. Ἄλλὰ μιὰ φορὰ Ἑβραῖοι δὲν εἶνε.

Μιὰ φορὰ οἱ Ἰσραηλίται, ποὺ δὲν ἐπέστρεψαν στὴν Ἱερουσαλήμ καὶ στὴν Παλαιστίνην, γάρθσαν. Διότι, καθὼς φαίνεται, ὁ Ἰεχωβά γὰρ τοὺς Ἰσραηλίτες προώρισε τὴν Παλαιστίνην γὰρ κατοικίαν τους, ὅπως γὰρ τὰ ψάρια καὶ τὰ βατράχια προώρισε τὸ νερό. Καὶ ὅπως τὰ ψάρια καὶ τὰ βατράχια δὲν μπορούσαν νὰ ζήσουν καὶ νὰ πολλαπλασιασθοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ νερό, ἔτσι καὶ οἱ Ἑβραῖοι δὲν δύναται νὰ διατηρηθοῦν καὶ νὰ μεγαλοουργήσουν ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Παλαιστίνης. (ἀκολουθεῖ)

Μία Δίκη ἐπὶ Ἀθεΐα.

Τὰ Πρακτικὰ τῆς Δίκης—**Τί εἶπαν οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας**—**Τί εἶπαν οἱ μάρτυρες τῆς υπερασπίσεως**—**Τί ἀπελογήθη προφορικῶς καὶ ἐκ τοῦ προχείρου ὁ Κατηγορούμενος**—**Τί εἶπεν ὁ Συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου**—**Ἡ ἀπόφαισις τοῦ δικαστηρίου**—**Ἡ καταδίκη τοῦ κατηγορουμένου**—**Πολὺ πτωχὰ καὶ σύντομα γράφονται τὰ πρακτικὰ**—**Ἡ γραπτὴ ἀπολογία τοῦ καταδικασθέντος, τὴν ὁποία δὲν τὸν ἐπέτρεψε τὸ δικαστήριον νὰ ἀναγνώσῃ, διότι... θὰ ἀρροῦσε πολὺ**—**Δημοσίευσις τῆς Γραπτῆς Ἀπολογίας τοῦ καταδικασθέντος ἐπὶ Ἀθεΐα**, ἔστω καὶ ἂν προέκειται νὰ γίνῃ δευτέρα δίκη καὶ καταδίκη αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Τσεκούρα Ἀριθ. 1, σελίς 61, ἐδηλώσαμεν ὅτι ὁ κ. Βελώνης κατεδικάσθη εἰς φυλάκισιν δεκαπέντε ἡμερῶν μὲ τριετὴ ἀναστολήν, καὶ εἰς τὰ ἔξω-

Λαγκαδίκια, γεωργός, ἐτῶν 27, χρ. ὀρθόδοξος ὀρκισθεὶς . . . δ' ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατέθηκεν ὅτι καὶ ἐν τῇ προανακρίσει του, προσθεὶς ὅτι: Ἴδιοις ὡσὶν ἤκουσε τὸν κατηγορούμενον ποῦ εἶπε τὸν Ἅγιον Ἀθανάσιον «**Κακοῦργον**», καὶ τοὺς συνεβούλευε νὰ μὴν προσκυνῶν τὰ ξύλα. Ἔβουσε κατὰ γράμματα ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον. Ὁ κατηγορούμενος στὸ χωριὸ ἦτο διδάσκαλος Ἐγίστε ἐψάλε στὴν Ἐκκλησία ὁ κατηγορούμενος.

Μεθ' ὃ ἐντολῇ τοῦ Προέδρου ἀναστὰς ὁ Γραμματεὺς ἀνέγνω τὴν ἔνορκον κατάθεσιν τοῦ μὴ ἐμφανισθέντος (σημ. κατηγορουμένου: Διότι ἐν τῷ μεταξύ εἶχεν ἀποθάνει) μάρτυρος τῆς κατηγορίας Παπαμιχαὴλ Κεαχίδου.

Μεθ' ὃ προσήλθεν ὁ πρῶτος μάρτυς τῆς ὑπερασπίσεως . . . Ἰωάννης Σπαθάρης, ἐγεννήθη εἰς Ἀγκυραν καὶ κατοικεῖ ἐν Θεσσαλονίκῃ, Γραμ. Δικιῆσεως, ἐτῶν 42, χρ. Ὀρθόδοξος ὀρκισθεὶς δ' ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατέθηκε τὰ ἑξῆς: Τὸν κατηγορούμενον γνωρίζω ὡς θεοφοβούμενον καὶ δὲν πιστεύω νὰ ἔκαμεν αὐτὰ ποῦ τὸν κατηγοροῦν. Δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ τὰ κάμῃ. Ἐπιτηδεύεται πολὺ εἰς τὰ θρησκευτικὰ.

Μεθ' ὃ προσήλθεν ἕτερος μάρτυς τῆς ὑπερασπίσεως . . . Ἀντώνιος Οὐλίας, ἐγεννήθη εἰς Καστοριαν καὶ κατοικεῖ ἐν Θύνικῃ, Ἐμπορος ἐτῶν 42 Χρ. Ὀρθόδοξος ὀρκισθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατέθηκε τὰ ἑξῆς: Τὸν κατηγορούμενον γνωρίζω ὡς πολὺ θρησκευτικὸν ἄνθρωπον. Δὲν φαντάζεται τὸν κατηγορούμενον νὰ ἐνήργησεν αὐτὴν τὴν πράξιν. Ὁ κατηγορούμενος πάντοτε καταγίνεται εἰς τὰ Θεολογικὰ συγγράμματα.

Μεθ' ὃ προσήλθε ἕτερος μάρτυς τῆς ὑπερασπίσεως . . . Χρῆστος Γουγούσης ἐγεννήθη εἰς Θύνικῃν καὶ κατοικεῖ ἐπίσης. Δημοσιογράφος ἐτῶν 45, Χρ. Ὀρθόδοξος . . . ὀρκισθεὶς δ' ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατέθηκε τὰ ἑξῆς: Ὁ κατηγορούμενος εἶνε Χριστιανὸς Ὀρθόδοξος προσηλωμένος πάντοτε εἰς τὰ θεῖα. Ἐκ μέρους τοῦ κατηγορουμένου δὲν ἤκουσα νὰ λέγῃ τίποτα. Εἰς ἐρώτησιν τοῦ Συνήγορου ὁ μάρτυς ἀπήντησεν ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του τὰ δόγματα δὲν ἀποτελοῦν τὴν βάση τῆς Θρησκείας.

Μεθ' ὃ προσήλθε ἕτερος μάρτυς τῆς ὑπερασπίσεως . . . Χρῆστος Νικηφόρος . . . ἐγεννήθη εἰς Χαλκιδικὴν κατοικεῖ Θύνικῃν Δημοδιδάσκαλος, ἐτῶν 35, Χρ. Ὀρθόδοξος . . . ὀρκισθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου κατέθηκε τὰ ἑξῆς: Ὅτι τὸν κατηγορούμενον ἐπὶ δύο ἔτη εἶχε διδάσκαλον καὶ τὸν γνωρίζω ὡς καταγινόμενον πολὺ εἰς τὰ θρησκευτικὰ.

Ὁ Συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου ἐδήλωσεν ὅτι παραιτεῖται τῆς μαρτυρίας τῶν λοιπῶν μαρτύρων τῆς ὑπερασπίσεως.

Ὁ κατηγορούμενος ἀπολογηθεὶς ἠρονήθη τὴν πράξιν του.»

Σημ. Κατηγορουμένου. Ἐνταῦθα ἔχω νὰ δηλώσω ὅτι δὲν ἤνθη τὴν πράξιν μου, ἀλλὰ δὲν μοι ἐπετράπη νὰ ἀναγνώσω τὴ γραπτὴ ἀπολογία μου. Ἐν τούτοις ὁ κ. Πρόεδρος με ἠρώτησε ἂν ἔβουσα γράμματα ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐγὼ δὲ ἀπήντησα ὅτι ὄχι ἀπὸ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ βιβλίον λειτουργικὴ ἔσημείωσα ποίας ἐκφρασεῖς μπορεῖ νὰ παραλείπη ὁ Ἱερεὺς, διὰ νὰ μὴν ἀργεῖ πολὺ στὴν Ἐκκλησία, καθὼς καὶ ὁ ἔνορκος κατάθεσις τοῦ Ἱερέως ἀναφέρει.

Ἐπίσης με ἠρώτησεν ὁ κ. Πρόεδρος ἂν εἶπα στοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴν ἀνά-

πτεν κηρία, καὶ ἀπήντησα ὅτι κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος πέρνω κηρὶ τὸ μικρότερον πάντοτε-πταν πηγαίνω στὴν Ἐκκλησία, διότι φρονῶ ὅτι τὸ κηρὶ εἶνε ἕνας τρόπος διὰ νὰ βγαίνουν τὰ ἔξοδα τῆς Ἐκκλησίας. Δὲν μπορῶ ὅμως ποτὲ νὰ παραδεθῶ ὡς πιστεύει ὁ λαός, καὶ ὅπως δογματίζει ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὅτι ὅσα καίει τὸ κηρὶ τόσο λυώνουν ἢ ἀμαρτίες τοῦ ἀνθρώπου ποῦ τὸ ἀνάβει. Διότι τότε εἴκοι οἱ Πλούσιοι θὰ εἶχαν ἐξασφαλίσω τὴν Παράδεισο ἐπειδὴ θὰ εἶχαν καθῆμερα μεγάλας λαμπάδες στῆς Ἐκκλησίας νὰ καίγουν ἀκατάπαυστα, καὶ νὰ λυώνουν ὅλες ἢ ἀμαρτίες των προτοῦ νὰ ἀμαρτήσουν ἀκόμη. Αὐτὸ βεβαίως, ὅταν με ρωτοῦσαν τὸ ἔλεγα καθαρά, ἀδιαφορῶν ἂν σκανδαλίζονται αὐτοὶ ποῦ τὰ ἀκούουν, ἢ ἂν συμφέρει ἢ δὲν συμφέρει στοὺς Παπάδες.

Ἐπίσης με ἠρώτησεν ὁ κ. Πρόεδρος ἂν ἐκτύπησα κλωτσιὰ στῆς εἰκόνας, καὶ ἀπήντησα ὅτι ἕνας Παπᾶς Πρόσφυς Θρακιώτης, ἐπήγεγε ἐκεῖ κοντὰ εἰς ἕνα χωριό, καὶ εἶχε μαζὺ του καὶ 6-8 εἰκόνας μεγάλας, τῆς ὁποίας ἄφου τῆς κατέβασε ἀπὸ τὸ σιδηροδρομικὸ βαγόνι, τῆς ἔστησε ὄρθιες μέσα στὸ σταυροδρόμι τῶν Λαγκαδικίων μπροστὰ στὸ καφενεῖο, ἀκουμπισμένες εἰς ἕνα φράχτη Ὁ Κόσμος ἀπὸ τὸ περνοῦσε ἀπὸ τὸ δρόμο, ἔβαζε μετάνοιες στῆς εἰκόνας, τῆς χαιρετοῦσε, καὶ κλονοῦσε καὶ δεκάρες. Αὐτὸ με ἐσκανδάλισε πολὺ ὡς κατάφορος Ἱεροκαπη-καὶ λέει! καὶ με μὴ σιχῆται τὸν ἔπεισα τὸν Παπᾶ νὰ ραζέψῃ τῆς εἰκόνας του, καὶ νὰ μὴ τῆς ἔχη ξαπλωμένες μπροστὰ στὸ Καφενεῖο, μέσα στὸ δρόμο, διότι ἐκεῖ-νη τὴν ἡμέρα δὲν ἦτο λιτανεία! Ὁ κ. Πρόεδρος κατόπιν με ἠρώτησε ἂν εἶπα τὸν Ἅγιο Ἀθανάσιο «Κακοῦργο». Εἰς ἀπάντησιν εἶπα ὅτι «ἂμ δὲν ἦταν καὶ καλύτερος, ἄφου ἔκαμε 45 χρόνια φυγόμενος.»

Ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς τότε με ἠρώτησε ἂν πιστεύω στοὺς Ἁγίους καὶ ἀπὴν-τησα Ὅχι! διότι εἶς γὰρ Θεός, εἶς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ Ἀνθρώπων Ἀν-θρῶπος Χριστὸς Ἰησοῦς. Ἐτοὶ λέγει ἡ Γραφή. (Α! Τιμὸθ. Κεφ. Β. 5).

(Συνέχεια τῶν Πρακτικῶν)

«Ὁ Εἰσαγγελεὺς λαβὼν τὸν λόγον ἠτήσατο τὴν ἐνοχὴν τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὸ κατηγορητήριον. Ὁ Συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου ἠτήσατο τὴν ἀθώωσιν τοῦ πελάτου του. (Ἀκολουθεῖ)

(Εἰς τὸ προσεχές: ἡ Ἀγόρευσις τοῦ Συνήγορου—ἡ Γραπτὴ Ἀπολογία τοῦ Κατηγορουμένου—ἡ Ἀπόφασις καὶ ἡ Καταδίκη του).

ΘΕΡΜΟΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Καθῆκον μου θεωρῶ νὰ ἐκφράσω καὶ δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὸν ἱατρὸν κ. Κλ. Βουρβουράτιων διὰ τὴν τόσῃ ἐπιτυχῆ, ὅσῃ καὶ σύντομον καὶ ριζικὴν θεραπείαν ἐχληροτάτων ἀιμορροΐδων συγγενοῦς μου, κατὰ τῶν ὁποίων πᾶν ἄλλο ἐπιστημονικὸν ἢ ἐμπειρικὸν μέσον ἀπέβη μάταιον, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐθε-ῶριτο ὡς ἐπιβεβλημένη χειρουργικὴ ἐπέμβασις, ἀποσοβθεῖσα εὐτυχῶς διὰ τῆς ἀποτελεσματικῆς θεραπευτικῆς μεθόδου τοῦ ἐν λόγῳ ἐπιστήμονος. Ἐρῶ καὶ θερ-μῶς καὶ ἐν πεποιθῆσει συνιστῶμεν αὐτὸν εἰς τοὺς πάσχοντας ἐκ τοῦ δεινοῦ τούτου πάθους.

Α. Βελώνης

Δουεθυνητῆς τῆς Τεσκούρας

Τί φασαρία γίνεται διὰ τὸ παλαιὸν καὶ τὸ Νέον Ἡμερολόγιον.

Ὁ Σύλλογος τῶν Ὀρθοδόξων Θεσσαλονίκης.—Ἡ πρώτη Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν.—Μυστικὸς καὶ κύριος σκοπὸς τοῦ εἶναι ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ Παλαιοῦ Ἡμερολογίου.—Τὸ Καταστατικὸν τοῦ δὲν ἀναφέρει οὔτε λέξιν.—Θὰ εὐρίσκουν οἱ Σέρβοι ἀφορμὴν νὰ ἐπεμβαίνουν ὡς προστάται τῆς ὀρθοδοξίας, ὅπως οἱ Ρῶσοι ἄλλοτε.—Μερικαὶ ἱστορικαὶ σημειώσεις διὰ τὴ χρονολογία καὶ τὸ ἡμερολόγιον.—Ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ.

«Ὅστις εἶναι φιλαλήθης, ἐποχρεοῦται ὑπὸ τῆς λογικῆς νὰ τιμᾷ καὶ νὰ παραδέχεται μόνον τὰ ἀληθινὰ πράγματα, καὶ νὰ παραιτεῖται ἀπὸ τῆς παληῆς του δοξασιῆς, ἂν εἶναι λανθασμένες ἢ εἶναι φαῦλες». (Γρηγόριος ὁ Θεολόγος).

«Ὅστις γνωρίζει καὶ μπορεῖ νὰ πράξῃ τὸ καλὸν καὶ δὲν τὸ πράττει, ἁμαρτάνει πολὺ». (Ἰακώβου Δ. 17).

Ὁ Διευθυντὴς τῆς Τσεκούρας εἶχε πληροφορίας ἀπὸ συγγενικὸν τοῦ πρόσωπο φανατικῶς ἀντικαθεστωτικόν, ὅτι περιέρχεται ἀναφορὰ πρὸς ὑπογραφὴν, διὰ τῆς ὁποίας ζητοῦν νὰ δοθῶν 2—3 Ἐκκλησιαὶ τῆς Θεσσαλονίκης εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ἐκείνους, ὅσοι θέλουν νὰ ἐορτάζωσιν τοὺς Ἁγίους τῶν μετὰ τὸ Παλαιὸν ἡμερολόγιον.

Τὸ δὲ ἀνακοινωθὲν Συλλόγου Ὀρθοδόξων Θεσσαλονίκης, πρὸς ἀπαντα τὰ μέλη, καλοῦντος εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν διὰ τὴν Κυριακὴν 18)31 Μαΐου, ἐπεβεβαίωσε τὰς πληροφορίας μας.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις ἐγίνετο εἰς ἓνα Πάρεν πλησίον τῆς στάσεως Κωνσταντινίδου, καὶ πῆγαμε γιὰ νὰ παρακολουθῶμε τὰ γενόμενα. Λοιπὸν κατὰ πρόβλεπτον εἰς τὴν εἴσοδον μᾶς ἔγραψαν εἰς εἰδικὸ βιβλίον καὶ ὑπεγράψαμε. Ὑστερα ἐκαθίσταμε εἰς ἓνα κύκλον γνωστῶν μὲς ἀπὸ τῆ Χαλκιδικῆς. Ἐσημείωσα δὲ ὅτι τὰ περισσότερα ἐκ τῶν παρευρεθέντων μελῶν ἦσαν Χαλκιδικιώτες.

Καὶ προτοῦ ἀκόμα ν' ἀρχίσῃ ἡ Συνέλευσις, εἶχαμε ἓναν κύκλον ἀπὸ Χαλκιδικιώτες καὶ ζητοῦσα πληροφορίας διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ Συλλόγου, καὶ αὐτοὶ μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ σκοπὸς τῶν δὲν εἶνε Πολιτικὸς, ἀλλὰ θέλουν νὰ ζητήσωσιν τρεῖς ἐκκλησιαστικὰ μέσα εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, διὰ νὰ ἐορτάζωσιν τοὺς Ἁγίους τῶν μετὰ τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον εἶνε Ὀρθόδοξον, καὶ ὄχι μετὰ τὸ Νέον τὸ φράγκικον. Ἐγὼ τοὺς ἀνέφερα ὅτι ὑπάρχει ἤδη Σύνδεσμος Ὀρθοδόξων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην εἰς τὰς ἐνορίας. Ριζτεῖ λοιπὸν αὐτοὶ κάμνουν ἄλλον Σύλλογον; Ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις τῶν ἦτο ὅτι «Ἰσα-Ἰσα γι' αὐτὸ ἔκαμαν αὐτὸν τὸν Σύλλογον, γιὰ νὰ μὴν τοὺς ἀλλάξωσιν τὴν πίστιν οἱ Δεσποτάδες μετὰ τὸν Σύλλογον, οἱ ἅποιοι θέλουν νὰ ἐορτάζωσιν μετὰ τὸ καινούργιον ἡμερολόγιον, ἐνῶ ἡ Ὀρθοδοξία ἔχει τὸ παλαιὸν Ἡμερολόγιον.»

Προσεπάθησα νὰ τοὺς πείσω τοὺς συμπατριώτας μου Χαλκιδικιώτας, — διότι λυποῦμαι κατὰκαρδία νὰ ἐβρίσκωνται εἰς τὴν τύφλωσιν καὶ Πώρωσιν Πνευματικῆς, — ὅτι ἡ Ὀρθοδοξία δὲν ἔχει καμμία σχέσιν μετὰ τὸ ἡμερολόγιον, ἀλλὰ παρεξηγήθηκα, διότι ἐνόμισαν ὅτι πῆγα νὰ τοὺς ἀλλάξω τὴν πίστιν καὶ νὰ τοὺς κάμω σκάνδαλα. Ἐπειδὴ δὲ τοὺς ἀνέφερα ὅτι ὁ Παῦλος γρά-

φει εἶτι ἔσσι καταζέου ἐσρτὰς καὶ μῆνας καὶ νεσμηνας εἶτι δὲν εἶνε χριστιανοί, ἄμα ἀκουσαν τὸ ὄνομα τοῦ Παύλου καὶ τὴν Ἁγία Γραφήν με ἐθεώρησαν Προτεστάντων προπαγανδιστῶν, καὶ με εἶπαν ὅτι «δὲν θέλουν νὰ ξέρουν τί γράφει ὁ Παῦλος, διότι αὐτοὶ δὲν ἦταν μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ. Αὐτοὶ ἀκολουθοῦν μόνον ὅσα ἔγραψαν οἱ 318 Πατέρες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ ὄχι τῶν τοπικῶν Συνόδων. Τέλος, κάπχιες με ἠρώτησεν ἂν εἶμαι μέλος τοῦ Συλλόγου καὶ τὸν εἶπα τὴν ἀλήθειαν ὅτι δὲν εἶμαι γραμμένος. Τότε λοιπὸν με παρεκάλεσαν, — με ἀρκετὴ εὐγένεια ὁμολογῶ, — νὰ ἔβρω ἔξω, διότι μόνον εἰς τὰ Μέλη ἐπιτρέπεται καὶ ὄχι εἰς τὰ μὴ Μέλη. Φυσικὰ δὲν ἐγῆκα, διότι ἤμην ὀπλισμένος με ὑπομονὴν Γαϊδουρινὴν καὶ με ἐπιμονὴν δημοσιογραφικὴν.

Τοὺς εἶπα μόνον ὅτι ἀφοῦ δὲν θέλουν νὰ ἀκούσωσιν, τότε ἐμοιάζω με τοὺς Ἑβραίους, οἱ ἅποιοι διὰ νὰ μὴν ἀκούσωσιν ὅσα τοὺς ἔλεγεν ὁ Πρωτομάρτυς Στέφανος, ἐβούλωσαν τὰ αὐτιά τους, καὶ τὸν ἐλιθοβόλησαν, (Πράξ. Ζ'. 57). Οἱ συμπατριῶται μου διεμαρτυρήθησαν ὅτι δὲν εἶνε Ἑβραῖοι, ἔφυγαν ἔμως μακρὰ ἀπὸ μένα, γιὰ νὰ μὴν τυχεῖν καὶ τοὺς γυρίσω τὸ μὴ ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξίαν τους. Εὐτυχῶς πέρασαν ἀρκετὰ χρόνια ἀπὸ τὸν Στέφανον ἕως σήμερον ἀλλοιῶς δὲ τὴν πάθαινα καὶ ἐγὼ ὅπως καὶ ἐκεῖνος.

Ἀλλὰ ἤλθεν ἡ ὥρα ποὺ θὰ τοὺς ἐβγαζεν ἔξω ὁ Διευθυντὴς τοῦ Πάρεν, καὶ ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ Συνεδρία. Λοιπὸν, μαζεύθησαν περὶ τοὺς ἐγδοήκοντα ἐπάνω εἰς τὴν ἐξέδρον τοῦ κινηματογράφου, ἀπεφάσισαν νὰ δεχθῶσιν νὰ μείνω καὶ ἐγὼ μόνον ὡς δημοσιογράφος, καὶ ἡ Συνεδρίασις ἤρχισε. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔμεινα ὡς δημοσιογράφος, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ γράψω τὰ τῆς Συνεδρίας συντόμως, ὡς ἑξῆς:

Πρῶτον ἀνεγνώσθη ἡ Λογοδοσία τῆς Προσωρινῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, ὅπου ἐγένετο πρότασις αὐτῆς πρὸς τὴν Γεν. Συνέλευσιν «νὰ ἀνακηρυχθῇ ὁ κ. Γεώργιος Χατζηγεωργίου, Καπνέμπορος καὶ πρόων Πληρεξούσιος, Ἐδερ-γέτης τοῦ Συλλόγου Ὀρθοδόξων, διὰ τὴν ὕλικὴν καὶ ἠθικὴν συνδρομὴν τοῦ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ Συλλόγου».

Εἶτα ἐξελέγησαν δύο Ἐπιτροπαί, κατὰ τὸ Καταστατικόν, μία δωδεκαμελής, εἰς τύπον τῶν δωδεκα Ἀποστόλων, ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ, καὶ μία ἰσόβιος καὶ διαρκῆς ἐπιταμελής, εἰς τύπον τῶν ἐπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ, καὶ διελύθη ἡ Γενικὴ Συνέλευσις. Ἐγὼ δὲ ποὺ παρηκολούθησα τὴν Γεν. Συνέλευσιν, εἰς τὸ τέλος συνεχάρην τὴν προσωρινὴν ἐπιτροπὴν διὰ τὰς προπαθείας τῆς, ἀδιάφορον ἂν τὸ ἔργο ποὺ κάμνουν θὰ ἀποβῇ πρὸς καλὴν ἢ πρὸς καταστροφὴν μας. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι εἰργάσθησαν μετὰ τὸν ζῆλον, ὅσον μόνον ὁ θερησκευτικὸς φανατισμὸς δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ.

Ἀλλὰ πρὶν προεῦμε εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἡμερολογίου ἀπὸ ἱστορικῆς ἀπόψεως, ἄς κάμωμε μίαν μικρὴν παρέκβασιν

Διότι δὲν δύναται νὰ μὴ ἐκφράσῃ τὴν ἀμετρολύτην μου καὶ ἀπογοήτευσιν, βλέπων τοὺς Χαλκιδικιώτας, ἀντὶ νὰ καταγίνωνται καὶ νὰ προσαδοῦν νὰ ἀναδειχθῶσιν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐπιπέδου καὶ τῆς Ἐπιστήμης, εἶτι κατατρέβωνται εἰς ζητήματα ἐντελῶς σχολαστικὰ καὶ μάλιστα τελείως ἀντίθετα πρὸς τὸ ὑγιὲς θερησκευτικὸν καὶ χριστιανικὸν Πνεῦμα. Εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο οἱ Χαλκιδικιώτες ἐμοιάζωσιν καταπληκτικῶς μετὰ τοὺς Ρῶσους κατὰ τὰ ἔτη 1520 ἕως τὰ 1650, εἰς τὴν ἐποχὴ τῶν

«ὅτι, «οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον προέρχεται,» λέγει ὁ Χριστός. Εἶναι ζήτημα ἕως ἄν ὁ Χριστός δὲν θὰ τοὺς κρίνῃ αὐτοὺς τοὺς Ἅγιους, διότι παρήκουσαν τὴ συμβουλὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ ἔβαναν τὴ μύτη τοῦ φεγγαριοῦ μέσα στὸ Πάσχα του. Ἴδου τί λέγει ὁ Παῦλος διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο, εἰς τὸν Ἀπόστολο ποὺ διαβάζομε στὴν ἐκκλησία τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγένων. (Γαλάτ. Γ' Δ'.) Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, ποῖος σὰς ἐβάσκανε, ὥστε νὰ μὴν πιστεύετε στὴν ἀλήθεια, εἰσεῖς οἱ ὅποιοι ἴδετε τὸ Χριστὸ Σταυρωμένο ἀναμεταξύ σας;... Τόσο ἀνόητοι εἰσθε; Ἄφοῦ ἀρχίσατε μὲ τὸ Πνεῦμα, τώρα γιατί τελειώνετε μὲ τὴ σάρκα; Ὁλα λοιπὸν ὅσα ἐπάθατε πῆγαν χαρένα; Ἀλλὰ τότε τοῦλάχιστον δὲν ἐγνωρίζατε τὸν Θεὸν καὶ ἤσασθε σκλαβωμένοι στὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα. Τώρα ἔμωσ ποὺ καὶ σεῖς ἐγνωρίσατε τὸν Θεόν, καὶ ὁ Θεὸς σὰς ἐγνώρισε, καὶ σὰς ἠλευθέρωσε, καὶ σὰς ἔκαμε παιδιὰ του, πῶς θέλετε πάλι νὰ σκλαβωθῆτε καὶ νὰ δουλεύετε στὰ ἴδια τὰ πτωχὰ στοιχεῖα, καὶ παρατηρεῖτε τὲς ἡμέρες, καὶ τοὺς μῆνας, καὶ τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς ἐνιαυτούς; . . . Πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὄλος ὁ κόπος μου ποὺ ἔκαμα γιὰ σὰς, καὶ ὅλα ὅσα σὰς εἶπα, καὶ ὅλα ὅσα σὰς ἐδίδαξα, πῆγαν ὅλα χαμένα! Γιατί λοιπὸν τώρα μὲ θεωρεῖτε ἐχθρὸν σας; διότι σὰς λέγω τὴν ἀλήθεια; Ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι σὰς λέγουν νὰ φυλάγετε αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, δὲν θέλουν τὸ καλὸ σας, ἀλλὰ θέλουν νὰ σὰς ἀποκλείσουν ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ προσέχετε, καὶ νὰ ἀκοῦτε, καὶ νὰ ἔχετε ζῆλον εἰς ὅσα σὰς λέγουν αὐτοί, καὶ ὄχι ὁ Χριστός. Ἐγὼ ἔμωσ σὰς λέγω νὰ μείνητε στὴν Ἐλευθερίᾳ ποὺ σὰς ἠλευθέρωσεν ὁ Χριστός, καὶ νὰ μὴ σκύψετε πάλι τὸ κεφάλι σας στὸ ζυγὸ τῆς δουλείας καὶ σκλαβιάς. (Κολοσ. Β) Προσέχετε νὰ μὴ σὰς γελάσῃ κανένας μὲ τὴ φιλοσοφία καὶ μὲ τὰ ψέμματα, καὶ μὲ τὰ στοιχεῖα, καὶ μὲ τὰ παραμύθια τοῦ κόσμου, καὶ ὄχι μὲ τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ. Ἄς μὴ σὰς φοβερῖζει κανένας, ὅτι τάχα ὁ Χριστὸς θὰ σὰς δικάσῃ διότι ἐφάγατε τὸ τάδε φαγητό, ἢ ἤπιατε τὸ τάδε ποτό, ἢ δὲν ἐφυλάξατε τὴν τάδε ἑορτή, ἢ τὴν τάδε ἡμερομηνία, ἢ τὸ τάδε Σάββατο. Διότι ὅλα αὐτὰ εἶπε ἕνας Ἰσκιος. Ἐνῶ ὁ Χριστὸς εἶνε τὸ Σῶμα. Ὅταν παρουσιασθῆ κανεὶς ὅτι εἶναι τάχα ταπεινὸς καὶ θεοφοβούμενος, καὶ σὰς διηγείται ὅτι εἶδε τοὺς Ἀγγέλους καὶ σὰς ἐξηγεῖ πράγματα ποὺ δὲν τὰ εἶδε, μὴν τὸν πιστεύετε. Διότι αὐτὸς πῆρε τὸ μυαλὸ του ἄερα, καὶ δὲν ἔχει τὸ Χριστὸ στὸ κεφάλι του. Διότι ἔπως ὁ Χριστὸς ἀπέθανε, ἔτσι καὶ σεῖς εἰσθε πεθαμένοι διὰ τὰ παλαιὰ στοιχεῖα τοῦ Κόσμου.

Ἐκεῖνα τὰ διατάγματα (ποὺ εἶχαν οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ ἔλεγαν «μὴ πιάνῃς», μὴ γευθῆς, μὴ ἐγγίσῃς» τὸ τάδε πρᾶγμα), δὲν ὑπάρχουν πλέον, διότι τὰ ἐξέσχιον ὁ Χριστὸς εἰς τὸν Σταυρὸ ἀπάνω, διότι ὅλα ἐκεῖνα ἦσαν σοφίσματα καὶ διδασκαλαὶ ἀνθρώπιναι καὶ ὄχι τοῦ Χριστοῦ.

Νεκρώσατε καὶ ἀπορρίψατε τὰ πάθη σας, δηλαδὴ τὴν ἀκαθαρσία, τὴν πλεονεξία, τὴν εἰδωλολατρεία, τὴν κακία, τὴν βλασφημία, τὴν αἰσχρολογία ἀπὸ τὸ στόμα σας. Καὶ μὴ ψεύδεσθε ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλο. Διότι αὐτὰ τὰ πάθη τὰ εἴχετε προτοῦ νὰ πιστεύσητε. Τώρα ἔμωσ ποὺ πιστεύετε στὸ Χριστὸ εἰσθε νέοι ἄνθρωποι μὲ ἐπέγνωσιν καὶ ὄχι στὰ κουτουροῦ καὶ στὰ τυφλά, καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἄς βασιλεύῃ στὴν καρδιά σας. Ἐὰν ἔμωσ γυρίσητε πάλι στὰ παλαιὰ, τότε ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ θὰ ἔλθῃ εἰς ὅλους τοὺς ἀπειθεῖς...»

Αὐτὰ λέγει ὁ Παῦλος καὶ καθὼς φαίνεται, οἱ 318 Πατέρες καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι Πατέρες κατόπιν, δὲν τὰ ἔλαβαν ὑπ' ὄψιν, καὶ ἔχωσαν τὴ μύτη τοῦ φεγγαριοῦ μέσα στὸ Πάσχα. Καὶ ἴδου πῶς ἡ παραμικρὰ ἐκείνη ἀπειθεία, ἔπως ἡ μικρὰ ζυμὴ, μᾶς ἔφερε τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ. Διότι ὁ Θεὸς μᾶς θέλει νὰ ἔχωμε ἐπίγνωσι, δηλαδὴ νὰ ἐξετάζωμε καὶ νὰ γνωρίζωμε καλὰ τὸ κάθε πρᾶγμα ποὺ πιστεύομε, ὅτι εἶνε γνήσιο, καὶ νὰ μὴν πιστεύωμε στὰ Κουτουροῦ. (Εἰ μὴ εἰκὴ ἐπιστεύσατε Ἀ'. Κορινθ. ΙΕ). Διότι καὶ στὴν ἀρχὴ ποὺ ὁ Θεὸς ἔβγαλεν ἔξω ἀπὸ τὸν Παράδεισο, τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐά, τοὺς τιμώρησε μόνον καὶ μόνον διότι ἔδειξαν ἀπειθεία στὴ διαταγὴν τοῦ. Ὁ Θεὸς εἶνε πάρα πολὺ αὐστηρὸς, ζητεῖ τελεία ὑπακοὴν εἰς τὰς διαταγὰς του, (ἢ ὅποιοι ἔμωσ εἶνε ἀπλοῦστατες) καὶ τιμωρῆ ἀλύπητα ὅσους δὲν τὸν ὑπακούουν.

Ὡστε, κατὰ τὰ γραφόμενα τοῦ Παύλου ὅσοι παρατηροῦν μῆνες καὶ ἡμέρες καὶ ἑορτές, καὶ πρωτομηνιές, καὶ πρωτοχρονιές, γυρίζουν πάλι πίσω στὴν παλαιὰ εἰδωλολατρεία, καὶ ἀρνοῦνται τὴ χάρι τοῦ Χριστοῦ. Λοιπόν, ἀπὸ αὐτὸ μπορεῖ νὰ καταλάβῃ κάθε ἕνας ὁ ὅποιος ἔχει ἐπέγνωσιν τῆς θρησκείας καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅτι τὸ ἡμερολόγιο εἶνε παλαιὸ εἶνε, εἶτε νέο εἶνε, δὲν ἔχει ἀπολύτως καμμία σημασία διὰ τὴν θρησκεία. Ἐκτὸς ἐὰν δὲν θέλομε νὰ ἀναγνωρίζωμε τὸν Παῦλο ὡς Ἀπόστολο, διότι δὲν ἦταν μαθητῆς τοῦ Χριστοῦ, ἔπως μὲ εἶπαν στὴ Συνεδρίασι τοῦ Συλλόγου τῶν Ὀρθοδόξων οἱ «Ἀνόητοι Γαλάται» συμπατριῶται μου Χαλκιδικιώτες.

Ἀλλὰ, ἀκριβῶς, καὶ τὸ ἴδιο τὸ Καταστατικὸ τοῦ Συλλόγου τῶν Ὀρθοδόξων εἰς τὸν Πρόλογο σελ. 4^η λέγει τὰ ἐξῆς: «Τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου βεβαίως δὲν εἶνε θρησκευτικόν». Καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ Συλλόγου εἶνε ὁ ἐξῆς:

«Ἄρθρον 2. Σκοπὸς τῆς Ἀδελφότητος εἶνε ἡ περίθαλψις τῶν ἀπόρων ὀρθοδόξων ἀσθενῶν, καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἐνίσχυσις αὐτῶν καὶ ἡ ἐμμονὴ εἰς τὰς γνησίας Ὀρθοδόξους ἀρχάς.

Ἄρθρον 3. Ὁ σκοπὸς ἐπιδιώκεται 1) διὰ τοῦ χρήματος. 2) Ἀνάγνωσις τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ λοιπῶν συγγραμμάτων τῶν Ἁγ. Πατέρων τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων θὰ γίνηται πᾶσα ἐρμηνεία καὶ ὁμιλία. 3) Διὰ τακτικοῦ καὶ ἀνελλιπειοῦς ἐκκλησιασμοῦ.»

Ἄλλ' ἄφοῦ «τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου δὲν εἶνε θρησκευτικόν,» τότε τί χρειάζεται ὁ Σύλλογος τῶν Ὀρθοδόξων;

Αὐτὸ ἀποδεικνύει φῶς φανερό, ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ ἔλαβαν τὴν πρωτοβουλία διὰ νὰ ἰδρῶσουν τὸ Σύλλογο Ὀρθοδόξων καὶ παρέσυραν καὶ ὄλους ὅσοι εἶνε σὰν τοὺς Γαλάτας, ἐκεῖνοι ἔχουν ἄλλους σκοποὺς. Διότι δὲν πιστεύω ὁ ἀνακηρυχθεὶς ὡς εὐεργέτης τοῦ Συλλόγου Ὀρθοδόξων κ. Γεώργιος Χατζηγεωργίου, ὁ πρῶν Καθηγητῆς καὶ Πληρεξούσιος, καὶ νῦν Καπνέμπορος νὰ ἀγνοεῖ ὅτι τὸ ἡμερολόγιο δὲν ἔχει οὐδέμια σημασία διὰ τὴν θρησκεία. Οὔτε πιστεύω ὅτι δὲν πῆρε χαμπάρι ὅτι τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1924 ἰδρῶθη καὶ ἀνεγνωρίσθη «Ὀρθόδοξος Χριστιανικὸς Σύνδεσμος Θεσσαλονίκης, μὲ Πρόεδρο τὸν Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Γεννάδιον, τοῦ ὁποιοῦ ὁ σκοπὸς εἶνε διπλοῦς, θρησκευτικὸς καὶ φιλανθρωπικός.»

Λοιπόν, γιὰ νὰ πρωτοστατήσῃ ὁ κ. Γεώργιος Χατζηγεωργίου, καὶ κἄπιος Γερμανοέλληνας τοῦ ὁποιοῦ ἀγνοῖ τὸ ὄνομα, καὶ κἄπιος ἀπότακτος ἀντισυνταγματάρχης, διὰ νὰ ἰδρῶθῃ Σύλλογος Ὀρθοδόξων, καὶ ἄλλο θὰ συμβαίη. Καὶ αὐτὸ ἀποδεικνύεται καὶ ἰσχυρὰ τὴν μετατροπὴν τῶν

τμημάτων της Π.Ε.Μ. Νεολαίας εις Τμήματα τοῦ Συλλόγου Ὁρθόδοξων, ὅπως π.χ. στὰ Παρὰ τῆς Χαλκιδικῆς.

Ἐπειδὴ ὅμως, πιδανὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι μὲ ἀγαθὴ συνείδησι πιστεύουν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἡμερολογίου εἶναι Ἐρησκευτικόν—καίτοι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς οὐδὲνα σήμερα, πὺ ἐτελείωσε τὸ ἐξατάξιο Δημοτικὸ Σχολεῖο, καὶ πῆρε καὶ 2—3 τάξεις μαθήματα τοῦ Γυμνασίου, νὰ ἀγνοῖ τὰ ζητήματα αὐτά, ἂν ἔχη τὴν ἀξίωσι νὰ θεωρητῆ ἀνθρώπος μὲ δύο ποδάρια—διὰ τοῦτο εἰς τὸν προσεχῆ ἀριθμὸν τῆς Τσεκούρας, θὰ δημοσιεύσωμε τὴ δευτέρα ἀποψὶ τοῦ ζητήματος, τὴν ἱστορικὴν, ἀπὸ μεταφρασῶν Ἀγγλικῆς πραγματείας, διὰ νὰ μὴ δικαιολογεῖται κανεὶς νὰ λέγῃ ὅτι «δὲν γνωρίζεις».

(Ἀκολουθεῖ)

Ἐνα πολὺ σπουδαῖο Κοινωνικὸ ζήτημα.

Εἰς τὴν ἐφημερίδα Ταχυδρόμος, τῆς Θεσσαλονίκης, εἰς τὴν πρώτην σελίδα ἐδημοσιεύθησαν τὴν 11 Ἰουνίου 1925, τὰ ἑξῆς δύο θέματα.

1) Ὁ Πολύδωρος Ἀναστασιάδης, ὁ ὁποῖος ἀπεπειράθη νὰ αυτοκτονήσῃ μαζὺ μὲ τὴ Ροζαλία Ἐπὲ κοντὰ στὴ Γεωργικὴ Σχολή, καὶ οἱ ὁποῖοι μετεφέρθησαν εἰς τὸ Δημοτικὸ Νοσοκομεῖο, ὅπου ἡ μὲν Ροζαλία ἀπέθανε καὶ ἐκηδεύθη μεγαλοπρεπῶς μὲν, ἀλλὰ χωρὶς παπάδες, ὁ δὲ Πολύδωρος ἐθεραπεύθη, γράφει καὶ κατηγορεῖ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου, κ. τ. λ.

2) Τὸ δεύτερον θέμα τὸ ἀναδημοσιεύμεν αὐτολεξεῖ ἀπὸ τὸν Ταχυδρόμον, ὡς ἑξῆς: **Γύρω ἀπὸ μίαν Πιοάδωσιν—Τὸ Ἐρησκευτικὸν ἔγκλημα—Ἡ διδασκαλία ἐνὸς Γάλλου καθηγητοῦ!—Οἱ Ἑβραῖοι καὶ τὸ Χριστιανικὸν αἷμα—Τὸ ἐπιεισόδιον.**

«Ὁ τύπος τῆς Ἀλεξανδρείας ὁμιλεῖ διὰ μακρὸν περὶ τοῦ ἐπεισοδίου τοῦ ὁποῖον προὐκάλεσεν εἰς μοναχὸς καθολικὸς εἰς τὸ Κολέγιον τῶν Φρέρ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης.

Ὁ «Φρέρ» Λεόντιος, ἐνῶ παρέδιδε τὸ μάθημα τῆς κατηχήσεως, ἀνέφερε μεταξὺ ἄλλων ὅτι τὸ Πάσχα, οἱ Ἑβραῖοι τρώγουν ἄρτον ἄζυμον, εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ὁποῖου περιέχεται καὶ ὠρισμένη ποσότης αἵματος Χριστιανικοῦ.

Ὁ καθολικὸς καθηγητὴς ἐπαναλαμβάνων τὴν ἀρχαιοτάτην ταύτην παράδοσιν, προσέθηκεν ὅτι τὸ αἷμα αὐτὸ οἱ Ἑβραῖοι τὸ προμηθεύονται φονεύοντες παιδιὰ Χριστιανῶν δι' εἰδικοῦ μηχανήματος τὸ ὁποῖον δὲν ἀφίνει νὰ χαθῆ οὔτε σταγὼν αἵματος...

Ἡ ἀφήγησις αὕτη προὐκάλεσε τὴν φρίκην τῶν χριστιανῶν μαθητῶν καὶ τὴν ἐξέγερσιν ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν συμμαθητῶν των.

Τὸ γεγονός δὲν ἤρηξε νὰ γνωστῆ καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου, ἡ δὲ συζήτησις ἐφθασε μέχρι τῶν στηλῶν τῶν ἐφημερίδων. Ἡ ἐφημερίς «Ὁρὸρ» καὶ ἡ Ἰσραηλιτικὴ Κοινότης προὐκάλεσαν θόρυβον μέγαν καὶ ἤξιωσαν ἀμεσον ἀπομάκρυνσιν ἐξ Αἰγύπτου τοῦ μοναχοῦ καθηγητοῦ.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Κολλεγίου ὑπέκουσα εἰς τὴν πῆσιν ταύτην, ἔκαμε παρτήρησιν εἰς τὸν καθηγητὴν προφανῶς διὰ τοὺς τύπους χωρὶς ὅμως νὰ τὸν παύσῃ ἢ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ.

Ὁ καθηγητὴς ἐνεδαρρύνθη ἀπὸ τὴν στάσιν ταύτην, δταν δὲ παρέδωκεν ἐκ νέου μάθημα, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητὰς τὰ ἑξῆς:

«Κακῶς ἐπραξεν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐπέμβῃ. Ὑποστηρίζω τὰ ὅσα εἶπον καὶ θέτω εἰς τὴν διάθεσιν τῶν μαθητῶν τὰ σχετικὰ βιβλία διὰ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται τὸ σχετικὸν ἔγκλημα».

«Μετὰ τὴν νέαν ταύτην διδασκαλίαν ἐπενέθη τὸ Γαλλικὸν προξενεῖον καὶ ὁ ἀδελφὸς Λεόντιος ἐστάλη εἰς Γαλλίαν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἄς ἀναφερθῆ ὅτι ἐπενέθη καὶ ὁ Πατριάρχης Φώτιος, μὲ σκοπὸν ὅπως ἐπιφέρῃ τὴν τάξιν μεταξὺ τοῦ Ὁρθόδοξου μαθητικοῦ κόσμου.»

Διὰ τὰ ἀνωτέρω δύο θέματα ὁ Διευθυντὴς τῆς Τσεκούρας ἔστειλε τὴν κατωτέρω ἀπάντησιν, ἣτις ἐδημοσιεύθη εἰς τὸν Ταχυδρόμον, τὸ Σάββατον 13 Ἰουνίου 1925, καὶ τὴν ὁποίαν ἀναδημοσιεύομεν ἐνταῦθα αὐτολεξεῖ ἔχουσιν οὕτω.

«Δύο θέματα δημοσιευθέντα εἰς τὸν Ταχυδρόμον τῆς 11 Ἰουνίου, εἰς τὴν πρώτην σελίδα, μὲ κάμνουν νὰ γράψω τὰ κατωτέρω, τῶν ὁποίων ἡ δημοσιεύσις ἐπαφίεται εἰς τὴν διάθεσίν σας.

Πρῶτον. Ὁ... νεκραναστὰς Πολύδωρος Ἀναστασιάδης ἀφοῦ δὲν κατώρθωσε νὰ πεθάνῃ, καλὰ θὰ εἶνε νὰ περάσῃ ἀπὸ δίκην ἐπὶ ἀποπείρα ἀναιρέσεως. Διότι αὐτὸς ἐσκόττωσε ἴσως τὴ Ροζαλία, καὶ διότι ἀπεπειράθη αὐτὸς νὰ φονεύσῃ τὸν ἐκτό του. Καὶ νὰ καταδικασθῆ εἰς εἰκοσαετῆ κατ'αναγκαστικὰ ἔργα, καὶ ὄχι ἀπλῶς εἰς δεσμὰ μόνον.

Ἄν αὐτὸς ὁ νόμος τεθῆ εἰς ἐφαρμογή, οἱ ἀποπειρώμενοι αυτοκτονίαν νὰ δικάζωνται καὶ καταδικάζωνται, ὅπως γίνεται στὴν Ἀγγλία, τότε κανεὶς δὲν θὰ τολμᾷ νὰ αυτοκτονήσῃ ἀπὸ φόβον μὴ τυχὸν ἀποτύχῃ καὶ... καταδικασθῆ νὰ ἐργάζεται. Αὕτη θὰ εἶνε ἡ καλύτερα καὶ δικαιότερα ἀπάντησις εἰς τὸν...νεκραναστάντα, καὶ τὸ καλύτερον προληπτικὸν φάρμακον καὶ μέτρον κατὰ τῆς...αὐτοκτονίας!

Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὸ... «Κατηγοροῦ τοῦ» ἐναντίον τῆς Διοικήσεως τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου, πιδανὸν νὰ ἔχη δίκαιο, καὶ μίαν ἐρευνα δὲν θὰ ἦταν περιττή, διὰ νὰ καθαρισθοῦν τὰ τυχὸν ὑπάρχοντα παράτοπα.

Δεύτερον· ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Ἐρησκευτικὸν ἔγκλημα—Οἱ Ἑβραῖοι καὶ τὸ Χριστιανικὸν αἷμα» γράφετε διὰ τὸ ἐπιεισόδιον τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐξ αἰτίας τῆς διδασκαλίας τοῦ Γάλλου καθηγητοῦ Λεοντίου, ὅστις δύο φορὰς ὑπετήριξε ἀπὸ τῆς Καθηγητικῆς του ἑδρας ὅτι οἱ Ἰσραηλιταὶ προμηθεύονται αἷμα φονεύοντες παιδιὰ Χριστιανῶν δι' εἰδικοῦ μηχανήματος, τὸ ὁποῖον δὲν ἀφίνει νὰ χαθῆ οὔτε σταγὼν αἵματος. Ὅλος ἐξαιρετικὴ σημασία ἔχουν τὰ λόγια τοῦ Καθηγητοῦ Λεοντίου, ὅπως τὰ δημοσιεύετε αὐτολεξεῖ.

«Κακῶς ἐπραξεν ἡ Κυβέρνησις (λέγει ὁ Λεόντιος) νὰ ἐπέμβῃ. Ὑποστηρίζω τὰ ὅσα εἶπον καὶ θέτω εἰς τὴν διάθεσιν τῶν μαθητῶν τὰ σχετικὰ βιβλία, διὰ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται τὸ σχετικὸν ἔγκλημα.»

Αὐτὸ μὲ ἔκαμε νὰ θυμηθῶ ὅτι εὐρισκόμενος στὴν Ἀμερικὴ εἶχα πολὺ φιλικὴν σχέσιν μὲ ἕνα Ἑλληνα Ἀρχιμανδρίτην, ἀπὸ τοὺς ὀλίγους καλοὺς ποὺ ἔχομε, ὁ ὁποῖος προτοῦ νὰ ἔλθῃ στὴν Ἀμερικὴ ἦτο Ἰερατικὸς Προϊστάμενος στὸ Βουκουρέστι καὶ στὴ Βραβία τῆς Ρουμανίας. Ἐκεῖ δὲ ἀγόρασεν ἕνα βιβλίον τὸ ὁποῖον εἶχε τυπωθῆ εἰς τὰ τυπογραφεῖα τῆς Ἐφημερίδος «Πατρίς» τοῦ κατόπιν ὑπουργοῦ κ. Σίμου. Τὸ βιβλίον αὐτὸ, μὲ τὸ ἔδωκε καὶ τὸ ἀνέγνωσα, τυπωμένο εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Θυμῶμαι δὲ ὅτι πραγματεύεται ἀκριβῶς διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο, δηλαδὴ ἂν πέρ-

νουν ἢ δὲν πέρνουν οἱ Ἑβραῖοι χριστευτικὸν αἷμα διὰ θρησκευτικῶς σκοποῦς. Τὸ βιβλίον εἶνε γεμάτο ἀπὸ ἐπίσημα πρακτικὰ καὶ ἐπισήμως δικαστικὰς ἀποφάσεις ἑποῦ ἀπεδείχθη ἐπισήμως πλέον καὶ ἐν δικαστηρίῳ ὅτι πράγματι οἱ Ἑβραῖοι πέρνουν Χριστιανικὸν αἷμα. Μὲ λίγα λόγια, τὸ βιβλίον ἐκεῖνο παραδέχεται ὅτι οἱ Ἑβραῖοι πέρνουν Αἷμα Χριστιανικὸν διὰ θρησκευτικῶς σκοποῦς.

Ἀπὸ τὸ βιβλίον ἐκράτησα σημεῖωσι μόνον τὸν τίτλον καὶ τὸ ἔτος ἐκδόσεως. Σκέπτομαι τώρα νὰ γράψω πρὸς τὸν φίλον μου Ἀρχιμανδρίτην, νὰ μὲ στείλῃ ἢ τὸ βιβλίον, ἢ ἓνα ἀντίγραφον τοῦ βιβλίου, διὰ νὰ τὸ μελετήσω καλύτερα καὶ ἴσως καὶ νὰ τὸ δημοσιεύσω.

Τῆ 12 Ἰουνίου 1925 Θεσ/νίκη. Μετὰ τιμῆς

Ἀθανάσιος Βελώνης Διευθυντῆς τῆς Τσεκούρας.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἔσπευσεν ὁ κ. Φ. Γ. Τριανταφυλλίδης, Συντάκτης, νὰ δημοσιεύσῃ εἰς τὸν ἴδιον Ταχυδρόμον, τὴν ἐπομένην, Κυριακὴν 14 Ἰουνίου 1925, συνιστῶν με νὰ μὴν κάμω τὸν κόπον καὶ τὰ ἐξόδα διὰ νὰ ζητήσω καὶ φέρω τὸ βιβλίον ἐξ Ἀμερικῆς, διότι, αὐτὸς, λέγει, τὸ ἀνέγνωσε, καὶ τὸ θεωρεῖ ὡς μυθιστόρημα. «Ἀπορεῖ δὲ πῶς ὁ κ. Βελώνης, ἄνθρωπος μορφωμένος καὶ χιλιαστῆς μάλιστα, ὄχι μόνον πιστεῖται τοιοῦτους μύθους, δημιουργηθέντας ὑπὸ τῶν ἀγραμμάτων καλογῆρων τοῦ μεσαίωνα, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ ὑποστηρίξει τὴν ἀκρίβειαν αὐτῶν.»

Εἰς τὴν ἀνωτέρω παρατήρησιν τοῦ κ. Φ. Γ. Τριανταφυλλίδου, ὁ κ. Βελώνης ἔστειλε εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Ταχυδρόμου πρὸς δημοσίευσιν τὴν κάτωθι ἀπάντησιν, τὴν ὅποιαν ὁμοῦς δὲν ἐδημοσίευσαν, καὶ συνεπῶς δημοσιεύεται ἐνταῦθα διὰ πρώτην φοράν.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ κ. Φ. Γ. Τριανταφυλλίδου, Συντάκτου, ἐπὶ τῶν ὄσων ἐδημοσιεύθησαν σήμερον εἰς τὸν ἀξιότιμον Ταχυδρόμον, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀποστείλω τὰ κατωτέρω, τῶν ὁποίων ἢ δημοσιεύσεις ἐναπόκειται εἰς ὑμᾶς.

Δοιπὸν, ὁ φίλος κ. Φ. Γ. Τριανταφυλλίδης με τὴν ἀπάντησί του εἰς τὸ προχθεσινὸν δημοσίευσμά μου, με ἔβαλε σὲ πρόωρον κόπον, καὶ ἔφαξα τῆς σημειώσεως μου καὶ βρήκα τὰ ἐξῆς σχετικὰ με τὸ βιβλίον ποῦ ἀνέφερα, τὰ ὅποια εἶνε ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου εἰς τὴν πρώτην σελίδα: «Ἡ Φωνὴ τοῦ Αἵματος, ἢτοι Συλλογὴ Ἱστορικῶν καὶ δικαστικῶν ἀποδείξεων περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἑβραίων χρήσεως αἵματος χριστευτικοῦ ἐν ταῖς θρησκευτικαῖς αὐτῶν τελεταῖς. «Καὶ ἐν ταῖς χερσὶ σου εὐρέθη αἵματα ψυχῶν ἀθῶων.» (Ἱερ. β. 34. Ὑπὸ Ν. Οἰκονόμου. Βουκουρέστιον. Ἐκ τοῦ Τυπογρ. «Πατρὶς», 1892.

Εἰς τὴν δευτέρα σελίδα ἔχει τὸ ἐξῆς χειρόγραφον: Τῷ ἀξιωτίμῳ καὶ φιλομούσῳ συνδρομητῇ Κῶ Θωμᾷ Ζαχαρίᾳ δειγμα ἐξαιρέτου ὑπολήψεως Ὁ ἐκδότης καὶ διάπυρος Εὐχέτης. (ὕπογρ.) Ν. Οἰκονόμος. Βουκουρέστιον Negostori 13.»

Τὸ βιβλίον εἶνε εἰς σχῆμα ὄγδοον μικρὸν καὶ ἔχει 246 σελίδας.

Αὐταὶ εἶνε ὅλαι αἱ σημειώσεις μου ποῦ ἔχω διὰ τὸ βιβλίον τοῦτο. Ἐγραψα δὲ ἤδη εἰς τὸν φίλον μου Ἀρχιμανδρίτην εἰς Ἀμερικὴν, καὶ ἐλπίζω ἐντός ἐνάμιου—δύο μηνῶν, νὰ ἔχω τὸ βιβλίον, ἢ ἀκριβὲς ἀντίγραφον αὐτοῦ, καὶ τότε θὰ παρατηρήσω μετὰ προσοχῆς ἂν εἶνε γραμμένον ἀπὸ Ραββὶνον ἢ Ὅχι, καὶ ὅτι ἄλλο περιέχει, καὶ ἂν μπορέσω θὰ τὸ δη-

μοσιεύσω.

Σχετικῶς μετὰ τὴν «ἐξ Ἰουδαίων Ἐκκλησίαν,» νομίζω ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο τὸ ἔγραψεν ἐν εἴδει μυθιστορήματος κάπχιος Ἱεροκῆρυξ καὶ θεολόγος Ἀμβράζης καταγόμενος ἀπὸ τὴν Ἄρτα τῆς Ἠπείρου, καὶ ὅτι δὲν ὑπῆρξε ποτὲ πραγματικὴ Ἐκκλησία Ἑβραίων ἐκχριστιανισθέντων ἐν Ρουμανίᾳ. Ἀλλὰ ὁμολογῶ, ὅτι δὲν ἀνέγνωσα κανένα Ἔργον τοῦ Ἀμβράζης, παρὰ μόνον ὅσα ἤκουσα λέγω. Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος. Θ)κη, 14 Ἰουνίου 1925.

Ἀλλὰ τὸ δημοσίευσμά μου στὸν Ταχυδρόμον ἔκαμε πολλοὺς γνωστοὺς μου νὰ με συγχαροῦν θερμότερα. Ἐνας φίλος μου μάλιστα, ἔφαξε στὰ μπασούλα του καὶ βρήκε ἓνα σχετικὸν βιβλίον, μετὰ τὸν ἐξῆς τίτλον:

«Αἷμα, Ἑβραῖοι, Ταλμούθ, ἢτοι Ἀποδείξεις θρησκευτικαί, Ἱστορικαὶ καὶ Δικαστικαὶ περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν Ἀνθρωποθυσιῶν παρ' Ἑβραίοις. Ὑπὸ Πέτρου Δ. Κασσιμάτη, Ἀθήναι, 1891.»

Τὸ βιβλίον αὐτὸ τὸ μελετοῦμεν ἤδη, καὶ κρατοῦμε σημειώσεις. Ὅταν δὲ θὰ λάβωμε καὶ τὸ ἐξ Ἀμερικῆς βιβλίον, τότε θὰ κάμωμε τὴ σύγκρισιν, καὶ ἴσως τὸ πόρισμ τῆς μελέτης μας ἐκ τῶν βιβλίων καθὼς καὶ ἐκ διαφόρων ἄλλων παραδόσεων καὶ γνωμῶν, νὰ τὰ δημοσιεύσωμε εἰς τὴν Τσεκούρα.

Ἐπὶ τοῦ παρόντος περιοριζόμεθα μόνον ἕως ἐδῶ.

Ἀθανάσιος Βελώνης, Διευθυντῆς τῆς Τσεκούρας.

“ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ,”

(Βρετ. Ἐγκ. Τομ. 20, σελ. 98.)

Τί ἀπήντησαν οἱ Χαλκιδικιώτες εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς Τσεκούρας.

Ἡ Τσεκούρα, εἰς τὸν δεῦτερον ἀριθμὸν τῆς, σελὶς 101—104, ἔκαμε μίαν Ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς Διανοουμένους ἐκ Χαλκιδικῆς, καὶ ἐν γένει πρὸς ὅλους ὅσοι κατάγονται ἀπὸ τὴν Χαλκιδικὴν καὶ κατοικοῦν στὴ Θεσσαλονίκη, διὰ νὰ συστήσουν μίαν Ὀργάνωσιν Χαλκιδικιώτικην, ἣτις νὰ ἀναλάβῃ νὰ περισυλλέξῃ ὅλα τὰ στοιχεῖα ὅσα εἶνε δυνατὸν νὰ εὑρεθῶν σήμερον, διὰ νὰ συνταχθῇ ἢ Ἱστορία τῆς Χαλκιδικῆς.

Καὶ ἡ Τσεκούρα ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καταρτίσῃ τὸ Μητρῶον δι' ὅσους Χαλκιδικιώτας θὰ εἶχαν τὴν προθυμίαν νὰ ἀπαντήσουν, καὶ πρὸς εὐκολίαν τοὺς ἐτύπωσε Δελτία καὶ τὰ δίδει εἰς ὅπχιον ζητήσῃ. Μέχρι σήμερον ἔχομε γραμμένα εἰς τὸ Μητρῶον αὐτὸ 140 ὀνόματα Χαλκιδικιωτῶν μετὰ τὰς διευθύνσεις των. Εἶνε ὁμοῦς καὶ ἄλλοι οἱ ὅποιοι μᾶς εἶπαν ὅτι ἔστειλαν τὰ δελτία των, ἀλλὰ πιθανὸν χάθηκαν στὸ Ταχυδρομεῖο, διότι ἡμεῖς δὲν τὰ παρελάβαμε.

Δελτία μποροῦμε νὰ στείλωμε εἰς ὅλους ὅσοι ζητήσουν. Συνιστοῦμε δὲ σὲ ὅλους τοὺς Χαλκιδικιώτας, νὰ φροντίσουν ὁ ἓνας μετὰ τὸν

ἄλλο νὰ ζητήσουν δελτία, νὰ τὰ συμπληρώσουν καὶ νὰ τὰ στείλουν χωρὶς νὰ πληρώσουν ἀπολύτως τίποτε.

Διότι θὰ εἴμεθα γιὰ φτύσιμο καὶ κάτι παραπάνω ἔλοι οἱ Χαλκιδικιώτες πέρα—πέρα καὶ πρὸ πάντων ἔσοι κάμνουν τὸν Τσορμπατζῆ, ἐὰν ἐξακολουθοῦμε νὰ ντρεπώμαστε νὰ λέγωμε ἐπι εἴμεθα ἐκ Χαλκιδικῆς, καὶ ἐὰν δὲν ὀργανωθοῦμε καὶ ἡμεῖς, ἐὰν δὲν κάμωμε μιὰ Ἐνωσι, ὅπως εἶνε ὀργανωμένοι οἱ Πελοποννήσιοι, οἱ Θεσσαλοὶ, οἱ Κλεισουριεῖς, οἱ Μοναστηριῶτες, οἱ Θραῖκες, οἱ Μικρασιᾶται, καὶ τόσοι ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι, ἔλοι μαζί, δὲν εἶνε οὔτε τὸ ἕνα τέταρτο ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς Χαλκιδικιώτας, καὶ δὲν ντρέπονται νὰ λέγουν τὴν καταγωγή καὶ τὸ χωριὸ τους.

Καὶ θὰ εἶνε ἀκόμα μεγαλύτερα ντροπὴ διὰ τοὺς Διανοουμένους ἐκ Χαλκιδικῆς ἐὰν δὲν φροντίσωμε μὲ μιὰ μικρὴ προσπάθεια νὰ περισυλλέξωμε ὅσα στοιχεῖα σώζονται ἀπὸ τὴν Ἱστορία τῆς Χαλκιδικῆς κατὰ τὰ τελευταῖα 150—200 χρόνια, καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ συλλεγοῦν καὶ νὰ περισωθοῦν ἀκόμα.

Ἔχομε ἔλο τὸ δίκαιο σήμερα ἡμεῖς νὰ κακίζωμε τοὺς διανοουμένους τῶν παρελθουσῶν γενεῶν, πού δὲν ἐφρόντισαν νὰ περισυλλέξουν καὶ νὰ σώσουν τὰ στοιχεῖα αὐτά, πράγμα πού τότε ἦταν εὐκολώτερο. Ἀλλὰ ἂν σκεφθοῦμε ὅτι οἱ μόνοι λεγόμενοι διανοοῦμενοι τῶν παλαιότερων χρόνων ἦσαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Δεσποτάδες, οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ φροντίσουν δι' αὐτὰ τὰ πράγματα, καὶ ἂν σκεφθοῦμε ὅτι ἐλάχιστο πραγματικῶς καλὸ ἔγινε στὸ ἔθνος μας ἀνεκαθεν ἀπὸ τὴν τάξι τῶν Δεσποτάδων, καὶ ἂν σκεφθοῦμε ὅτι ἴσως θὰ διέτρεχαν καὶ κίνδυνον ἀπὸ τὴν πάντοτε καχύποπτο Τουρκικὴ Κυβέρνησι οἱ Δεσποτάδες ἐκεῖνοι πού θὰ καταγίνωνταν εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα, τότε θὰ ἀναλογισθοῦμε ὅτι ἔλο τὸ βᾶρος αὐτὸ πίπτει εἰς ἡμᾶς, τοὺς ζῶντας σήμερα, ὅπου οὔτε κανέναν κίνδυνον διατρέχομε, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν λεγομένων διανοουμένων ἐκ Χαλκιδικῆς εἶνε μέγας σήμερα. Ἔχομε τόσους Ἰατροὺς, Δικηγόρους, Διδασκάλους, Καθηγητὰς καὶ Κληρικοὺς ἐκ Χαλκιδικῆς, ὥστε οὐδεμίαν δικαιολογίαν χωρεῖ πλέον σήμερα γιὰ μᾶς, ἐὰν δὲν προσπαθήσωμε νὰ κάμωμε ἐκεῖνο τὸ ὅποιο δὲν ἔκαμεν ἡ παρελθούσα Γενεά. Καὶ θὰ εἴμεθα ἄξιοι τῆς μεγίστης περιφρονήσεως ἐκ μέρους τῶν διανοουμένων ἔλων τῶν ἄλλων τμημάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ ἰδίως τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, ἐὰν δὲν προσπαθήσωμε νὰ περισυλλέξωμε ὅ,τι εἶνε δυνατὸν ἀκόμα, καὶ νὰ καταρτίσωμε τὸ βιβλίον τῆς Ἱστορίας τῆς Χαλκιδικῆς.

Εἰς τὴν σχετικὴν ἐκκλησίαν τῆς Τσεκούρας πρὸς τοὺς Διανοουμένους τῆς Χαλκιδικῆς (βλέπε Τσεκούραν Ἀριθ. 2, σελ. 103—104),

μᾶς ἀπήντησαν ἤδη οἱ κάτωθι φίλοι πρὸς τοὺς ὁποίους ἐκφράζομε δημοσίαν τὸν ἔπαινον διὰ τὴν προθυμίαν των, καὶ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μας.

1) Ὁ Ἰωάννης Δ. Αἰκατερνάρης ἐκ Πολυγύρου, μᾶς στέλλει κατάλογον τῶν βιβλίων Ἑλληνικῶν, Γαλλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν, ὅσα αὐτὸς ἀνέγνωσε, τὰ ὅποια γράφουν διὰ τὴν Χαλκιδικὴν. Ἡ Τσεκούρα δηλώνει ὅτι ἡ μελετηρότης καὶ ἡ συνεργασία τοῦ κ. Ἰωάννου Δ. Αἰκατερνάρη εἰς τὴν περισυλλογὴν τῆς Ἱστορίας τῆς Χαλκιδικῆς θὰ εἶνε πολυτιμωτάτη, ἐὰν πεισθῇ οὗτος νὰ προσφέρῃ αὐτὴν. Ἀλλὰ ἔχει τόσο πολὺ ἀπογοητευθῆ ὁ φίλος κ. Ἰ. Δ. Αἰκατερνάρης ἀπὸ τὴν ἀναληψίαν καὶ ἀδιαφορίαν τῶν ἐκ Χαλκιδικῆς, ὥστε θὰ χρειασθῆ πολὺς ἀγὼν γιὰ νὰ μεταπεισθῇ καὶ νὰ θελήσῃ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην.

2) Ὁ ἀγαπητὸς ἀνεψιὸς μας κ. Ἰωάννης Ἀθ. Βαφειάδης, ἐκ Βάρδου, λίαν πρεθύμως ἀφιέρωσε 15 ὁλοκλήρους ἡμέρας τῆς ἐν Ἀθήναις διαμονῆς του κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1925, καὶ ἀνεζήτησε εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς τὴν ἄλλοτε ἐκδόδομένην Ἐφημερίδα «ΚΡΑΤΟΣ» ἔτος Γ'. Ἀριθ. 279 καὶ 280 τῆς 19 καὶ 23 Δεκεμβρίου 1904, καὶ ἀντέγραψε τὰς δημοσιευθείσας ἐκεῖ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Χαλκιδικὴ καὶ αἱ ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος Ἐκατόμβοι αὐτῆς» ἱστορικὰς διηγήσεις τοῦ Γέρω Ἀργύρου, «μικρὸν μέρος τοῦ πέπλου ὅστις κρύπτει λεπτομερείας σπαρακτικὰς, ἀγνώστους ὄχι μόνον εἰς τοὺς ξένους ἱστοριογράφους τοῦ δράματος τοῦ 1821, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἡμετέρους» καθὼς λέγει ὁ δημοσιεύσας αὐτὰς ἀείμνηστος Γεώργιος Ἀδαμαντίδης, ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Φίλιππος Κλεωνᾶς κρυπτόμενος.

3) Ὁ φίλος κ. Γιαννάκης Γ. Αἰκατερνάρης ἐκ Πολυγύρου, μᾶς στέλλει δύο ὁλόκληρα τετράδια μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Μεγάλης Οἰκογενείας τῶν Κατερνάρων, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἔτος 1750 περίπου εἰς τὸν Ἰσβόρο, κατεβαίνη στὴν Λιαρὶγκοβη, καὶ καταλήγει στὸν Πολύγυρον περὶ τὸ ἔτος 1760, καὶ τελειώνει τὸ ἔτος 1854 μὲ τὴν σφαγὴν τοῦ γέρω Γιαννάκη Αἰκατερνάρη καὶ τῶν ἄλλων Πολυγυρινῶν στὸν Πολύγυρον. Σημειωτέον ὅτι ἡ Ἱστορία τῶν Κατερνάρων διὰ τὴν Χαλκιδικὴν, εἶνε ὅπως ἡ Ἱστορία τῶν Μαυρομιχαλέων διὰ τὴν Πελοπόννησον. Ὅπως οἱ Μαυρομιχαλεοὶ ὑπῆρξαν ἠγεμόνες καὶ Μπέηδες τῆς Μάνης, ἔτσι καὶ οἱ Κατερνάροι ὑπῆρξαν Μπέηδες τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς Χαλκιδικῆς πού λέγεται Χά-

σικα. Μέλος δὲ τῆς Οἰκογενείας τῶν Κατερνάρειων ἦτο ὁ ἰδιαιτε-
ρος Γραμματεὺς τοῦ ἀπαγχονισθέντος Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ
Ε'. ὁ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Παπαρηγοπούλου (Τόμος Ε'. σελίς 804)
ἀναφερόμενος Ἰωάννης ὁ Λογοθέτης, ὁ ὁποῖος μέσω τοῦ ἀδελφοῦ
του ΚΥΡΚΟΥ, ὅστις ἦτο Βοεβόδας εἰς τὰ Χάσιχα χωριά τῆς Χαλ-
κιδικῆς, ἐμύησε τοὺς Μενεξέδες τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὸν Ἐμμα-
νουὴλ Παπαῖ ἐκ Σερρών, διδάσκαλον ἐν Πολυγύρῳ.

4) Ὁ φίλος ἰατρός κ. Κλεάνθης Βουρβουριώτης, μᾶς ἐδήλω-
σεν ὅτι εἶχεν ἓνα τετράδιο μὲ διάφορα ἱστορικά γεγονότα τῆς Χαλ-
κιδικῆς, γραμμένο ἀπὸ ἓναν διδάσκαλο Ὁρμουλιώτη ἀπὸ τὸ ἔτος
1818 ἕως 1825, μὲ περιγραφή καὶ τῆς τότε πολιορκίας τῆς Κασ-
σάνδρας. Τὸ τετράδιο περιεῖχε ἱστορικά σημεῖα πολυτιμώτατα, τὸ
εὔρε δὲ ὁ φίλος κ. Κλεάνθης εἰς τὴν Ὁρμούλια. Τὸ τετράδιο τοῦ-
το τὸ ἔδωκε περὶ τὸ 1910 εἰς τὸν συγγραφέα καὶ ἱστορικὸν κ.
ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΝ τὸν ἤδη διευθυντὴν τῶν Ἀρχείων τοῦ Κρά-
τους, εἰς Ἀθήνας, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐγράψαμεν τρεῖς ἐπιστολάς πα-
ρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ μᾶς στείλῃ ἓνα ἀντίγραφον τοῦ περιεχομέ-
νου τοῦ τετραδίου ἐκείνου ἐπὶ πληρωμῇ, καὶ δὲν μᾶς ἀπήντησε καὶ
ἠναγκάσθημεν νὰ ζητήσωμεν τὴν μεσολάβησιν τῆς Μακεδονικῆς Ἐκ-
παιδευτικῆς Ἐταιρείας, συνεπεῖα τῆς ὁποίας, καθὼς φαίνεται, ὁ κ.
Βλαχογιάννης μᾶς ἔγραψε τὰ κατωτέρω. Ἀθήνα 22 Ἰουν. 1925.

Κύριε Βελώνη.

Λίαν ἀπησχολημένος ὢν ἔχω καταργήσῃ πρὸ πολλοῦ τὴν ἰδι-
αιτ. ἀλληλογραφίαν καὶ δι' οἰκονομίαν ταχυδρομικῶν. Τὸ περὶ οὗ
ὁ λόγος χειρόγραφον ἠγόρασα ἀπὸ τὸν ἐν Ἀθήναις ἔμπορον ἀρχαι-
οτήτων Δημ. Σταίικον. Ἐπειδὴ καταγίνομαι καὶ ἐγὼ εἰς τὴν Ἱστο-
ρίαν, δὲν ἠμπορῶ νὰ δώσω ἀντίγραφον οὔτε νὰ πωλήσω τὸ χειρό-
γραφον. Μεθ' ὑπολήψεως Ἰω. Βλαχογιάννης.

Καὶ ταῦτα μὲν λέγει ὁ κ. Βλαχογιάννης. Δὲν πιστεύομεν ὅμως
νὰ ἐπιμείνῃ ἀρνούμενος μέχρι τέλους νὰ δώσῃ ἓνα ἀντίγραφον τοῦ
πολυτίμου ἱστορικοῦ αὐτοῦ κειμηλίου διὰ τὴν Χαλκιδικήν, τὸ ὁποῖ-
ον ὄχι μόνον δὲν θὰ παραβλάψῃ τὸ ἔργον του ὡς ἱστορικοῦ συγ-
γραφῆς, ἀλλὰ καὶ θὰ τιμήσῃ ἔτι μᾶλλον αὐτόν. Ἀλλὰ τὸ ζή-
τημα τοῦτο ἐναπομένῃ πλέον νὰ τὸ κανονίσῃ ὁ ἐπιστημονικὸς Σύν-
δεσμος τῶν ἐκ Χαλκιδικῆς, ὅταν θὰ ἰδρυθῇ. Ἡ Τσεκούρα ἀπλῶς
θεωρῇ τὸν ἑαυτὴ τῆς εὐτυχῆ, νὰ ἐρευνᾷ ὅπου εἶνε δυνατὸν νὰ ἀ-
νακαλύπτωνται ἀρχικαὶ πηγαὶ διὰ τὴν ἱστορικὴν ἐργασίαν ταύτην.

5) Ὁ κ. Σταῦρος Τσιλιώτης, Δημοδιδάσκαλος ἐκ Σμύρνης, μᾶς
ἔστειλε μερικὰς ἀναμνήσεις του πολὺ σπαρακτικὰς ἀπὸ τὴν τελευ-
ταία καταστροφή τῆς Σμύρνης.

Τὸ παράδειγμα τοῦ φίλου διδασκάλου συνιστᾷμεν νὰ τὸ μιμη-
θοῦν ὅλοι οἱ Διανοούμενοι Πρόσφυγες, καὶ νὰ γράψουν ὅλοι τοὺς τὰς
ἀναμνήσεις των, καὶ νὰ τῆς κρατήσουν, διὰ νὰ βρίσκωνται ὅταν θὰ
χρειασθοῦν.

Διότι ἂν δὲν τὰ γράψουν τώρα θὰ χαθοῦν ὅπως χάθηκα καὶ
τῆς Χαλκιδικῆς, καὶ δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ συναρμολογηθοῦν κατὰ
κανέναν τρόπο. Τὰ τετράδια καὶ τὸ χαρτί τώρα εἶνε φθηνότατα καὶ
ἄφθονα καὶ πρόχειρα. Ὅπχιος ὅμως παραπονεῖται ὅτι δὲν ἔχει χαρτί
νὰ γράψῃ, ἡ Τσεκούρα ἀναλαμβάνει προθύμως νὰ τὸν δώσῃ δύο τε-
τράδια, ἓνα νὰ γράψῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του, καὶ ἓνα νὰ κάμῃ ἀντί-
γραφο καὶ νὰ τὸ δώσῃ στὴν Τσεκούρα.

Μετὰ πολλῆς λύπης μας παρατηροῦμεν εἰς ἀμφοτέρας τὰς δι-
ηγήσεις, τῶν Καταστροφῶν τῆς Χαλκιδικῆς καὶ τῆς Σμύρνης, ὅτι
τὸ Ἑβραϊκὸ στοιχεῖο ἐπαίξε πολὺ κακὸν ρόλο διὰ τοὺς Χριστιανοὺς,
καὶ συνεπλήρωσε τὴν καταστροφή πού ἔκαμαν οἱ Τούρκοι.

Αὐτὰ ἔχομε μέχρι σήμερον. Ἀργότερα ἂν θὰ μᾶς γράψουν καὶ
ἄλλοι, θὰ τὰ ἀναφέρωμε κ' ἐκεῖνα.

Ἡ Τσεκούρα

Μακεδονικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐταιρεία.

Ζωηρὰ καὶ σοβαρὰ κίνησις τῶν τέκνων τῆς Μακεδονίας ἤρχισε
νὰ σημειώνεται πανταχοῦ, πρὸς παντοειδῆ δρᾶσιν, καὶ ἰδίᾳ πρὸς
βελτίωσιν τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐν τῇ χώρᾳ ὅπου ἐγαλουχήθη ὁ θε-
τικώτερος καὶ λογικώτερος Νοῦς τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐνταρκωθείς
εἰς τὸν Ὑπατον τῶν φιλοσόφων καὶ εἰς τὸν μέγιστον τῶν κατα-
κτητῶν καὶ ἐκπολιτιστῶν.

Φύσει Εὐγενῆ τέκνα τῆς Μακεδονίας, εὐμοιρήσαντα τοιαύτης
μορφώσεως καὶ παιδείας, ὥστε νὰ ᾧσιν ὡς «λύχνοι ἐπὶ τὴν λυ-
χνίαν», θυσιάζοντα τὰς ὥρας τῆς ἀνέσεως καὶ ἀναφυχῆς των, καὶ
διαθέτοντα τὰς πλεοναζούσας ἐνεργείας αὐτῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν
τῆς προσφιλοῦς γενεθλίου, ἰδρυσαν τὴν ἀνωτέρω ὀργάνωσιν, καὶ ἐ-
ξαπέλυσαν ἐγκύκλιον πρὸς πάντας ὅσους γνωρίζου, καὶ ἰδίως πρὸς
πάσας τὰς λαϊκὰς Ὀργανώσεις καὶ Σωματεῖα, ζητοῦν-
τες τὴν συνεργασίαν καὶ τὰ ρῶτα των, διὰ τὸ **τί πρέπει νὰ
γίνῃ, πρὸς θεραπείαν τῶν ἰδιαιτέρων ἐκπαιδευτικῶν
ἀναγκῶν ἐκάστου τμήματος**.

Ἡ «Τσεκούρα» συνιστᾷ ἐκθύμως τὴν συνεργασίαν ταύτην καὶ
προτρέπει πάντας τοὺς δυναμένους καὶ ἰδίᾳ τὰ διάφο-

**ρα λαϊκά Σωματεία, τούς Συνεταιρισμούς, τὰς Σχολικὰς Ἐπιτροπὰς, τούς Διδασκάλους καὶ πάντα τούς διαγινώσκοντας τὰς Ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, νὰ ἔλθωσιν εἰς συνεννόησιν καὶ ἐπικοινωνίαν διὰ τὰ παραίτη-
ρω, μὲ τὴν ἀνωτέρω ὀργάνωσιν, τῆς ὁποίας ἡ διεύθυνσις εἶνε ὡς ἑξῆς:**
**Μακεδονικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐταιρεία,
Πανεπιστημίου 10, Ἀθήνας.**

Σύλλογος ἀκρεωφάγων ὁ Χρυσοῦς Αἰὼν.

Ἡ σοβαρὰ ἐπιστήμη σήμερα παραδέχεται ὅτι ὕλεις ἢ ἀσθένειες, κατὰ 90ο) προέρχονται ἀπὸ τὴν τροφήν πού τρώμε, καὶ ἀπὸ τὸ πολὺ τὸ κρέας, καὶ πρὸ πάντων διὰ τούς κατοίκους τῶν πόλεων, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ὑπὸ χειροτέρας ἀνθυγινοῦς ὁρους.

Αὐτὰ τὰ ἀντελήφθησαν ἀπὸ πολλὰ χρόνια οἱ σοβαροὶ ἐπιστήμονες εἰς τὴν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερική, οἱ ὁποῖοι κάμνουν προπαγάνδα στὸ λαὸ, καὶ τὴν συμβουλεύουν νὰ μὴν τρώγῃ κρέας, καὶ ὑποδεικνύουν τὰ κακά, πού προέρχονται ἀπὸ τὴν κρεωφαγίαν, καὶ ἔχουν καὶ ἐστιατόρια καθαρῶς ἀκρεωφαγικά.

Ἦτο καιρὸς πλέον νὰ σχηματισθῇ τοιαύτη ὀργάνωσις καὶ ἐν τῇ Θεσσαλονίκῃ, ὅπου δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι οἱ ὑγιεῖνοι ὄροι τῆς ζωῆς εἶναι καλύτεροι ἀπὸ τὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης. Καὶ ἰδρύθῃ ὁ ἀνωτέρω Σύλλογος τῶν ἀκρεωφάγων, μὲ ἐξέχοντα ἰατροῦς τῆς πόλεώς μας ὡς ἐξέχοντα μέλη του, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀκρεωφάγοι ἐξ ἐπιστημονικῆς πεποιθήσεως. Ὁ Σύλλογος αὐτὸς ὠργάνωσε ἤδη μέχρι σήμερον 2—3 διαλέξεις, ἔδωκε 2—3 γεύματα καθαρῶς ἀκρεωφαγικά, καὶ ἐξέδωκε ἓνα βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖο τονίζονται τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῆς καρποφитоφαγίας, ὅπου ὑπάρχουν καὶ ὀδηγίαι πὼς μαγειρεύονται 120 περίπου εἶδη διάφορα νοστιμώτατα φαγητὰ χωρὶς κρέας.

Ὁ Σύλλογος αὐτὸς ἤδη σκέπτεται νὰ ἰδρῦσῃ εἰς ἓνα κέντρον τῆς Θεσσαλονίκης ἓνα ἐστιατόριον καθαρῶς ἀκρεωφαγικόν, καὶ νὰ συστήσῃ κατόπιν μίαν ὑπηρεσίαν ἢ ὁποία θὰ θεραπεύῃ τὰ ἀσθενούντα μέλη τῆς διὰ τῶν πλέον ἀκινδύνων φυσιοθεραπευτικῶν μεθόδων, ὡς εἶναι ἡ ὑδροθεραπευτικὴ, ἡ ἠλιοθεραπεία καὶ ἀεροθεραπεία καὶ ἡ τὸσον πολὺ ἐν χρήσει εἰς τοὺς πολιτισμένους λαοὺς Ὁμοιοπαθητικὴ κολοιμένη θεραπευτικὴ μέθοδος, ἀποφεύγουσα οὕτω τὰ πολλὰ φάρμακα, τὰ ὁποῖα ἴσως μὲν νὰ ναρκώνουν προσωρινῶς τὰ νοσήματα, ἀλλὰ καταστρέφουν τὸν πεπτικὸν σωλῆνα καὶ τὸν στόμαχον καὶ ἐπιδρῶν πολὺ κακῶς ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, προκαλοῦντα ἐνοχλήματα δεινότερα ἀπὸ πολλὰ εἶδη νοσημάτων.

Ἡ «Τσεκούρα» ἐν πεποιθῆσει συνιστᾷ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς νὰ μελετήσῃ τὰς ἀκρεωφαγικὰς, φυσιοθεραπευτικὰς καὶ ὁμοιοπαθητικὰς ἰδέας τοῦ Συλλόγου τῶν Ἀκρεωφάγων, καὶ νὰ μεταχειρίζονται εἰς τὴν τροφήν των ὅσο τὸ δυνατόν ὀλιγώτερα ποτὰ, ρακί, κρασί, οὔζο, κονιάκ, μπύρα, γκαζόζα, λικέρ, τσιγάρο, καπνὸ κ.λ.π. καὶ νὰ τρώγουν ὅσα περισσότερα μπορούσιν λαχανικὰ καὶ μάλιστα πρασινάδια χλωρὰ ὡμὰ καὶ ἄβραστα, καὶ κάθε λογῆς φρούτα, καρύδια, λεπτόκαφα, μύγδαλα, μήλα, δαμάσκηνα, κεράσια, βερίκοκα, καρπούζια, πεπόνια, χυμονικά, σταφύλια, πορτοκάλια κ.λ.π.

Ὀδηγίας πολὺ χρήσιμους περιέχει τὸ βιβλίον πού ἐξέδωκεν ὁ Σύλλογος τῶν Ἀκρεωφάγων, καὶ ἡ Τσεκούρα συνιστᾷ θερμῶς εἰς τοὺς Ἀναγνώστας τῆς νὰ

τὸ προμηθευθῶν. Ἀναλαμβάνει δὲ (ἡ Τσεκούρα) νὰ σταλῇ τὸ βιβλίον τοῦτο ἐλεύθερον ταχυδρομικῶς εἰς πάντα ὅστις τὸ ζητήσῃ, μόνον μὲ 15 δραχμὰς.

Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας γράψατε εἰς τὸν Γεν. Γραμματέα τοῦ Συλλόγου Ἀκρεωφάγων ὡς ἑξῆς.

Κόρυθον, Ἰωάν. Σπηθόρη. Πόστ Ρεστάντ. Θεσσαλονίκη.

Θεωρῶ ἐπίκαιρον νὰ προσθέσω ἐνταῦθα καὶ τὸ κατωτέρω, τὸ ὁποῖον παραλαμβάνω ἀπὸ τῆ Μακεδονίας, 23 Ἰουλίου 1925, ἔχον ὡς ἑξῆς:

Ἐπιστημονικὰ περιέργη—Μία Ἀγνωστος Φυλὴ.

«Ὁ Καμπατὸν ὠμίλησεν ἐνώπιον τῆς ἀνθρωπολογικῆς ἐταιρίας τῶν Παρισίων περὶ τῆς φυλῆς τῶν Μπαντουίτς, ἡ ὁποία ἔχει καταφύγει εἰς τὰ δυτικὰ δάση τῆς Γαβίας διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῇ νὰ ἀσπασθῇ τὸν Ἰσλαμισμὸν. Εἶναι περίπου 2,000 καὶ συγγενεῶν μὲ τὰς ἄλλας ἰνδικὰς φυλάς. Ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν γνωρίζει οὔτε τὸν χορὸν, οὔτε τὰς διασκεδάσεις, οὔτε αὐτὸν τὸν γέλωτα. Εἰς τὰς γυναίκας εἶνε ἀπηγ ρευμένων νὰ στολιζῶνται μὲ ἄνθη. Εἶναι χορτοφάγοι καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ κὰν γνωρίζουν τὴν ζωοτροφίαν. Ὑγιέστατοι ὄλοι οἱ Μπαντουίτς ἀγνοοῦν σχεδὸν πάντα ἀσθένειαν. Ἐχουν ἤθη τὸσον ἀγνὰ ὅστε οὔτε κλέπτουν, οὔτε ψεύδονται. Ἐλάχιστα ἀνεπτυγμένοι διανοητικῶς ἀριθμοῦν μὲ χαλίκια ἢ καρύδια.»

Σημειώτε Τσεκούρας. Ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ ζῇ ὁ Στρατῆ Χότζας.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ

Εἰς τὶ πρέπει νὰ χρησιμεύῃ ὁ Καπνὸς.

Τὰ ἀπλὰ καὶ πρακτικὰ γιαντρικὰ πού ἐδημοσίευσεν ἡ Τσεκούρα στὸ δεύτερον ἀριθμὸ τῆς, ἐκέντησαν τὴν περιέργειαν καὶ ἐγέννησαν τὴν Ἐπιθυμίαν καὶ σὲ μερικὸς καλοὺς φίλους, νὰ προσφέρουν τὰς Πρακτικὰς γνώσεις των εἰς τὸ Κοινὸν ἀφιλοκερδῶς, καὶ διὰ τὸ καλὸν τοῦ λαοῦ μόνον, τὰς ὁποίας ἀρχίζομε νὰ δημοσιεύωμε ἀπὸ σήμερα.

1) Πὼς νὰ κάμνουν οἱ Χωρικοὶ καὶ οἱ Κηπουροὶ τὰ δένδρα τους διὰ νὰ μὴ σκοληκιάζουν τὰ ὀπωρικὰ τους. «**Ὀδηγία δοκιμασμένη.** Τὸν Ἰανουάριον σκάπτουν ἓνα λάκκον γύρω στὴ ρίζαν τοῦ δένδρου, καὶ ρίχνουν μέσα ἀρκετὴ σκόνιν ἀπὸ καπνὸ, ἢ τὰ παληόφυλλα ἐκεῖνα καὶ τῆς ρίζης, πού μένουν στὰ χωράφια, ἀφοῦ θὰ πάρουν τὸν καλὸν καπνὸ καὶ ὕστερα. Τῆ σκόνιν αὐτὴ τὴ σκεπάζουν ἀπὸ πάνω μὲ χῶμα. Λοιπὸν τὴν ἀνοιξὶ μὲ τῆς βροχῆς, κατασταλάζει ὅλον τὸ δηλητήριον τοῦ καπνοῦ στὴς ρίζας τοῦ δένδρου, καὶ ἡ ρίζα τὸ ἀπορροφῶν καὶ ἔτσι τὸ δηλητήριον κυκλοφορεῖ μέσα στὸ δένδρον, καὶ δὲν πηχιάνει πλέον καθόλου σκοληκία εἰς τοὺς καρπούς του, ἀλλὰ κάμνει φρούτα χωρὶς σκοληκία καὶ πολὺ μεγάλα καὶ νόστιμα.

Αὐτὸ πρὸ πάντων νὰ τὸ κάμνουν στὴς Καστανιὰς, καὶ στὴς Καρυδιὰς, καὶ στὴς μηλιὰς, καὶ στὴς Ἑλῆς, καὶ Κερασιὰς πού κάμνουν καρπὸν μὲ σκοληκία.

2) Πὼς νὰ πολεμοῦν καὶ νὰ καταστρέφουν τὴ φυλλοξήρα εἰς τὰ ἀμπέλια. Λέγουν ὅτι τὸ σκοληκίον τῆς φυλλοξήρας καταστρέφεται ἐντελῶς, ἐὰν μέσα στὸ ἀμπέλι φυτέψωμε ντομάτες. Ἡ ντομάτες θγάζουν ἓνα ἰδιαίτερον δηλητήριον, τὸ ὁποῖον φονεῖ ὅλα τὰ σκοληκία τῆς φυλλοξήρας.

Λοιπὸν, ὅταν ἓνας νεοκωῦρης παρατηρήσῃ ὅτι τὰ κλήματα στὸ ἀμπέλι του ἄρχισαν νὰ ξηραίνονται ἀπὸ τὴν φυλλοξήραν, ἄς φυτέψῃ ἀνάμεσα στὰ κλήματα ντομάτες, γιὰ νὰ δοκιμάσῃ. Δὲν ἔχει νὰ χάσῃ τίποτε.

Ἐπίσης, ἡ σκόνι τοῦ Καπνοῦ, ἢ τὰ παληόφυλλα τοῦ Καπνοῦ, ἂν σκορπισθοῦν μέσα στοῦ Ἀμπέλι τὸν Ἰανουάριο, σὺν κοπριά, καὶ ἀνακατωθοῦν μετὰ τὸ χῶμα στοῦ σκάφιμο, φονεύουν τὸ σκουλήκι τῆς φυλλοξήρας.

3) Ἐπίσης ἂν θράσουν 4 ὀνάδες παληόφυλλα τοῦ Καπνοῦ μέσα σὲ 20 ὀνάδες νερὸ, ἕως ὅτου νὰ μείνουν μόνον 10 ὀνάδες νερὸ, καὶ πλύνουν μετὰ αὐτὸ τὸ ζουμί τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια καὶ τὰ γελάδια, ποὺ ἔχουν ψώρα καὶ σκουλήκια, θεραπεύονται.

Σημειώσις Τσεκούρας. Ἐχομε πεποιθῆσι ὅτι τὸ Πρακτικὸ μυαλὸ τοῦ κ. Α. Λάμπρου, ποὺ μᾶς ἔδωκε τὰς ἀνωτέρω σημειώσεις, δὲν κάμνει λάθος.

Ἐὰν λοιπὸν τοῦτο ἀποδειχθῆ πράγματι ἀληθές, τότε αὐτὴ θὰ εἶνε ἡ καλύτερα χρησιμοποίησις τοῦ Καπνοῦ, καὶ γι' αὐτὸ τὸν ἔδωκεν ὁ καλὸς Θεὸς, καὶ ὄχι διὰ νὰ τὸν καίουν οἱ ἄνθρωποι μπροστὰ στὴ μύτη τους, καὶ νὰ καταστρέφουν τὴν ὑγείαν τους καὶ τὰ πνευμόνια τους καὶ τὴ σακούλα τους.

Μὴ φοβᾶσθε. Καὶ μὴν ἀπελπίζεσθε! Ἡ Φθίσι; θεραπεύεται!

Ἐὰν τὸ ἐγ ὠρίζεν ἡ Ἑλένη Κωνσταντινίδου
δὲν θὰ αὐτοκτονούσε!

Εἰς τὰς 13 Ἀπριλίου 1925, εἰς ἓνα σπίτι τῆς πλατείας Ἰπποδραμίου Ἀριθ. 51, ἠτύχτησεν μία Νέα ἀραβωνιασμένη, ἡ ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, διότι ἔφτυσεν αἷμα καὶ ὑποπεύθηκε μὴπως εἶνε φθισικὴ, καὶ πῆγε στὰς ἀκτίννας Ρέτινγκεν καὶ ἐξετάσθηκε, καὶ ἡ ἀκτίννας τὴν ἐβεβαίωσαν ὅτι εἶχε βλάβην εἰς τοὺς πνεύμονας, δηλαδὴ ὅτι ἦτο φθισικὴ.

Αὐτὴ λοιπὸν, πιστεύουσα ὅτι εἶνε καταδικασμένη εἰς τὸν ἐλεεινὸ θάνατον τῆς φθίσεως, ἀπεφάσισε καλύτερα νὰ ξεμπερδέψῃ μὴ ὦρα ἀρχήτερα, καὶ αὐτοκτόνησε μετὰ τὸ περιστρόφο, ἀφῆκε δὲ τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν:

«Συγχωρήστε με γι' αὐτὸ ποὺ κάνω. Ἀλλὰ μοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ ζήσω ὑποτακτικῶς συνθήκῃς. Ἀπὸ τὰς ἀκτίννας μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι ἔχω βλάβην εἰς τοὺς πνεύμονας. Μὴ λυπηθῆτε καθόλου γιὰ μένα. Γιατί ἂν ζούσα θὰ ἤμουνα πολὺ δυστυχισμένη. Σᾶς φιλῶ ὅλους.
ΕΛΕΝΙΤΣΑ»

Δὲν ἔρχομαι νὰ κατηγορήσω τὸ κορίτσι διὰ τὴν ἀπόφασιν ποὺ ἔλαβε καὶ τὴν ἐξετέλεσε.

Οὔτε καὶ τὰς ἀκτίννας Ρέτινγκεν καὶ τὸν Ἰατρό, ποὺ εἶπαν τὴν Ἀλήθεια. Ἀπεναντίας διακηρύντω ὅτι καλὰ, κάλλιστα, ἔκαμεν ὁ Ἰατρός καὶ ἡ Ἀκτίννας καὶ εἶπαν τὴν Ἀλήθεια. Διότι, ἂν θέλωμε νὰ γίνωμε ἄνθρωποι λογικοὶ—ἐπειδὴ μὲ τὴ σημερινὴ νοοτροπία μᾶς δὲν εἶμεθα λογικοὶ—πρέπει νὰ λέγωμε πάντοτε καὶ γιὰ κάθε πρᾶγμα τὴν ἀλήθειαν, «καὶ μόνον τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς φόβου καὶ χωρὶς πάθος» δηλαδὴ τὰ πραγματικὰ καὶ ξηρὰ γεγονότα ὅπως εἶνε.

Ἀλλὰ, ἀπὸ τὸ λυπηρὸν αὐτὸ γεγονός ἐλαμβάνω ἀφορμὴν καὶ διακηρύντω μετὰ ὅλη μου τὴ δύναμιν, καὶ μετὰ τὸν ἐπιστημώτερον τρόπο, ὅτι: **Ἡ ΦΘΙΣΙΣ ΘΕΡΑΠΕΥΕΤΑΙ χωρὶς φαρμακικὰ καὶ Γενετικά, καὶ χωρὶς Χανκτόρια, πλὴν μέσα στοῦ σπῆτι τοῦ ὁ καθένας, καὶ ἐνῶ κίμνη καὶ τῆς δουλιῆς του.**

Διότι, ὁ καλὸς Θεὸς, ἐγνώριζεν ὅτι θὰ ἐφθάνομε στοῦ ἐλεεινοῦ αὐτοῦ σημείου, νὰ

διαστρεβλωθῆ τόσο πολὺ ἡ σκέψιν μας καὶ τὸ λογικὸ μας, καὶ νὰ ἀποκτήσωμε **ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΚΑ** ἀπὸ τὴν Κουταμάρα μας. Καὶ διὰ τοῦτο μᾶς ἔδωκε πρόχειρα καὶ ἔλα τὰ μέσα, καὶ ἔλα τὰ φάρμακα, καὶ μᾶς τὰ ἔδωκε **ΔΩΡΕΑΝ** ὅλα.

Τὸ μεναδικὸ δὲ φάρμακον διὰ τὴ **ΦΘΙΣΙ** εἶνε ὁ **ΗΛΙΟΣ** καὶ ὁ **ΑΕΡΑΣ**. Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ δύο ὁ Καλὸς Θεὸς μᾶς τὰ ἔδωκεν ἄφθονα, χωρὶς παράδες, καὶ πανταχοῦ, εἰς ὅλα τὰ μέρη.

Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔδωκε δι' αὐτὸν ἥλιον καὶ ἀέρα. Καὶ ἀκριβῶς, ἐπειδὴ ἔλει σχεδὸν φοβούνται καὶ τρέμουν ὅταν ἀκούουν τὸ ὄνομα φθίσεως, διὰ τοῦτο θὰ ἀναφέρω ἐδῶ μόνον δύο ζωντανὰ παραδείγματα, τὰ ἐξῆς:

Ἐγὼ ὁ ἴδιος, ὁ γράφων, ὁ Ἀθανάσιος Βελώνης, ὁ Διευθυντὴς τῆς Τσεκούρας, τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα τοῦ ἔτους 1904, ἔφτυσα ἀπὸ τὸ στόμα μου εἰς μία μέρα, περὶ τὰ ἑκατὸ δράμα αἷμα, ἐδῶ στὴ Θεσσαλονίκη, ὅπου ἤμην τότε μαθητὴς τοῦ Διδασκαλείου.

Φόβος καὶ τρόμος με ἔκοψε, καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Πόσχα ἔφυγα καὶ πῆγα στοῦ χωριοῦ μου, στὴ Λόκοβη τῆς Χαλκιδικῆς, καὶ μετὰ δύο μέρες πῆγα στὴ Λιανίγκοβη, στὸν ἀείμνηστο Ἰατρὸν Κωνσταντῖνον Κοτρόζο, τὸν εἰλικρινῆ φίλον ὄλης τῆς φτωχολογίας, ὁ ὁποῖος με περιέβαλε μετὰ ἰδιαίτερα ἀγάπην ἀπὸ τότε ποὺ ἤμην ἀκόμα ὀκτὼ χρονῶν παιδάκι, καὶ τὸν διηγῆθηκα ὅλα τὰ περιστατικὰ.

Ὁ ἀείμνηστος ἐκεῖνος Ἰατρός, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐμβαθύνῃ πολὺ εἰς τὸ κλίμα καὶ τοὺς κατοίκους τῆς Χαλκιδικῆς, ὅσο κανένας, δυστυχῶς, ἐντόπιος Ἰατρός, μὲ ἔδωκε τόσας διαβεβαιώσεις, καὶ τόσας πληροφορίας, καὶ τόσας ἐξηγήσεις, ὥστε με καθυσόχασε τελείως.

Καὶ ὡς ἀπόδειξιν ὅτι ὅσα με διαβεβαίωσε τότε ὁ ἀείμνηστος ἐκεῖνος Ἰατρός, ἦσαν ἀληθῆ, ἔχω, ἀπλούστατα, **ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ**, καὶ τίθεμαι εἰς τὴν διάθεσιν οἰουδήποτε διὰ νὰ με ἐξετάσῃ ὅπως θέλει.

Σημειῶνω καὶ τοῦτο δι' ὅσους δὲν τὸ γνωρίζουν καὶ ὄσους τὸ ἐλησμόνησαν, ὅτι ὁ ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Κοτρόζος, πῆγε στὰς Ἀθήνας ὅταν ἔγινε τὸ 1895 νομίζω, ἓνα Ἰατρικὸν Συνέδριον, καὶ ἔκαμε δηλώσεις πρὸς αὐτὸ, ὅτι **Ἡ ΦΘΙΣΙΣ ΘΕΡΑΠΕΥΕΤΑΙ**, καὶ ὅτι δὲν εἶνε κολλητικὴ, καὶ εἶχε καὶ ἓνα σωρὸν παραδείγματα.

Θυμῶμαι δὲ ὅτι ἀνέφερε καὶ σὲ μένα τότε ἀρκετὰ τοιαῦτα παραδείγματα καὶ πρόσωπα, τὰ ὅποια τὰ ἐγνώριζα καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, καὶ μερικὰ ζοῦν ἀκόμη.

Δεύτερον παραδειγμα ἔχω τὸ ἐξῆς: Εἰς τὸν Συνοικισμόν Καλαμαριάς, ὅπου εἶνε οἱ Πρόσφυγες, ἔβγαλαν οἱ Ἰατροὶ, ἀπὸ μέσα ἀπὸ ὄλους τοὺς Πρόσφυγας, πέρυσι τὸ καλοκαίρι, 16 μικρὰ παιδάκια, 8—12 ἐτῶν. τὰ ὅποια ἦσαν ὅλα ὀρφανά, καὶ ὅλα **ΡΑΧΙΤΙΚΑ, ΧΟΙΡΑΔΙΚΑ, ΑΤΡΟΦΙΚΑ, ΦΥΜΑΤΙΚΑ**, καὶ ὅσα ἄλλα ἀσθενήματα μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ἢ πείνα καὶ ἢ δυστυχία, καὶ ἢ ὀρφάνια, καὶ ἢ Κακομοιριά τῶν Προσφύγων.

Τὰ παιδιὰ αὐτὰ τὰ περισυνέλεξαν εἰς τὸ Νοσοκομεῖο τῆς Καλαμαριάς, καὶ οἱ Ἰατροὶ ἐκεῖ, ὡς τὸ μόνον φάρμακον καὶ τὴ μόνην θεραπείαν ποὺ ἐφήρμισαν, ἦτο ἡ **ΗΛΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ**, καὶ ἡ **ΑΕΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑ**, καὶ ἡ **ΚΑΛΗ ΤΡΟΦΗ** ἀλλὰ τελείως φυσικὴ τοιαύτη. Λοιπὸν, τὰ ξεγύμνωσαν ὅλως διόλου, χωρὶς κανένα φόρεμα ἐπάνω τους, παρὰ μόνον ἓνα καπελάκι καὶ ἓνα φύλλον συκῆς, καὶ χωρὶς κάλτσες καὶ χωρὶς παπούτσι, καὶ τὰ ἀφήσαν ἐντελῶς γυμνὰ ὅλο τὸ καλοκαίρι, πέρυσι μέχρι τῆς 20—25 Σεπτεμβρίου.

Πέντ-ἕξ μάλιστα ἀπὸ αὐτὰ, πῆγαιναν καὶ στοῦ Δημοτικὸ Σχολεῖο τῆς Καλαμαριάς, ἔτσι ὁμοίως γυμνὰ.

Και μόνον τὸν χειμῶνα τὰ ἀφῆκαν καὶ φόρεσαν ρουχλάκια.

Καὶ ἡ υγεία τῶν βελτιώθηκε τόσο πολὺ, ὥστε οἱ ἴδιοι Ἴατροὶ βεβαιώνουν ὅτι ἡ υγεία τῶν μικρῶν ἀπεκατεστάθη τελείως.

Ἄλλ' ἐπειδὴ κατ' ἀρχὴν μου ἀπαράβατον, δὲν γράφω τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον ὅτι εἶνε ἀπολύτως ἐξακριβωμένο, διὰ τοῦτο, καὶ διὰ τῆς βεβαιωτέρας ἐξακριβωσι τῶν ἀνωτέρω, τὰ ὁποῖα ἔμαθα ἀπὸ τὸν ἀγαπητὸ μου ἀνεψιὸ κ. Ἰωάννην Βαφειάδην, Γενικὸν Γραμματέα τότε τῆς ἐνταῦθα Ἀρμοστείας τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, πῆγα ἐγὼ ὁ ἴδιος τῆ Μεγάλῃ Τετάρτῃ, εἰς τὸ Νοσοκομεῖο Καλαμαριάς, καὶ ἐζήτησα συνέντευξι μετὰ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Νοσοκομείου Ἰατρὸν κ. Κωνσταντῖνον Ἀλεξιάδην, ὁ ὁποῖος με ἐπεβεβαίωσε πάντα τὰ ἀνωτέρω περὶ Καλαμαριάς, προσθέσας καὶ τοῦτο, ὅτι ὅλα αὐτὰ τὰ γυμνά παιδιὰ, τὰ εἶχαν καὶ κοιμῶνταν ἐξω στὸ ὑπαίθρο ὅλο τὸ καλοκαίρι, ἀλλὰ τελείως στὸ ὑπαίθρο, κοντὰ στὸ συρματοπλέγμα πού φράζει τὴν περιοχὴν, μετὰ τὰ κρεβάτια τους τυλιγμένα καὶ προφυλαγμένα μόνον με κουνουπιέρες καὶ τίποτε ἄλλο, καὶ με σκέπασμα μόνο μία κουβερτίτσα.

Ὅταν δὲ τελείωσαν τὴν ἡλιοθεραπεία καὶ ἀεροθεραπεία τους τὰ παιδάκια τὸ φθινόπωρο μετὰ τῆς πρώτης βροχῆς, ἦσαν ὀλοστρόγγυλα καὶ ροδοκόκινα καὶ ἡ υγεία τους ἦτο **τελείως ἀποκαταστημένη**.

Αὐτὰ μοὶ ἐδήλωσεν ὑπευθύνως ὁ Διευθυντὴς τοῦ Νοσοκομείου Καλαμαριάς, κ. Κωνσταντῖνος Ἀλεξιάδης, ἰατρός.

Ὁ ἑλθὼν δὲ μία στιγμὴ ἐκεῖ εἰδικὸς παιδίατρος τοῦ Νοσοκομείου Καλαμαριάς κ. Μυστακίδης, πρῶτον ἐξεφράσε τὴν ἐκπληξί του πῶς τὸ ἔμαθα αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ δεύτερον με διεβεβαίωσεν ὅτι εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού ἐφαρμώσθηκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἡλιοθεραπεία πέρυσι τὸ καλοκαίρι στὸ Νοσοκομεῖο Καλαμαριάς.

Ἐνθαρυνθέντες δὲ οἱ Ἴατροὶ ἀπὸ τὰ καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα, ὑπέβαλαν αἰτήσιν στὴ Διεύθυνσι Δημοσίας υγείας, διὰ νὰ ἐφαρμώσουν φέτο τὴν ἡλιοθεραπεία καὶ ἀεροθεραπεία εἰς μεγαλύτερα κλίμακα, ἀλλ' ἡ ὑπηρεσία δὲν ἐνέκρινε τὴν αἰτήσιν τους, δι' ἑλλειψίν ἐπαρκῶν μέσων.

Τὸ Νοσοκομεῖον ὅμως, καὶ φέτο θὰ ἐφαρμώσῃ τὴν ἡλιοθεραπεία εἰς μικρὰν κλίμακα πάλι—καὶ ἤδη ἤρχισε νὰ τὴν ἐφαρμώσῃ—καὶ ὅπως δὲν πιστεῖται, ἄς κάμῃ τὸν κόπο νὰ πάῃ μόνος του στὸ Νοσοκομεῖο Καλαμαριάς νὰ ἰδῇ μετὰ μάτια του καὶ νὰ βεβαιωθῇ.

Ἐγὼ ὁμῶς ὁ γράφων εἶδα στὴν Ἀμερικὴ πλησίον εἰς τὸ Γράνιτη Σίτυ τοῦ Ἰλινόης, ἓνα Σανατόριο ἀπὸ φθισικῶν, στὴν ἄκρᾳ μιᾶς λίμνης, πού εἶχε κουνουπία ἴσια με νυχτερίδες, καὶ συγκοινωνία μετὰ τράμ, καὶ ἓνα ἐξοχικὸ πάρκο πού μαζεῦονταν πολλὸς κόσμος τὴν Κυριακὴν.

Τί ἦταν λοιπὸν αὐτὸ τὸ περίφημὸ Σανατόριο;

Ἀπλούστατα ἦταν μία Παράγκα ἡ ὁποία ἦταν ὅλη γύρω—γύρω τυλιγμένη, καὶ ἀπὸ πάνω σκεπασμένη, μόνον με σύρμα ψιλό, γιὰ νὰ μὴ μπαίνουν τὰ κουνουπία μέσα.

Δηλαδή, ἀπαράλλακτα ὅπως εἶνε τὰ φανάρια πού βάζουν μέσα τὰ φαγητὰ τὸ καλοκαίρι, γιὰ νὰ μὴν τὰ φτῶν οἱ μύγες, ἀλλὰ χωρὶς σκεπὴ ἀπὸ πάνω.

Μέσα δὲ εἰς τὴν Παράγκα εἶχε πολλοὺς Μπάγκους ξύλινους, ἀπὸ ἀπλῶ σαβίδι, καὶ ἀπάνω στοὺς μπάγκους ἦσαν ξαπλωμένοι ὀλόγουμοι καὶ ἐκτεθειμένοι ὅλη τὴν ἡμέρα στὸν ἥλιο, στὴ βροχὴ καὶ στὸν ἀέρα, 10—12 ἄνδρες φθισικοί, οἱ ὁποῖοι, ἐπληρωφόρηθηκα κατόπιν, ὅτι ἐγενᾶν καλά.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Νοσοκομείου Καλαμαριάς με εἶπε νὰ τονίσω καὶ τὸν κίν-

δυο πού διατρέχει ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν **κοινωνικὴ φθίσι**, ἡ ὁποία φέρνει μαζὺ τῆς πάντοτε τῆ **φυσικὴ φθίσι**.

Τὸν παρεκάλεσα νὰ με ἐξηγήσῃ τί ἐννοεῖ ὅταν λέγει **Κοινωνικὴ φθίσι**, καὶ με ἀπήγγησε τὰ ἑξῆς πολὺ σωστά!

Πρέπει οἱ ἄνθρωποι, ἂν ἀγαποῦν τὴν υγεία τους καὶ τὴ ζωὴ τους.

1) Νὰ μὴν πίνουν διόλου ρακί, κονιάκ, καὶ ἐν γένει κανένα ποτὸ.

Διότι σήμερα ὅπως λέγει ὅτι πίνει λίγο ρακί τὸ βράδυ, τὸ ΛΙΓΟ αὐτὸ εἶναι τοῦλάχιστον 50 δράμια.

Ἄλλὰ 50 δράμια ρακί εἶνε ἀρκετὸ τὰ κάμῃ τὸν ὀργανισμό μας νὰ ΣΑΠΙΣῃ, ὄχι μονάχα ἀπὸ τῆ φθίσι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χιλίες ἄλλες ἀσθενείες.

2) Νὰ μὴ ξενυχτοῦν εἰς τὰ διάφορα θεάτρα καὶ στοὺς Κινηματογράφους, καὶ στὴς Ταβέρνες καὶ στοὺς χορούς, παρὰ νὰ πλαγιαζοῦν πολὺ ἐνωρίς. Ἡ ὥρα 10 πρέπει νὰ πλαγιαζοῦν γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ξεκουράζεται τὸ σῶμα.

Ἐπειδὴ κανένας σχεδὸν δὲν μπορεῖ νὰ ξενυχτᾷ ὅλη τὴ νύχτα καὶ νὰ κοιμᾶται ὅλη τὴν ἡμέρα. Κατ' ἀνάγκην θὰ σηκωθῇ τὴν ἡμέρα νὰ πάῃ στὴ δουλειά του καὶ ἐκεῖ θὰ νυστάξῃ ὅλη τὴν ἡμέρα. Ἄλλὰ καὶ ἂν δὲν νυστάξῃ, πάλι τὸ σῶμα ἐξαντλεῖται, καὶ, μιὰ-δυσὸ, καὶ νὰ σου γίνετα φθισικὸς ἀπὸ τὴν ἐξάντλησι.

3) Εἶναι ἀνάγκη ὁ κόσμος τὰ τρώῃ καλὴ καὶ πολὺ τροφή, δηλαδὴ ψωμὶ μπόλικο, γάλα, αὐγά, τυρὶ, λάδι, λαχανικά, ὄσπρια, ψάρια, καὶ λίγο κρέας.

Διότι παρατήρησα ὅτι ὁ Κόσμος πρὸ πάντων στὰ χωριά, τρέφονται μόνον με ἐληές, κρομύδια, σκόρδα καὶ πιπέρια καὶ θεωροῦν ἀπαραίτητο νὰ πίνουν καὶ κρασί. Καλὰ εἶναι αὐτὰ, ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν. Χρειαίεται καὶ λάδι, καὶ γάλα, καὶ τυρὶ, καὶ αὐγά, καὶ ἄς λείπῃ τὸ κρασί ὅλως διόλου, διότι εἶναι περιττόν.

Ὅπως δὲ ὁ πολὺς κοιμάκης ἐδῶ δὲν τρέφεται καλά, ἐὰν ὁ καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἐδίδεν ἐδῶ στὸν τόπο μας, τὸν καλύτερο ἥλιο, καὶ τὸν καλύτερο ἀέρα, καὶ ἂν οἱ χωρικοὶ δὲν ζοῦσαν πάντα στὸ ὑπαίθρο, θὰ πέθαιναν ὅλοι φθισικοὶ οἰκογενειακῶς. Μόνον ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀέρας καὶ τὸ ὑπαίθρο τοὺς προφυλάγουν.

Αὐτὰ με εἶπεν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Νοσοκομείου Καλαμαριάς κ. Ἀλεξιάδης, καὶ τὸν ἠυχαρίστησα θερμότατα.

Ἐγὼ δὲ νὰ προσθέσω καὶ ἓνα ἀκόμη παράδειγμα τὸ ἑξῆς:

Γνωρίζω ἓναν γέροντα, 19 ἐτῶν, ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ ἀτύχημα νὰ εἶναι στὴν ἀρχὴ τῆς φθίσεως, χωρὶς ἀκόμη νὰ φθάσῃ στὸ πρῶτο στάδιο.

Τὸν νέον αὐτὸν τὸν θεραπεύει ἓνας θεωρούμενος ὡς καλὸς παθολόγος ἰατρός τῆς Θεσσαλονίκης, με ἐνέσεις καὶ με ἐσωτερικὰ φάρμακα καὶ τὸν ὑπόσχεται ὅτι θὰ τὸν κάμῃ καλά. Ὁ ἰατρός οὗτος μάλιστα εἶναι κατὰ τῆς ἡλιοθεραπείας καὶ ἀεροθεραπείας, καὶ λέγει ὅτι μόνον μετὰ τῆς ἐνέσεως του θὰ θεραπευθῇ ριζικῶς ἡ φθίσις. Δημοσιεύει δὲ καὶ στὴς ἐφημερίδες ὅτι αὐτὸς θεραπεύει τὴν φθίσι ριζικῶς. Συνιστᾷ δὲ στὸ νέο νὰ μὴν ἀπομακρυνθῇ καθόλου ἀπὸ τὴ Θεσσαλονικὴ, ἀλλὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν θεραπεία του ἐπὶ μῆνας, ἴσως ἐπὶ ἔτη ὀλόκληρα, ἕως ὅτου νὰ θεραπευθῇ. Καὶ ὡς δαιολογία φέρει ὅτι ἀφοῦ ἀπὸ τὰ χωριά καὶ ἀπὸ τὰς ἐξοχὰς ἔρχονται ἐδῶ στὴ Θεσσαλονικὴ καὶ θεραπεύονται, εἶναι ἀνοησία νὰ πηγαίνουν οἱ Θεσσαλονικεῖς ἐξω στὴν ἐξοχὴ πρὸς θεραπεία.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὅταν ὁ μέος μαζί με τὸν πατέρα του με ἀπήγγησαν τὰ ἀνωτέρω, ἐγὼ ἤρχισα νὰ ἀμφιβάω ὄχι πλέον διὰ τὴν ἰκανότητα τοῦ τοιαύτου λέγοντος ἰατροῦ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴ καὶ ἀτομικὴ του ἐντιμότητα.

Ἄλλὰ, εἰς ἐνίσχυσιν τῆς ἀνωτέρω ἀμφιβολίας μου ἔρχονται καὶ δύο ἄλλοι

Ίατροί, κατέχοντες δημοσίας θέσεις καλοί και ἀφιλοκερδείς, οἵτινες εἶπαν εἰς τὸν Πατέρα τοῦ νέου, και εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιο τὸ νέο, ὅτι τὸ μόνο ποῦ θὰ τὸν θεραπεύσῃ εἶνε ὁ ἥλιος και ὁ ἀέρας τῆς ἐξοχῆς, και τὸν συνέστησαν νὰ πηγήνῃ στὸ χωριό, και νὰ κάμῃ ἡλιοθεραπεία, διότι ἡ ἐνέσεις και τὰ ἐσωτερικά φάρμακα δὲν μποροῦν νὰ θεραπεύσουν ριζικῶς αὐτὴ τὴν ἀσθένεια. Ἀμφότεροι μάλιστα οἱ Ίατροὶ ἐχαρκτήρισαν τὴν θεραπεία τοῦ συναδέλφου των με τὰς ἐνέσεις, ὡς ἐκ μεταλλευτικῆς.

Ὁ Πατέρας τοῦ παιδιοῦ μοῦ ἐζήτησε τὴ γνώμη μου, νὰ τὸν εἰπῶ τί νὰ κάμῃ διὰ τὸ παιδί του. Ἐγὼ τὸ ἔφερα εἰς ἕνα ἄλλον καλὸν Ίατρον παθολόγον τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ ὁποῖος ἐσπούδασε στὴ Γαλλία, και τὸν ἐζήτησεν ἐπιμελῶς. Καὶ ὁ Ίατρος αὐτὸς ἀπεφάνθη ὅτι ὁ ἀσθενὴς πρέπει 1) νὰ τοῦ γίνῃ μία καυτηρίασις. 2) νὰ κάμῃ 10 ἐνέσεις. 3) νὰ πέρνῃ ὀλίγα χάπια και 4) ὠρίσει ὡς ἀπαραίτητο τὴν ἐξῆς διαίτα.

Νὰ τρώγῃ κάθε 2 ὥρες ὅτι θέλει, και ὅτι τὸν ἀρέζει, ὑποχρεωτικῶς ὅμως νὰ τρώγῃ ἐξ αὐτῆς τὴν ἡμέρα ἄβραστα ἢ μελάτα. Ἐπίσης νὰ τρώγῃ κάθε μέρα σαρδέλλες τοῦ κουτιοῦ με λάδι, και 15 ἕως 20 ἔλγες ἀπὸ τῆς κοινῆς ἀλατιμένῆς, και ἕξῃ (ἀριθμὸς 6) δράμια κρέας ψαγνὸ, κοπανισμένο σὰν κιμάς, ἀλλὰ ὅλως διόλου ὠμό, χωρίς νὰ περάσῃ καθόλου ἀπὸ τὴ φωτιά. Καὶ νὰ τρώγῃ ἐλαιόλαδο τοῦ φαγητοῦ στὴ σαλάτα του ὅσο μπορεῖ και λαχανικά ὠμά, σαλατικά ὅσα μπορεῖ, και νὰ κάμῃ μία ὥρα τὴν ἡμέρα ἡλιοθεραπεία, νὰ γυμνῶνῃ τὴν πλάτη του και νὰ τὴν ἔχῃ στὸν ἥλιο. Καὶ νὰ μὴ βάζῃ στὸ στόμα του διόλου πιχτιά, ρακί, κονιάκ, μπύρα, κρασί κ. τ. λ. και νὰ πίνῃ ὅσο θέλει γάλα, και νὰ τρώγῃ και ὅσα μπορεῖ φρούτα και καρύδια.

Εἶμαι βέβηος ὅτι ὁ νέος αὐτὸς δὲν θὰ κάμῃ τίποτε, και πρὸ πάντων δὲν θὰ κάμῃ τὴν ἡλιοθεραπεία. Διότι αὐτὸ τὸ θεωρεῖ γελοίο. Πῶς εἶνε δυνατόν μία ἀσθένεια νὰ θεραπευθῇ μόνο με τὸν ἥλιο, και χωρίς γιαιτρικά!.

Και διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ ἰδῇ και μόνοις του με τὰ μάτια του τὴν ἡλιοθεραπεία, τὸν ἔφερα και αὐτὸν και τὸν Πατέρα του στὸ Νοσοκομεῖο Καλαμαριάς, τὴν Κυριακὴ 10 Μαΐου 1925, και εἶδε μόνος του μερικὰ παιδάκια γυμνά, μόνο με ἕνα φύλλο συκῆς, και τὰ κρεβατάκια τους στὸ ὑπαιθρο ποῦ κοιμοῦνται. Καὶ ὅπως ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μοῦ θέλει, ἄς πᾶγῃ μόνος του νὰ τὰ ἰδῇ και νὰ βεβαιωθῇ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Τσεκούρα θεωρεῖ καθήκον τῆς νὰ δημοσιεύῃ μόνον ὠφέλιμα και ἀνθρωπιστικά και ἠθικά πράγματα, διὰ τοῦτο, ἔλαβε ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ λυπηρὸ θάνατο τῆς Ἐλένης Κωνσταντινίδου, νὰ δημοσιεύσῃ τὰ ἀνωτέρω **Ξηρὰ ΓΕΡΟΝΟΤΑ**, και νὰ θρονοφωνήσῃ ὅτι ἡ Φθίσις θεραπεύεται, και μάλιστα χωρίς φάρμακα και γιαιτρικά, και χωρίς Σανατόρια, παρά κάθε ἕνας μπορεῖ με 100—200 δραχμῆς νὰ μεταβάλλῃ τὸ σπιτί του εἰς Σανατόριο, και νὰ θεραπευετα ἐκεῖ, ἐνώσω κάμνει και τὴν ἐργασία του, χωρίς φόβο νὰ μεταδώσῃ τὴ φθίσι στους σπιτικούς του.

Τὴ διακήρυξι αὐτὴ δὲν τὴν ἐγέννησεν ἡ Τσεκούρα ἀπὸ τὴ φαντασία τῆς. Ἀλλὰ περιγράφεται εἰς τὴ μελέτη τοῦ Ἀμερικανοῦ Ίατροῦ **ΦΡΗΜΑΝ ΧΩΛ**, τὴν ὁποία μετέφρασε και ἤρχισε νὰ δημοσιεύῃ ἡδὴ ἡ Τσεκούρα ἀπὸ τὸν δεύτερον ἀριθμὸ τῆς, και τῆς ὁποίας ἡ συνέχεια δημοσιεύεται παρακάτω. Παρακινεῖ δὲ πάντας ὅσοι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ὑγεία τους, νὰ τὴ διαβάσουν και νὰ τὴν παρακολουθοῦν και τοὺς βεβαιώνει ὅτι δὲν θὰ ζημιωθοῦν τίποτε.

Ἐπιτήδεος δὲ ἀφῆκα νὸ ἀναφέρει τελευταίως, διὰ νὰ τὸ θυμᾶσθε καλύτερα, ὅτι ὁ κ. Β. Γ. Τσινοῦκας, Ίατρος, ἐξέδωκε τὸ 1916 ἕνα Ἐγχειρίδιον ἡλιοθε-

ραπείας με τὸν πρόλογο γραμμένο ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τῆς Εἰδικῆς Νοσολογίας και θεραπευτικῆς εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον κ. ΒΑ. ΜΠΕΝΣΗΝ.

Εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸ συνιστάται ἡ ἡλιοθεραπεία πάρα πολὺ, και ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τὸ διαβάσῃ κάθε ἕνας.

Ἄν δὲ ἡ φίλη «Μακεδονία» καταδέχεται και πονεῖ πράγματι διὰ τὸν φυματιῶντα ἀπὸ πάσης ἀπόψεως Ἑλληνικὸν και μάλιστα τὸν Μακεδονικὸν Λαόν, ὡς γράφει εἰς τὸ φύλλον τῆς 10 Ἰουνίου 1925, ἄς ἀναδημοσιεύσῃ τὰς μελέτας τῆς Τσεκούρας περὶ φθίσεως, λαμβάνουσα αὐτὰς ἀπὸ τὴν Τσεκούρα. ἀφοῦ τὸ ἐθεώρησε μικροπρεπὲς νὰ τὰς δημοσιεύσῃ ἡ Μακεδονία πρῶτη ὅταν τὰς προσέφερον ἡ Διεύθυνσις τῆς Τσεκούρας πρῶτον εἰς αὐτὴν πρὸς δημοσίευσιν— Δωρεάν— και εἶτα νὰ τὰς ἀναδημοσιεύσῃ ἡ Τσεκούρα, εἰς τὸν ἑαυτὸ τῆς. Ἄλλὰ τότε ἡ Διεύθυνσις τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ ὑψηλοφροσύνης ἠρνήθη. Δὲν κρατοῦμεν θυμὸν. Ἄς τὰς ἀναδημοσιεύσῃ τώρα, και ἄς μὴν μαρτυρήσῃ, ἂν θέλῃ, ὅτι τὰ πέρνει ἀπὸ ἡμᾶς.

■ Η Ί Τσεκούρα.

Τὰ Ἑλῆ, και ἡ Ἐλονοσία, και ἡ θερμοσιές τῆ Μακεδονίας, και ἡ θεραπεία τους.

Ἐγινε πλέον τῆς μόδας στὴν Ἑλλάδα, και Ἐπίσημοι, και ἀνεπίσημοι, και Σωματεία, και Κυβέρνησις, και ὑγειονομικὴ Ὑπηρεσία, και Πανεπιστήμια, και Ὑπουργεῖα, και περιθαλψις Προσφύγων, και Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, νὰ σχηματίσουν γνώμη και πεποιθῆσι ὅτι ἡ Ἐλονοσία και οἱ Ἐλώδεις πυρετοί, στὴν Παλαιὰ και Νέα Ἑλλάδα, θὰ θεραπευθοῦν, και θὰ ἐκλείψουν, μόνον ὅταν ἀποξηρανθοῦν ὅλα τὰ Ἑλῆ, και συνεπῶς ὅταν θὰ ἐκλείψουν τὰ Κουνούπια ἐντελῶς.

Ἦτοῦς τοῦτο νὰ εἶνε ἀληθινο ἕως ἕνα μέρος μόνον. Ὅχι ὅμως πέρα ἀληθινὸ. Διότι, ὅσοδήποτε και ἂν ἀποξηρανθοῦν τὰ Ἑλῆ, και ἡ βάλτες, πάλι τὰ κουνούπια εἶνε ἀδύνατο νὰ ἐξαλειφθοῦν ἀπὸ προτόπου τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.

Κᾶπὸ θὰ βρεθοῦν νερά, κᾶπου θὰ βρεθοῦν μέρη γιὰ νὰ γεννοβολήσουν και νὰ ἀναπτυχθοῦν τὰ κουνούπια.

Ἄλλὰ και ἂν παραδεχθοῦμε ὅτι, ὅταν θὰ ἀποξηρανθοῦν τὰ Ἑλῆ, θὰ ἐξαλειφθοῦν τὰ κουνούπια τελείως, πάλι ἔχομε νὰ σκεφθοῦμε τὸ ἐξῆς:

Πρῶτον. Διὰ νὰ ἀποξηρανθοῦν ὅλα τὰ Ἑλῆ, χρειάζονται δέκα δισεκατομύρια λίρες στερλίνες, ποσὸν, ποῦ δὲν θὰ τὸ βροῦμε ποτέ.

Δεύτερον. Ἐστὼ, ἄς παραδεχθοῦμε ὅτι τὸ ποσὸν αὐτὸ τὸ βρίσκωμε, και ἀρχίζωμε ἀμέσως τὴ δουλειὰ διὰ τὴν ἀποξήρανσι.

Χρειάζονται ὅμως τουλάχιστον δέκα χρόνια, ἕως ὅτου νὰ ἀποξηρανθοῦν ὅλα τὰ Ἑλῆ, ὡστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ γεννοβολήσουν τὰ κουνούπια.

Ἄλλὰ, στὸ διάστημα αὐτὸ, τὰ κουνούπια θὰ ἔχουν ὅλη τὴν ἐλευθερία νὰ μᾶς τσιμποῦν ὅλους, και νὰ μᾶς μεταδίδουν τὸ μόλυσμα τοῦ ἐλώδους πυρετοῦ, και νὰ μᾶς στέλλουν στὸν ἄλλον κόσμον συστημένους και ἐπὶ ἀποδείξει.

Τί λοιπὸν πρέπει νὰ γείνη; Νὰ γίνῃ ὅτι γίνεται και στὴν Ἀμερικὴ. Ἄς πάρωμε τὸ μᾶθημα αὐτὸ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ.

Εἰς τὴ Φλώριδα τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχουν τὰ περισσότερα Ἑλῆ, ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος τῆς γῆς ποῦ ἐγνώρισα. Ἐπίσης ὁ Μισισσιπὴς ποταμὸς τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τὸν Ἅγιο Λουδοβίκο και κάτω ἕως εἰς τὴ θάλασσα, σχηματίζει πάρα πολλὰ Ἑλῆ, τὰ ὁποία εἶνε ἀδύνατο νὰ τὰ ἀποξηράνουν και σ' αὐτὴ τὴν Ἀμερικὴ ἀκόμα. Τὰ κουνούπια εἰς τὰ μέρη αὐτὰ τῆς Ἀμερικῆς εἶνε κυριολεκτικῶς πολλὰ ὡς σὺννεφα, και μεγάλα ὡς μύγες, και τσιμποῦν πολὺ ἄγρια. Στὸν Ἀνατολι-

κὸ Ἅγιο Λουδοβίκο, στὸ Μεδισόν, στὸ Γράνιτη Σίτυ, καὶ στὸ Ἄλτον Ἰλινόης πού ὅλα εἶνε προάστεια τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου, τὰ κουνούπια, ὅταν πετοῦν, φαίνονται σὰν σύννεφο.

Στὴ Φλώριδα, ἐπίσης ὑπάρχουν Κουνούπια, Σκνίπες, Μύγες, Κατσαρίδες, Καβούρια, καὶ ὅτι ἄλλο ἐντομὸ ὑπάρχει στὸν Κόσμο. Ἀλλὰ κανένας δὲν σκέφθηκε ὅτι εἶνε δυνατόν νὰ τὰ καταστρέψῃ καὶ νὰ τὰ ἐξαφανίσῃ τελείως.

Στὴν ἄκρη στὴ θάλασσα, στὸ κύμα, καὶ στὴν Ἀμουδιά τῆς Φλώριδος τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου, πού ἡ Ἀμμουδα εἶνε ὅλη ἀπὸ τριμμένα κοχύλια καὶ ὀστρακα, τὰ κουνούπια εἶνε τόσο μεγάλ», πού ὅταν κάθωνται φαίνονται σὰν μικρὲς ἀκρίδες, σὰν πτερωτὰ θηρία τῆς Ἀποκαλύψεως.

Ἀλλά, καθὼς εἶπα, κανεὶς δὲν σκέφθηκε νὰ τὰ ἐξολοθρεύσῃ καὶ νὰ τὰ ἀφανίσῃ, διότι τοῦτο εἶνε **Ἄδύνατον**.

Τὶ λοιπὸν κάμνουν οἱ Πρακτικοὶ Ἀμερικανοί; Ἀπλούστατα, ἐσκέφθησαν ὅτι, ἀφοῦ δὲν μποροῦν νὰ ἐξαλείψουν τὰ κουνούπια ἐντελῶς, τουλάχιστον νὰ τὰ ἐξουδετερώσουν, καὶ νὰ τὰ κάμουν ἀκίνδυνα, διὰ νὰ μὴ τσιμποῦν, καὶ νὰ μὴ δαγκάνουν. Δὲν περιμένετε δέβρια, νὰ σᾶς πῶ, ὅτι τὰ πιάνουν, καὶ τὰ βγάζουν τὰ δόντια, ἢ ὅτι τὰ κόβουν τῇ μύτῃ. Ὅχι! ἀλλὰ κάμνουν κάτι ἄλλο πρακτικώτερο καὶ ἀπλούστερο. Ἐχουν ψηφίσει νόμους, πού διατάζουν τὰ Κουνούπια καὶ τῆς σκνίπες καὶ τῆς μύγες, νὰ μὴ εἰσέρχωνται ποτὲ μέσα στὰ σπήτια, μέσα στὰ καταστήματα, στὰ ἐργατήρια, στὰ Ἐργοστάσια, στὰ Παντοπωλεῖα, κ.λ. Τέλος σὲ κάθε μέρος πού κατοικοῦν, ἐργάζονται, καὶ κοιμοῦνται ἄνθρωποι, ἀκόμα δὲ καὶ στοὺς σταύλους καὶ στὰ μέρη πού μένουν τὰ ζῶα, οὔτε ἀπὸ τὰ παράθυρα, οὔτε ἀπὸ τῆς πόρτες, οὔτε ἀπὸ καμμιὰ τρύπα. Ἐχουν δὲ καὶ νόμους πού διατάζουν νὰ εἶνε φραγμένες ὅλες αὐτὲς ἡ τρύπες μὲ συρματόπλεγμα ψιλὸ, καὶ πυκνὸ, σὰν αὐτὸ πού φτιάχνουμε ἡμεῖς ἐδῶ τὰ κόσκινα καὶ τὰ φανάκια καὶ βάζουμε μέσα τὰ φαγητά, γιὰ νὰ μὴν τὰ φτοῦν ἡ μύγες. Καὶ ἔτσι, ἂν εὑρεθοῦν τίποτε κουνούπια καὶ μύγες καὶ σκνίπες, πού θὰ τολμήσουν νὰ παραβιάσουν τὸ Νόμο, καὶ νὰ θελήσουν νὰ μποῦν μέσα στὰ σπήτια, δὲν μποροῦν νὰ περάσουν ἀπὸ τὰ συρματόπλεγματα, καὶ ἔτσι κάθονται ἀπ' ἐξῶ θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας, καὶ δαγκάνονται καὶ τσιμποῦνται ἀναμεταξύ τους, ἀφοῦ δὲν μποροῦν νὰ δαγκάσουν κανένα ἄνθρωπον οὔτε ἄσπρον οὔτε μαῦρον.

Ὅλες λοιπὸν ἡ τρύπες πόρτες καὶ παράθυρα ἀκόμα δὲ καὶ τὰ μπαλκόνια καὶ ἡ ταράτσες, εἶνε—διὰ νόμου—φραγμένες μὲ συρματόπλεγματα εἰς τὰς νοτίους πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου εἶνε τὰ πολλὰ νερά, τὰ πολλὰ ἔλη καὶ τὸ κλίμα ζεστό, καὶ τὰ κουνούπια ἀναρίθμητα καὶ μεγάλα.

Ἄς γίνῃ κ' ἐδῶ στὴ Θεσσαλονίκη, καὶ στὴ Μακεδονία, ἓνας τέτχιος νόμος, νὰ φράζωνται τὰ παράθυρα καὶ ἡ πόρτες μὲ συρματόπλεγμα γιὰ τὰ κουνούπια, καὶ θὰ ἐλαττωθοῦν οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα.

Μὰ πιθανὸν νὰ με πῆτε, ὅτι, ὅταν θὰ ἐργάζωνται ἐξῶ στὸν κάμπο οἱ χωρικοί, δὲν μποροῦν νὰ γλυτώσουν ἀπὸ τὰ κουνούπια, οὔτε μποροῦν νὰ φράξουν καὶ ὅλον τὸν κάμπο μὲ συρματόπλεγμα.

Μάλιστα! λέγω κ' ἐγώ. Ὁ κάμπος καὶ τὰ βουνὰ δὲν φράζονται, καὶ ὁ κόσμος κατ' ἀνάγκην θὰ ἐργάζεται ἐξῶ.

Ἀλλὰ ὁ Θεὸς πού ἔδωκε τὰ κουνούπια γιὰ κάπχιον Σκοπὸ, καλὸν δέβρια, ἀφοῦ Αὐτὸς ἐποίησε τὰ πάντα «Καλὰ λίαν», ἤξερε ὅτι οἱ ἄνθρωποι τὴν ἡμέραν ἔχουν ἀνάγκη νὰ ἐργάζωνται, καὶ διὰ τοῦτο διέταξε τὰ Κουνούπια τὴν ἡμέρα νὰ εἶνε κρυμμένα, καὶ μόνον τὸ βράδυ, μετὰ τὴ δύσι τοῦ ἡλίου, νὰ βγαίνουν καὶ νὰ πετοῦν καὶ νὰ δαγκάνουν καὶ νὰ τσιμποῦν ὄλους, ὅσοι τολμοῦν νὰ κάθωνται ἐξῶ. Καὶ οἱ χωρικοὶ ὄλοι τὸ γνωρίζουν αὐτό, ὅτι τὰ Κουνούπια τὴν ἡμέρα δὲν τσιμποῦν παρὰ μόνον τὴν νύχτα.

Ἴδου λοιπὸν, Κύριοι Ἀρμόδιοι τοῦ Ἐποικισμοῦ, καὶ τῆς Δημοσίας Ὑγείας, καὶ τῆς Περιθάλψεως Προσφύγων, καὶ τοῦ Ἰπουργείου Ὑγιεινῆς, Προνοίας, καὶ Ἀντιλήψεως.

Χωρὶς νὰ παύσητε νὰ ἐπιδιώκετε τὴν ἀποξήρασι τῶν ἐλῶν, ψηφίσατε Νόμον, ἢ προπαραγινάτατε στὸ Λαί, καὶ διατάξατέ τον νὰ βάζῃ συρματόπλεγματα στῆς πόρτες καὶ στὰ παράθυρά του, γιὰ νὰ μὴ μπαίνουν μέσα τὰ κουνούπια καὶ τὸν τσιμποῦν, καὶ γιὰ νὰ μὴν ἔχη ἐλώδεις πυρετούς, καὶ γιὰ νὰ γλυτώσῃ καὶ ἀπὸ τὸν κοιλιακὸ τύφο, καὶ ἀπὸ τὴ διάρροια καὶ τὴ δυσεντερία, τὰ ὅποια πολλὲς φορὲς γίνονται ἀπὸ τῆς ἀκαθαρσίας πού ἀφίνουν ἡ μύγες πάνω στὸ ψωμί, καὶ στὸ φαγί, καὶ στὰ φρούτα, καὶ στὸ γάλα.

Διότι, τὸ συρματόπλεγμα θὰ ἐμποδίσῃ καὶ τῆς μύγες νὰ εἰσέρχωνται μέσα, καὶ θὰ εἶνε τὸ σπήτι καθαρό.

Εἰδή, ἓνα σπήτι, ὅσο καθαρό, καὶ ὅσο ἀσπρισμένο, καὶ ὅσο σφουγγαρισμένο καὶ ἂν εἶνε, καὶ ὅσα ἐπιπλα καὶ ἂν ἔχη, **δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ ὀνομασθῇ καθαρό, ἐὰν ἔχη ἔστω καὶ μόνον δέκα μύγες μέσα.**

Ἄν μάλιστα, τὸ μέτρο αὐτὸ γιὰ τὸ συρματόπλεγμα, τὸ ἐφαρμώσῃ κανένας καλὸς χριστιανὸς στὴ γειτονιά μου πρῶτα, ἐγὼ θὰ τὸν χρωστῶ ἰδιαιτέρως χάρι. Διότι τότε θὰ παραδεχθῇ καὶ ἡ πεθερά μου νὰ βάλωμε καὶ ἡμεῖς συρματόπλεγμα στὰ παράθυρα, γιὰ νὰ μὴν ἔρχωνται ἡ μύγες καὶ τὰ Κουνούπια, ἀφοῦ θὰ ἰδῇ (ἡ Πεθερά μου) ὅτι καὶ ἡ γειτονιά ἐβαναν σύρματα.

Ἐνῶ τώρα φοβᾶται νὰ βάνωμε ἡμεῖς πρῶτοι σύρματα στὰ παράθυρα, καὶ νὰ μᾶς γελᾷ ἡ γειτονιά. Ὅσον ἀφορᾷ τῆς μύγες, ἡ πεθερά μου λέγει ὅτι τώρα δὲν ἔχει ἄλλη δουλειά, καὶ τῆς σκοτώνει μὲ τὴ σκοτώστρα!

Αὕτῃ εἶνε κατὰ τὴ γνώμη μου, ἡ μόνη θεραπεία διὰ τὰ κουνούπια, καὶ γιὰ τῆς μύγες.

Πρῶτον. Σὲ κάθε μέρος, πού ὑπάρχουν νερά, καὶ γίνονται κουνούπια, πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ πάπχιες. Ἐπειδὴ ἡ πάπχιες τρώγουν τὰ σκωλήκια ἐκεῖνα καὶ τὰ αὐγά, πού γίνονται τὰ κουνούπια.

Ὁ Θεός, βέβαια, πού εἶπεν ὅτι, ἔπου ὑπάρχουν λίμνες, καὶ νερά, νὰ ὑπάρχουν καὶ πάπχιες, εἶχε τὸ Σκοπὸ Του.

Οἱ χωρικοὶ λοιπόν, νὰ ἀποκτήσουν πολλές πάπχιες, διότι ἡ πάπχιες εἶνε ζῶα τελείως ἀνέξοδα.

1) Δὲν ἔχουν ἀνάγκη ποτὲ νὰ φάγουν, οὔτε κριθάρι οὔτε καλαμπόκι. Μόνες τους ἡ πάπχιες βρίσκουν τὴν τροφή τους.

2) Γεννοῦν πολλά αὐγά καὶ πολλά παπάκια, καὶ μποροῦν οἱ χωρικοὶ νὰ ἔχουν ἀρκετὸ κρέας ἀπὸ τῆς πάπχιες νὰ τρώγουν καὶ νὰ δυναμώνουν.

3) Διότι ἡ πάπχιες καταστρέφουν τὰ κουνούπια, ὅπως λέγω παραπάνω.

Διὰ τοῦτο νὰ ὀδηγηθοῦν οἱ χωρικοὶ, νὰ ἔχουν πολλές πάπχιες. Κάθε Κοινότης μάλιστα, νὰ ἔχη μερικὲς Πάπχιες Κοινοτικές, τῆς ὁποῖες νὰ μὴν τῆς πειράζει κανένας. Νὰ τῆς ἔχουν Ἱερές, ὅπως εἶχαν Ἱερές τῆς χήνης τῆς Ἡρας εἰς τὸ Καπιτώλιο τῆς Ρώμης.

Καὶ διὰ νὰ μὴ φανῶ ὅτι λέγω ἀρλοῦμπες, σημειῶνω ἐνταῦθα ὅτι ὁ κ. Ν. Βασιλειάδης, Ἐφεδρὸς Ἀρχίατρος ἐδημοσίευσε στὴ Μακεδονία τῆς 4 Ὀκτωβρίου 1924 ὅτι στὴν Ἀραβία, καὶ στὴν Περσία καὶ Αἴγυπτο, ἔπου τὰ μέρη εἶνε ἐλώδη, καὶ ὑπάρχουν ἐλώδεις Πυρετοὶ, μεταχειρίζονται τῆς Νυχτερίδες διὰ νὰ καταστρέφουν τὰ κουνούπια. Διότι ἡ νυχτερίδες τρέφονται μὲ κουνούπια. Καὶ διὰ νὰ μαζεῦνται κατασκευάζουν ἐπίτηδες Πυραμίδες 8 μέτρα ὕψους, ἔπου μαζεύονται καὶ κατοικοῦν ἡ νυχτερίδες.

Δεύτερον. Ὁ Θεός ἐκεῖ πού διέταξε νὰ ὑπάρχουν οἱ πυρετοὶ, ἐκεῖ, στὸν τόπο, ἔδωκε καὶ τὸ ἀντιφάρμακο, ἄφθογο καὶ φθηνότατο.

Λοιπόν, στὴν Καρατζόβα τῆς Ἐδέσσης, καὶ στὰ Γιαντισᾶ, ἔπου ὑπάρχουν πολλὰ νερά, καὶ πολλὰ κουνούπια, οἱ ἐντόπιοι χωρικοὶ τῶν Γενιτσῶν καὶ τῆς Καρατζόβας δὲν ἀρωστοῦν πολὺ ἀπὸ ἐλώδεις πυρετοῦς. Ὅχι διότι ζυμώθηκε, δῆθεν, ὁ ὀργανισμὸς των μὲ τὸ κλίμα καὶ δὲν τοὺς πχιάνει πλέον πυρετὸς, διότι αὐτὸ οἱ Γιατροὶ δὲν τὸ δέχονται, ἀλλὰ διότι ὁ τόπος των βγάξει πολλὰ πιπέρια καὶ τρώγουν καὶ αὐτοὶ πιπέρια, καὶ μάλιστα καυτηρὰ πιπέρια.

Τὰ δὲ πιπέρια ἀπεδείχθησαν ὅτι εἶνε **ἀντιφάρμακο γιὰ τοὺς Ἐλώδεις Πυρετοῦς.**

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν, εἰς τὸ Γράνιτη Σίτη, Ἰνδιός, ἀντίκρου στὸν Ἅγιο Λουδοβίκο, ἔχει κουνούπια, καὶ πολλὰ Ἐλη, καὶ πολλὰ Ἐργαστάσια. Λοιπόν, πῆγαν καὶ πολλοὶ Μακεδόνες ἀπὸ τὰ Βοδενά, ἀπὸ τὸ Σόροβιτς, ἀπὸ τὸ Μοναστήρι καὶ ἀπὸ τὴν Καστεριά, καὶ ἀπὸ τὴ Βουλγαρία καὶ ἐργάζονταν στὰ Ἐργαστάσια.

Φυσικὰ, αὐτοὶ οἱ ἐργάται, δὲν ἦσαν μαθημένοι ἀπὸ τὸ σπῆτι τους, μὲ σύρματα καὶ μὲ Κουνουπιέρες.

Καὶ στὴν ἀρχή, τοὺς ἐπίασαν ἐλώδεις Πυρετοὶ, καὶ οἱ Γιατροὶ τοῦ Γράνιτη Σίτη ἔκαμαν χρυσὲς δουλιές.

Ἄλλὰ μετὰ ἑνα-δύο, χρόνια, δταν οἱ Ἐργάται ἀπὸ τὴ Μακεδονία καὶ τὴ Βουλγαρία, ἔγιναν περισσότεροι, ἔφεραν μαζί τους ἀπὸ τὴν Πατρίδα τους καὶ σπόρο ἀπὸ πιπέρια μακρουλά, καὶ ἀπὸ πιπέρια σὰν κεράσια, πού καίγουν πολὺ, καὶ φύτεψαν στῆς αὐλές των, καὶ ἔτρωγαν.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο ὅτι οἱ Ἐλώδεις Πυρετοὶ ἐξαλειφθησαν, καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ Ἱατροὶ τοῦ Γράνιτη Σίτη ἔλεγαν ὅτι τοὺς πυρετοὺς τοὺς ἐξήλειψαν τὰ καρτερὰ πιπέρια.

Θυμοῦμαι δὲ ὅτι, σὲ μίαν περιοδείαν πού ἔκαμα στὴ Βουλγαρία, τὸ καλοκαίρι τοῦ 1921, παρετήρησα στὰ Παζάρια τῆς Βουλγαρίας νὰ πωλοῦν Πιπεργιές καρτερὰς ὄχι πλέον μὲ τὰ κοφίνια, ἀλλὰ μὲ τοὺς σωρούς σὰν βουνά.

Φαίνεται ὅτι, ἐπειδὴ τρώγουν πολλὰ Πιπέργια οἱ Βούλγαροι, διὰ τοῦτο ἔχουν καὶ τόσω γερὴ κρᾶσι, καὶ μάγουλα κόκκινα σὰν πιπεριά, καὶ σῶμα γερὸ, καὶ ὑγεία κακοήθη, ἀτράνταχτη καὶ γαϊδουρινή.

Ἄς δοκιμάσουν τὰ καρτερὰ πιπέρια καὶ οἱ Ἐλονοσοῦντες καὶ Σπληνιάριδες Ἕλληνες, καὶ ἴσως κοκκινίσουν καὶ αὐτοὶ, καὶ στερεωθῆ ἡ ἐτοιμόρροπος ὑγεία των. Διότι, ἄς μάθουν καὶ τοῦτο οἱ αἰωνίως Γκρινιάρηδες καὶ ξηροπερήφανοι καὶ ἀκατάδεχτοι Ἕλληνες, ὅτι δὲν εἶνε μόνον οἱ Βούλγαροι πού τρώγουν καρτερὰ πιπέρια.

Εἰς τὸ Μέξικο, πού τὸ Κλίμα εἶνε πολὺ ζεστὸ, ἔχουν ἕνα Ἐθνικὸ φαγητὸ πού τὸ ὀνομάζουν **Τσίλι** (Chilli). Τὸ **Τσίλι** αὐτὸ τὸ μαγειρεύουν καὶ γίνεται μὲ κοματάκια κρέας, μὲ φασόλια ξηρὰ, καὶ μὲ πάρα πολὺ κόκκινο πιπέρι πολὺ καρτερὸ.

Τὸ **Τσίλι** αὐτὸ τὸ τρώγουν καὶ στὴ Βόρειο Ἀμερικὴν, καὶ τὸ ὀνομάζουν **Μεξικανικὸ Τσίλι μὲ κρέας** (Mexican Chilli con Carne). Ὑπάρχουν μάλιστα ἰδιαίτερα ἐστιατόρια πού μαγειρεύουν μόνον **Τσίλι**.

Ἄλλὰ δταν ἔδωσα τὰ ἀνωτέρω νὰ τὰ στοιχειοθετήσουν εἰς τὸ Τυπογραφεῖον τοῦ Μ. Τριανταφύλλου καὶ Σίας, τὰ ἀνέγνωσε ὁ Ἀρχιεργάτης τοῦ Τυπογραφείου κ. Ἀντώνιος Βελεστινιαδὸς καὶ μὲ λέγει ὅτι τὸ ἴδιο ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ τὸ Κάιρον τῆς Αἰγύπτου, ἔπου ἐργάσθηκε. Διότι, ἐκεῖ, οἱ Φελλάχοι τῆς Αἰγύπτου συνειθίζουν καὶ μαγειρεύουν Κουκιά, τὰ ὁποῖα τὰ δὲ ναμάζουν **Φούλια**, καὶ τὰ πωλοῦν μὲ τὸ πιάτο στὸ δρόμο, καὶ τὰ τρώγουν ὅλοι πάρα πολὺ. Βάζουν δὲ μέσα κόκκινες πιπεριές χον-

δροτριμένες που καίγουν δέκα φορές περισσότερο από της πχιά καφτερές πιπεριές που υπάρχουν στη Θεσσαλονίκη. Είναι αλήθεια, λέγει, ότι τα κουκιά αν τα φάγη κανείς χωρίς πιπεριές, δεν έχουν καμιά νοστιμάδα, παρά είναι σαν άχυρο. Όταν όμως βάνουν της καφτερές πιπεριές γίνονται νόστιμα και τρώγονται ευχάριστα. Τὸν ἠρώτησα τότε αν υπάρχουν κουνούπια και πυρετοί στην Αίγυπτο και με λέγει, ότι κουνούπια υπάρχουν πολλά. Πυρετοί όμως δεν υπάρχουν τόσο πολλοί, όπως υπάρχουν στη Θεσσαλονίκη. Αυτός τουλάχιστο, που κάθησε αρκετά χρόνια, δεν έπαθε καμιά φορά από πυρετό.

Αυτά τα δύο φαινόμενα με έκαμαν να σκεφθώ ότι ίσως ή ανάγκη και ή Φύσις να ώδήγησαν τους Μεξικανούς, και τους Φελλάχους της Αιγύπτου, και τους Μακεδόνας της Καρατζόβας και τῶν Γενιτσῶν, και τους Βουλγάρους της Βουλγαρίας, να τρώγουν πολύ καφτερό πιπέρι για να γλυτώνουν από τους Πυρετούς. Λέγω **Ίσως**.

Διά τούτο ως κάμουν δοκιμάς οι Ιατροί μας πρώτα, και ίσως τα **πιπέ-ρια** αποδειχθούν ανώτερα από τὸ κινίνο και από ἄλλας τὰς ἐνέσεις μαζί.

Ὁ δὲ ειδικὸς στατιστικὸς κ. Μουσαῖος ἴσως να πεισθῆ ἐκ τῶν πραγμάτων και ἐκ τῆς στατιστικῆς να προσθέσῃ και ἄλλα στοιχεία εἰς τὴν ειδικὴν θεραπεία που ἐφαρμόζει σήμερα για τὴν ἔλνοσσία.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Δούης Κούνης εἰς τὸ βιβλίο του. «Ἡ Νέα Θεραπευτικὴ στήριζομένη ἐπὶ τῆς θεωρίας τῆς ἐνότητος ὄλων τῶν ἀσθενειῶν, χωρὶς φάρμακα και χωρὶς ἐγχειρήσεις» διακηρύττει ότι ὄλες ἡ ἀσθένειες προέρχονται ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς που τρώγομε, και ἀπὸ τὴν κακὴ χώνευσι, και ὄλες ἡ ἀσθένειες ἔχουν τὴν ἀρχὴ τους στὴ δυσεντερία και στὸν πεπτικὸ σωλήνα, και στὴν κάτω κοιλία. Καὶ ἐπειδὴ τὰ πιπέρια, και μάλιστα τὰ καφτηρά, διευκολύνουν πολὺ τὸν ὄργανισμό να μπορῆ να βγαίη τακτικὰ δύο φορές τὸ ἡμερονύκτιο, διὰ τούτο δὲν εἶνε ἴσως ἀκατανόητον πῶς ἡ καφτηρὲς πιπεριὲς ὠφελοῦν στὴν ἔλνοσσία. Διότι ἀφοῦ ἡ πιπεριὲς ἐνεργοῦν ὅπως ἐνεργεῖ και τὸ ρετινόλαδο θὰ πῆ ότι καθαρίζουν τὸν ὄργανισμό και τὸ αἷμα καλύτερα ἀπὸ κάθε φάρμακο, και εἶνε και καλὴ τροφή.

Ἄλλὰ, ὁ Καλὸς Ὑψιστος, «ὅτε καταβάς συνέχεε τὰς γλώσσας και διέμεριζε τὰ ἔθνη,» φαίνεται ότι ἔλαβε και ἰδιαίτερα φροντίδα για ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, που μᾶς ἔχει σάν γερωντοπαῖδια του, και μᾶς ἔκαμε ζανιάρηδες και κιτρινιάρηδες, και καχεκτικούς, και σπληνιάρηδες, και χαδιάρηδες, και ἤφερε ότι δὲν θὰ μᾶς ἀρέζουν τὰ καφτηρά Πιπέρια. Ἐλαβε λοιπὸν ἰδιαίτερα φροντίδα, και ἔδωκε ἄλλο ἀντιφάρμακο για τὴν ἔλνοσσία, καλὸ, εὐγενικὸ, χωρὶς να καίη, και κατάλληλο διὰ τὰ ντελικάτα στομάχια μας, και ἀφθονο στὸν τόπο μας.

Τὸ ἀντιφάρμακο αὐτὸ εἶνε τὸ ἐλαιόλαδο και τὸ ἄλας που βάνομε στὸ φαγι !!

Θὰ φανῆ ἴσως παράδοξο πῶς αὐτὰ τὰ ἀπλούστατα πράγματα, που τὰ ἔχομε τόσο κοινὰ και πρόχειρα και φθηνὰ στὸν τόπο μας, εἶνε τὰ καλύτερα γιατρικὰ για τὴν ἔλνοσσία. Κἀκεῖ ὅμως αὐτὸ εἶνε ἡ ἀλήθεια. Τώρα, τι στατιστικὰ ἔχουν τὸ λάδι και τὸ ἄλας, και τὰ πιπέρια, δὲν

μπορῶ να τὰ γράψω ἐδῶ. Τούτο μόνον σημειῶνω ότι, καθὼς ἔγραφε πρότινος ἡ Μοκεδονία, κάπχιος Ιατρός στὴν Ἀγγλία ὑπέβαλεν ὑπόμνημα στὴν Ἱατρικὴ Ἐνωσί, με τὸ ὅποιον ὑποστηρίζει ότι τὸ ἀπλὸ ἄλας τοῦ μαγειρίου μας ἔχει τὴν ιδιότητα να ξεκουράζῃ πολὺ τὰ κουρασμένα σώματα, και να τὰ τονώη και ἀναφέρει τὰ πειράματα που ἔκαμε. Ἡ Ἱατρικὴ Ἐνωσίς κάμνει ἤδη δικὰ τῆς ἐπιστημονικὰ πειράματα, διὰ να βεβαιώσῃ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ἱατροῦ.

Τὸ γεγονός εἶνε ότι αὐτὰ τὰ δύο μαζί, τὸ λάδι και τὸ ἄλας, και τὰ πιπέρια μοναχὰ, κόβουν τὴν ἔλνοσσία και τὴν Θεριαπείου. Ἐστω και ἂν εἶνε καλὰ, ἔστω και ἂν τὰ κινίνο και ἡ ἐνέσεις και ὄλα τὰ γιατρικὰ ὅπως και ἂν ὀνομάζονται, δὲν κατέφευγαν να τὴν κόψουν.

Ἄλλὰ, τὸ λάδι για να κάμῃ αὐτὴ τὴν ἐνέργεια ἡ πρέπει να τὸ πίνωμε με τὸ φυτζάνι, ἔνα ἡ δύο φυτζάνια τὸ κίπε κάθε μέρι, ἢ να τὸ τρώμε ὠμῶ, δηλαδὴ ἄθραστο ὅπως τὴ σαλάτα, ἴσως για ναμὴ χάνονται ἡ βιταμίνες του. Ἡμεῖς που ἔχομε τόσο ἀφθονο και τόσο καλὸ τὸ ἐλαιόλαδο, δὲν τὸ ἐκτιμῶμε, διότι εἶνε δικὸ μας και διότι εἶνε ἐντόπιο, και εἶνε και φθηνό.

Και ἡ κουταμάρα μας μᾶς κάμνει να πιστεύωμε ότι τὰ δικὰ μας τὰ πράγματα, ἐπειδὴ εἶνε δικὰ μας, και εἶνε και φθηνὰ, δὲν εἶνε καλὰ!

Και προτιμῶμε τὰ ξένα, διότι εἶνε ξένα και εἶνε και ἀκριβὰ! Λοιπὸν, ἐνῶ ἔχομε τὸ θαυμάσιο ἐλαιόλαδο, που τὸ ζηλεύουν οἱ Ἀμερικανοὶ και τὸ πέρνουν μόνον για φάρμακο, ἡμεῖς πᾶμε και ἀγοράζομε Μουρουόλαδο για δυναμωτικό!

Μὴ χειρότερα Θεέ μου!

Και ὅμως για τὴ σπλήνα, για τὰ νεφρά, για τὸ ἦπαρ, για τὴ χολή, για τοὺς χολολίθους, για τὸ στομάχι, για τὴ διάρροια, για τὴ φθίσι, για τὴν ἀδυναμία, και για κλῦσμα ἀκόμη, δὲν ὑπάρχει καλύτερο γιατρικὸ ἀπὸ τὸ ἐλαιόλαδο.

Ἐνας γιατρός ἀπὸ τὴν Κύμη, που ἔμεινε πολλὰ χρόνια στὴ Λαρίγκο-δη τῆς Χαλκιδικῆς, —ὁ μακαρτίης ὁ Κοτρόζος, —αὐτὸς δὲν ἔδινε στὰ παιδιὰ του οὔτε καφέν, οὔτε γάλα, οὔτε τσάι, οὔτε Τσίκολάτα. Παρὰ εἶχε ἔνα μπουκάλι γεμάτο λάδι στὸ ντουλάπι, και τὸ ντουλάπι τὸ εἶχε ἀνοικτό, και εἶχε μαθημένα και ἐλεύθερα τὰ παιδιὰ του να πίνουν λάδι με: τὸ μπουκάλι ὅσο θέλουν, και ὅταν θέλουν.

Τὸ πρωί, και τὸ ἄπομσημέρο, και: ὅταν ζητοῦσαν ψωμί τὰ παιδιὰ του, δὲν τὰ ἔδινε οὔτε βούτυρο, οὔτε τυρὶ. Παρὰ τὰ ἔδινε μία φέτα ψωμί, ἀλειμένη με λάδι, και λίγο ἄλας ψιλό.

Ἐτσι τὰ ἀνέθρεψε τὰ παιδιὰ του, 5—6 τὸν ἀριθμό, χωρὶς να τὸν ἀρρωστήσῃ κανένα, και στοὺς ὀκτῶ μήνας τοῦ ἔτους τὰ εἶχε και γυρνοῦσαν ξυπόλυτα, ντίπ με γυμνὰ ποδιάρια, και μισόγυμνα ἀπὸ ρούχα.

Αὐτὴ τὴ διαίτα, και αὐτὰ τὰ γιατρικὰ, συνιστοῦσε και στοὺς χωρικοὺς τῆς Χαλκιδικῆς, και διὰ τούτο οἱ χωρικοὶ τὸν ἐλάτρευαν.

Εἶνε ἄξιον πολλῆς προσοχῆς δὲ τὸ γεγονός ότι ἕνας Ἱατρός διακεκριμένος τῆς Θεσσαλονικῆς, ὁ ὅποιος ἐσπούδασε στὴ Γαλλία, συνέστησε ὑποχρεωτικὸς εἰς ἕνα νέον φθισικόν, να τρώγῃ 15—20 ἐλιγὲς κάθε μέρι, και λάδι ἀφθονο στὴ σαλάτα του. Βλέπετε, δὲν τὸν εἶπε να πέρνῃ οὔτε μουρουόλαδο, οὔτε τὰ καταπότια Πίνου. Ἄλλὰ μόνον Ἐλιγὲς και Ἐ-

Ελαιόλαδο... (Βλέπε Τσεκούρα σελίς 208).

Είνε δὲ παρατηρημένο ὅτι ὅπου ὑπάρχουν ἐληές καὶ πολλὰ ἐλαιόδενδρα ἐκεῖ δὲν ὑπάρχουν πολλὰ κουνούπια.

Καὶ εἰς μερικά μέρη τῆς Χαλκιδικῆς, πού τὸ κλίμα εἶνε κατάλληλο γιὰ ἐλώδεις πυρετούς, ὅπως π. χ. στὴν Ὀρμούλια, στὴν Μεταγγίτση, καὶ στὴν Πλανά, δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι νὰ πάσχουν ἀπὸ ἐλώδεις πυρετούς, διότι ὑπάρχουν πολλὰ ἐλαιόδενδρα, καὶ ἔχουν ἀφθονοῦ ἐλαιόλαδο καὶ τρώγουν φαίνεται ἀρκετὸ λάδι. Ὅσοι ξένοι ὁμως καθήσουν ἐκεῖ, θερμαίνονται ἀμέσως,

Ὅστε οἱ Κύριοι Ἀρμόδιοι, χωρὶς νὰ παύσουν νὰ φροντίζουν καὶ νὰ ὀμιλοῦν διὰ τὴν ἀποξήρανσι τῶν ἐλῶν, ἄς φροντίσουν ἀμέσως μάλιστα, ἵνα, εἴτε διὰ Νόμου εἴτε διὰ Διδασκαλίας καὶ Προπαγάνδας, νὰ φράξουν, πρῶτα οἱ ἑσπεροὶ, καὶ πρὸ πάντων τὰ Νοσοκομεῖα καὶ ἡ Κλινικῆς, καὶ ἔπειτα ὅλοι οἱ χωρικοὶ, ὅλες τῆς πόρτες, καὶ τὰ παράθυρα, καὶ τῆς τρύπες, τοῦ σπητιοῦ των, μὲ **συρματόπλεγμα πυκνὸ** γιὰ νὰ μὴ μπαίνουν ἢ μύγες καὶ τὰ κουνούπια.

Δεύτερον νὰ ἐπιβάλλουν στῆς Κοινότητες νὰ ἀγοράζουν καὶ νὰ διατηροῦν Κοινοτικὲς πάπιες, καὶ νὰ κάμουν πυραμίδες γιὰ τῆς νυχτερίδες.

Τρίτον νὰ βοηθήσουν τοὺς χωρικοὺς νὰ ἀποκτήσουν ὅλοι πάπιες.

Τέταρτον νὰ διδάξουν τοὺς Ἕλληνας νὰ μάθουν νὰ τρώγουν καφετέρια πιπέργια πολλὰ καὶ ταχτικά.

Πέμπτον, νὰ συστήσουν καὶ νὰ βοηθήσουν τοὺς χωρικοὺς νὰ φυτεύουν πολλὰς ἐληές, καὶ νὰ τρώγουν **πολὺ λάδι ὄμο**, καὶ νὰ μὴν πίνουν **ρακὴ καὶ οὔζο**, παρὰ νὰ πίνουν **Ἐλαιόλαδο**. (Βλέπε σύστασιν ἱατροῦ Ἀλεξιάδου Τσεκούρα σελίς 207)

Καὶ ἕκτον, νὰ δειροφυτεύθουν ὅλους τοὺς λόφους γύρω στῆ Θεσσαλονίκη μὲ ἐλαιόδενδρα μὲ τὸ ἐξῆς ἀπλούστατο σύστημα.

Ὁ Δήμος τῆς Θεσσαλονίκης, ἢ τὸ Ταμεῖον Προνοίας καὶ Περιθάλψεων νὰ συστήσουν ἕνα—δύο συνεργεῖα, τὰ ὅποια νὰ μελετήσουν καὶ νὰ καταμετρήσουν τοὺς γύρω πετρώδεις λόφους τῆς Θεσσαλονίκης καὶ νὰ τοὺς χωρίσουν εἰς κλήρους τμήματα μονοκόματα, 18 ἕως 20 στρέμματα ἐκτάσεως, ὅτι καθένα. Κατόπιν νὰ καλέσουν τοὺς ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας Πρόσφυκας, ὅσοι εἶνε ἀπὸ μέρη ἐλαιοπαραγωγῆς, καὶ νὰ τοὺς δώσουν ἀπὸ ἕνα γλῆρῶ, μὲ τὴν ὑποχρέωσι νὰ τὸν φυτέψουν ἀγριελιές, καὶ συκῆς καὶ ροδιῆς καὶ μυγαλιῆς. Τὰ φυτὰ δὲ νὰ φροντίσουν ὁ Ἐποικισμὸς καὶ ἡ Δασονομικὴ Ὑπηρεσία νὰ τὰ προμηθευθοῦν ἀπὸ τὰ νησιὰ καὶ ἀπὸ τὰ δάση ἀγριελιῆς πού ἔχει ἡ Ἑλλάς πολλά, καὶ νὰ τὰ δώσῃ στοὺς Πρόσφυκας αὐτοὺς διὰ νὰ τὰ φυτέψουν μόνοι των ἐντὸς πενταετίας. Νὰ τεθῆ δὲ ὁ ἀπαράβατος ὅρος, ὅτι πᾶς ὅστις θὰ δειροφυτεύσῃ ἐντὸς τῆς πενταετίας μέχρι τὰ 3/4 τῆς ὅλης ἐκτάσεως πού θὰ λάβῃ, νὰ τὸ κάμνῃ ὅλο κτῆμα δικό του. Ἀμα ὁμως δὲν δυνηθῆ νὰ δειροφυτεύσῃ τὰ 3/4 ἐντὸς τῆς πενταετίας, θὰ τοῦ τὸ πένον ὅλο πῶς, καὶ θὰ τὸ πωλοῦν στὴν Δημοπρασίαν καὶ ἡ ἀξία του θὰ πηγαίῃ εἰς τὸ Κοινὸν Ταμεῖον τοῦ Συνεταιρισμοῦ τῶν ἰδίων.

Ἐπίσης νὰ τεθῆ καὶ ὁ ὅρος ὅτι νὰ μὴν μπορῆ κανεὶς νὰ πωλήσῃ τίποτε ἀκίνητο οὔτε ἀπὸ ὅσα θὰ σπεύρῃ, οὔτε ἀπὸ ὅσα θὰ κτίσῃ μὲσα στὸν κλήρον αὐτόν, προτοῦ νὰ περάσουν εἰκοσιπέντε χρόνια ἀπὸ τότε πού θὰ τὸ παραλάβῃ στὴν κατοχὴν τοῦ κτῆμα του. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀγορασταὶ νὰ ὑπόκεινται στὸν ἴδιον νόμον τῆς πενταετίας καὶ τῆς εἰκοσιπεντα-

τίας. Τὰ φυτὰ τῆς ἀγριελιῆς νὰ τῆς φέρῃ τὸ Δημόσιον, καὶ νὰ δώσῃ δωρεὰν εἰς τὸν καθένα τόσα δένδρα, ὅσες θέσεις ἔχει ἔτοιμες διὰ νὰ φυτέψῃ. Ἐὰν ὁ Ἐποικισμὸς, ἀντὶ νὰ κτίσῃ τὰ σπιτάκια ἐκεῖνα στὴν Τούμπα, ἐφήρμοζε τὸ μέτρον αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὥστε μαζὶ μὲ τὸν κλήρον πού θὰ δώσῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ τὸν καθένα νὰ κτίσῃ καὶ τὴν καλύβαν του, τότε, ἕως σήμερον ὅλοι οἱ ξηροὶ καὶ πετρώδεις λόφοι τῆς Θεσσαλονίκης θὰ γέμιζαν σπητάκια, καὶ θὰ ἤρχιζεν ἡ δειροφυτεῖα, εἰς ἐληές, συκίαι, μυγαλιῆς καὶ κληματαριῆς, καὶ σὲ δέκα χρόνια ἡ Θεσσαλονίκη θὰ παρουσίαζε ἄλλην ὄψιν, καὶ οἱ ἰδιοκτῆται θὰ ἦσαν αὐτάρκειοι καὶ εὐτυχεῖς. Ἐνῶ τώρα, μὲ τὸ στρέμμα πού τοὺς ἔκαμν στὴν Τούμπα, πού δὲν ἔχουν μιὰ πιδυμὴ ἀλλῆ νὰ φυτέψουν λίγα κρομύδια, τοὺς ἔκαμν ἱκνοὺς νὰ ἀνοίγουν μόνον καφετεῖα καὶ νταβέρνες, καὶ χαρτοπαίγνια καὶ... Κρηνηναριά, καὶ Ἐκφυλιστικὰ κέντρα, καὶ ὄχι παραγωγικὴ ἐργασία. Ἀλλὰ δυστυχῶς εἴμεθα μαθημένοι νὰ μὴν κάμνωμε ποτὲ καὶ τίποτε σωστό, παρὰ ὅλα νὰ τὰ κάμνωμε προσωρινὰ γιὰ νὰ ἐξοικονομοῦμε τὸν καιρὸ.

Καὶ γιὰ αὐτὸ θὰ πᾶμε ὅλοι κατὰ διαόλου.

Ἡ Τσεκούρα

Η ΦΘΙΣΙΣ

Θεραπεύεται χωρὶς φάρμακα καὶ Γιατρικὰ,
καὶ χωρὶς Σανατόρια.

(Συνέχεια ἀπὸ τὴν Σελίδα 100, τοῦ 2ου ἀριθ, τῆς Τσεκούρας)

ΜΕΡΟΣ Ι.

Ἱστορία τῆς Φθίσεως.

Ἠρέπει νὰ περιορίζωνται οἱ Φθισικοὶ ὑπὸ τοῦ Νόμου;
Καταρροή, Βρογχίτις, φλουένσα, καὶ ἡ συγγένεια αὐτῶν μὲ τὴ φθίσι.
Οἱ Πρῶτοι πού εἶπαν ὅτι ἡ Φθίσις θεραπεύεται.

Ἐὰν ὑπῆρχεν οἰαδήποτε ἀσθένεια τῶν πνευμόνων, **Φθίσις ἢ Φυματώσις**, εἰς τὴν προϊστορικὴν ἐποχὴ, δταν οἱ ἄνθρωποι ζοῦσαν ὡς ἀγριοὶ τραχεῖα ζωῆ, εἰς τὰ γλυκὰ κλίματα τῶν εὐκράτων μεσῶν, ὅπου τὸ ἀνθρώπινον γένος κατοικοῦσε στὴν ἀρχή, δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἀποδειχθῇ σήμερα. Ἡ ἀσθένεια αὐτὴ, καθ' ὅλα τὰ φθινόμυνα, δὲν παρουσιάσθηκε παρὰ μόνον δταν ὁ ἄνθρωπος ἤρχισε νὰ ζῇ τὴν Κοινωνικὴ λεγομένη Ζωή.

Τὴν πρώτη μαρτυρίαν διὰ τὴ φθίσι, τὴν εὐρίσκομεν εἰς ἕνα σύγγραμμα τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνος Ἰατροῦ Δημοκρίτου, ὅπου γράφει πρὸς **θεραπείαν χρειάζεται «ἐξ ἐκείνου» οἱ ὅποιοι προσδύλλονται ἀπὸ τῆς κατ'ὸν ἀσθενείας»**.

Ὅλοι οἱ λόγιοι συμφωνοῦν ὅτι ὁ Δημόκριτος, δταν περιέγραψεν αὐτὸν τὸν τρόπο τῆς θεραπείας, ἐνοοῦσε διὰ τὴ φθίσι ἢ διὰ τὴν φυματίωσι.

Εἶνε λυπηρὸν ὅτι τὸ σύγγραμμα τοῦ Ἀρχαίου αὐτοῦ Ἑλληνος Ἰατροῦ ἀπωλέσθη. Διότι, θὰ ἦτο πολὺ ἐνδιαφέρον, νὰ παραβάλωμε τὴ γνώμην του περὶ τῆς ἀσθενείας αὐτῆς, μὲ ὅσα γράφονται εἰς τὸ παρὸν

βιβλίων ως η καλύτερα γνώμη της εποχής μας διὰ τῆ φθίσει.

Εἶνε πολὺ πιθανὸν ἐν τούτοις, ὅτι ὁ Δημόκριτος εἶχε σταθερὰς καὶ ὑγιεῖς θεωρίας διὰ τὴν θεραπεία τῆς ἀσθενείας ταύτης.

Διότι, ἀπὸ αὐτῶν πού γνωρίζομεν ὅτι ἔγραψε διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀποδεικνύεται ὅτι ἦτο ἄνθρωπος μὲ πολὺ ὀξύ, δικαιοδικῶς, καὶ γενρῶ-
μου, ὁ.

Κάπου 400 χρόνια ἀργότερα, εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Ἱπποκράτους, εὐρίσκομεν ὁδηγίας διὰ τὴ διαχείρισι μιᾶς ἀσθενείας, αἱ ὁποῖαι (ὁδηγίαι) παραδόξως φαίνονται εἰς ἡμᾶς, ὡς νὰ εἶνε τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. Αὐτὸς ὁ θαυμάσιος Ἕλληνας Ἱπποκράτης, ὁ ὅποιος πιθανὸν νὰ εἶνε κανεὶς πολὺ μακρυνὸς μαθητὴς τοῦ Δημοκρίτου, καὶ τοῦ ὁποῦ ἡ διάνοια φαίνεται ὅτι συνέλαβε τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς καὶ γνώσεις τῆς Ἱατρικῆς ὄλων τῶν αἰώνων πρὸ τῆς ἐποχῆς του, αὐτὸς λοιπὸν ὁ Ἱπποκράτης περιέγραψε τὴ φθίσι ὀρθῶς, ὡς ἓνα «Πυρετὸν», καὶ διώρισε διὰ τὴν θεραπεία αὐτῆς, ὄχι προσευχὰς καὶ ἔξορκισμοὺς καὶ διαβάσματα καὶ μαγείας, ὅπως ἦτο συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Ἴερεῖς καὶ ὁ Λαὸς μέχρι τῆς ἐποχῆς Του, ἀλλὰ συνεβούλευε καὶ διώριζε ἀέρα καθαρὸν, ἀλλαγὴ κλί-
ματος, καὶ Ἰγλαϊνὴν Δίαιταν.

Ὁ Γαληνὸς, τὸ ἕτερον αὐτὸ μέγλον ὄνομα εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἱατρικῆς μετὰ τὸν Ἱπποκράτη, ἐπεβεβαίωσε καὶ ἐπεκύρωσε τὰς συμβουλάς τοῦ Ἱπποκράτους.

Ὁ Γαληνὸς ἔζησε το 131—200 Μ. Χριστὸν, δηλαδὴ 600 χρόνια περὶπου μετὰ τὸν Ἱπποκράτην.

Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Γαληνοῦ ἡ ἐπιστήμη τῆς Ἱατρικῆς παρεδέχεται ὅτι ἡ φθίσις εἶνε κολλητικὴ καὶ μεταδοτικὴ ἀσθένεια.

Ὁ Γαληνὸς τὸ ἐθεώρει πολὺ ἐπικίνδυνον διὰ ἓναν γενρὸν ἄνθρωπον νὰ ἔλθῃ εἰς συνάφειαν μὲ ἓναν φθισικὸν.

Καὶ ἡμεῖς σήμερον γνωρίζομε ὅτι, μέχρις ἐνὸς σημείου ὁ Γαληνὸς εἶχε δίκαιον εἰς τὴν ἰδέαν του αὐτὴν. Αὐτὸ εἶνε ἓνα σπουδαῖον πρᾶγμα διότι εἰς τὴν κατόπιν τοῦ Γαληνοῦ ἐποχὴν δὲν εὐρίσκομε πούθενά νὰ γίνεταί λόγος ὅτι ἡ φθίσις εἶνε κολλητικὴ καὶ μολυσματικὴ. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, καὶ αὐτοὶ οἱ Ἴατροὶ ἀκόμη ὄλων τῶν Ἐθνῶν, ἐθεωροῦσαν τὴ φθίσις ἔως τὴν τελευταία, ὅτι ἦτο μόνον κληρονομικὴ ἀσθένεια.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀρεταίου καὶ τοῦ Κελσίου μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀβησένα, δηλαδὴ μέχρι τοῦ 1037 μ. Χ. οὐδεμίαν πρόοδον ἔγινε εἰς τὴν ἐπιστήμην διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς φθίσεως. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐδίδαν συμβουλάς διὰ τὴν θεραπεία τῆς φθίσεως, ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ὁ Ἱπποκράτης.

Εἶνε δὲ πολὺ πιθανὸν ὅτι αὐτοὶ ἀπλῶς ἀντέγραφον τὰς συνταγὰς καὶ συμβουλάς τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ Ἱατροῦ Ἱπποκράτους, ὁ ὅποιος ἦτο ἀρχαιότερος αὐτῶν.

Οὕτε ἓνας κἀν μόνον ἄνθρωπος εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, μέχρι τοῦ 1680 μ. Χ. δὲν ἐσκέφθη ὅτι ἡ φθίσις θεραπεύεται. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὅμως, παρουσιάσθη ἓνας ἄνθρωπος ὁ Richard Morton (Ρίτσαρντ Μόρτον) ὁ ὅποιος πρῶτος ἐκήρυξε τὸ 1689 μ. Χ. ὅτι ἐπίστευεν ὅτι ἡ φθίσις θεραπεύεται.

Τὰ συγγράμματα τοῦ Richard Morton μᾶς δίδουν μιὰ ἐνδιαφέρουσα εἰκόνα τῆς καταστάσεως εἰς τὴν ἐποχὴν του, καὶ μᾶς κάμνουν νὰ εἶμεθα

πολὺ εὐχαριστημένοι πού ζῶμεν τώρα, εἰς τὴν παρούσαν ἐποχὴν, ὅπου αἱ συνθήκαι τοῦ βίου ἐν γένει εἶνε εὐνοϊκώτεραι.

Ἀπὸ τὴν ὥρα εἶνε καταστρεπτικὴ ἡ φθίσις, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ Richard Morton πρέπει νὰ ἦτο μάλιστα. Διότι, καθὼς γράφει, ἀπορούσε πᾶς ὑπάρχων ἄνθρωπος εἰ ὅποιοι κατώρθωναν νὰ γλυτώσουν ἀπὸ αὐτὴν. Ταυτοχρόνως ὅμως ἐπαινεῖ τὴν ἀντοχὴν τῆς ζωτικότητος ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ἀνθίστανται εἰς τὴν ἀσθένειαν, καὶ ἔλαβε τὴν ἱκανότητα αὐτὴν ὡς θέμα μιᾶς ὀμιλίας του διὰ τὰ πλεονεκτήματα τῆς ὀμαλῆς καὶ ἀπλῆς ζωῆς.

Κατόπιν δὲν ἀναφέρεται πούθενά πλέον διὰ τὴν ἀσθένειαν αὐτὴν ἔως εἰς τὰ 1750 περίπου, ὅτε ὁ Ἴατρος Sydenham (Σύδενχαμ), ἄλλος κολοσσὸς τῆς Ἱατρικῆς ὁ μεγαλύτερος ἴσως μετὰ τὸν Κέλσον, ἔγραψεν ἀρκετὰ μεγάλην πραγματεία διὰ τὴν θεραπεία τῆς φθίσεως, εἰς τὴν ὅποιαν ἐπέμεινε περισσότερον εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ καθαροῦ ἀέρος.

Τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ἐπίσης ὁ Auenbrugger (Ἰουμπρούγγερ) προήγαγε τὴν θεραπεία τῆς φθίσεως μὲ μιὰ καιοτομία πού ἀνεκάλυψε καὶ ἐφήρμοσε, δηλαδὴ μὲ τὸ τίναγμα καὶ μὲ τὸ κτύπημα.

Μόνον τὸ 1819 ὅμως ὅταν ὁ Laennec (=Λαινέκ) ἐδημοσίευσεν τὸ ἀθάνατον ἔργον του «De l' auscultation Medicale» (=Περὶ Ἱατρικῆς ἀκροάσεως) ἤρχισεν ἡ ἐπιστήμη νὰ ἐννοῇ πραγματικῶς τὴν ἀληθῆ φύσιν τῆς ἀσθενείας.

Ὁ Λαινέκ ἐμελέτησε τὴν ἀνατομία καὶ τὴν φυσιολογίαν τῆς φθίσεως, καὶ συνέταξε ὄρισμένους κανόνας διὰ τὴν διάγνωσιν, οἱ ὅποιοι ἐμείναν ἀμετάβλητοι ἔως σήμερον. Κάθε ἓνας δὲ πού εἶναι μπερδεμένος μὲ τὴν ἀσθένειαν αὐτὴν, χρεωστεῖ ἀρκετὴ εὐγνωμοσύνη εἰς αὐτὸν τὸν μεγάλον ἄνδρα, ὁ ὅποιος ἀφιέρωσε πολλὰ χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ ὅλη τὴ δύναμιν τῆς τρυφερᾶς διανοίας του, νὰ ἐφευρίσκη τρόπους καὶ μέσα, διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ.

Ὁ Boyle (=Βόυλ) εἶνε ἓνα ἄλλο ὄνομα τὸ ὅποιον πρέπει νὰ τὸ ἐνθυμούμεθα μὲ σεβασμὸν, διότι αὐτὸς ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος εἰς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν περίπου, ἐθεμελίωσε τὴ νεωτέρα παθολογίαν τῆς φθίσεως.

Ὁ Boyle ἀνεκάλυψεν ὅτι ἡ φλόγωσις ποτὲ δὲν προξενοῦσεν τὴ φθίσις. Ἐπίσης δὲ ὅτι ἡ αἱμορραγία ἦτο μιὰ ἀπλὴ σύμπτωσις τῆς ἀσθενείας. Μὲ μεγάλη δυσκολίαν κατώρθωσεν ὅμως ὁ Boyle νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς θεωρίας του εἰς τοὺς Ἴατροὺς τῆς ἐποχῆς του.

Καὶ δὲν εἶνε τοῦτο περιεργόν, ὅτι πρὸ ἑκατὸν χρόνια καὶ ὀλιγώτερα ἀκόμη, οἱ μᾶλλον διακεκριμένοι Ἴατροὶ, καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἐννοεῖται, ἐπίστευον ὅτι ἡ αἱμορραγία εἶνε ἡ αἰτία τῆς φθίσεως ; ;

Ἐν τούτοις, εἶναι ἓνα λάθος τὸ ὅποιον πρέπει νὰ συγχωρῆται, διότι καὶ τώρα ἀκόμη γνωρίζομεν ὅτι ἓνας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς φθισικῶν, μόνον ὅταν ἴδωσιν νὰ φτύουν αἷμα ἀπὸ τοὺς πνεύμονας ἀνησυχοῦν καὶ ἐξεγείρονται διὰ τὴν κατάστασίν των.

Ἀπὸ τὰς ἡμέρας τοῦ Boyle καὶ ἐνεῦθεν οἱ ἐσευνηταὶ ἔγιναν μᾶλλον ἐνεργητικοί, μελετῶντες τὰς λεπτομερεῖας τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἀσθενείας. Ἀλλὰ μόνον τὸ 1868 τὸ Ἱατρικὸν Σὸνμα, δηλαδὴ ὅλοι οἱ Ἴατροὶ ἀναγκάσθησαν νὰ ἀλλάξουν τὴν δοξασίαν των καὶ νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ἡ φθίσις δὲν εἶναι κληρονομικὴ ἀσθένεια.

Κατὰ τὸ ἔτος 1868, ἓνας Γάλλος στρατιωτικὸς ἱατρός, ὀνομαζόμενος

Βιλλεμίν (Villemin) πρώτος απέδειξε πέραν πάσης δυνατής αντιλογίας, ότι η φθίσις είναι ασθένεια μολυσματική, κολλητική, και ακριβώς είναι ένας πολύ ελαφρὸς ἀλλὰ διαρκὴς πυρετός, και ἐπομένως πρέπει νὰ θεραπεύεται ἀναλόγως. Ἀγωνίσθηκε δὲ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἂν γίνῃ δοκιμὴ ἡ φθίσις δύναται και ἡμπορεῖ νὰ μεταδοθῇ και νὰ ἀνκνεωθῇ.

Ἄλλὰ μόνον κατὰ τὸ 1877 ἀπεδείχθη τελείως ἀπὸ τὸν Γερμανὸν ἐπιστήμονα Κὼχ (Cohnheim) ὅτι ἡ φθίσις δύναται νὰ ἐμβολισθῇ και νὰ μεταδοθῇ ἀπὸ τὸν ἕνα στὸν ἄλλον.

Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὅτι μέχρι τοῦ 1877 ἐγένετο ἕνας φοβερὸς πόλεμος, μετὰ τὰ λόγια, μεταξύ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἀκόμη κρέμονταν στὴ θεωρία τῆς κληρονομικότητος, και ἐκείνων ποὺ ἐπέμειναν ὅτι ἡ φθίσις εἶνε μολυσματικὴ και κολλητικὴ.

Πρὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, στὸ 1840, ὁ ἰατρὸς Γ. Ρόδινκτον (Dr G. Rodington) ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, διετύπωσε τὴ θεωρίαν του εἰς ἕνα σῶστημα θεραπείας τῆς φθίσεως, τὸ ὅποιον και σήμερον ἀκόμη ἀκολουθοῦν πολλοὶ ἰατροί.

Ὁ ἰατρὸς Ρόδινκτον ἔλεγε νὰ περνοῦν τὴ ζωὴ τους τὸ πλεῖστον στὸν ἀνοικτὸν ἀέρα, νὰ τρώωσιν ἀφθονο και καλὴ τροφή και ν' ἀποφεύγουν τὰς συγκινήσεις και ἰδίως τὰς διεγέρσεις.

Ἐννέα ἔτη προτοῦ ν' ἀναγνωσθῇ ἡ ἱστορικὴ ἐκθεσις τοῦ Villemin ἐνώπιον τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, δηλαδὴ τὸ 1859, ὁ Βρέχμερ (Brehmer) ἱδρυσεν ἕνα Σανατόριο εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ ὑγιεινότερα μέρη τῆς Γερμανίας, λαί ἠτύχησε νὰ ἀποδείξῃ μετὰ πραγματικὰ γεγονότα, ὅτι μετὰ τὴν κατάλληλο διαχείρησι και μετὰ ἀφθονο καθαρὸ και δροσερὸν ἀέρα, ἡ φθίσις ἦτο δυνατόν νὰ θεραπευθῇ. Ἀφ' οὗτο ὁ Μόρτον ἔζη και ἐδίδασκε τὰς ἰδίας θεωρίας, μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, κανεὶς ἄλλος δὲν ὑπεστήριξε τὰς ἰδίας θεωρίας, ἢ τοῦλάχιστον κανεὶς δὲν εἶχε τὸ ἠθικὸν σθένος, τὸ κουράγιο, νὰ ὑπερασπισθῇ τὰς θεωρίας αὐτὰς ἐναντίον τῆς ὁμορφῶνους κατὰ τὸν ἑαυτοῦ.

Εἰς τὸ ἀκλόνητον θάρρος και τὴ μεγάλη ἐνέργεια και τὴν καθαρὰ και διαυγῆ ἀντίληψι και διάγνωσι τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, οφείλει ὁ φθισικός τῆς σήμερον ὅτι ὑπάρχει κάποιος τρόπος και ἐλπίς νὰ ἀναλάβῃ και νὰ θεραπευθῇ. Ἐναντίον ὅλων τῶν δυσκολιῶν και τῆς δριμυτάτης ἀντιθέσεως και ἀντενεργείας ὅλων τῶν ἄλλων ἰατρῶν και τοῦ κόσμου ὅλου, αὐτοί, ὀλομόναχοι, ὑπεστήριζον τὴν δριμύτητα τῆς θεωρίας τῆς ἀθνελας, και τὴν θεραπεία τῆς, σύμφωνα πρὸς τὰς μεγάλας γραμμὰς τῆς ὑγιεινῆς, αἱ ὅποιαι (θεωρίαι) και ὁ τρόπος τῆς θεραπείας ἔχουν ἀποδειχθῇ σήμερον ὡς ἀληθινὰ μετὰ τὰς ἐπιτυχίας των εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς οἱ πρωταθληταὶ ὑπέρμαχοι τῆς θεωρίας ὅτι ἡ φθίσις εἶνε μολυσματικὴ, εἰργάσθησαν μετὰ πάρα πολλὴν δυσκολίαν, εἰς τὸ δὲν ἠδύναντο νὰ φέρωσι κἂν εἰς φῶς και ν' ἀποδείξωσι τὴν ἀρχικὴν αἰτία τῆς φθίσεως. Οἱ ἀντιπροσώπωντες εἰς τὴν θεωρίαν αὐτὴν, — και αὐτοὶ ἦσαν ὅλοι σχεδόν, ἢ μάλλον ὅλοι οἱ ἄλλοι ἰατροί, — ἐζήτουν ἀπ' αὐτοῦς ν' ἀποδείξωσι ποῖον εἶνε τὸ μέσον, τὸ μόλυσμα, δηλαδὴ ὁ σπόρος, τὸ μικρόβιον, τὸ ὁποῖο προκαλεῖ τὴ φθίσι. Αὐτὸ δμως οἱ πρωταθληταὶ μας δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ τὸ κάμουν ἐπὶ μακρὸν χρόνον.

Ἦτο γνωστὸν ὅτι ἡ φθίσις ἀρχίζει ὡς μίαν ἀνάπτυξιν μικροτάτων λευκῶν μορίων εἰς τὰς λεπτοτάτας φλέδας και ἀρτηρίας τῶν πνευμόνων, ἀλ-

λὰ ποῖον ἦτο ἐκεῖνο τὸ ὅποιον παρῆγε αὐτὰ τὰ μόρια; αὐτὸ ἦτο ἕνα μυστήριον τόσο βαθύ, ὥστε πολλοὶ ὄξεις ἐρευνηταὶ ἀπελπίσθησαν ὅτι θὰ ἦτο ποτὲ δυνατόν νὰ τὸ ἀνακαλύψουν. Ἐκατοντάδες πιθανὸν θὰ ἔλαβαν τὰ πτύελα ἀπὸ φθισικοὺς και ἀφιέρωσαν ὅλη των τὴν προσοχὴν και ἐνέργειαν διὰ νὰ ἀνακαλύψουν μέσα εἰς αὐτὸ μίαν ἀρχικὴν αἰτία, ἣτοι τὸ μικρόβιον τῆς φθίσεως: ἀλλ' ἔλα ἀπέβησαν εἰς μάτην.

Ὅλοι ὁπέτευον μέχρι τοῦ 1877, ἔταν ὁ Κλέβς (Klebs) ἐκαλλιέργησε τὸ μόλυσμα τῆς φθίσεως μέσα εἰς τὸ ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ. Ἐκεῖ μπροστὰ στὰ μάτια του, εἶδε νὰ ἀναπτύσσεται, μέσα εἰς τὸν γιαιλένιο σωλῆνα ποὺ τὸ καλλιέργησε, ἕνα παράξενο πρᾶγμα, μία οὐσία σὰν μανιτάρια, ἡ ὁποία πλὴν ταχέως ἐξηπλώθη και ἐγένετο ὄλο τὸ ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ, και ἀκόμη περισσότερο τὸ ξεπέρασε ὄλο τὸ ἀσπράδι και ἐφθασε στὴ μέσα ἐπιφάνεια τοῦ σωλῆνος. Ὁ ἰατρὸς Κλέβς ἦτο ὁ πρῶτος ἀνθρώπος εἰς τὸν κόσμον, ὁ ὅποιος εἶδε τὴν ἕως τότε μυστικὴν αἰτία τῆς φθίσεως, και μόνον ἀπὸ ἀπλή σύμπτωσι δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι αὐτὴ ἡ μούχλα τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργησε μέσα εἰς τὸν ὄσλινο σωλῆνα του, ἔγινε ἀπὸ ἀναρίθμητα ἑκατομμύρια μικρόβια, ἢ σπέρματα, ἢ βάκιλλους, ὅπως συνήθως τὰ ὀνομάζουσι οἱ ἰατροί.

Αὐτὰ τὰ μικρόβια δὲν εἶνε δυνατόν νὰ φανοῦν ὅπως εἶνε εἰς τὴ φυσικὴ των κατάστασι, οὔτε μετὰ τὸ ἰσχυρότερον μικροσκόπιο. Ἄλλὰ πρέπει πρῶτα νὰ βαφοῦν μετὰ κόκκινόν χρῶμα γιὰ νὰ διακρίνωσιν. Ἐννοεῖται ὅτι ἕως τὴν ἐποχὴν αὐτὴν κανεὶς δὲν ἐγνώριζεν ὅτι ὑπάρχει μικρόβιον τῆς φθίσεως: ἀπ' οὗτο μόνον ὑπέθετον ὅτι ὑπάρχει, και ὄλοι οἱ ἐπιστήμονες προσεπάθουν νὰ τὸ ἀνακαλύψουν.

Ἀφ' οὗτο δμως ὁ Κλέβς εἶδει τὸ δρόμο, πολλοὶ ἄλλοι ἐρευνηταὶ ἐπέτευον και καλλιέργησαν ἐλόκληρα τμήματα ἀπὸ μικρόβια τῆς φθίσεως μέσα εἰς τὸ ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ, και ὄλοι αὐτοὶ προσεπάθησαν νὰ ἀνακαλύψουν ἀπὸ τὴ συνιστατο αὐτὴ ἡ μούχλα, ποὺ ὁμοίωζε σὰν μανιτάρια.

Μέσον τὸ 1882 δμως τὸ μικρόβιον τῆς φθίσεως ἐξεχωρίσθη ἐπὶ τέλους ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα συστατικὰ ποὺ ἔχει γύρω του, και τοιουτοτρόπως ἀπομονωμένο τὸ ἔθεσαν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιο.

Ὁ ἰατρὸς Ροβέρτος Κὼχ (Robert Koch) ἀφιέρωσε τὰ καλλίτερα χρόνια τῆς ζωῆς του γιὰ νὰ εὑρῇ τὸ μέσον, πῶς νὰ χρωματίσῃ τὸ μικρόβιον τῆς φθίσεως ἀπομονωμένο.

Ἡ φυσικὴ κατάσταση τοῦ μικροβίου εἶνε τελείως διαφανῆς και δὲν ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ διακρίνῃ ὅπως εἶνε, ἐκτὸς ἐὰν τὸ προετοιμάσῃ διὰ τὴν ἐξέτασι μετὰ τὸν τρόπον, ὁ ὅποιος ὀνομάζεται βάψιμος (Staining process) διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς τὸ ἄτομον τοῦ μικροβίου χρωματίζεται κόκκινον, ἐνῶ ὄλη ἡ ἄλλη ὄλη τριγύρω του λαμβάνει χρῶμα κυανῶν.

Ὁ Καθηγητὴς Κὼχ εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν τρόπον, πῶς νὰ χρωματίζωνται τὰ μικρόβια και νὰ καλλιέργωνται, ὥστε νὰ γίνωνται ὀρατὰ και νὰ διακρίνωσιν. Τοῦτο δὲ μόνον τὸ κατόρθωμα ἦτο ἱκανὸν νὰ κάμῃ τὸ ὄνομα του ἀθάνατον. Κανεὶς δὲ ἀνθρώπος, μὴ ἐπιστήμων, δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ πόσο μεγάλη ἐργασία ἔγινε διὰ νὰ εἰρισθῇ ἡ ἀκριβὴς μέθοδος ἡ ὅποια χρειάζεται γιὰ νὰ κάμῃ τὸ λεπτότατον αὐτὸ μικρόβιον τῆς φθίσεως τοιούτον ὥστε, νὰ ἡμπορεῖ νὰ τὸ ἰδῇ και νὰ τὸ ἐξετάσῃ τὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀφ' οὗτο ὁ ἰατρὸς Κὼχ ἀπεκάλυψε τὴν μέθοδον αὐτὴν, κάθε καλὸς

σπουδαστής της Ίατρικῆς δύναται νὰ ἀποδείξῃ ἂν ὑπάρχουν μικρόβια τῆς φθίσεως εἰς ἓνα πρᾶγμα.

Ἀλλὰ προτοῦ νὰ δημοσιεύῃ τις τὰς λεπτομερείας τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ὁ Ἰατρὸς Κὼχ, ἐφαίνετο ὅτι ἡ δοκιμὴ αὐτὴ ἦτο ἀκόμη μεγαλύτερα καὶ ἀπὸ ἄλλή τὴν εὐφυΐα καὶ Ἐπιτηδειότητα ὄλων τῶν ἰατρῶν τοῦ Κόσμου, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἐκτελέσουν.

Τώρα ὅσοι παραδέχονται καὶ πιστεύουν ὅτι ἡ φθίσις εἶνε μολυσματικὴ δύναται νὰ ἀποδείξουν τὴ γνώμη τους, διότι ὅταν τοὺς ἐρωτοῦν νὰ παρουσιάσουν τὴν αἰτίαν τῆς φθίσεως, αὐτοὶ δύναται νὰ παρουσιάσουν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιο ἐκεῖνο τὸ μικρὸ στρογγυλὸ μὲ τὸ κόκκινον χρῶμα, τὸ ὅποιον, ὅπως ἀπέδειξεν ὁ ἰατρὸς Κὼχ, προκαλεῖ τὴ φθίσι.

Διότι ἡ φθίσις εἶνε ἀδύνατο νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δὲν ὑπάρχουν μικρόβια.

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ μικρόβια δὲν εὐρίσκονται πάντοτε καὶ εἰς ἄλλας τὰς περιπτώσεις. Ἐνίοτε τὸ φλέγμα ἐνὸς ἀνθρώπου, πασιγνώστου ὅτι εἶνε φθισικὸς, δὲν περιέχει μικρόβια. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχουν μικρόβια εἰς τοὺς πνεύμονας· ἀπλῶς μόνον σημαίνει ὅτι ὑπάρχουν κάποια ἔμπόδια καὶ δὲν βγαίνουν τὰ μικρόβια.

Ὅσοι δὲν παρεδέχοντο τὴ θεωρίαν, ὅτι ἡ φθίσις εἶνε μολυσματικὴ, δὲν ἠμπόρουν νὰ νικηθοῦν ἐντελῶς ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Κὼχ. Ἐναγκάσθησαν μὲν νὰ παραδεχθῶν ὅτι ἡ φθίσις εἶνε μίαν ἀσθένειαν ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὰ μικρόβια, ἀλλὰ ἐπέμειναν, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τῶν μικροβίων δὲν ἀποδεικνύει ὅτι αὐτὰ εἰσηλθόν μέσα εἰς τὸ σῶμα ἀπὸ ἔξω. Ὅτι μίαν κληρονομικὴν προδιάθεσιν καὶ ἀδυναμίαν πρὸς τὴ φθίσι, πιθανὸν νὰ εἶνε τοιαύτη ὥστε τὸ σῶμα νὰ ἠμπορῇ νὰ γεννᾷ μόνο του καὶ μέσα του αὐτομάτως τὰ μικρόβια. Δηλαδή τὴ δύναμη αὐτὴ ποὺ ἔχει τὸ σῶμα, κατὰ τὴ γνώμη των, νὰ γεννᾷ μόνο του τὰ μικρόβια, τὴν ἔλαθε τὸ παιδί ἀπὸ τὸν Πατέρα του.

Σημειώσατε ὅμως ἐδῶ, ὅτι τὰ μικρόβια τῆς φθίσεως, δὲν εἶνε ζωντανὰ σκουληκῶς ἐκ, ἀλλ' εἶνε ἓνα εἶδος φυτῶν, ὅσων μινιτάρι ἢ ὁσων μοῦχλα. Ἦτο τυχηρὸ ὁ Κόρνετ (Cornet) νὰ σηκώσῃ ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴ καὶ τὴν τελευταία αὐτὴ δυσκολία.

Ὁ Κόρνετ ἔφερεν εἰς τὸ μέσον τὴ γνώμη, ὅτι ὁ μικρὸς βάκιλλος γεννᾶται ἀπὸ τὴ σκόνι, καὶ ἀπέδειξε μὲ μίαν σειράν δοκιμῶν, ὅτι τὸ μόνον προέρχεται ἀπὸ μικρόβιον, βάκιλλον, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται μέσα στὴ σκόνι τοῦ δωματίου καὶ τοῦ δρόμου ποὺ ἀναπνέομεν. Ἐκχεμε δὲ διαφόρους δοκιμὰς. (Ἀκολουθεῖ)

Πρότασις Προσφορᾶς λίσαν ἐνδιαφέρουσα

Πρὸς τὰ ἀξιότιμα Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Συνδέσμων, τῶν Σωματείων, τῶν Ἐπαγγελματικῶν Ὀργανώσεων, τῶν Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, καὶ παντὸς Σωματείου.

Ἡ πείρα ὄλου τοῦ Κόσμου ἀπέδειξεν ὅτι οὐδεμία Ὀργάνωσις δύναται νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ δράσῃ, καὶ νὰ φέρῃ καλὸ ἀποτέλεσμα, ἐὰν δὲν ἔχῃ καὶ ἓνα δικό της δημοσιογραφικὸ Ὀργανο ὡς *Κήρυκα τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν πράξεων* της.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ὑπάρχουν τότε Ὀργανώσεις, ὅσας ἔχῃ ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα ἐν συγκρίσει μὲ τὸν πληθυσμὸν. Ἀλλὰ δὲν θὰ βρῆτε οὔτε μίαν Ὀργάνωσιν

ἔσο μικρὴ καὶ ἂν εἶνε, ἢ ὅποια νὰ μὴν ἔχῃ τὸ δικό της δημοσιογραφικὸ Ὀργανο.

Αὐτὸ δὲ εἶνε ἓνας πολὺ σποῦδαῖος λόγος ὁ ὅποιος παρακινεῖ τὰς Ὀργανώσεις αὐτὰς εἰς ἐντιμον δράσιν καὶ ζῶν, καὶ ἠθικὴν ἀκεραιότητα, διότι κάθε μέλος τῆς Ὀργανώσεως καὶ τοῦ Δ. Συμβουλίου γνωρίζει ὅτι, ὅτι δήποτε καὶ ἂν κάμη καὶ ἂν εἰπῇ θὰ γραφῇ εἰς τὸ δημοσιογραφικὸν τοὺς Ὀργανο καὶ θὰ τὸ μάθουν ὅλοι. Ἀλλὰ οὐδεμία Ὀργάνωσις, ὅσο μεγάλη καὶ ἂν εἶνε, καὶ στὴν Ἀμερικὴν ἀκόμη ἐὰν εὐρίσκεται, δὲν ἔχῃ δικό της ἐπίσημον δημοσιογραφικὸ Ὀργανο, τὸ ὅποιον νὰ τὸ ἐκδίδῃ πυκνότερα ἀπὸ μίαν φορὰ τὸν μῆνα. Εἶνε ἀδύνατο ἓνα ἐπίσημον Ὀργανο νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ δράσῃ, ἐὰν ἐκδίδεται πυκνότερον τοῦ μηνός. Ἀλλὰ καὶ ἂν τολμήσῃ καμμία Ὀργάνωσις νὰ τὸ δοκιμάσῃ, διὰ νὰ ἔχῃ ἐπίσημον δικό της δημοσιογραφικὸ Ὀργανο καθημερινόν, τότε ἀσφαλῶς τὸ Ὀργανο θὰ φάγῃ τὴν Ὀργάνωσιν. Καὶ ζωντανὸ παράδειγμα ἔχομε ἐδῶ στὴ Θεσσαλονικὴ τὴν Π. Ἐ. Μακεδονικῆς Νεολαίας, ἢ ὅποια τρεῖς φορές ἔβγαλε καθημερινὴν ἐφημερίδα, καὶ τρεῖς φορές βουτήχθηκε στὸ χρέος καὶ ἐναυγάθησε, καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ τὴν παραιτήσῃ.

Ὅλα αὐτὰ γνωρίζουσα ἡ Τσεκούρα φρονεῖ καὶ τὸ διακηρύττει, καὶ ὅπως θέλει ἄς το ἀκούσῃ, ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ δράσῃ ἠθικῶς οἰαδήποτε Ὀργάνωσις, καὶ οἰοδήποτε Σωματεῖον ἢ Συνεταιρισμὸς, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἓνα ἐπίσημον δημοσιογραφικὸ Ὀργανο δικό του, μέσα εἰς τὸ ὅποιον νὰ δημοσιεύῃ πάσας τὰς ἐνεργείας του, πάντα τὰ Πρακτικὰ του, καὶ πάσας τὰς Ἀποφάσεις καὶ τὰς συζητήσεις του. Καὶ τὸ Ὀργανο αὐτὸ νὰ εἶνε σὰν διαρκῆς Γενικὴ Συνέλευσις. ὅπου νὰ λογοδοτοῦν καὶ νὰ δίδουν λόγο γιὰ τὸ κάθε τι καὶ πάντοτε, τὰ Μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου πρὸς ὅλα τὰ Μέλη τῆς Ὀργανώσεως.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπόκτησις Ἐπισημοῦ Δημοσιογραφικοῦ Ὀργάνου, προσπατεῖ πάρα πολλὰ στοιχεῖα, τὰ ὅποια εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ συγκεντρωθῶν, διὰ τοῦτο καὶ τὰ περισσότερα Σωματεῖα καὶ Ὀργανώσεις, δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν δικό τους ἰδιαιτέρου Ὀργανο, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ζοῦν πολὺ, παρὰ ναυαγοῦν καὶ διαλύονται, καὶ ἐκλείπουν, ἢ φυτοζωοῦν καὶ ἐκφυλίζονται, ὅπερ χειρότερον.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ παροντος Περιοδικοῦ «ἢ Τσεκούρα τοῦ Βελόνῃ», τῆς ὅποιας Σκόπος εἶνε ἡ *Ἀνιτάραξις τῆς Αἰμιναζούσης Νοητικότητος τοῦ Τόπου μας, καὶ ὁ Κεντρισμὸς τοῦ Ὀὔστρου τῆς Δράσεως, καὶ τῆς Ζωῆς εἰς τὰς Διαφόρους Ὀργανώσεις*, λαμβάνει τὴν Τιμὴν νὰ ὑποβάλῃ πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐξῆς ΠΡΟΤΑΣΙΝ:

1) Ἡ Τσεκούρα ἀναλαμβάνει νὰ δημοσιεύῃ τακτικὰ οἰοδήποτε ἕλην ἀφορῶσαν τοὺς *Γεωργικὸς Συνεταιρισμοὺς, ἢ τὰ διέφορα Ἐπαγγελματικὰ Σωματεῖα ἢ τοὺς διαφόρους Συνδέσμους καὶ κυλλόγους καὶ Ὀργανώσεις, ἢ καὶ διέφορα Ἐργοστάσια καὶ Ἐραπείζας καὶ Ἐταιρείας*, δηλαδή τὰ Πρακτικὰ καὶ τὰς Ἀποφάσεις αὐτῶν, ἢ ὅτι δήποτε ἄλλο θέλουν τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια νὰ προετοιμάσουν καὶ νὰ δημοσιεύσουν, μὲ τὴν τιμὴν Διανοσίας (200) Δραχμῶν δι' ἐκάστην σελίδα τῆς Τσεκούρας, ἀπαρτιζομένην ἀπὸ 40—48 γραμμὰς καὶ στοιχειοθετημένην μὲ στοιχεῖα τῶν 10 ἢ 12 στιγμῶν.

Ἀλλὰ ἐνῶ ἡ δημοσίευσις αὐτὴ θὰ γίνεται ἐπὶ πληρωμῇ, ἢ Διεύθυνσις τῆς Τσεκούρας θὰ δίδῃ ἐντελῶς ΔΩΡΕΑΝ, τόσα φυλλάδια Τσεκούρας, περιέχοντα τὸ δημοσίευμα, ὅσα θὰ εἶνε ἀρκετὰ μὲ τὴν λιανικὴν τιμὴν των νὰ καλύψουν ὅλο τὸ ποσόν, ὅσο θὰ πληρωθῇ διὰ τὸ Δημοσίευμα.

Π. χ. Δίδετε εἰς τὴν Τσεκούρα ἕλην δική σας καὶ δημοσιεύεται καὶ πχάνει 4 σελίδας. Θὰ πληρώσετε λοιπὸν 4X200= Ὀκτακόσιες (800) Δραχμῆς. Ἀλλὰ

θά λάβετε έντελώς Δωρεάν έκαστον ἐξήντα (160) φυλλάδια Τσεκούρας, πού θά περιέχουν τὸ δημοσίευσμά σας, διὰ νὰ τὰ μοιράσητε στὰ Μέλη τοῦ Σωματείου σας, διὰ νὰ γνωρίζουν καὶ ἐκεῖνα ὅλα ὅσα ἐδημοσιεύσατε.

Ὅποτε, κατ' οὐσίαν δὲν θὰ πληρώσητε διὰ τὴ δημοσίευσίς τίποτε, παρὰ θὰ ἀγοράσητε τόσα φυλλάδια, πού θὰ περιέχουν τὸ δημοσίευσμά σας. Ἡ δὲ προπληρωμὴ εἶνε γιὰ τὴ δική μας τὴν ἀσφάλεια.

2) Ἀναλαμβάνει νὰ δημοσιεύῃ ἡ Τσεκούρα τόσην ὕλην εἰς ἕκαστον φυλλάδιον, ὅσα χρήματα θὰ δύνασθε νὰ παραδίδετε ἐξ Ἑτησίων συνδρομῶν προπληρωτέων εἰς τὴν Τσεκούρα, ἐκάστην φορὰν.

Π. χ. Ἐὰν συντελέσητε καὶ ἐγγράψητε ἐκ τῶν φίλων σας ἢ ἐκ τῶν Μελῶν σας Δέκα συνδρομητὰς προκαταβάλλοντες τὴν ὠρισμένην ἐτησίαν συνδρομὴν εἰς τὴν Τσεκούρα, ἢτοι Πενήντα Δραχμὰς (50) ἕκαστος, τότε θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν Τσεκούρα ἑξήμισι (2 1/2) σελίδες ὕλη τῆς Ὀργανώσεώς σας έντελώς Δωρεάν, χωρὶς ὅμως νὰ σᾶς δοθῶσι φυλλάδια τῆς Τσεκούρας Δωρεάν. Ἡ αὐτὴ ἀναλογία θὰ κρατεῖται καὶ διὰ περισσότερο ἢ ὀλιγώτερο ποσό.

Διὰ τῶν προτάσεών μας αὐτῶν ἐὰν τὰς ἀποδεχθῆτε, φρονοῦμεν ὅτι ἀποκτᾶτε ἀμέσως ἓνα Δημοσιογραφικὸν Ὀργανον ἐξυπηρετοῦν τὰ συμφέροντα καὶ τὴν Ἰδεολογίαν τῆς Ὀργανώσεώς σας μὲ εὐρείαν κυκλοφορίαν, καὶ μὲ τοὺς μᾶλλον συμφερωτέρους καὶ Οἰκονομικωτέρους δι' ὑμᾶς Ὅρους.

Εἶμαι πρόθυμος νὰ σᾶς παράσχω καὶ περισσοτέρας πληροφορίας, γραπτῶς καὶ προφορικῶς, ἐὰν ἐπιθυμεῖτε τοῦτο. —

Διατελῶ μετὰ τιμῆς

Ἀθανάσιος Βελώνης

Πρὸς τοὺς Διδασκάλους Μακεδονίας καὶ Θράκης.

«Ὅστις εἶνε φιλαλήθης ὑποχρεοῦται ὑπὸ τῆς λογικῆς νὰ τιμᾷ καὶ νὰ παραδέχεται μόνον τὰ ἀληθινὰ πράγματα καὶ νὰ παραιτεῖται ἀπὸ τῆς παληῆς του δοξασίης, ἂν εἶνε λαυθασμένες, ἢ εἶνε Φαῦλες»
(Γρηγόριος ὁ Θεολόγος).

«Φίλος μὲν Πλάτων, φιλάττη δὲ Ἀλήθεια» (Κοινὴ Παροιμία).

«Ὅστις γνωρίζει καὶ μπορεῖ νὰ πράξῃ τὸ καλὸν καὶ δὲν τὸ πράττει, ἁμαρτάνει πολὺ»
(Ἰακώβου Δ' 17.)

Ὁ ὑποφαινόμενος ὡς Διευθυντῆς τῆς Τσεκούρας, εἶμαι πολὺ υπερήφανος καὶ καυχῶμαι ὅτι ἡ πρώτη ἐργασία μὲ τὴν ὁποία παρουσιάσθηκα στὴν Κοινωνία, ἦτο τὸ Δασκαλίκι.

Αἰσθάνομαι δὲ πολὺ βαθιὰ τὴν ἀνάγκη σήμερα νὰ συγχαρῶ τοὺς Διδασκάλους τῆς Περιφερείας Θεσσαλονίκης διὰ τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον τὸ ὁποῖον συνεκρότησαν ἐνταῦθα ἀπὸ τὰς 25—29 Ἰουνίου 1925. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι λόγοι ἄλλων καθηκόντων μὲ ἠνάγκασαν νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ παρακολουθῆσω πάσας τὰς συνεδριάσεις των τακτικά. Ἀλλ' ἐκεῖνας τὰς ὁποίας παρηκολούθησα μὲ εὐχαρίστησαν καὶ μὲ ἐνέπνευσαν τόσο πολλὴν αἰσιοδοξίαν διὰ τὸ μέλλον, ὥστε μὲ ἐπιβάλλεται πλέον ὡς καθῆκον νὰ συγχαρῶ τοὺς τόσω ἀθρόως προσδραμόντας Δημοδιδασκάλους, τοὺς ἀναπτύξαντας καὶ ἀκροασθέντας τὰ διάφορα Ἐκπαιδευτικὰ θέματα. Ὁφείλω νὰ ἐμολογήσω ἐπίσης ὅτι εἶχα πάντοτε τὴν ἰδέαν, ἢ ὁποία ἐκ τοῦ Συνεδρίου τούτου ἐνισχύθη, ὅτι τὰ τοιαῦτα Ἐκπαιδευτικὰ Συνέδρια, ὅσο συχνότερα γίνονται, τόσο περισσότερο συγχρονίζουσι τὸν Διδάσκαλον καὶ ἀναπληρώνουσι τελείως τὴν εἰδικὴν ἐκείνην μόρφωσιν τὴν ὁποία λαμβάνουν οἱ εἰς τὰς Εὐρώπας εἰς εἰδικὰ Ἐκπαιδευτήρια μορφούμενοι Παιδαγωγοί.

Καὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὑπῆρξα Διδάσκαλος καὶ ἡ πείρα μ' ἐδίδαξε ἀρκετὰ, διὰ τοῦτο καταχωρῶ ἐνταῦθα τὰ μαθήματα τῆς πείρας μου ἐν εἴδει διαλέξεως.

Ἐὰν δὲ εὐρεθῇ καὶ ἕνας μόνον Διδάσκαλος νὰ ὠφελῆθῃ κατὰ τι ἐξ αὐτῶν, ἐγὼ θὰ λογισθῶ πολὺ εὐτυχῆς.

Λοιπὸν. Μετὰ θάρους δύναμαι νὰ καυχῆθῶ, μὲ πλήρη πεποίθησιν ὅτι δὲν λέγω ψέματα, ὅτι κατὰ τὰ διδασκαλικά μου χρόνια ὑπῆρξα ὁ ἀγαπητότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς προκατόχους μου καὶ τοὺς διαδόχους μου Διδασκάλους διὰ τοὺς μαθητὰς μου, εἰς τὰ χωρὶα πού ὑπηρετήσα, ὅτι κατεῖχα τὸ μοναδικὸ μυστικὸν νὰ κάμνω τοὺς μαθητὰς μου, μικροὺς καὶ μεγάλους, νὰ μὲ ἀγαποῦν χωρὶς ὄρια. Δὲν κατῴρθωσα ὅμως νὰ μὲ ἀγαποῦν καὶ ὅλοι οἱ γονεῖς τῶν μαθητῶν, διότι δὲν τοὺς ἔκαμνα τὰ κέρια τους καὶ τὰ τζορμπάτζιλίκια τους.

Καὶ τὸ μυστικὸν μου αὐτὸ ἦταν τόσο κοινὸ, ὥστε μοῦ τὸ ἔκλεψαν καὶ μερικοὶ γείτονες συναδέλφοί μου. Ποῖον ἦτο τὸ μυστικὸν αὐτό; Ἀκούσατε:

1) Εἰς τὴ συμπεριφορὰ μου μὲ τοὺς μαθητὰς μου, γενικῶς εἰς ὅλα σχεδὸν, ἐφρόντιζα καὶ προσπαθοῦσα νὰ εἶμαι ἐγὼ τὸ μεγαλύτερον Παιδί τοῦ Σχολείου. Νὰ παίξω μαζὺ μὲ ὅλους τοὺς μαθητὰς, νὰ τοὺς χαϊδεύω, νὰ τοὺς πειράζω, νὰ ἀστειεύωμαι μαζὺ τους, νὰ χορεύω μαζὺ τους, καὶ ἐν γένει νὰ εἶμαι ὄχι μόνον τὸ μεγαλύτερον παιδί τοῦ Σχολείου, ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλύτερον παιδί τῆς τάξεως, καὶ τὸ μεγαλύτερον νήπιον τοῦ Νηπιαγωγείου.

Οἱ μαθηταὶ μου δὲν εἶχαν ἀπολύτως κανέναν φόβον ἀπὸ μένα. Εἶχαν ὅλο τὸ θάρος καὶ μὲ πλησίαζαν καὶ μὲ μιλοῦσαν ἔποτε ἤθελαν.

Ἐπειδὴ ὅμως ὑπῆρχαν καὶ ἀταξίες βεβαίως, καὶ χρειάζονταν καὶ κάποια τιμωρία κάποτε, διὰ τοῦτο ὡς δικαστὰς εἶχα ὅλους τοὺς μαθητὰς τῆς τάξεως, ἢ πολλὰκις καὶ ὅλου τοῦ σχολείου. Ἐγὼ δὲ ἤμην μόνον ὁ εἰσηγητῆς, ὁ Εἰσαγγελεὺς, σὰν νὰ ποῦμε. Καὶ ὅλοι οἱ μαθηταὶ ἔκαμναν τὴν κρίσιν, καὶ σᾶς βεβαίῳ ὅτι ἦτο ἡ δικαιότερα ἀνθρωπίνῃ κρίσις πάντοτε. Ἀλλὰ τέτχιες περιπτώσεις μόνις μοῦ παρουσιάσθησαν 2—3 τὸ χρόνο καὶ ἡ τιμωρία ἦταν ὠρισμένη, ἀλλὰ αὐστηρά, περιοριζομένη εἰς μία ἢ δύο βεργιές, ἀλλὰ τσουχτερές, εἰς τὰ χέρια.

2) Ἐκτός ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν, πού εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διαβάζωμε τὸ ἀθλιὸ ἀναγνωστικὸν βιβλίον μας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπὸ μέσα, ὅλα τὰ ἄλλα μαθήματα, ἱστορία, θρησκευτικὰ, γεωγραφία, μαθηματικά, φυσικὴ, τὰ ἔκαμνα μὲ τὴ γλώσσα τῆς μάνας μου, δηλαδὴ μὲ τὴ δημοτικὴ γλώσσα, καὶ ἔτσι ποτὲ δὲν κουράζονταν οἱ μαθηταὶ μου μὲ τὰ ἀλαμπουργέζικα τριτόκλιτα τῆς καθαρῆς ὕψους.

3) Εἶχα ἐξορσίση τὴ Γραμματικὴ ἀπὸ τὸ Σχολεῖο μου ἀπὸ τὸ 1905 ἀκόμα, μόνις βγῆκα ἀπὸ τὸ Διδασκαλεῖο τοῦ κ. Χάρακα. Ὅχι διότι ἐπιτρέπονταν τότε αὐτὲς ἡ χειρονομίαι, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν μπορούσα νὰ βασανίζω τὰ παιδιὰ γιὰ νὰ μάθουν τὰ κορακίστικα τῆς Γραμματικῆς, καὶ ἔτσι, μὲ ὅλον τὸν κίνδυνον νὰ θεωρηθῶ ὡς Αἰρετικὸς τῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἐγὼ ἀπηγόρευσα τὴν εἴσοδον τῆς Γραμματικῆς εἰς τὸ Σχολεῖο μου, ἀλλὰ ἐδίδασκα συντακτικὸν καὶ σύνταξιν στοὺς μαθητὰς μου, — ὄχι βέβαια τὴ Σύνταξιν πού θὰ πάρουν οἱ Διδάσκαλοι στὰ γηρατεία των. Καὶ Αἰρετικὸς μὲν δὲν θεωρήθηκα τότε. Αὐτὸ τὸ προνόμιον ἐπεφυλάσσετο εἰς τὸν προϊστάμενον τῆς Θεσσαλονικέων Ἐκκλησίας καὶ μὲ ἀπνεύμη τὸν τίτλον τοῦτον τώρα τελευταία, — ἀλλὰ θεωρήθηκα παλαβὸς ἀπὸ τοὺς τότε μεγάλους καὶ τρανοὺς γείτονάς μου διευθυντὰς τῶν Ἡμιγυμνασίων, οἱ ἔποιοι ἐβασάνιζαν καὶ τὸν ἑαυτὸν τους καὶ τὰ παιδιὰ, εἰς τὸ ἐπίμοχθον ἀληθῶς ἔργον «Πῶς μετατρέπεται ὁ πλάγιος

λόγος εις εὐθύν, καὶ τανάπαλιν». Ἐγὼ ἔμως ποὺ δὲν εἶχα μεταχειρισθῆ ποτὲ οὔτε πλάγιον λόγον, οὔτε πλάγια μέσα, νὰ σα; πῶ οὔτε τὰ παιδιὰ μου τὰ ἐβασάνισα ποτέ, μὰ οὔτε καὶ μετενόησα διὰ τοῦτο. Καὶ τὸ μόνο ποὺ προεπέδησα νὰ διατυπώσω στὸ μυαλὸ τῶν μαθητῶν μου ἦτο νὰ γράφουν χωρὶς λογικὰ καὶ συντακτικὰ λάθη. Καὶ στὸ ἦθος καὶ στὴν παράστασί των νὰ ἀποτυπωθῆ ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ τὸ θάρρος. Ἐφρόντιζα δὲ νὰ διαπλάσθῃ τοιαύτη ἐν γένει ἢ στάσις τοῦ μαθητοῦ μου, ὥστε μὲ τὸ παρουσιαστικὸ του νὰ λέγῃ εἰς πάντα ἀντικρύζοντα αὐτὸν τὰ ἐξῆς Σπαρτιατικά. « Ἰδέ με. κανεὶς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ μὲ βλάψῃ χωρὶς νὰ τιμωρηθῆ! « Ἄμες δὲ γ' ἡμὲν, ἦν δὲ λῆ; πείραν λάβε! »

Ὅλα τὰ ἀνωτέρω τὰ εἶχα διατυπώσῃ εἰς τὸν Διδασκαλικὸ μου λόγῳ τῶν ἐξετάσεων τοῦ 1906, τὸν ἔποιον ἐζήτησε καὶ ἀνέγνωσε τὸ 1914 ὁ τότε Ἐπιθεωρητὴς τῶν Δημοτικῶν Σχολείων Θεσσαλονίκης κ. Δημήτριος Κοντογιάννης, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἀνέγνωσί του εἶπε πρὸς τὸν φίλον του καὶ φίλον μου κ. Νικόλαον Κώτταν τὰ ἐξῆς:

« Μετὰ λύπης μου καὶ ἐντροπῆς διὰ λογαριασμό μου ἐμολογῶ ὅτι ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἡμεῖς οἱ διδάσκαλοι τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος ἤλθαμε νὰ τὰ διδάξωμε ὡς ὅπως διόλου Νέα στὴ Μακεδονία, ὑπῆρξαν ἄνθρωποι ἐδῶ, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον τὰ ἐσκέφθησαν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐφήρμωσαν τότε ἀκόμα, ποὺ ἡμεῖς διαβάζαμε στὸ Ἄλφαβητάρι. » Αὐτὰ εἶνε λόγια τοῦ Κοντογιάννη.

Αὐτὰ ἦσαν τὰ θεμελιώδη μυστικά, μὲ τὰ ὅποια ἕκαμνα τοὺς μαθητὰς μου νὰ μοῦ εἶνε τελειῶς ἀφοσιωμένοι καὶ νὰ ἔχουν ἀπόλυτον πεποίθησι σὲ μένα ὡς διδάσκαλον, τόσο μεγάλη μάλιστα, ὥστε οἱ διάδοχοί μου νὰ εὐρίσκουν πλείστας δυσκολίας ἔω: ὅτου νὰ κατορθώσουν νὰ δώσουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι δὲν ἦμαν ἐγὼ ὁ διδάσκαλός των πλέον, ἀλλ' Αὐτοί!

Εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἀνωτέρω τριῶν μυστικῶν μου εἶχα καὶ ἄλλα δύο βοηθήματα, τὰ τραγοῦδια καὶ τὰ παραμῦθια.

Ἄλλὰ ὅταν λέγω Τραγοῦδια ἐννοῶ ὄχι σχολικὰ ἄσματα, ἀλλὰ πραγματικὰ Ἑλληνικὰ δημοτικὰ τραγοῦδια καὶ μάλιστα ὄχι ἐντελῶς ἀμέτοχα ἀπὸ τὸ ρέδιον χρῶμα τοῦ ἔρωτος. Καὶ διάφορα παραμῦθια τῆς Γραμματικῆς μου.

Τὸ περίεργον ἔμως εἶναι ὅτι ὅταν τὸ 1907 πῆγα στὴν Ἀμερικὴν, χωρὶς δεδαίως νὰ κάμνω τὸ Δάσκαλον ἐκεῖ, παρηκολούθησα τὴν ἐργασία τῶν Σχολείων τῆς Ἀμερικῆς. καὶ εἶδα ὅτι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ εἶχαν κλέψῃ τὸ μυστικὸ μου (!!!). Δηλαδή, καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ διδάσκαλοι στὰ Ἀμερικανικὰ Σχολεῖα, αὐτὰ τὰ τρία θεμελιώδη μυστικά εἶχαν στὴν ἡμερησίαν διάταξι. Ἐπὶ πλέον δὲ τὰ πλήρη Δημοτικὰ Σχολεῖα εἶχαν καὶ εἰδικὴν διδάσκαλον γιὰ τὰ παραμῦθια, ὁ ὁποῖος λέγεται Story teller δηλαδή Παραμυθᾶς, ὁ ὁποῖος εἶχε καὶ τὸ κἀθηκον στὰ διαλείμματα νὰ ἐπιβλέπῃ τοὺς μαθητὰς, ὄχι διὰ νὰ μὴν κάμνουν ἀταξίες, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν κάθονται... ἤσυχα καὶ φρόνιμα. Δοιπὸν ἄμα ἔβλεπε κανέναν μαθητὴν νὰ κἀθηται χωρὶς νὰ παίζῃ καὶ χωρὶς νὰ κυλιέται στὸ χῶμα, πῆγαινε ὁ Παραμυθᾶς καὶ τὸν πείραζε τόσο πολὺ, ποὺ τὸν ἀνάγκασε νὰ τρέχῃ ὁ μαθητὴς νὰ κυνηγᾷ νὰ πιάσῃ τὴν Παραμυθᾶν.

Αὐτοῦ τοῦ εἶδους εἶναι ἡ Παιδονομία στὴν Ἀμερικὴν.

Ὅσο διὰ τὴ γλῶσσα καὶ τὴ γραμματικὴν, παρετήρησα ὅτι καὶ σ' αὐτὰ ἡ ἐγὼ ἤμην Ἀμερικανὸς προτοῦ νὰ πάγω στὴν Ἀμερικὴν, ἢ οἱ Ἀμερικανοὶ μοῦ ἐκλεψαν τὸ μυστικὸ μου. Διότι, μὲ ἔλον ὅτι οἱ Γραμματικῆ

τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης εἶναι πολὺ εὐκολοί, ἐν τούτοις στὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα δὲν ἔχουν μάθημα γραμματικῆς, ἀλλ' ἀπλῶς ἀποστηθίζουν ἀπ' ἔξω τὴν ὀρθογραφίαν τῶν λέξεων.

Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχουν ἀρκετὲς λέξεις εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ἡ ἔποιες ἔχουν μερικὰ γράμματα ποὺ δὲν προφέρονται, διὰ τοῦτο ὑπάρχει ἕνας Σύνδεσμος ὁ ὁποῖος φροντίζει νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν καθημερινὴν χρῆσιν τῶν λέξεων αὐτῶν τὴ φωνητικὴ ὀρθογραφίαν, καὶ ἔχουν περίπου 300 λέξεις ποὺ τῆς γράφουν ἀπλοποιημένες. Μέλος τοῦ Συνδέσμου αὐτοῦ ἦτο καὶ ὁ μακαρτῆς Θεόδωρος Ρούσβελτ, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ὁ Ἀντιπροσωπευτικώτερος τύπος τοῦ Ἀμερικανοῦ. Ὁ Σύνδεσμος αὐτὸς ἐκδίδει καὶ ἕνα μηνιαῖο περιοδικόν, καὶ ἐγὼ ἔχω μερικοὺς ἀριθμοὺς τοῦ περιοδικοῦ τούτου, καὶ θὰ διαπραγματευθῶ ἄλλοτε στὴν Τσεκούρα ἐκτενέστερον περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸ ζήτημα τῆς ὀρθογραφίας μας.

Σήμερα ἀπλῶς ὑποβάλλω τὴ γνώμη, μὲ τὴν πεποιθῆσαι ὅτι δὲν θὰ γίνῃ ἕκαστε, ὅτι, ἀφοῦ ἀπαξ εὐτυχῶς εἰσήχθη ἡ Δημοτικὴ γλῶσσα εἰς τὰ Σχολεῖα μας, καὶ ἀφοῦ ἡ Γραμματικὴ κατ' οὐσίαν κατηργήθη — ἔκτος ἂν νομίζετε ὅτι ἡ Γραμματικὴ τοῦ Ὑπουργείου, μὲ τὰς ἀλεπούδας τῶν ἀλεπούδων καὶ ἡ ἀποῦδων τῶν ἡραποῦδων εἶναι ἡ γραμματικὴ καὶ πρέπει νὰ μείνῃ — νὰ καταργηθῆ καὶ ἡ ὀρθογραφία, ἡ ὁποία ἐπίσης κατηργήθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ πρὸ καιροῦ, καὶ ἂν δὲν πιστεύετε ρίξτε μιὰ ματιὰ στῆς ἐπιγραφὰς τῶν διαφόρων καταστημάτων εἰς ὅλη τὴ Μακεδονία καὶ Θράκη καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι τὰ 80οο ἔχουν ἀγνοήσῃ τὴν ὀρθογραφίαν.

Ἄλλὰ, ἔως ὅτου νὰ γίνῃ ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου ἀπὸ τὰ πλεονάζοντα διπλά καὶ τριπλά καὶ πολλαπλά ζιζάνια καὶ ἀγκάδια φωνήεντα, καὶ σύμφωνα, καὶ διφθόγγους, — πράγμα τὸ ὁποῖον εὐχομαί νὰ γίνῃ ὅσο τὸ δυνατόν ταχύτερον, διότι αὐτὸ τὸ ἕκαμνα πρὸ ἐτῶν οἱ Βούλγαροι, οἱ Σέρβοι, οἱ Ρῶσοι καὶ οἱ Κινέζοι, — καλὰ θὰ εἶναι νὰ ἀρχίσουν οἱ Διδάσκαλοι μόνον των, μὲ μιὰ μυστικὴ καὶ ἄγραφο συμφωνία ἀναμεταξύ τους σὰν τοὺς Μασόνους, νὰ καταργήσουν τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα, τὰ ὅποια εἶναι μόνον γιὰ φιγοῦρα καὶ μνοιάζουν τὰ βραχόλια καὶ τὰ σκουλαρικία τῶν γυναικῶν, τὰ ὅποια ἔμως ταυτοχρόνως μαρτυροῦν ὅτι καὶ ἡ Ἑλληνικὴ σκέψις, ὅπως καὶ ἡ γυναικία, ὑπῆρξεν ἐποχὴ ποὺ ἦτο ἀλυστέτος μὲ μπιλιτζίκια, δηλαδή μὲ βραχιόλια σιδηρένια στὰ χέρια καὶ στὸ λαιμό, καὶ μὲ χαλκάδες εἰς τὰ αὐτιά καὶ στὴ μύτη, ὅπως σήμερα εἶναι μόνον ἡ ἀρκουδες. Καὶ νὰ ἀφήσουν μόνον τὴν ὀξεῖα, γιὰ σημεῖο ποῦ νὰ φωνάζωμε πολύ.

Εἰς τὰ 1915 ἐτύπωσα ἕνα μικρὸ βιβλιαράκι, μυθιστόρημα, «Τὰ Διαμάντια», μόνον μὲ ὀξείες, καὶ ὅσοι τὸ πῆραν ἔως τῶρα κανεὶς δὲν μὲ παραπονέθηκε ὅτι δὲν μπόρεσε νὰ τὸ διαβάσῃ. Ἐπειδὴ εἶχε μόνον ὀξείες!

Ἀπὸ τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ ἔχω ἀκόμα ὀλίγα ἀντίτυπα καὶ τιμῶνται τὸ καθένα δραχ., δέκα, καὶ στὸ χέρι, γιὰ νὰ δοθῆ ἢ ζημῖα τους.

Ἐπιπροσθέτως ἔμως ἔχω νὰ πῶ καὶ ἕνα ἄλλο, τὸ ὁποῖον οὔτε εἰσήχθη ἀκόμα εἰς τὰ Σχολεῖα μας, ἀλλ' οὔτε καὶ στὰ Σχολεῖα τῆς Ἀμερικῆς κἀν εἶνε εἰσηγμένον εἰς εὐρείαν κλίμακα. Ἐχω νὰ τονίσω ὅτι πρέπει νὰ ἐξοβελισθῆ τελειῶς τὸ ψεῦδος ἀπὸ τὴ Δι-δα-σκα-λί-α.

Βεβαίως, ὅλοι οἱ διδάσκαλοι, καὶ ὅλοι οἱ παιδικογῶγοι ἀπαιτοῦν ἀπὸ τοὺς μαθητὰς νὰ μὴ λέγουν ψέμματα. Ἀλλὰ κανεὶς ἀκόμα δὲν ἐτόλμησε νὰ ζη-

τήση νὰ καθάρισον καὶ τὴ **Διδασκαλία** ἀπὸ τὰ ψεύδη τὰ ὅποια ξεφουρνίζε στους Μαθητὰς τῆς.

Δὲν ἔρχομαι νὰ σὰς πῶ ὅτι πρέπει νὰ καθαρῶσθῃ τὸ μάθημα τῆς Ἰστορίας, οὔτε τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ἀπὸ τὰς πλείστας παραπλανήσεις καὶ σφάλματα ποὺ ἔχουν, διότι τοῦτο θὰ θεωρηθῇ ὡς ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας.

Ἄλλὰ νομίζω ὅτι πούθενά καὶ εἰς κανένα μέρος τῆς Γραφῆς δὲν λέγει, οὔτε καὶ ἡ καθημερινὴ πείρα τὸ ἐπιβεβαιώνει, ὅτι ἔστιν ἕνας ἄνθρωπος εἶνε τίμιος, εὐλικρινής, καὶ φιλαλήθης, ὅτι κατ' ἀνάγκην θὰ εὐτυχῆσῃ καὶ θὰ ζῆσῃ καλὰ, καὶ ὅλος ὁ ἔθνος του θὰ εἶνε σπαρμένος μὲ ρίζα χωρὶς ἀγκάδια.

Ἀπεναντίας ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διαρρήδη φωνάζει, ὅτι, «Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες εὐσεβεῖς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται.»

Ἐπειδὴ ἔμως μερικοὶ ἀπὸ σὰς πιθανὸν νὰ μὴν πιστεύετε καὶ πολὺ στὰ λεγόμενα τοῦ Παύλου, ὅπως δὲν τὸν πιστεύουν καὶ οἱ συμπατριῶται μου Χαλκιδικιώτες, ὅσοι εἶνε γραμμένοι στὸ Σύλλογο τῶν Ὀρθοδόξων ποὺ ζητεῖ νὰ φέρῃ πίσω τὸ παλαιὸ ἡμερολόγιο, χωρὶς νὰ χαμπιρῶζου καθόλου τὸν Παῦλο, ὁ ὁποῖος δὲν ἦταν, κατ' αὐτοὺς, Μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ἐπειδὴ τὸν Ἰούλιο ποὺ ἔγινε τὸ Συνέδριον, εἶνε ἡ γιορτὴ καὶ τῶν δύο αὐτῶν κορυφαίων Ἀποστόλων καὶ τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Πέτρου, διὰ τοῦτο καὶ γιὰ νὰ μὴ γίνω ἀφορμὴ νὰ μαλώσουν αὐτοὶ οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι τὸν Οὐρανὸν γιὰ ζητήματα φιλοτιμίας, ὅπως μαλώνουν ἐδῆ καὶ οἱ δύο Διδασκαλικοὶ Σύλλογοι Θεσσαλονίκης γιὰ τὸ Ἔργον τὸ φιλότιμο, καὶ γιὰ νὰ κάμω καὶ τὸ κέφι καὶ στοὺς Παύληδες καὶ στοὺς Πέτρηδες, θὰ ἀναφέρω καὶ μερικὰ λόγια τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου ὅπως εὐρίσκονται γραμμένα στὴν πρώτη Καθολικὴ του ἐπιστολῇ, Κεφάλ. Β. 19—21, ποὺ λέγουσιν τὰ ἑξῆς:

«Διότι τοῦτο εἶνε χάρις, τὸ νὰ ὑποφέρῃ τις λύπας διὰ τὴν εἰς Θεὸν συνειδήσειν, πάσχω ἄδικως. Διότι ποῖα δόξα εἶνε, ἐὰν ἀμαρτάνοντες καὶ ραπιζόμενοι ὑπομένητε; Ἐὰν ἔμως ἀγοθοποιούετε καὶ πάσχοντες ὑπομένητε, τοῦτο εἶνε χάρις παρὰ τῷ Θεῷ. Διότι εἰς τοῦτο προσεκλήθητε, ἐπειδὴ καὶ ὁ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ἀφίνων παράδειγμα εἰς ὑμᾶς διὰ νὰ ἀκολουθήσητε τὰ ἴχνη αὐτοῦ.»

Ἄλλὰ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπε «Μακάριοι ἐστέ ἔταν ὀνειδίωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ διώξωσι, καὶ εἰπῶσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν, ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολλὸς ἐν τοῖς Οὐρανοῖς.»

Διὰ τοῦτο φρονῶ, ὅτι οἱ Διδάσκαλοι ἔχουν καθήκον νὰ τονίζουσι εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν ὅτι ὀφείλουσιν καὶ πρέπει νὰ εἶνε τίμιοι, εὐλικρινεῖς, εὐσυνειδήτοι καὶ φιλαλήθεις, ἀλλὰ νὰ μὴ λέγουσιν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἔτσι θὰ ζήσουσιν καλὰ στὸν Κόσμον. Ἀπεναντίας νὰ τοὺς προλέγουσιν ὅτι ἔστιν θὰ εἶνε τίμιοι καὶ εὐλικρινεῖς, θὰ τοὺς μισῇ ὁ Κόσμος. Ἄλλὰ νὰ προσθέτουσιν ὅτι αὐτὸ θέλει καὶ διατάζει ὁ Θεὸς, ὁ ὁποῖος ὑπόσχεται πολλὴν μισθὸν καὶ ἀναπαύσειν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, καὶ οὐχὶ ἐν τῇ Γῆ ταύτῃ. Στῇ Γῆ μόνον διωγμὸς ὑπόσχεται στοὺς Μαθητὰς του, καὶ ραβδισμοὺς. «Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξωσι.»

Ἐπίσης φρονῶ ὅτι εἶνε ἀπαραίτητον διὰ τὸν διδάσκαλον, διὰ τὴν καθημερινὴν ἀνάπτυξιν καὶ καλλιέργειαν τῆς ἰκανότητός του διὰ τὸ Ἔργον του, ἵνα ἔχη ὁ κάθε Διδάσκαλος μία μικρὴ ἢ μεγάλη ἀτομικὴ του βιβλι-

οθήκη, καὶ νὰ παρακολουθῇ τὴν Σύγχρονον Ἐκπαιδευτικὴν Πρόδοσιν τοῦ Κόσμου διὰ τῶν Ἐκπαιδευτικῶν καὶ Παιδαγωγικῶν Συγγραμμάτων καὶ Περιοδικῶν, καθὼς καὶ τὴν ἐν γένει Πρόδοσιν διὰ τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν τοιούτων.

Διότι φρονῶ, καὶ ἐπαναλαμβάνω νὰ τονίσω ὅτι τὸ ἔργον τοῦ Διδασκάλου δὲν εἶνε ἡ Διδασκαλία τῶν εἰς ΜΙ Ρημάτων, —διότι σήμερον μόνον ἡ Βουλγαρικὴ καὶ ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα ἔχουν τὰ ῥηματὰ τῶν λήγοντα εἰς Μ (γκελντιМ, ἀφериМ, νὲ μόζιεМ)—καὶ τῶν μικροκπιταλήκτων τῆς καθαρευούσης, οὔτε τῶν Ἀλεπούδων καὶ Πηπ. ὕδων καὶ τὸ μακρὸν καὶ τὸ κοντὸ τῆς Γραμματικῆς τοῦ Ἰπουργελοῦ—ἀλλὰ καὶ ἄλλο ἀνώτερον καὶ ὀψηλότερον καὶ Εὐγενέστερον καὶ ἀνθρωπιστικώτερον.

Φρονῶ λοιπὸν ὅτι ὡς ἀπαραίτητον στοιχεῖον διὰ τὴν διαβάθμισιν τοῦ Διδασκαλικοῦ μισθοῦ πρέπει νὰ λαμβάνεται καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῶν βιβλίων τῆς ἀτομικῆς βιβλιοθήκης ἐκάστου Διδασκάλου. Διότι εἶνε αὐτόχρημα αἰσχρὸν, νὰ ἐπισκέπτεται κανεὶς ἕνα οἰονόηποτε σχολεῖον, ἢ τὴν κατοικίαν ἐνὸς Διδασκάλου, καὶ νὰ μὴ βλέπῃ στὸ τραπέζι του τρία βιβλία τῆς προκοπῆς. Ἐξαιρουμένου ἐννοεῖται τοῦ Ὀνειροκρίτου, τὸν ὁποῖον ἔχουν πάντες ὡς ἀπαραίτητον.

Διότι, ἐὰν ὁ Διδάσκαλος δὲν παρακολουθεῖ τὴν κίνησιν καὶ Πρόδοσιν τοῦ Κόσμου ἐν γένει διὰ τῶν βιβλίων καὶ Περιοδικῶν, τότε κατ' ἀνάγκην θὰ παρακολουθῇ τὸ κατρακύλισμα ποὺ κάμνουν τὰ ζάρια εἰς τὸ τάβλι, καὶ τοὺς κύκλους ποὺ διαγράφουσι ἢ μῦγες στὸ καφενεῖο. Ὅπου δὲ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς Ρωμηνοὶ συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἔκει ἀπαραίτητως εὐρίσκεται καὶ Καφενεῖο καὶ τάβλι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Καὶ ἀλλὰ τέτχιος Διδάσκαλος δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ καὶ νὰ διαπλάσῃ Μαθητὰς καὶ Κόσμον καλύτερον ἀπὸ τὸν ἑαυτοῦ. Καὶ δυστυχῶς, μέχρι σήμερον οὐδεὶς ἐφρόντισε νὰ διαπλάσῃ τὸν Διδάσκαλον καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ ἄξιον νὰ δημιουργήσῃ ἕναν Κόσμον καλύτερον.

Καὶ διὰ τοῦτο τὸ θαρρὸν αὐτὸ ἀληθῶς ἔργον τῆς βελτιώσεως τοῦ **Προϋ** τοῦ Διδασκάλου, μένει ὀλόκληρον εἰς τοὺς ὄμους αὐτῶν τῶν ἰδίων Διδασκάλων, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὀφείλουσιν νὰ αὐτοβελτιωθοῦν, καὶ νὰ αὐτοκαθαρισθοῦν.

Τὸ τοιοῦτον ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐπισήμως ὑπὸ μιᾶς μερίδος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς χώρας μας. καὶ ἐτέθη εἰς τὸ ἐπίσημον πολιτικὸν του πρόγραμμα ὡς κεφαλαῖωδες

Παρακαλῶ κανεὶς νὰ μὴν υποφισαθῇ ὅτι κάμνω Κομματικὴν πολιτικὴν, ἀφοῦ ἐγὼ ἀνήκω εἰς τὸ ἀνύπαρκτον κόμμα τῆς ἀπροκαλύπτου καὶ γυμνῆς καὶ Τσεκουράτης Ἀλήθειας, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται μόνον εἰς τὰς κεφαλὰς μερικῶν Πτωχῶν τῷ Πνεύματι καὶ τὴν Περιβόλῃ ὀπιδῶν τοῦ Μεγάλου ἐκ Ναζαρέτ Διδασκάλου.

Ἄπλως μόνον ἀναφέρω τὰ ἑξῆς γεγονότα:

Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1924, ἡ Δημοκρατικὴ Ἐνωσις Μακεδονίας, ἀνέλαβε νὰ μελετήσῃ τὰ μεγάλα Κοινωνικὰ ζητήματα τοῦ τόπου μας, καὶ πρὸς τοῦτο κατήρτισε ἐκ τῶν μελῶν τῆς διαφόρους Ἐπιτροπὰς εἰς τὰς ὁποίας ἀνετέθη νὰ μελετήσουσιν κάθε μίαν κεχωρισμένως ὀρισμένα προβλήματα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνετέθη νὰ μελετήσῃ τὸ Ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα κατηρτίσθη ἀπὸ τρεῖς δικηγόρους τοὺς κ.κ. Χαρ. Λέκκαν, Φιλιπ. Τριζόπουλον καὶ Χρισ. Κωφοῦ, καὶ τὸν κ. Ν. Τραυζάνην ὀρθοκλιματρον, οἱ

όποιοι όμως τὸ ἔχουν καύχημά των, διὸ προτοῦ νὰ γίνουν Ἐπιστήμονες, ὑπῆρχαν ἐπὶ ἀρκετὰ χρόνια Δημοδιδάσκαλοι.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ τίτλος τοῦ Διδακτάλου κόλλησε στὴν πλάτη μου σὰ τοιρότο Ἀμερικάνικο, συμπεριελήφθη καὶ ἐγὼ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, καὶ διὰ λόγους φυσικούς καὶ τεχνητοὺς ἔγινα Πρόεδρος αὐτῆς. Φυσικούς μὲν, διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν συναδέλφων μου ἠδύνατο νὰ προσεγγίσῃ τὸν ἡμίαιον αἰῶνα τοῦ βίου, εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ὁποίου ἴσταμαι ἐγὼ. Τεχνητοὺς δὲ διότι μόνον μία πολυθρόνα «εὐρεῖν καὶ πλατεῖν» ὑπῆρχεν εἰς τὸ Γραφεῖο τῶν Συνεδριάσεων, προωρισμένη διὰ τὸν Πρόεδρο.

Ἐπειδὴ δὲ ἐμένα, ὡς πολὺ χονδρὸν, δὲν μὲ χωροῦσαν οὔτε μὲ βαστοῦσαν ἢ ἄλλες καρέκλες ποὺ ὑπῆρχαν ἐκεῖ, κατέλαβον ἐξ ἐφόδου τὴν πολυθρόνα, καὶ ἔτσι, θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας, μὲ ἀνεγνώρισαν καὶ οἱ συναδέλφοί μου ὡς... Πρόεδρο.

Ἐπομένως, δύναται ὁ Κλάδος τῶν Διδασκάλων νὰ καυχῆθῃ ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἀπορτίζετο ἀπὸ... πρώην Διδασκάλους, καὶ προεδρεύετο ἀπὸ... παυθέντα Διδάσκαλον.

Εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτὴν βραδύτερον προσελήφθησαν καὶ εἰς καθήγητῆς τοῦ Γυμνασίου καὶ ἕτερος εἰς διδάσκαλος.

Συνάμα ἐζητήθη δι' ἐγκυκλίου καὶ ἡ γνώμη ὄλων τῶν Δημοδιδασκάλων, καὶ πολλοὶ τούτων ἀπήντησαν.

Τὴν ὄλην ἐρχοίαν καὶ μελέτην καθὼς καὶ τὰ πρακτικὰ, πιθάνον νὰ τὰ δημοσιεύῃ ἡ Ἐπιτροπὴ, καὶ τότε θὰ γνωστῇ λεπτομερέστερον τὸ ἔργον τῆς. Ἐπὶ τοῦ παρόντος περιορίζομαι ν' ἀναφέρω μόνον τὰ πορίσματα καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς περὶ τῆς διοικήσεως τοῦ Κλάδου, αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ ἐξῆς:

1) Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξήτασε μόνον τὸ ζήτημα τῶν Δημοτικῶν Σχολείων καὶ τῶν Δημοδιδασκάλων, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἠγνοήσῃ τὰ Γυμνάσια, καὶ τὰ Λύκεια καὶ νὰ χωρίσῃ τελείως τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον ἀπὸ τὸ Γυμνάσιον.

2) Ὡς μικροτέρα διοικητικὴ μονὰς θεωρεῖται ἡ Περιφέρεια μιᾶς ἐλάττης Ἐπιθεωρήσεως.

3) Ἡ ὅλομέλεια τῶν Δημοδιδασκάλων τῆς Περιφερείας συνέρχεται εἰς Γενικὸς Συνελεύσεις κατ' ἔτος, καὶ ἐκλέγουν τρεῖς δημοδιδασκάλους ἐκ τῶν ἐνεργεῖα τοιούτων, οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι μέλη τακτικὰ τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου τῆς περιφερείας,

4) Εἷς ἀντιπρόσωπος τῆς Διοικήσεως, καὶ εἷς ἀντιπρόσωπος τῆς Δικαιοσύνης, θὰ εἶναι τὰ ἕτερα δύο μέλη τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον θὰ διευθύνει πᾶσας τὰς ὑποθέσεις τῶν διδακτῶν καὶ τῶν Σχολείων τῆς περιφερείας.

5) Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου θὰ εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Δικαιοσύνης.

6) Ὁ Ἐπιθεωρητὴς θὰ παρίσταται μόνον ὡς εἰσηγητῆς τοῦ Συμβουλίου ἀνευ ψήφου, καὶ ὡς ὑπεύθυνος ἐκτελεστῆς τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου.

7) Ἀπαντὰ τὰ σημερινὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, καὶ μέγα μέρος τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ὑπουργείου, μεταδίδονται εἰς τὸ τοιοῦτον Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον.

8) Ἡ ἰδρυτικὴ καὶ συντήρησις τῶν Σχολικῶν κτιρίων καὶ τῶν Σχολικῶν ὀργάνων καὶ λοιπῶν Σχολικῶν ὑλικῶν ὑποθέσεων, ἀντιτίθεται εἰς τὰς Κοινότητας, ὑπὸ τὴν ἐπιπτεῖαν τοῦ ἀνωτέρου Συμβουλίου.

9) Ὁ Διδάσκαλος ἀπαλλάσσεται πάσης καὶ οἰαδήποτε Κρατικῆς ἢ Κοινοτικῆς ὑπηρεσίας, ὡς ταχυδρομικῆς ἢ τηλεφωνικῆς ὑπάλληλος, ἢ Κοινοτικῆς

γραμματεῦς, ἢ ψάλτης, καὶ ἀποχωρίζεται καὶ ἀφιερῶται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν κλάδον του.

10) Διὰ τὴν μισθοδοσίαν καὶ τὰς ἄλλας ἀπολαύσας ἐξομοιοῦται πρὸς τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους.

11) Τὸ ἀμετάθετον τοῦ διδακτάλου ἐπὶ ἐξαετίαν.

Ὁ κ. Βελώνης, ὡς μέλος τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς ἐπρότεινε νὰ συμπεριληφθῇ καὶ ἡ ἐξῆς γνώμη, ὡς ἄρθρον 12.

«Ἡ ἐλευθέρω συζήτησις καὶ ἐκδήλωσις τῶν πολιτικῶν φρονημάτων τοῦ Διδακτάλου νὰ εἶναι σεβαστῆ, ὅπως καὶ παντὸς πολίτου, καὶ ὄχι κολάσιμος, ὅπως γίνεται σήμερα!»

Ἀλλὰ τὰ ἄλλα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἀντέκρουσαν τὴν γνώμη αὐτὴν, διότι, φρονοῦν ὅτι οἱ διάφοροι πολιτικοὶ μας παράγοντες, δὲν ἀπέκτησαν ἀκόμη τὴν ἠθικὴν ἐκείνην δύναμι, ἡ ὁποία θὰ τοὺς κρατῇ εἰς τὸ ἐμπρόσθετον ἠθικὸν ἐπίπεδον, ὥστε νὰ μὴν κατέρχωνται καὶ ἐπιβάλλονται καὶ ἐπηρεάζουν τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς καθιστοῦν πολιτικούς των πράκτορας διὰ τὴν προσωπικὴν των ἀνιδεΐαν. Διὰ τοῦτο δὲν συμπεριελήφθη αὐτὴ ἡ πρότασις εἰς τὸ ὑποβληθέν ψήφισμα. Ἡμεῖς ὅμως φρονοῦμεν ὅτι εἶνε ἄδικον νὰ ἐπιτρέπεται εἰς οἰονδήποτε κτήναρον καὶ μεθυσμένον κουταβάκην νὰ ὀρύεται καὶ νὰ ξελαρυγγίζεται, ἐκδηλῶν τὰ πολιτικὰ του φρονήματα, καὶ νὰ τραβᾷ καὶ τὴν «ισόβια» ὅταν τὸν ἀντιλέξουν, καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν μᾶλλον μορφωμένον ἄνθρωπον τῆς Κοινωνίας, τὸν Διδάσκαλον, νὰ δηλώσῃ ἐλευθέρως τὴν γνώμη του διὰ τὸ Α ἢ Β κόμμα, ἢ πολιτικὸν ζήτημα καὶ Πρόσωπο. Ἄς ἐλπίσωμε ὅτι ἡ Ἀναλογικὴ, ἡ θυγάτηρ αὐτῆς τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως, θὰ θεραπεύσῃ καὶ τὸ κακὸν τοῦτο.

Εἰς αὐτὰ περίπτωσι τὰ συμπεράσματα κατέληξεν ἡ Ἐπιτροπὴ, καὶ συνέταξε ψήφισμα τὸ ὁποῖον ὑπέβαλεν εἰς τὸ πρῶτον συγκροτηθέν Πανδημοκρατικὸν Συνέδριον τῆς Ἑλλάδος τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐνταῦθα, καὶ οὕτως ἐγένετο δεκτὸν καὶ ἀσπαστὸν καὶ ἐθεωρήθη ὡς μέρος τοῦ Πολιτικοῦ Προγράμματος τῶν Δημοκρατικῶν διὰ τὴν Δημοτικὴν Ἐκπαίδευσιν. Εἶνε λυπηρὸν μόνον ὅτι ἀκόμη δὲν ἐτέθη ἐν ἐφαρμογῇ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου. Ἄλλ' ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ ἐφαρμοσθῇ. Τελευτῶν δὲ τονίζω καὶ πάλιν ὅτι ὁ Ὑγιὴς πολιτικὸς Κόσμος τῆς χώρας μας θέλει νὰ ἴδῃ τὸν Δημοδιδάσκαλον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κοινωνικῆς Κλίμακος, καὶ αἰσθάνεται ὅτι ἐκεῖ δύναται νὰ ἀνέλθῃ ὁ Διδάσκαλος μόνον ἐὰν αὐτενεργήσῃ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ὕγιης πολιτικὸς κόσμος φρονεῖ ὡς δόγμα πίστεως, ὅτι ἡ Αὐτοβελτίωσις τοῦ Διδακτάλου θὰ ἐπέλθῃ τότε μόνον, ὅταν θὰ ἀφεθῇ ὁ Κλάδος νὰ Αὐτοκυβερνηθῇ.

Λοιπὸν, φροντίστε νὰ Αὐτοκυβερνηθῆτε. Τὸ Στάδιον εἶνε ἐλεύθερον, καὶ οὐδεὶς θὰ σᾶς ἐμποδίσῃ, ἀλλὰ πάντες θὰ σᾶς συντρέξωσι.

Ἄλλὰ, μοι εἶνε πολὺ ὀδυνηρὸν νὰ διατυπώω ὅτι φοβούμαι μήπως οἱ Διδασκαλοὶ δὲν εἶναι ἀκόμη ὄριμοι νὰ αὐτοκυβερνηθῶν, ὅπως φρονῶ ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμη ὄριμος δι' αὐτοδιοίκησιν οὔτε ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐν γενεῇ.

Καὶ τὸ διατυπώω τοῦτο, λαμβάνων ἀρρομὴν ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσα διαίρεσι τῶν διδακτῶν τῆς Θεσσαλονίκης εἰς δύο ἐπαγγελματικὸς Συνδέσμους.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι οἱ ἐκτὸς τῆς πόλεως τῆς Θεσσαλονίκης διδάσκαλοι, οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν Περιφέρειαν Θεσσαλονίκης, ἐκρέως ἔφερον τὸν χωρισμὸν τῆς ὀλομελείας τῶν διδακτῶν εἰς δύο ἀντιμαχόμενους καὶ ἀλληλομισουμένους Συνδέσμους, καὶ διετύπωναν τὴν ἀξίωσιν των καὶ διὰ τοῦ τύπου ἀκόμη, ἵνα εὐρωσιν ἔδαφος συνενώσεως. Καὶ εἶνε ἀληθὲς ὅτι αὐτοὶ οὗτοι οἱ διδάσκαλοι τῆς ὑπαίθρου, κατὰ τὸ γενικὸν τοῦτο Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον **ΗΕΙΩΣΑΝ**

ἐπιτακτικῶς τὴν ΕΝΩΣΙΝ, ἀπειλήσαντες ὅτι ἐν ἐναντία περιπτώσει θὰ ἀποχωρισθοῦν καὶ αὐτοὶ ἐξ ἄφοπτερον τῶν Συνδέσμων καὶ θὰ συμπήξουν χωριστὸν Σύνδεσμον τῆς ὑπαίθρου.

Καὶ εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ Διδάκταλοι τῆς ὑπαίθρου ἠξίωσαν ἵνα τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια ἀφοπτερον τῶν Συνδέσμων, παραιτηθοῦν ἄνευ ὄρων καὶ νὰ γίνῃ ἐκλογή ὑπὸ ὄλων τῶν Διδασκάλων ἐνὸς μόνου Διδασκαλικοῦ Συνδέσμου, καὶ οὕτω νὰ ἐπέλθῃ ἡ ποθητὴ Ἑνωσις.

Καὶ εἶνε ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Παλαιοῦ Συνδέσμου ὑπέκρινε εἰς τὴν Κοινὴν ταύτην ἀξίωσιν τῆς μεγίστης πλειοψηφίας ὄλων τῶν Διδασκάλων, ἥτις δύναται νὰ λογισθῇ καὶ ὡς ἀξίωσις τῆς Κοινῆς Γνώμης, ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του ἐν λευκῷ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως, ἀποδεχθὲν γενικὰς ἐκλογάς.

Ἄλλ' εἶνε ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι, ἡ ἐκ προθέσεως ἐπιμονὴ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ νεωτέρου Συνδέσμου τῶν Δημοδιδασκάλων ἢ Ἀναγέννησις, διήθεν διὰ τὴν τήρησιν μερικῶν μηδαμινῶν τύπων, οἱ ὅποιοι τύποι ὅμως καταργοῦνται διὰ τῆς ἐνώσεως καὶ ἐκλείπουν ἐντελῶς, ἐμαρκάτωσε πᾶσαν καλὴν διάθεσιν καὶ προθυμίαν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ Διδάκταλοι τῆς ὑπαίθρου, καὶ ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ Διδάκταλοι καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Παλαιοῦ Συνδέσμου, καὶ ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν Διδασκάλων τοῦ Νέου Συνδέσμου ἢ Ἀναγέννησις.

Εἶνε ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι οἱ Ἐπαγγελματικοὶ Σύνδεσμοι διέπονται ἀπὸ Νομικοῦς τύπους, οἱ ὅποιοι ἐπιβάλλουν ὄρισμένας διευκρίσεις, καὶ τοῦτο ἐπρόβαλεν ὡς πρῶτον ἐπιχείρημα διὰ τὴν ΜΗ ΕΝΩΣΙΝ ὁ Πρόεδρος τοῦ Νέου Συνδέσμου ἢ Ἀναγέννησις κ. Μίγκος, ὁ ὅποιος διευκρίνωσε καὶ τὴν ἀξίωσιν ὅτι ἐπιθυμεῖ μὲν τὴν ΕΝΩΣΙΝ, ἀλλὰ ζητεῖ πρῶτον νὰ γίνῃ **Ψυχικὴ Ἑνωσις** τῶν Διδασκάλων, καὶ κατόπιν ἡ Ἑνωσις τῶν Συνδέσμων.

Ἄλλ' εἶνε ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ὅπου ὑπάρχει ἡ καλὴ θέλησις, ἐκεῖ τὰ πάντα ἐξομαλύνονται. (Ἄκολουθεῖ)

Σημ. Τσεκούρας.

Διακόπτομεν ἐνταῦθα τὴ δημοσίευσιν τῆς μελέτης μας διὰ τὴν Ἑνωσιν τῶν δύο διδασκαλικῶν συνδέσμων τῆς Θεσσαλονίκης, διὰ νὰ δώσωμεν καιρὸν εἰς τὴν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη παρατηρησμένην θέλησιν, καὶ εἰς τοὺς ἀρμοδίους καὶ τοὺς δυναμένους διὰ νὰ ἐπέμβουν καὶ νὰ ζητήσουν τὴν Ἑνωσιν, καὶ εὐχόμεθα νὰ μὴ ἀναγκαθούμε νὰ συνεχίσωμε καὶ τὴ μελέτη μας καὶ τὰς κρίσεις μας διὰ τοὺς αἰτίους τῆς τοιαύτης διαιρέσεως. Ἐλπίζομε δὲ μᾶλλον καὶ εὐχόμεθα ὅτι θὰ ἐπικρατήσῃ μεγαλυτέρα λογικὴ, μεγαλυτέρα ἐντιμότης, καὶ μεγαλυτέρα προθυμία διὰ τὴν διάπραξιν τοῦ καλοῦ, καὶ ἔστω ὅλα αὐτὰ μαζύ, θὰ φέρουν τὴν ποθητὴν Ἑνωσιν τῶν Διδασκαλικῶν Συνδέσμων, μὲ τὴν νέα ἐκλογή ἐνὸς μόνου Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ἡ Τσεκούρας.

Δήλωσις. Τὸ παρὸν τεύχος τῆς Τσεκούρας ἐτυπώθη εἰς 3.500 ἀντίτυπα.—Οἱ ὑπολειπόμενοι 4 Ἀριθμοὶ θὰ τυπωθοῦν εἰς ἕνα τεύχος, ὅπως τὸ παρὸν, διὰ νὰ συμπληρωθοῦν οἱ 12 Ἀριθμοὶ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς Τσεκούρας.—

To the Merchants and Manufactureres of Asbestos (Amiantus) and Glass Works

Dear Sirs :

We are the Owners, fully protected by law, of one MINE in Chalcidiki, near Salonica, that contains the following ORES.

1) Asbestos or (Amiantus).

The analysis of it, made by the Service of National Economy Department of Greece, on July 20, 1925 is as follow :

« Loss by heat		O 65
« Pyrites Acid or Flint Acid (=Silica)	(Si O ₂)	56.18
« Iron Acid	(Fe ₂ O ₃)	5.52
« Argilium Acid (= Alumina)	(Al ₂ O ₃)	2.08
« Asbestos (= Lime)	(Ca O)	12.64
« Magnesia	(Mg O)	21.32
« Alkalic and Natric Acids	(K ₂ O—Na ₂ O)	0.80

2) One other ORE, whose analysis, by the Chemistry of the Greek University of Athens, on July 27, 1925, is as follow:

« The Sample was dried in heat of 100o C.,		
« Pyrites Acid (= Silica)	(Si O ₂)	63.45
« Total manganium	(Mn)	9.54
« Loss by Heat (Chemical Water + CO ₂ e.t.c.)		4.40
« Humidity (Hydrated Condition)		5.32

For the above two ORES, we want BUYERS. If you are a BUYER, please, let us know.

We gladly shall furnish you with SAMPLES and all informations you want, free of charge.

All correspondence in Greek and English languages.

our address is as follow

K. ANTONOPOULOS & N. GOULINOUDIS

Olympiou Diamandi 11

Salonica, Greece

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Εἶμεθα ἰδιοκτῆται Μεταλλείου ἐν Χαλκιδικῇ, πολὺ πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης. Εἰς τὸ Μεταλλεῖον μας μέχρι σήμερον ἔχομε τὰ ἑξῆς δύο εἴδη μεταλλευμάτων.

1) ΑΜΙΑΝΤΟΣ (=Asbestos)

Ἡ χημικὴ ἀνάλυσις τοῦ μεταλλεύματος τούτου, ἔχει ὡς ἑξῆς :

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 3005.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουλίου 1925

Ἀποτέλεσμα χημικῆς ἀναλύσεως δειγματος ἀμιάντου Χαλκιδικῆς			
Ἀπώλεια διὰ πυρώσεως			0.65
Πυριτικὸν ὀξύ	(Si O ₂)	56.18	
Ὄξειδιον Σιδήρου	(Fe ₂ O ₃)	5.52	
Ὄξειδιον Ἀργυλλίου	(Al ₂ O ₃)	2.08	
Ἀσβεστος	(Ca O)	12.64	
Μαγνησία	(Mg O)	21.32	
Ὄξειδια καλίου καὶ Νατρίου	(K ₂ O Na ₂ O)	0.80	

Ὁ ἀ-αλύτης Χημ. ὁς
(T. S.) Ὑπογραφή δυσανάγνωστος

2) Ἑτερον Μετάλλευμα

Ἡ ἐκδοσις τῆς ἀναλύσεως καὶ τούτου ἔχει ὡς ἑξῆς :

Δημήτριος Κ. Δάλλμας

Ἀθήναι

Ἀνάλυσις Μεταλλεύματος (ξηρανθέντος εἰς 100° C.)			
Πυριτικὸν ὀξύ	(Si O ₂)	63.45	τοίς ο)ο
Ὀλιθὸν Μαγγάνιον	(Mn)	9.54	» »
Ἀπώλεια διὰ πυρώσεως (χημικὸν ὕδωρ + CO ₂)		4.40	» »
Ὑγρασία		5.32	» »

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Ἰουλίου 1925

Δημήτριος Κ. Δάλλμας

Ἐπιμελητῆς τῆς Χημ. Ἐθν. Πανεπιστημίου

Διὰ τὰ ἀνωτέρω δύο μεταλλεύματα, τὰ ὅποια εἶναι χρησιμώτατα διὰ

τὴν βιομηχανίαν ὄλων τῶν εἰδῶν, ὅσα γίνονται ἀπὸ Ἀμιάντον (Asbestos) καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν Ὑαλικῶν πρώτης ποιότητος, ζητοῦμεν ΑΓΟΡΑΣΤΑΣ.

Πᾶς ὅστις θυνηθῆ νὰ μᾶς προμηθεύσῃ Ἀγοραστὰς, μὲ τοὺς ὁποίους νὰ κλεισῶμεν ὠρισμένην συμφωνίαν, δᾶ λάβῃ τὴν νόμιμον μεσίτην του, ὅπου δῆποτε καὶ αὐτὸ εὑρίσκειται.

Περισσότερας πληροφορίας καὶ δειγματα στέλλομεν δωρεὰν μόνον εἰς Ἐργοστασιάρχας καὶ Ἐμπόρους τῶν εἰδῶν τούτων, ἐὰν μᾶς γράψουν οἱ ἴδιοι.

Ἀλληλογραφοῦμεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ἐὰν δὲν ἐνδιαιρέσεθε σεις ὁ ἴδιος ἀτομικῶς, παρακαλοῦμεν νὰ ἀποκόψητε τὸ ἀπέναντι φ. λλον, ὅπου εἰς τὴν ἀρχὴν ὑπάρχει ἡ ἴδια Ἐπιστολὴ μας Ἀγγλιστὶ πρὸς τοὺς Ἐργοστασιάρχας καὶ Βιομηχάνους καὶ Ἐμπόρους τοῦ Ἀμιάντου καὶ τῆς Ὑάλου, γράψατε τὸ Ὄνομά σας καὶ τὴ διεύθυνσί σας ἐπάνω εἰς αὐτήν, καὶ δώσατέ το ἰδιοχείρως, ἢ στείλατέ τα εἰς κανένα Ἐργοστάσιον ἢ Ἐμπορὸν Ὑαλικῶν ἢ Ἀμιάντου.

Μὲ αὐτὸ ἴσως νὰ γίνητε ἀφορμὴ νὰ ὠρεληθῆ ἡ Ἐθνικὴ Οἰκονομία τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ ὠρεληθῆτε καὶ σεις ὁ ἴδιος ἀτομικῶς.

Ἡ Διεύθυνσίς μας εἶναι ἡ ἑξῆς :

K. ANTONOPOULOS & N. GOULINOUDIS
Olympiou Diamandi 11.—Salonica, Greece

ΜΕΓΑ ΣΑΠΩΝΟΠΟΙΕΙΟΝ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΓΙΑΚΟΥ & ΣΙΑ
Ἰδρυθὲν τὸ ἔτος 1874 ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Τὸ Ἐργοστάσιον εἶνε εἰς τὴν ὁδὸν Προμηθέως ἀριθ. 1. Τὰ γραφεῖα καὶ ἡ ἀποθήκη εἶνε εἰς τὴν ὁδὸν Αἰγυπτίου ἀριθ. 33.

Προσέχετε καὶ ζητεῖτε πάντοτε τὰ Σαποῦνια, πού ἔχουν τὴν ἀνωτέρω σφραγίδα καὶ τὸ ὄνομα Ι. ΓΙΑΚΟΥ (Ι. ΓΙΑΚΟΣ)

Πρὸ πάντων προσέχετε στὸ ὄνομα. Ἰδίως μόνον αὐτὸ τὸ σαποῦνι εἶνε ἀπὸ τὸ δικό μας Ἐργοστάσιον, καὶ εἶνε πασίγνωστο καὶ ἐγγυημένο, ὅτι εἶνε ὀλοκαθαρό καὶ ἀγνό.

Ἰδίως, μὲ μεγάλη μας τιμὴ καὶ ὑπερηφάνεια φέρομεν εἰς γνῶσιν τοῦ κοινού, ὅτι ἐπειδὴ εἶνε πασίγνωστο στὴν ἀγορὰ μας, καὶ σὲ ὅλη τὴ Μάκεδονία, Θράκη καὶ Σερβία, ὅτι τὸ Σαποῦνι μας εἶνε τὸ ὀγνότερο καὶ καθαρότερον ἀπ' ὅλα, διὰ τοῦτο παρουσιασθησαν καὶ μερικοὶ ἄλλοι, δῆθεν ἐργοστασιάρχαι, οἱ ὁποῖοι ἀπομιμήθηκαν τὴ σφραγίδα μας, καὶ κίμνον σαποῦνια, καὶ τὰ πωλοῦν γιὰ δικὰ μας, μὲ τὸ δικό μας τὸ ὄνομα, καὶ μὲ τὴ δική μας τὴ μίση.

Τὸ κοινὸν δὲν πρέπει νὰ ἀπατάται, παρὰ νὰ ζητῆ καὶ νὰ κέρη μόνον τὸ καλὸ καὶ ἀγνό, καὶ γνήσιον Σαποῦνι, τὸ δικό μας, μὲ τὴν ἀνωτέρω σφραγίδα, καὶ μὲ τὸ ὄνομα Ι. ΓΙΑΚΟΥ.

ΟΜΒΡΕΛΛΕΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΔΙ' ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Ἀπαράλλακτες σὰν Εὐρωπαϊκῆς

Κατασκευάζει τὸ Ἐργοστάσιον **Γεωργίου Κηπουροῦ & Υἱῶν**

Ὀδὸς Μ. Παπαδοπούλου Ἀριθ. 3—Θεσσαλονίκη, Ὅπισθεν ἀπὸ τὸ Μπιζεστένι.

Τὸ Ἐργοστάσιον αὐτὸ μᾶς ἐγλύτωσε ἀπὸ τὸ φόρο ποῦ ἐπληρώναμε στοὺς ξένους διὰ τῆς Ὀμβρέλλης.

ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ ΚΑΙ ΧΥΤΗΡΙΟΝ ΕΥΘΥΜΙΟΥ Π. ΑΞΙΛΙΘΙΩΤΟΥ

Διασταύρωσις ὁδῶν Ἀγίου Δημητρίου καὶ Δημοτικοῦ Νοσοκομείου. Θεσσαλονίκη.—Τηλέφωνον Ἀριθ. 110 Π.

Ἐπισκευή, Προμήθεια καὶ Ἐγκαταστάσις παντὸς εἶδους Μηχανῶν καὶ Μηχανημάτων.

Κατασκευὴ Μηχανικῶν ἐξαρτημάτων καὶ Οἰκοδομησίμων Ὑλικῶν.

Συγκολλήσεις ὀλων τῶν Μετάλλων δι' Ὄξυγόνο ἠγγυημένα. Κατασκευάζονται ὅλα τὰ εἶδη τῆς Ὀρειχαλκουργικῆς καὶ Χυτοσίδηρικῆς

ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ, ΛΕΒΗΤΟΠΟΙΕΙΟΝ ΚΑΙ ΧΥΤΗΡΙΟΝ ΚΩΝΣΤ. ΠΑΞΙΜΑΔΑ, Μηχανικοῦ

Ἐν Θεσσαλονίκη Ὀδὸς Αἰσώπου ἀριθ. 5 (ἔναντι Τόπ Χανέ)

Ἀναλαμβάνομεν πᾶσαν κατασκευὴν ΛΕΒΗΤΩΝ (καζάνια) καὶ ἐπισκευὴν ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ, ὡς καὶ πᾶσαν μηχανικὴν ἐργασίαν.

Ἀναλαμβάνομεν τὴν ἐπισκευὴν Ἀτμομηχανῶν, Βενζινομηχανῶν, Πετρελαιομηχανῶν, τὴν κατασκευὴν Τορμπινῶν, Ἀλευρομύλων, ὡς καὶ τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν, ὡς καὶ πᾶν εἶδος γεωργικῶν ἐργαλείων. Ἐπίσης κατασκευάζομεν παντὸς εἶδους ἐργαλεῖα καὶ ἐργασίαν ἀπὸ Χυτοσίδηρον (μαντέμι) καὶ μπροῦντζο.

ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ & ΧΥΤΗΡΙΟΝ

“Ο ΦΟΙΝΙΣ”

ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΑΡΡΑ (Ἐκ Χαλκιδικῆς)

Ὀδὸς 26 Ὀκτωβρίου Ἀριθ. 11. Θεσσαλονίκη

Ἐκτελοῦνται ἐπισκευαὶ παντὸς τύπου μηχανῶν ὡς καὶ ἐγκαταστάσεις καὶ ἐξαρτήματα ἀτμομύλων κ. τ. λ.

Κατασκευάζονται Κώδωνες παντὸς μεγέθους, Μανουάλια, ζαχαροπλαστικὰ καὶ μηχαναὶ καὶ παντὸς εἶδους ὀρειχαλκουργικῆς.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ἈΛΕΥΡΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΑΛΤΣΑΝΗ

Ἐν Θεσσαλονίκη

Ἰδρυθὲν τὸ ἔτος 1922 μὲ τὰ τελειότερα Ἑλβετικὰ μηχανήματα

Γραφεῖον Στὰ Μπρόκτον, Mass. Ὀδὸς Μητροπόλεως

Ἐργοστάσιον Γεωργικῶν Ἐργαλείων μὲ ἐγγύησι.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΠΑΡΗ

(Ἰδρυθὲν τὸ ἔτος 1904)

Ὀδὸς 26ης Ὀκτωβρίου ἀριθ. 11—13, Θεσσαλονίκη

Κατασκευάζει τὰ ἐπιστημονικῶς τελειότερα διὰ τὸ ἔδαφος τοῦ τόπου μας ἄροτρα ἀπλά καὶ σύνθετα μὲ ἓνα, μὲ δύο, καὶ μὲ τρία ὄνια, καὶ περστροφικά.

Ἐπίσης κατασκευάζει θβάρνες ἀπλῆς καὶ ἀρθροειδεῖς, Βολοκόπους, Σκαλιστήρια καὶ Σπορτς.

Ἐπίσης διορθώνει καὶ ἐπισκευάζει Βενζινάρωτρα, Θερμικῆς, Ἀλωνιστικῆς, Χορτοκοπτικῆς Μηχανῆς, καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ Γεωργικὰ Ἐργαλεῖα καὶ Μηχανήματα.

Κατασκευάζει καὶ ὅλα τὰ ἐξαρτήματα ἀπὸ τὰ Εὐρωπαϊκὰ Γεωργικὰ Ἐργαλεῖα.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΚΑΣΤΡΙΝΑΚΗ-ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ

Διακαταύρωσις Βενιζέλου καὶ Φιλίππου - Θεσσαλονίκη

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις Καστρινάκη-Γεωργαντᾶ.—Ἀριθ. Τηλεφώνου 1—71

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Δ. ΖΑΜΠ

ΧΥΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ

Ἐργοστάσιον ἰδρυθὲν τὸ ἔτος 1876.

Ἐν Θεσσαλονίκη ὁδὸς Αἰσώπου ἀριθ. 4—

Τὸ ἀρχαιότερον χυτήριο καὶ Μηχανουργεῖον τῆς Θεσσαλονίκης, ἐργαζόμενον διαρκῶς σχεδὸν ἐπὶ 50 ὅλα ἔτη.

Ἀναλαμβάνει καὶ ἐκτελεῖ ὅλας τὰς ἐργασίας ὅσαι γίνονται ἀπὸ χυτοσίδηρον, καὶ ὅσαι περνοῦν ἀπὸ τὰ Μηχανουργεῖα, εἰς τιμὰς ἀπολύτως χαμηλάς.

Τὰ 50 χρῆνια τῆς ἐργασίας του εἶνε ἡ καλύτερα ἐγγύησις του.

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις ΖΑΜΠ Θεσσαλονίκη

ΜΕΓΑ ΙΔΙΟΚΤΗΤΟΝ ΜΑΚΑΡΟΝΟΠΟΙΕΙΟΝ ΚΟΥΣΚΟΥΡΑ & ΜΟΚΑ

Ἐν Θεσσαλονίκῃ (ἰδρυθὲν τὸ 1906)

᾽Οδὸς Παπαρηγοπούλου ἀριθ. 4 — Γραφεῖα ὁδὸς Σαλαμίνοσ ἀριθ. 6.
Ταχίστη καὶ ἀκριβεστάτη ἐκτελέσεισ τῶν παραγγελιῶν. Τηλ. Διεῦθυν. ΚΟΥΣΚΟΥΡΑΜ

ΜΗΧΑΝΟΥΡΕΙΟΝ & ΧΥΤΗΡΙΟΝ

ΝΙΚΟΥ ΜΑΣΤΡΑΝΤΩΝΗ

᾽Οδὸς 26 Ὀκτωβρίου Ἀριθ. 17. Θεσσαλονίκη.

Ἐκτελοῦνται παντὸσ εἶδουσ Μηχανουργικὰ ἐργασιαί.

Τεχνικὸν Γραφεῖον

ΝΑΤΣΗ—ΦΥΛΛΙΖΗ. Μηχανικῶν

᾽Οδὸς Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Κτίριον Καζές (Ἐναντι Τραπεζῆσ Ἀνατο-
λῆσ) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

ΛΕΒΗΤΟΠΟΙΕΙΟΝ & ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΕΙΟΝ

“Ο ΜΦΑΙΣΤΟΣ”

ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΞΥΓΚΑΚΟΥ

᾽Οδὸς Προμηθέωσ Ἀριθ. 1. Θεσσαλονίκη.

Ἀποκλειστικὴ εἰδικότησ τριάνταπέντε ἐτῶν, ἀποκτηθεῖσα εἰσ τὸν Πει-
ραιᾶ, διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπισκευὴν Ἀτμολεβήτων, Δεξαμενῶν καὶ πᾶν
εἶδουσ σιδηρουργικῆσ ἐργασιασ, καὶ ἐπισκευῆσ ἀτμοπλοίων.

Ἀποκλειστικὴ εἰδικότησ διὰ τὴν κατασκευὴν Ντουλάπεσ ἢ Καροῦτεσ
Νεροῦ, καὶ Ψηστῆριων καὶ ξεφλουδιστηριων δι’ ἀτμοῦ, διὰ τὰ Σουσάμια.
Πᾶσα ἐργασία ἐγγυημένη.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΙΔΩΝ ΑΛΙΕΙΑΣ

ΑΔΡΕΟΥ Α. ΛΙΓΔΑ & Δ. ΠΑΠΑΡΔΕΛΗ

Εἰσ τὴ διασταύρωσι τῶν ᾽Οδῶν Ἐγνατία καὶ Μεγ. Ἀλεξάνδρου

(Κάτωθεν τοῦ Ξενοδοχείου “Μέγασ Ἀλέξανδρος ..”) Θεσσαλονίκη

Διαρκῆσ Παρακαταθήκη ἀπὸ Ἀγγλικὰ Νῆματα Μακρῶ, ὄλων τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ
12 ἕωσ 160, Πλεκτὰ διὰ Τράτεσ καὶ Δίκτυα, ὄλων τῶν διαστάσεων. Ἀγκίστρια, Φελ-
λά, Μολύδια, Μεσινέζεσ. Τρίχεσ διὰ θόλτεσ, Καζίλι, Κανάδι, Δαούλια, Περὶ ὄβολοι κτλ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΤΣΙΓΚΟΣ, Ζωγράφος

᾽Οδὸς Ἐγνατία ἀριθ. 335, Θεσσαλονίκη (Ἐναντι Β. Γυμνασίου).

Ἐκτελεῖ πάσασ τὰσ καλλιτεχνικὰσ ἐργασιασ ἤτοι, διάφορα Ταμπλώ ἐπὶ μουσα-
μά ἢ ἀτλάζιου διὰ δῶρα Γάμων κ. λ. π. Προσωπογραφίασ, μεγενθύνσεισ φωτογρα-
φιῶν, ἰγιογραφίασ καὶ διακοσμῆσεισ Ἐκκλησιῶν, καὶ Ἐπιγραφὰσ καλλιτεχνικὰσ.
Ἐχει δὲ καὶ τὴν ἀπαράμιλον εἰδικότητα διὰ φωτογραφικὰ Φόντ.

Σιδηρουργεῖον ΧΡΙΣΤΟΥ Δ. ΝΩΪΔΟΥ

᾽Οδὸς Ναυμαχίασ Ἑλλῆσ ἀριθ. 6. (ὀπισθεν Τελωνείου) Θεσσαλονίκη

Κατασκευάζει Μπαλκόνια, Σκάλεσ, Κολῶνεσ, Πόρτεσ, Ταράντεσ, Φρά-
χτεσ, ὄλα ἀπὸ σίδηρο δουλεμένο πολὺ καλλιτεχνικὰ μὲ πολὺ γούστο, καὶ
μὲ τιμὰσ πολὺ λογικὰσ, καὶ ὄλα ἐγγυημένα.

ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟΝ

ΧΑΤΖΗ ΚΑΙ ΜΠΕΤΖΟΥΝΗ

᾽Οδὸς Ἐγνατία ἀριθ. 331, Θεσσαλονίκη.

Πρώτησ τάξεωσ ψωμί ἄσπρο, πιτυροῦχο καὶ φραντζόλα.
Ψήνονται ψητὰ στὸ φούρνο κάθε μέρα μὲ μεγάλη ἰδικότητα καὶ προσοχή.

Φ. ΤΣΟΜΛΕΚΔΖΟΓΛΟΥ

Υφασματέμποροσ Χονδρικήσ πωλήσεωσ

᾽Οδὸς Β. Βουλγαροκτόνου 20^ο Θεσσαλονίκη

(Πλησίον Κεντρικοῦ Ταχυδρομείου)

Ὁ ἴδιος ἔχει καταστήματα χονδρικήσ πωλήσεωσ ὑφασμάτων εἰσ τὰσ πόλεισ
Μάντισεστερ τῆσ Ἀγγλίασ, Βρυξέλεσ τοῦ Βελγίου καὶ εἰσ τὰσ Ἀθήνασ.
Οἱ Ἐμποροὶ τοῦ Ἑσωτερικοῦ πρέπει γὰ τὸν ἐπισκεθεῖν πρὸσ τὸ συμφέρον τῶν.

ΗΛΙΑ ΡΩΣΣΙΑΔΟΥ ΥΙΟΙ & Ε. ΑΞΙΜΘΙΩΤΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ

᾽Οδὸς Ἐρμοῦ, Πλατεῖα Ἀγίασ Σοφίασ

Θεσσαλονίκη

Αὐτοκίνητα, Ἐλαστικά, Ἀνταλλακτικά

Παντοπωλείον ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΑΓΡΑΦΙΩΤΗ

(Έκ Βάβδου Χαλκιδικής)

Ὅδος Ἀποστόλου Παύλου 46, — Θεσσαλονίκη.

Τὸ πλουσιώτερον εἰς τὴ Συνοικία

ΤΣΙΔΙΒΙΔΗΣ & ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ὅδος Ναυμαχίας Δήμνου Ἀριθ. 16 — Θεσσαλονίκη.

ΜΕΤΑΛΛΑ Χαλκός, Κασσίτερος κ.τ.λ. ΟΞΕΑ Θεϊκόν, Ὑδροχλωρικόν, Νιτρικόν κ.λ.π. Ἀμωνιακόν ἄλας (νισαντίρι), — Βόραξ.

ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΙ Παλαιὰ μέταλλα, (παλαιὸς χαλκός, ὄρειχαλκος, μόλυβδος, τσίγκος, κ.λ.π.), εἰς οἰανδήποτε ποσότητα.

Βιβλιοπωλεῖον καὶ Χαρτοπωλεῖον

ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΑΓΟΥΡΔΗ

Ὅδος Ἐγνατία ἀριθ. 337, (Ἐναντι Β' Γυμνασίου), Θεσσαλονίκη.

Πλουσία παρακαταθήκη ἀπὸ Τετράδια, Μολύβια, Χάρτας, καὶ ἄλλα τὰ χρήσιμα διὰ τοὺς Μαθητὰς τῶν Σχολείων. Ἐπίσης ἀπὸ ἄλλα τὰ σχολικὰ βιβλία, τὰ ἐγκεκριμένα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, καθὼς καὶ παντὸς εἶδους βιβλία. Ἐπίσης ἀπὸ ἄλλα τὰ εἶδη τῆς Γραφικῆς ὕλης.

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Κατάστημα εἰδῶν Αὐτοκινήτων ἐν Θεσσαλονίκη.

(Τὸ ἀρχαιότερον καὶ γνωστότερον εἰς τοὺς Αὐτοκινήτιστάς).

Πρατήριον διὰ Ἐλαστικά, Βενζίνη, Ὀρυκτέλαια, Πετρέλαια, λίπος κ.τ.λ. καὶ δι' ἐπιδιορθώσεις καὶ συγκολλήσεις ἐλαστικῶν.

Ὅδος Λαγκαδᾶ 16

Γκαράζ δι' ἐπιδιορθώσεις καὶ στάθμευσιν αὐτοκινήτων.

Ὅδος Λαγκαδᾶ 32

**Παντοπωλεῖον ἢ « ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ »
ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΠΟΘΗΤΟΥ (Ἐκ Βάβδου)**

Ὅδος Καπετᾶν Πατρῆκη 13. — Θεσσαλονίκη

Τὸ ΜΟΝΟΝ εἰς τὴ Συνοικία.

ΠΑΤΑΠΑΤΙΟΥ & ΛΩΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Γωνία ὁδῶν *Τσιμισκή* καὶ *Κομνηνῶν*, Θεσσαλονίκη.

Μεγάλη παρακαταθήκη ἠλεκτρικῶν εἰδῶν, Μοτέρ καὶ Δυναμὲ ἠλεκτρικά. Πολύφωτα ἠλεκτρικά διὰ Καταστήματα, Σαλόνια, Δέσχας, καὶ Ἐκκλησίας.

Ποιότης ἠγγυημένη καὶ τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι.

ΟΙΚΟΣ ἢ « ΑΝΑΤΟΛΗ »

ΑΔΕΛΦΟΙ ΔΟΚΜΕΤΖΙΑΝ & Μ. ΚΟΣΜΙΔΗΣ

Θεσσαλονίκη ὁδὸς Βλάλη Ἀριθ. 5. καὶ

Κωνταντινούπολις, Χατζόγλου Χὰν Νο 4

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις **ΝΑΙ SANATOLE**.

Μεγάλη παρακαταθήκη Μανιφατούρας. Ὑφάσματα χρωματιστὰ ἄλων τῶν εἰδῶν. Πώλησις χονδρική.

Οἱ κ. Ἐμποροὶ τοῦ Ἐσωτερικοῦ παρακαλοῦνται νὰ μᾶς ἐπισκεφθοῦν, καὶ θὰ βεβαιωθοῦν ὅτι ἔχομε τὰς λογικωτέρας τιμὰς τῆς ἀγορᾶς.

Γραφεῖον ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΕΓΙΟΥ & Ι. ΝΟΥΣΚΑ

Μεγάλου Ἀλεξάνδρου 21, Θεσσαλονίκη.

Ἐξυπηρετεῖ εἰδικῶς τὸ ἐμπόριον μεταξὺ Θεσσαλονίκης — Ἐδέσσης καὶ περιχώρων. Ἀναλαμβάνει καὶ Ἐκτελεῖ διαφόρους παραγγελίας διὰ λογαριασμὸν τρίτων, ἐπὶ ἐλαχίστη προμηθεῖα μὲ ταχύτητα, τιμιότητα καὶ εὐεκερίαιαν.

Ο κ. ΙΩΑΚΕΙΜ ΚΕΦΑΛΑΣ

Δερματέμπορος (Ἐκ Χαλκιδικῆς)

Μετέφερε τὸ ἐμπορικόν του κατάστημα εἰς τὴν ὁδὸν Βλάλη, 32. Μικρὰ Ἀγορά, εἰς τὸ ἰδιόκτητόν του κτίριον, ὅπου ὑπάρχει διαρκῆς παρακαταθήκη ἀπὸ ἄλλα τὰ εἶδη τῆς ὑποδημα οποιήσεως, ἥτοι: Δέρματα κατεργασμένα, Λουστρίνια, Σεβρά, Ἀδιάβροχα, Πετοιὰ Ἐδρωπαϊκὰ καὶ Ἐγχώρια κ.τ.λ κ.τ.λ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Ὑποδηματοποιὸς

(Ἐκ Βραστῶν Χαλκιδικῆς)

Τὰ καλύτερα Παπούτσια φερόμενα μὲ τὸ χέρι Ἐγνατία 213. — Θεσσαλονίκη

Ο Κ. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

(Ἀπὸ τὴ Λόκοβη τῆς Χαλκιδικῆς)

Φκιάνει τὰ καλύτερα Ραφιά Παπούτσια. Ἔργασία καὶ ὕλικὰ πολὺ διαλεχτὰ καὶ μὲ τιμὰς πολὺ λαϊκὰς, εἰς τὸ ὑποδηματοποιεῖον τοῦ τὸ "ΣΙΚ",

Ὁδὸς Γενιτσῶν ἀριθ. 9—Θεσσαλονίκη (Συνοικία Βαρδαρίου)

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α. ΓΙΑΚΟΜΙΔΗΣ (ἐκ Κασσάνδρας)

Καλλιτέχνης Ράπτῃς Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἐνδυμασιῶν

Ὁδὸς Περγάικα 25.—Στοὰ Χορτιάτη.—Θεσσαλονίκη

**ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΡΑΦΕΙΟΝ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΧΟΙΝΑ**

(ἐκ Βραστῶν Χαλκιδικῆς)

Ἐγνατίας 269.—Γωνία Περγάικα 1.—Θεσσαλονίκη.

ΤΑ ΚΟΥΣΤΟΥΜΙΑ ΣΑΣ

Εἰς τὸν Δ. ΓΡΙΖΟΠΟΥΛΟΝ

Πλητεῖα Ἀγίας Σοφίας, Θεσσαλονίκη

ΚΛΕΜΗΡΙΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Π. ΤΣΙΔΑΣ

Ράπτῃς (Ἐκ Χαλκιδικῆς)

Ὁδὸς Μεγ. Ἀλεξάνδρου, Κεντρικὴ Στοὰ Ἀρ. 18, Θεσσαλονίκη

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΠΟΚΙΩΤΤΑΣ

καὶ ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Ὁδὸς Βενιζέλου, Κτίριον Ρόση—Σίγγερ Ἀριθ. 6. Θεσσαλονίκη.

ΧΑΡΑΔΑΜΠΟΣ Δ. ΔΕΚΑΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Ὁδ. Βενιζέλου—Μέγαρον Δρακούλη 50—51 (3ον πάτωμα)

Θεσ)νίκη.

Ι. ΣΤΑΘΑΚΗΣ ΚΑΙ Μ. ΣΑΜΑΡΑΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Βενιζέλου 50 Θεσσαλονίκη.—Δωμάτιον 1 2

ΧΡ. Ε. ΚΩΦΟΣ

καὶ ΧΡ. Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

ΜΕΓΑΡΟΝ ΣΙΓΓΕΡ 11.—ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

Δικηγόρος

Στοὰ Βόγα ἀρ. 11—12 Βενιζέλου-Τσιμισκῆ

Θεσσαλονίκη

Ὁ ἰατρὸς ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΙΕΤΤΗΡ·ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

Εἰδικῶς ἀσχολούμενος ἐπὶ 12 ἔτη εἰς τὰ Γυναικολογικὰ καὶ Μαιευτικὰ. Διευθύνων ἰδιωτικὴν κλινικὴν, θεραπεύει ριζικῶς μὲ τὰς νεωτάτας μεθόδους τὰς παθήσεις τῆς μήτρας (μητρικὰ) καὶ τῶν ἐξαρτημάτων τῆς μήτρας, τὴν στειρώσιν καὶ δυσμηόρροϊαν.

Ἀναλαμβάνει καὶ ἐκτελεῖ ἐπιτυχῶς πᾶσαν ἐγχείρισιν διὰ μητρικὰ νοσήματα. Συνεργαζόμενοι ἰατροί:

- Δ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ Γυναικολογικὰ—Μαιευτικὰ.
- Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ (τοῦ Ἀρεταίου Νοσοκομείου) Χειρουργικὰ.
- Ι. ΒΕΗΝΤΑΡΗΣ Παθολογικὰ.
- Μ. ΚΟΤΣΑΝΟΣ

Πᾶς ἕτερος ἰατρὸς δύναται νὰ νοσηλεύῃ ἐν τῇ Κλινικῇ πόντα ἀσθενῆ του κάσγοντα οἰονδήποτε νόσημα πλὴν τῶν μεταδοτικῶν.

Ἡ Κλινικὴ τοῦ εὐρίσκειται εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Στρατοῦ καὶ Μαυρουσιαννάκη (πλησίον τῆς Δημαρχίας) Θεσσαλονίκη.

Ἀπολυμαντικὸς Οἶκος ἢ “ΥΓΕΙΑ,”

Λεωφόρος Ἐθνικῆς Ἀμύνης ἀριθ. 42. Θεσσαλονίκη

Ἀριθμὸς Τηλεφώνου 10.

Τελεῖα ἐγκατάστασις ἀπολυμάνσεων οἰκιῶν, διαμερισμάτων, ἐνδυμάτων, ἐπιπλῶν ἄνευ τῆς παρσιμικρᾶς φθορᾶς, διὰ τελευταίου συστήματος μηχανημάτων φορμῶλης, θείου, καὶ εἰδικοῦ ἀπολυμαντικοῦ κλιβάνου ἐκ Γερμανίας.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ὁδὸς Μοναστηρίου ἀριθ. 23, Θεσσαλονίκη.

Εἰσυνειδήτος ἐκτέλεσις Συνταγῶν. Πλουσία παρακαταθήκη χημικῶν καὶ φαρμακευτικῶν προϊόντων καὶ διαφόρων Specialités. Ἀντιπροσωπεῖα Ἀντιθερμίνης κατὰ τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν. Χορήγησις φαρμάκων εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν Σιδηροδρόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΜΑΡΓΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπὶ τριακονταετίαν Ἴατρος, Παθολόγος—Παιδιάτρος

Δέχεται ἐν τῇ κατοικίᾳ του παρὰ τὸν Σιδηροδρομικὸν Σταθμὸν Κων) πύλῳ 8—10 καὶ 2=4 μ. μ. Καὶ ἐν τῷ Φαρμακείῳ ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ὁδὸς Μοναστηρίου ἀριθ. 23, ὥρα 10—1 καὶ 4—7.

Οἱ Ἴατροὶ συνιστοῦν εἰς ὅλους νὰ φοροῦν

ΚΗΛΕΠΙΔΕΣΜΟΝ ΠΑΠΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Διὰ νὰ μὴ βρεθοῦν ποτὲ στὴν ἀνάγκη νὰ πάθουν ἀπὸ κήλη ἔστω καὶ ἂν πηδοῦν ἀπὸ τὸ Τράμ ἐν κινήσει. Διότι κατασκευάζονται μὲ τὰ μέτρα Ἐκτελοῦνται δὲ καὶ παραγγεῖλαι δι' ἀλληλογραφίας, εἰς τὸ Ἔργοστάσιον ΠΑΠΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.

Ὁδὸς Ἐγνατίας Ἀριθ. 166—Θεσσαλονίκη.

ΑΙΜΟΡΡΟΪΔΕΣ (Ζοχάδες)

Θεραπεύονται Ἐπιστημονικῶς ἄνευ ἐγχειρίσεως.

Ψαμμίασις καὶ Νεφρολιθίασις

Θεραπεύονται Ἐπιστημονικῶς

ὑπὸ τοῦ Ἴατροῦ ΚΛ. ΒΟΥΡΒΟΥΡΙΩΤΗ,

Ὅσοι πάσχοντες εἶνε μακρὰν τῆς Θεσσαλονίκης, δύνανται νὰ συνεννοηθῶσι δι' ἐπιστολῆς, περιγράφοντες τὰ συμπτώματα. Πληροφορίαι εἰς τὸ παρὰ τὴν Καμάραν φαρμακεῖον Πάτωρα ἢ Πολυκλινικὴν ἱατροῦ κ. Τώνη.

ΜΕΓΑΛΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ & ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΤΕΧΝΗΤΩΝ ΟΔΟΝΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΒΛΑΧΟΥ

Ὁδὸς Συγγρού, παρὰ τὴν πλατεῖαν Μεγ. Ἀλεξάνδρου, Θεσσαλονίκη.

Ταχεῖα Θεραπεία ὀδόντων, οὐλίτιδων, καὶ ἐν γένει τῶν παθήσεων ταῦ στόματος. Ἀντισηψία Ἐργαλείων διὰ Βρασμοῦ.

Ἐφαρμογὴ Ὀρθοδοντικῶν μηχανημάτων (γιὰ στραβὰ δόντια)

Μηχανήματα μεγάλης πιέσεως διὰ τὴν κατασκευὴν οὐρανίσκων ἐκ χρυσοῦ, ἀλουμινίου κ. τ. λ. ἀντὶ καουτσούκ.

Ὁδοντοστοιχίαι ἐκ Καουτσούκ δλόκληροι καὶ μερικαί, μὲ ἐφαρμογὴν ἐγγυημένην.

Χρυσοὶ ὀδόντες, χρυσὰ βουλώματα καὶ αἱ λοιπαὶ ἐκ χρυσοῦ ἐργασίαι, ἅπασαι ἐκτελοῦνται διὰ χυτικῆς μεθόδου, καὶ τοιοιουτρόπως γίνονται στερεώταται. **Τιμαὶ πολὺ λογικαί.**

ΙΑΤΡΕΙΟΝ Κ. ΓΙΑΝΝΟΥΔΗ

ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΔΟΣΤΙΚΩΝ

Μικροσκοπικὴ ἐξέτασις ἐλκῶν, βλεννορροίας καὶ συφιλίδος καὶ ἀποτελεσματικὴ θεραπεία αὐτῆς διὰ τῶν νεωτάτων σκευασιῶν τοῦ ΒΙΣΜΟΥΘΙΟΥ

Ὁδὸς Ἐγνατίας 324.—Ὁραὶ 9=11 π. μ. 3=6 μ. μ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΑΡΑΦΙΑΝΟΣ

(Ἐκ Χαλκιδικῆς)

Ἴατρος—Παθολόγος—Παιδιάτρος

Ὁδὸς Ἐγνατία Ἀριθ. 333—Θεσσαλονίκη

ΜΕΓΑ ΧΗΜΙΚΟΝ ΒΑΦΕΙΟΝ

ΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ & ΣΙΔΗΡΟΤΗΡΙΟΝ

“Ἡ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ,”

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Γ. ΚΡΕΟΥΖΗ

Πλατεῖα Ἱπποδρομίου 29.—Θεσσαλονίκη

Βάφονται, καθαρίζονται καὶ σιδηρώνονται παντὸς εἶδους φορέματα, μάλλινα, βαμβάκερα καὶ μεταξωτά, Ἄνδρῶν καὶ Γυναικῶν μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ ἐπιμέλεια, καὶ μεταβάλλονται πραγματικῶς τὰ παλαιὰ εἰς καινούργια.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΣΜΑΤΖΗΣ

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Διπλωματοῦχος Σχολῆς Νέας Υόρκης

Γωνία ὁδῶν Ἐγνατίας καὶ Ἁγίας Σοφίας Θεσ/νίκη
(ἄνωθεν Φαρμακείου Πεντζίκη)

Ὁδοντιατρεῖον Θ. ΚΑΛΒΟΥΡΙΔΟΥ

Ὁδὸς Ἁγίας Σοφίας (ἔναντι τοῦ Ναοῦ Ἁγίας Σοφίας) Θεσ/νίκη
Ἐξαγωγή Ὁδόντων χωρὶς πόνο. Ἔργασία παντὸς εἶδος, στερεὰ καὶ ἐγγυημένη.
Ἐπισκέψεις 9—12 π. μ. καὶ 3—6 1/2 μ. μ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΟΥΛΑΣ

Χειροῦργος Ὁδοντιατρός.

Πτυχιούχος τοῦ Πανεπιστημίου Γουάσιγκτων, τῆς Ἀμερικῆς
Ὁδὸς Παύλου Μελά 19. (Πλησίον τοῦ Λευκοῦ Πύργου) Θεσσαλονίκη.

“ Ο ΦΟΙΒΟΣ ”

ΜΕΓΑ ΧΗΜΙΚΟΝ ΒΑΦΕΙΟΝ

Σιδηρωτήριο καὶ Καθαριστήριο Δι' Ἄτμου.

Ἐργοστάσιον Ἰδρυθὲν τῷ 1875. (τὸ ἀρχαιότερον ἐν
Θεσ/νίκη) ὑπὸ τὴν ἐπινοήσαν Ἀθηνάσιον Μπογατζῆς »
Πλατεία Ἰπποδρομίου Ἀριθ. 29 Θεσσαλονίκη.

Ἀνακαινισθὲν με νεωτάτας καὶ Τελευταίου συστήματος μηχανὰς
ἤρχισε τὰς ἐργασίας του καὶ δέχεται πρὸς ΒΑΦΗΝ καὶ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΝ
ἐνδυμασίας, Μεταξωτά, Βαμβακερά, Μάλλινα κ.λ.π. ὑφάσματα, καὶ ἐκτε-
λεῖ ἐργασίαν ἀπαραμίλλων καὶ πρωτοφανῆ διὰ τὴν Θεσσαλονίκη, με Τι-
μὰς ἐκτὸς Συναγωνισμοῦ. Μία δοκιμὴ θὰ σᾶς βεβαιώσῃ διὰ τὰ ΠΑΛΑΙΑ
μεταβάλλοντα καὶ γίνονται πραγματικῶς ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ.

Φ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ & Θ. ΒΙΓΚΛΑΣ, Διευθυνταί.

Ἀμερικανικὸν Ὁδοντιατρεῖον

ΙΩΑΝΝΟΥ Π. ΜΑΝΔΑΛΙΔΟΥ

Ὁδὸς Ἐγνατία ἀριθ. 18. Εἴσοδος ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἀνθεμοθίντου ἀριθ. 7

Βιβλία Σχολικὰ με Τιμὰς Ἀθηνῶν

Μεγίστη παρακαταθήκη Σχολικῶν τετραδίων ἀρίστης ποιότητος:

ΟΛΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ καὶ ΓΡΑΦΕΙΩΝ

στὸ

Βιβλιοχαρτοπωλεῖον Δ. ΡΟΥΤΖΟΥΝΗ.

Ἐγνατίας 249—Στοὰ Χορτιάτη

ΧΟΝΔΡΙΚΩΣ—ΛΙΑΝΙΚΩΣ

ΤΙΜΑΙ ΔΕΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΙ

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΟΝΤΟΥΛΗΣ

Ὁδοντιατρός ἐπὶ τριάκοντα ἔτη

Ὁδὸς Ἐγνατία 348. Εἴσοδος ἀπὸ τὴν ὁδὸν Παναγούδας Ἀριθ. 4 Θεσ/νίκη.

ΠΑΡΙΣΗΣ Χ. ΚΑΛΛΙΓΚΑΤΣΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Στοὰ Λομβάρδου 4, 5 Θεσσαλονίκη

ΘΩΜΑΣ ΜΑΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΡΑΠΤΗΣ

Ὁδὸς Παστέρ ὀπισθεν τοῦ ζαχαροπλαστείου Ντορὲ τῆς Ἐθν. Ἀμύνης
Ἀποκλειστικὴ Ἐιδικότης καὶ καλλιτεχνικὸ ψαλλίδι
διὰ Στρατιωτικὰς ἐνδυμασίας

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟΙΚΙΑΚΩΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ Β. ΚΟΥΤΣΟΥ

(ἐκ Βάβδου Χαλκιδικῆς)

Ὁδὸς Βατικιώτου (Καμπάνι) 21

Θεσσαλονίκη

Ἀντιπροσωπεύει πολλοὺς παντοπόλας καὶ ἐμπόρους ἐκ τοῦ ἐσω-
τερικοῦ, οἱ ὅποιοι ἐμπιστευόμενοι τὰς παραγγέλιας τῶν εὐρισκον-
σάσαν εὐκολίαν καὶ εἰλικρίνειαν καὶ ἀποφεύγουν διὰ τὰ ἔξοδα
καὶ τὴ χασομέρεια καὶ τοὺς κόπους τῶν συχνῶν ταξιδίων.

Διαβάζετε, Αναγινώσκετε, Προπαγανδίζετε, Διαδίδετε, Συνιστάτε
και εξαπλώνετε μέσα στο λαό την Τσεκούρα.

Γραφείτε Συνδρομηταί, γράψατε και τους φίλους σας, και στείλα-
τε τή συνδρομή σας εγκαίρως εις την Τσεκούρα.

Έχετε πεποίθησιν εις τής ρεκλάμες που δημοσιεύει ή Τσεκούρα.
Διότι ή Διεύθυνσίς της εξετάζει πρώτα λεπτομερώς κάθε πράγμα προ-
τού να τὸ δημοσιεύσῃ στήν Τσεκούρα.

Γράφετε τὰς κρίσεις σας και τὰς παρατηρήσεις σας, ἀλλὰ πάντοτε
ἀπολύτως ἀληθινά πράγματα, και στείλατέ τα να δημοσιεύωνται εις τήν
Τσεκούρα.

Κάμετε τήν Τσεκούρα φίλη σας, ἐνόσω γράφει μόνον ἀληθινά
πράγματα.

Αγαπήσατε τήν Ἀλήθεια και τήν Τσεκούρα.

Σελίς ἐξωφύλλου τρίτη.

Αὐτή εἶνε ἡ βασική τιμή. Ἀλλὰ κατόπιν ὑποδείξεως πολλῶν φίλων προσ-
θέτομεν και τὰς ἐξῆς τροποποιήσεις. Ἡ ἐτησία συνδρομή διά τὰς Σχολικὰς Ἐπι-
τροπὰς, τοὺς διαφόρους Συλλόγους, τὰ Μοναστήρια, τὰς Μητροπόλεις, και ἐν
γένει διά τὰ Νομικά Πρόσωπα, εἶνε διπλάσια και λαμβάνουν ΔΥΟ φυλλάδια ἐξ
ἐκάστου ἀριθμοῦ, διά να μένη τὸ ΕΝΑ διά τή Βιβλιοθήκη των.

Διά τὰς Κοινοτήτας, τοὺς Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, τὰ Τραπεζικὰ Κα-
ταστήματα, και τὰς Ἐμπορικός και Βιομηχανικός Ἐταιρείας, εἶνε τριπλάσια και
λαμβάνουν ΔΥΟ φυλλάδια ἐξ ἐκάστου ἀριθμοῦ, διά τὸν αὐτὸν λόγον. Διά τοὺς Δή-
μους εἶνε πενταπλάσια και λαμβάνουν ΤΕΣΣΑΡΑ φυλλάδια ἐξ ἐκάστου ἀριθμοῦ.

Διά τοὺς φίλους τῆς «Τσεκούρας», δηλαδή διά τοὺς φίλους τῆς Γυ-
μνῆς και Τσεκουράτης Ἀλήθειας, ἡ Ἐτησία Συνδρομή εἶνε ΟΣΟ **μποροῦν και
γρηγόρα**, διότι μόνον ἔτσι μπορεῖ να ὑποστηριχθῇ πραγματικῶς ἡ Ἀλήθεια.

Και διά τοὺς Προσωπικούς Φίλους τοῦ Βελώνη, ἡ Συνδρομή που θὰ πλη-
ρώνουν θὰ εἶνε ἀνάλογος με τὰς δυνάμεις των. Τοῦτο μόνον ζητοῦμε ἀπὸ
αὐτούς. Να μάς βοηθοῦν προθύμως και χωρίς πολλὰς παρακλήσεις, πεποιθότες
ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συμμερίζονται τὰ ἐξόδα και τὰς ζημίας τὰς ὁποίας
θὰ ὑφίσταται ὁ φίλος των Βελώνης ἀπὸ τὰ Σπασμένα τῆς Τσεκούρας.

Αὐτὰ ζητοῦμε ἀπὸ τοὺς Ἀναγνώστῆρας και πιστεύομεν ὅτι δὲν ζητοῦμε οὔτε
πολλά, οὔτε παράλογα, οὔτε ἄδικα. Καὶ ζητοῦμε και ἄλλους πολλοὺς Συνεργάτας,
ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τὸ Πρόγραμμα τῆς Τσεκούρας. Διότι ἡ Τσεκούρα ἢ θὰ
ζῆση ὡς **ΤΣΕΚΟΥΡΑ**, γυμνῆ και Τσεκουράτη, ἢ θὰ παύσῃ να ἀκούεται τὸ
ὄνομά της. Θὰ προτιμηθῇ να μὴν ἀκούεται διόλου, παρὰ να μεταβληθῇ εἰς
Κλαδευτήρι, ἢ, ὅπερ χειρότερον, εἰς Σουγιὰν Κελοκωτρώνη.

Ἡ Τσεκούρα

Περιεχόμενα τῶν ἀριθμῶν 3—8. τῆς Τσεκούρας.

Τὰ ξύλινα σπήτια τῆς Δεκάτεγχε διά τοὺς Πρόσφυγας, σελίς 105.
Τὸ ἴδιο θέμα εἰς Ἀγγλικὴν γλῶσσαν (The Wooden Frames of Deha-
tege) σελ. 121. Οἱ Αἰῶνες διά τῆς Θεσσαλονίκης (Συνέχεια) σελ. 131.
Οἱ Κουτσόβλαχοι και οἱ Ρουμάνοι τῆς Μακεδονίας (συνέχεια) σελ. 138.
Τὰ λουτρά τοῦ Ἐγγὶ Μπουτζάκ σελ. 141. Ὁ Βάβδος τῆς Χαλκιδικῆς
σελίς 145. Ὁ Βυζαντινὸς Ναὸς τοῦ Παντοκράτορος (Rotonda) σελ.
149. Τὰ ἐπτὰ θαύματα τοῦ Ἀρχαίου, τοῦ Μεσαιωνικοῦ και τοῦ Νεο-
τέρου Κόσμου σελ. 158. Ἡ Κυριακὴ ἀργία—Μὴ ψωνίζετε τίποτε ἀπὸ
τοὺς Ἑβραίους σελ. 159. Ἐτσι ὀμιλοῦν οἱ Ἄνδρες—Ὁ Κεμάλ και ὁ
Ἰσμέτ σελ. 163. Πρὸς τοὺς Ἕλληνας Δημοσίους και Ἰδιωτικούς ὑπαλ-
λήλους και Ἐργάτας σελ. 164. Πρὸς τοὺς Μπακάληδες, Χασάπηδες
και Χαλβατζήδες, σελ. 176. Ἡ Νέα Ἐπιστροφή τῶν Ἑβραίων στήν Ἰ-
ερουσαλήμ (συνέχεια) σελ. 178. Μία Δίκη ἐπὶ Ἄθετα—Τὰ πρακτικὰ
τῆς Δίκης σελ. 183. Θερμὸν εὐχαριστήριον—Θεραπεία Αἱμορροϊδῶν
σελ. 187. Τί φασαρία γίνεται διά τὸ Παλαιὸ και Νέο ἡμερολόγιον σελ.
188. Ἐνα πολὺ σπουδαῖο κοινωνικὸ ζήτημα—Τὸ Ἐπεισόδιον Ἀλεξαν-
δρείας σελ. 194. Τὸ Κοινὸν τῶν Χαλκιδιέων—Τί ἀπήντησαν οἱ Χαλκι-
δικιώτες σελ. 197. Μακεδονικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἐταιρεία σελ. 201.
Σύλλογος Ἀκρωφάγων ὁ Χρυσὸς Αἰὼν σελ. 202. Μία Ἄγνωστος
Φυλὴ και ὁ Στρατὴ Χότζιας σελ. 203. Πρακτικὰ Ὀδηγία—Εἰς τή
πρέπει να χρησιμεύῃ ὁ Καπνὸς σελ. 203. Ἡ Φθίσις θεραπεύεται—ἡ
αὐτοκτονήσασα Ἑλένη Κωνσταντινίδου σελ. 204. Τὰ Ἐλη, ἡ Ἐλονοσία,
ἡ Θερμασιὸς και ἡ θεραπεία των με τὰ πιπέργια σελ. 209. Ἡ φθίσις θε-
ραπεύεται Μέρος 1. Ἱστορία τῆς φθίσεως (συνέχεια) σελ. 217. Πρότασις
Προσφοράς λαν ἐνδιαφέροντα τὰς διαφόρους Ὀργανώσεις σελ. 223. Πρὸς
τοὺς Διδασκάλους Μακεδονίας και Θράκης σελ. 224. Δήλωσις τῆς
Τσεκούρας σελ. 232. Διάφορες Ἀγγελίαις.

Κυβερνηση της Δημοκρατίας
 Υπουργειο της Αποδείξεως Πληρωμής
 Αξιωματικός του Ονόματός σας
 Ειδικόν Μητρώον μας είνε 3004

Κυριοι κ.κ. Βασιλειου και Βασιλειου
 Κ. Βασιλειου και Βασιλειου
 Κ. Βασιλειου και Βασιλειου

Εις το Ειδικόν Μητρώον των Συνδρουμένων της Τσεκούρας έχουμε γραμμένο το όνομά σας, εις τον άνωτέρω Οκτωβρίου 1924 και ότι δεν μας είδατε την άξιαν των συνδρουμένων σας άραχ. Δις το πρώτον έτος, και έρομέτως Δύρα σας άποστέλλομεν και το παρον Τεύχος, το οποίο αν δια περιέχει 128 σερίδες 5 άλην δια έξ (6) πληρη Λουρον, σας παρακαλομε θερμώς να ενθυμηθείτε ότι εινε καιρος να μας εμβάσκητε πάλον άλοκληρον τη συνδρουμή σας δια το πρώτον έτος, το ποσόν της όμοιας βλήστε εις την δευτέραν και τρίτην σερίδα του παρόντος έρωφύλλου τευχέθην εν σας δώσαμε πρώτα το Περιοδικόν των φυλλάδιων δια έλάβετε. Διότι πρέπει να λάβετε υπ όψη ότι ημετέρι (Βάσει Τσεκούραν Άρθ. 1 σελ. 5 (6) και της ύποχρεώσεως μας την έξετελέσασθε.

Σας παρακαλομε λοιπον θερμώς να λάβετε υπ όψη σας ότι η τιμήτης και η εύγένεια σας ύποχρεώνουν και ΣΑ Στόρα να μας στείλητε εις έλάκληρον τη συνδρουμή σας δια το πρώτον έτος, εις μένον την άξιαν των άνω (8) φυλλάδιων, εις να μας επιστέψηται ένω πρόγμα, χωρίς να το πληρώση. Άλλ' ούτε και μπορεί να δικαιολογηθή κανείς, ότι τάχα δεν έχει καιρον να τα παρατηρήσων εις τον κάθεν, εσοδηποτε τελεάσχος και άν είνε, και εσοδηποτε ύψηλά και άν ίσαστατα, ήν ά δεσφί και να πληρώση εντα πρώτα δια το όνομά του μένον αυτό καιμον όσα βέλοιν να είνε πραγματικώς ήτοι και εύγενεις και πολιτικώς άφορητοι πράγμ. και εύτυχώς έχομε τοιαύτα παραδείγματα. Η δικαιοσύνη ότι δεν εύκαιρον να τα βλήσετε αυτά τα πρόγματα εις όαν έκείνο που δικαιολογείται ότι δεν χαρακτηριζονται ως

τα χρήματα να μας τα στείλατε ταχυδρομικώς. Αυτό εις το εύκολότερον και το άσφαλέστερον από όλα. Η διεύθυνσις μας στο ταχυδρομείο εις ποιά γνωστή, ώστε άμα γράψητε στο φακέλλο ένωμα « Προς την Τσεκούρα του Βελώνη Θεσσαλονίκη Ζυδρουμένη, και να άφήσων εκεί στο γραφείο του Βιβλιοπωλείου Μ. Τριανταφυλλου τα χρήματα με μια σημειάτι με το όνομα και τη διεύθυνσι τους και με τον άνωτέρω αριθμόν του Ειδικου Μητρώου μας, και θα τα λάβωμεν άσφαλάς και θα τους στείλωμε την άποδείξιν. Άπο την άνωτέρω παρακλήσιν δεν έβρισχον άπολύτως κανένα από όσους θα λάβουν την Τσεκούρα. Οι φίλοι της Τσεκούρας, δηλαδή εκείνοι όσοι τους άρεσει το πρόγραμμα της Τσεκούρας, παρακαλούνται ποιά να Σπ. ο. ο. δ. ή των ά άδεισων την άνωτέρω παρακλήσιν. Διότι μένον με τη μεγάλη Σπ. ο. ο. δ. ή των ά άδεισων την πραγματικην φίλιαν των, και όχι μένον με «Έρεα Πτερόντα». Διότι «Το Τροχόν και Κάριν έχει».

Όσοι μέχρι σήμερον μας έγράψασαν, τη συνδρουμή των, βλήσετε τον αριθμόν της άποδείξεως, εις την άρχήν της παρούσης έπιστολής, και τους εύχαριστούμεν πάρα ποιά. Εν Θεσσαλονίκη τη 1 Αύγουστου 1925. Ο Διευθυντής της Τσεκούρας Αθανάσιος Βελώνης